CARLOS FUENTES

Traducere de Eugenia Alexe Munteanu

TOATE FAMILIILE FERICITE

CARLOS FUENTES

Traducere de Eugenia Alexe Munteanu

TOATE FAMILIILE FERICITE

Toate familiile fericite

byblos

CARLOS FUENTES (1928–2012) a fost unul dintre cei mai reprezentativi scriitori ai Boomului latino-american. Opera sa, elogiată de critici, a fost tradusă și publicată în peste patruzeci de țări. În afară de romane, a scris și numeroase povestiri, eseuri, piese de teatru și scenarii de film. Considerat un punct de referință al culturii mexicane, s-a implicat în viața politică și socială din țara sa și a ținut conferințe la universități de prestigiu ca Princeton, Harvard, Columbia și Cambridge.

Printre numeroasele premii și distincții care i s-au acordat se numără Premiul Rómulo Gallegos, Premiul Alfonso Reyes, Premiul Cervantes, Premiul Grinzane Cavour, Premiul Príncipe de Asturias pentru Literatură, Premiul Galileo și Legiunea de Onoare franceză.

Dintre cărțile sale, la Curtea Veche Publishing au fost traduse și vor fi reeditate *Voința și norocul*, *Jilțul vulturului* și *Crezul meu*.

EUGENIA ALEXE MUNTEANU s-a născut la Tulcea, a absolvit Academia de Studii Economice din București, iar din 1990 s-a stabilit împreună cu soțul ei în Spania. A urmat un curs de spaniolă în cadrul unui program Erasmus la universitatea din Oviedo, Spania, și și-a început cariera de traducător lucrând pentru Poliția din Las Palmas.

După primul roman tradus în colaborare cu Dan Munteanu Colan, au urmat numeroase cărți traduse pe cont propriu, printre autorii traduși numărându-se Alberto Vázquez-Figueroa, Antonio Muñoz Molina, Roberto Bolaño și Fernando Vallejo.

CARLOS FUENTES

TOATE FAMILIILE FERICITE

Ediţia a II-a

Traducere din spaniolă şi note de
EUGENIA ALEXE MUNTEANU

CURTEA VECHE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FUENTES, CARLOS

Toate familiile fericite / Carlos Fuentes ;

trad. din lb. spaniolă și note de Eugenia Alexe Munteanu. - Ed. a 2-a. - București :

Curtea Veche Publishing, 2023

ISBN 978-606-44-1384-0

I. Alexe Munteanu, Eugenia (trad. ; note)

821.134.2

ISBN epub: 978-606-44-1395-6

Carte publicată și în ediție digitală

Corector: Alina Rudeanu

Tehnoredactor: Chirachița Dogaru

Copertă: Gabi Toma

Colecție coordonată de Luana Schidu

CURTEA VECHE PUBLISHING

str. Aurel Vlaicu nr. 35, București, 020091

redacție: 0744 55 47 63

distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21

fax: 021 223 16 88

redactie@curteaveche.ro

comenzi@curteaveche.ro

curteaveche.ro

CARLOS FUENTES

Todas las familias felices

Copyright © 2006 by Carlos Fuentes

Published by arrangement with the Proprietor

All rights reserved.

Carte publicată pentru prima dată

la Curtea Veche Publishing în anul 2010.

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2023

pentru prezenta versiune în limba română

Cuprins

O FAMILIE CA ATÂTEA ALTELE

Corul măicuțelor străzii

FIUL NEASCULTĂTOR

Corul cumetrilor rivali

O VERIȘOARĂ FĂRĂ SARE ȘI PIPER

Corul fiicei amenințate

LEGĂTURILE CONJUGALE (1)

Corul părintelui rockului

MAMA ÎNDURERATĂ

Corul miresei perfecte

MAMA CÂNTĂREȚULUI MEXICAN

Corul lunii de miere fără haine

TINERII ÎNDRĂGOSTIȚI

Corul familiei asasinate

FAMILIA GENERALULUI

Corul copiilor îndurerați

THE GAY DIVORCEE

Corul unui fiu al mării

FAMILIA OFICIALĂ

Corul familiei din cartier

SLUGA POPII

Corul familiilor răzbunătoare

CĂSĂTORIA SECRETĂ

Corul fiicei sinucigașe

FIUL STARULUI

Corul copiilor de familie bună

FRATELE INCOMOD

Corul familiei înregistrate

LEGĂTURILE CONJUGALE (2)

Corul familiilor sălbatice

TATĂL ETERN

Corulcodaconrad

Toate familiile fericite seamănă una cu alta,
fiecare familie nefericită este nefericită în felul ei.

LEV TOLSTOI, *Anna Karenina*[1]

1 Traducere din limba rusă de Emil Iordache, ed. a II-a, Polirom, 2007, p. 5.

O familie ca atâtea altele

Tatăl. Pastor Pagán știe să facă cu ochiul. Este un profesionist în a face cu ochiul. Pentru el, a face cu ochiul – doar cu unul – este o formă de curtoazie. Toți oamenii cu care are legături încheie o afacere făcând cu ochiul. Directorul băncii, când întocmește actele necesare pentru un împrumut. Casierul, când încasează un cec. Administratorul, când i-l dă. Contabilul, când o face pe prostul și nu-l înregistrează. Delegatul patronului, când îi spune să se ducă la bancă. Portarul. Șoferul. Grădinarul. Servitoarea. Toți îi fac cu ochiul. Îi fac cu ochiul farurile mașinilor, luminile semafoarelor, fulgerul pe cer, ierburile pe pământ și vulturii în aer, ca să nu mai vorbim de avioanele care zboară cât e ziulica de lungă pe deasupra casei lui Pastor Pagán și a familiei sale. Torsul felin al motoarelor se întrerupe doar când semafoarele fac cu ochiul pe Avenida Revolución. Pastor le răspunde în felul lui propriu de a face cu ochiul, îndemnat de certitudinea că așa cer bunele maniere. Acum că este pensionar, își amintește de el însuși ca de un profesionist în a face cu ochiul, care niciodată nu i-a deschis pe amândoi în același timp și când a făcut-o, a fost prea târziu. Să mai fac cu ochiul o dată, își spunea pe un ton de reproș, să mai fac o dată cu ochiul. Nu s-a pensionat. L-au pensionat la cincizeci și doi de ani. De ce să se plângă? În loc să-l sancționeze, i-au dat o recompensă bună. Odată cu pensionarea înainte de vreme i-a picat din cer această casă, nu un palat, ci o locuință cu adevărat decentă. O relicvă în stilul îndepărtatei epoci „aztece“ din Ciudad de México, când arhitecților naționaliști din anii treizeci le-a venit ideea să construiască locuințe cu aspect de piramide indiene. Adică, locuința se îngusta între primul etaj și al treilea. Acesta devenea de nelocuit la cât era de limitat. Dar fiica lui, Alma, socoti că era ideal pentru viața ei la fel de limitată, pe care și-o petrecea navigând pe internet și găsind în lumea virtuală viața necesară – sau suficientă – pentru a nu mai ieși din casă, dar simțind că face parte dintr-un imens trib invizibil conectat cu ea așa cum ea se conecta, stimulată, la un univers care i se părea singurul demn de a pune stăpânire pe „cultură“. Parterul, mai bine zis subsolul, îl ocupa acum fiul Abel, reintegrat în familie la treizeci și doi de ani, după ce încercase să ducă o viață independentă.

S-a întors mândru ca să nu arate că s-a întors spășit. Pastor l-a primit fără să spună o vorbă. Ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic. În schimb, Elvira, nevasta lui Pastor, și-a recuperat fiul cu manifestări de entuziasm. Nimeni n-a comentat faptul că Abel, întorcându-se acasă, recunoștea că la vârsta lui nu era în stare decât să trăiască gratis în sânul familiei. Ca un copil. Doar un copil acceptă situația fără probleme. Cu bucurie.

Mama. Elvira Morales cânta bolerouri. Acolo o cunoscuse Pastor Pagán, într-un cabaret de două parale în apropiere de Monumento a la Madre, de pe Avenida Villalongín. Din tinerețe, Elvira cânta bolerouri prin casă, când se îmbăia, când ajuta la curățenie și înainte de-a adormi. Cântecele erau rugăciunile ei. O ajutau să suporte viața tristă a unei fiice fără tată și cu o mamă îndurerată. Nimeni n-a ajutat-o. Singură și-a croit drum în viață, singură s-a dus să ceară de lucru într-un cabaret din Rosales, unde au primit-o, au plăcut-o, apoi a plecat într-un cartier mai bun și a început să creadă tot ceea ce cânta. Boleroul nu se poartă frumos cu femeile. Pe femeie o numește „ipocrită, pur și simplu ipocrită“ și adaugă „perverso, ai râs de mine“. Elvira Morales, ca să dea mai multă crezare cântecelor sale, își asuma vinovăția din versuri, se întreba dacă într-adevăr seva lor fatală îi învenina pe bărbați și dacă sexul femeii este rădăcina răului. Lua foarte în serios cuvintele boleroului. De aceea entuziasma, convingea și stârnea aplauze în fiecare noapte în lumina albă a reflectoarelor care din fericire lăsa în întuneric chipurile spectatorilor. Publicul era fața ascunsă a lunii și Elvira Morales putea să se dăruiască orbește pasiunilor pe care le cânta, convinsă fiind că erau adevărate și că, ea fiind în cântece o „aventurieră“, nu va fi așa și în viața reală. Dimpotrivă, lăsa să se înțeleagă că își va vinde scump, foarte scump dragostea, și că cel ce va vrea mierea buzelor ei va plăti cu briliante păcatul său… Elvira Morales putea să intoneze melodios josnicia destinului, dar după ce cobora de pe scenă își apăra cu zel „admirabila-i primăvară efemeră“ (rimează cu „aventurieră“). După program, niciodată nu se amesteca printre spectatori. Se ducea în cabina ei, se îmbrăca și se întorcea acasă, unde o aștepta nefericita ei mamă. Rugămințile clienților – un pahar, un dans, puțină dragoste – erau refuzate, florile, aruncate la gunoi, cadourile, înapoiate. Pentru că Elvira Morales lua în serios cuvintele cântecelor în adevăratul lor sens. Din bolerouri cunoștea toate pericolele vieții: minciuna, oboseala și mizeria. Dar cuvintele cântecelor îi dădeau dreptul să

creadă, să creadă într-adevăr că „o dragoste adevărată, fără minciuni și răutate“ o poți întâlni când „iubirea este sinceră“.

Fiica. Alma Pagán a făcut un efort ca să se adapteze la viață. Pentru ca nimeni să nu spună că nu a încercat. La optsprezece ani a înțeles că o carieră universitară îi era interzisă. Nu avea nici timp, nici bani. Liceul era tot ce putea face, mai ales dacă din veniturile familiei (atât de puține) trebuiau să-l ajute și pe fratele ei Abel la universitate. Alma era o fată foarte atrăgătoare. Înaltă, zveltă, cu picioare lungi și talie subțire, păr negru tuns ca o cască, un piept generos, dar nu exagerat, pielea mată și privirea adumbrită, gura întredeschisă și nări fremătânde, Alma părea născută pentru noua meserie de însoțitoare la ceremoniile oficiale. Îmbrăcată la fel precum cele trei sau șase sau douăsprezece fete alese pentru inaugurarea unor întreprinderi, congrese internaționale, evenimente oficiale, bluză albă cu jachetă și fustă bleumarin, ciorapi negri și tocuri înalte, sarcina Almei era să stea nemișcată în spatele fiecărui vorbitor când îi venea rândul, să umple paharele cu apă de la tribună, fără să i se miște niciun mușchi de pe față, fără să zâmbească niciodată și mai ales fără să-și manifeste dezacordul față de nimic. Fără să-și exteriorizeze emoțiile, trebuia să fie un perfect manechin. Într-o zi se întâlni cu cele cinci colege la un spectacol de binefacere și se văzu la fel ca ele, toate aidoma între ele, fără nicio diferență. Fiecare era clona celeilalte. Nu aveau alt destin decât să fie identice între ele fără a fi însă niciodată identice cu ele însele, să se asemene în nemișcarea lor și apoi să dispară, date afară din cauza vârstei, a kilogramelor sau a unui ciorap negru căzut. Gândul acesta o îngrozi pe Alma Pagán. Își luă rămas-bun de la slujbă și, cum era tânără și frumoasă, își găsi de lucru ca însoțitoare de bord pe o linie aeriană ce făcea curse interne în Republică. Nu voia să stea departe de familie și de aceea nu-și căută un loc la zborurile internaționale. Poate că întrevăzuse propriul destin. Se întâmplă. Așa cum se întâmplă ca în zborurile nocturne bărbații, de îndată ce se sting luminile, să profite și s-o mângâie pe picioare, sau să-i privească hămesiți decolteul, sau pe neașteptate să o ciupească de cur în timp ce servește paharele de *cuba libre*[1] și coca-cola. Picătura care a umplut paharul (de *cuba*, de coca) a fost atacul unui burtos din Yucatán când ea ieșea de la toaletă și el a împins-o înăuntru, a închis ușa și a început s-o pipăie în timp ce-i spunea „frumoaso“. Cu o lovitură de genunchi în pântec, Alma îl lăsă pe peninsular așezat fix pe closet, pipăindu-și burdihanul în loc să-i

pipăie sânii. Nu făcu nicio reclamație. Era inutil. Pasagerul are întotdeauna dreptate. Căpățânosul din Yucatán n-ar fi pățit nimic. Ea ar fi fost învinovățită că se poartă prea familiar cu pasagerii și dacă n-ar fi fost dată afară, ar fi plătit o amendă. De aceea Alma se izolă de toate activitățile lumești și se instală la etajul de sus al casei părintești cu toată aparatura audiovizuală care de atunci urma să fie universul ei sigur, comod și satisfăcător. Făcuse economii și își cumpărase singură aparatele.

Fiul. Abel Pagán nu-și terminase Facultatea de Științe Economice la UNAM[2] pentru că se credea mai deștept decât profesorii săi. Mintea ascuțită și întortocheată a băiatului căuta și găsea date necunoscute care să-i uluiască pe profesori. Vorbea cu aplomb despre „armoniile" lui Bastiat și despre produsul intern brut al Republicii Congo, dar dacă i se cerea să arate pe hartă susnumita republică sau să treacă de la uitatul Bastiat la foarte prezentul Adam Smith, Abel se pierdea. Învățase tot ce era superfluu în loc să învețe ceea ce trebuia. Asta l-a făcut să se simtă, la un moment dat, superior profesorilor și neînțeles de ei. A lăsat școala și s-a întors acasă, dar taică-su i-a spus că putea să stea doar dacă-și găsea o slujbă, că aia nu era o casă pentru puturoși și că el, Pastor Pagán, nu avusese norocul să meargă la universitate. Abel i-a zis că, bineînțeles, un leneș e de ajuns. Taică-su i-a tras o palmă, maică-sa a plâns și Abel s-a îmbarcat pe nava demnității sale. A plecat să-și caute de lucru. Simțea nevoia de libertate. Confunda însă libertatea cu răzbunarea. S-a dus la biroul unde lucrase taică-su. La întreprinderea lui Leonardo Barroso. Abel își spuse că va demonstra că el, fiul, era în stare să facă față situației care-l distrusese pe taică-su. „Barroso, să mă facă pe mine? Șefuleți autoritari? Dictatori de birou? Mi se fâlfâie!" N-a trebuit să facă cu ochiul. L-au primit zâmbind și el le-a zâmbit la rândul lui. Nu și-a dat seama că între zâmbete și plecăciuni își arătau colții. Se purtau cu el cu mănuși ca și cum se temeau ca Abel să nu fie spionul tatălui său, de aceea a trebuit să demonstreze că era dușmanul tatălui său, și asta l-a făcut să vorbească vrute și nevrute împotriva lui Pastor Pagán, despre slăbiciunile și puturoșenia lui, despre lipsa lui de recunoștință față de familia Barroso, care i-a dat de lucru timp de douăzeci și ceva de ani. Atitudinea fiului părea să fie pe placul celor de la întreprindere. Fapt e că i-au dat un post de subaltern, supraveghetor într-un magazin al companiei unde treaba lui consta în a se plimba printre posibilii cumpărători și imposibilii vânzători, ținându-i

sub observație și pe unii și pe alții, pentru ca primii să nu fure marfă, iar ceilalți să nu tragă chiulul. Abel era elegantul jandarm în civil de la magazin. Obosi. Începu să ducă dorul anilor de studenție, al sprijinului familiei, al banilor destinați educației lui. Se simți incomod, nerecunoscător. Insolența lui filială, firea lui molatică, nerecunoștința sa i se înfățișau ca niște spectre repetate și de neînțeles. Simțea cum covoarele magazinului se toceau văzând cu ochii, datorită mersului său fără rost de colo până colo. Își făcu prieteni. Vânzătorii cei mai buni primeau comisioane și apăreau în buletinul celebrităților săptămânii. Abel Pagán nu apăru niciodată în buletin. Faima lui proastă se răspândi. „Fii și dumneata mai cuviincios cu oamenii, Abel." „Nu mă pot stăpâni, domnule. Întotdeauna am fost grosolan cu oamenii proști." „Ascultă, Abel, ai văzut că Pepe a apărut în buletin săptămâna asta." „Cu ce puțină inteligență poți triumfa!" „De ce nu faci un efort ca să apari în buletin?" „Pentru că mi-e egal." „Nu fi atât de dificil, frate." „Nu sunt dificil. Îmi asum dezgustul pe care ar trebui să-l simțiți cu toții, șleahtă de învârtiți." „De ce nu iei lucrurile așa cum sunt și nu încerci să le faci în fiecare zi mai bine, Abel?" „Pentru că totul este așa cum este și eu sunt altfel." „Cine să te mai înțeleagă, frate." Viața se transformase într-un foarte lung culoar între raionul de pantofi și raionul de cămăși. Atunci s-a întâmplat imprevizibilul.

Tatăl. Privind în urmă, Pastor Pagán se întrebă: „de ce n-am fost necinstit când aș fi putut să fiu? Nu erau hoți cu toții, în afară de mine? De ce a trebuit să vorbesc chiar cu domnul Barroso și să-i spun: toți s-au îmbogățit mai puțin eu, domnule? Pentru ce mi-a răspuns cu o pomană – un cec de cinci mii de dolari – pe care mi-a dat-o drept consolare? Pentru ce, din momentul acela, nu mi-a mai făcut nimeni cu ochiul? Cu ce am greșit, vorbind cu șeful șefilor, cu patronul?" A aflat îndată. Cum se prezentase ca fiind singurul funcționar cinstit, se presupunea că ceilalți nu erau. Pentru Barroso asta însemna să-ți disprețuiești colegii. O adevărată lipsă de solidaritate. Și fără solidaritate internă, întreprinderea nu merge. Cum i se înfățișase ca singurul lucrător în afara oricărei bănuieli, Pastor ațâță perversa inteligență a lui Barroso. Pentru patron, toți erau corupți. Asta era premisa de bază la toate nivelurile în Mexic, de la guvern până la întreprindere și de la băcănie la islaz. Cum își închipuia Pastor Pagán că este o excepție? Șeful Barroso a râs probabil în sinea lui. Pastor n-a făcut greșeala să-și ceară partea, a făcut greșeala de a mărturisi că e cinstit.

N-a înțeles că unui om puternic cum era Leonardo Barroso nu-i era de ajuns să dea un comision nejustificat unui funcționăraș. Pastor s-a oferit pe tavă ca patronul lui să încerce să-l corupă cu adevărat. Acum, pensionat forțat cu o pensie pe viață, Pastor putea să se gândească pe îndelete la motivele care pot determina o persoană să-i distrugă pe alții. Uneori de nevoie, când dușmanul este periculos. Uneori cu simpla indiferență cu care strivești o muscă. Dar alteori, pentru a scăpa de amenințarea unuia mai slab când acesta știe un secret pe care cel puternic vrea să-l păstreze în taină. Pastor Pagán trăia retras, calculând posibilitățile pe care i le oferea destinul său, la urma urmei deja împlinit. Adevărul e că i-au aruncat praf în ochi. Când i-a cerut șefului să fie un soldat în plus în imensa armată a corupției, a făcut greșeala de a-i acuza pe toți și în același timp de a se apăra pe sine însuși. Din momentul acela, a fost în mâinile patronului, adică ale puterii. De atunci Pastor nu s-a mai bucurat de prestigiu. Era un șarlatan în plus. Era regula, nu excepția, cum fusese înainte. Ce-ar fi câștigat dacă nu-i cerea nimic șefului? Să fie mai liber, mai respectat, să muncească în continuare? Ziua cea mai amară din viața lui Pastor Pagán a fost aceea în care și-a dat seama că, orice ar fi făcut și fără să fi știut chiar, acum era părtaș la rețeaua de corupție din mica țară care era locul său de muncă. Ani de zile înlesnise corupția, ducând și aducând cecuri, acceptând conturi false, făcându-i-se cu ochiul, prins moralmente în acel instantaneu fotografic în care un singur ochi se închide complice și celălalt rămâne deschis cu rușine. Dar el rămăsese pur până în acel moment. Se privea în oglindă în căutarea unei aureole și își găsea doar creștetul capului cu părul rărit. Aștepta să vadă reflectat un martir și i se arăta o piele cenușie, un chip cu obraji căzuți, privire ascunsă și sprâncene nervoase. Își ridica bustul și-i cădeau umerii.

Mama. Boleroul ni-i înfățișează pe amanți. Unii sunt fatali. Trăiesc așteptând să li se schimbe soarta sau să vină moartea ca o binefacere. Alții, nostalgici: ca o pasăre călătoare o să trăim, cu dorința unei iubiri. Sunt și cei care cerșesc dragostea: femeia iubită le-a luat tot și i-a lăsat singuri. Sunt bolerouri ce revarsă pasiune: vor să soarbă mierea buzelor femeii și totodată să se lase vrăjiți de pielea ei. Sunt bolerouri dominatoare care impun căldura pasiunii lor. Elvira Morales cânta toate aceste sentimente, dar și le păstra în suflet și de aceea le rostea cu atâta forță. Evita să-i privească pe cei ce-o ascultau, în fiecare noapte, cum cânta în La Cueva de Aladino. A făcut o singură excepție norocoasă. Ceva

magic, misterios, probabil că i-a călăuzit privirea în timp ce cânta *Două suflete* oprind-o asupra bărbatului care, la rândul lui, o vedea cu alți ochi decât toți ceilalți. Obișnuită să nu facă nicio legătură între cuvintele bolerourilor și prezența bărbaților ce-o ascultau, de astă dată simți că acel cântec și persoana coincideau în mod magic: „Două suflete de Dumnezeu unite în viață, două suflete ce se iubeau eram noi, tu și cu mine." Un bărbat tandru: așa spuneau ochii spectatorului separat de umbra nocturnă a cabaretului de un fascicul de lumină la fel precum cel ce scotea în evidență fața de lună a Elvirei Morales, umerii săi goi și rotunzi, fascicul ce se oprise pe decolteul rochiei cu paiete roșii, lăsând restul într-o penumbră misterioasă. Cum de s-au iluminat în noaptea aceea doar două chipuri, al Elvirei Morales și al bărbatului necunoscut? Cine manipulase reflectoarele în noaptea aceea dacă nu chiar Dumnezeu sau vreun arhanghel într-o misiune divină? Adevărul e că Elvira, pentru prima dată de când a ieșit din casă și a început să cânte, a simțit că un bărbat îi merita vocea, îi înțelegea cuvintele, că îl impresiona muzica. Totul a durat o clipă. Când s-a terminat cântecul și s-au aprins luminile, Elvira Morales l-a căutat în van pe bărbatul pe care-l remarcase în timp ce cânta. Fusese doar un miraj, o ciudată proiecție în realitate a boleroului? Nu. Locul era acela, dar scaunul era gol și, când l-a ocupat o pereche care abia venise, ea și-a dat seama că bărbatul ce i-a atras atenția fusese acolo și, dacă plecase, ea rămânea acolo în continuare și el va ști unde s-o găsească. În cazul că ar fi vrut s-o vadă din nou.

Fiica. Din momentul în care s-a hotărât să se închidă la etajul al treilea al casei părintești, Alma Pagán și-a stabilit și un nou – și permanent – stil de viață. Îi era silă când își amintea de ea rece ca o statuie la conferințe și la spectacolele de binefacere sau când își amintea cum era pipăită, ciupită, insultată în zborurile México–Mexicali sau México–Mérida. Nu învinovățea pe nimeni, doar pe ea însăși. Corpul ei era de vină. Frumoasă, ispititoare, seducătoare. Doar ea era vinovată că trezea poftele bărbaților. S-a pedepsit singură. A renunțat la uniforma de aviație și a adoptat propriul ei stil de exilare interioară. *Keds*[3], blugi, șlapi și uneori bluze de trening de la Universitatea din Kokomo, Indiana. O eternă șapcă de baschet a bătrânilor Jaibos din Tampico. Nu aspectul exterior era important, cu toate că era de ajuns s-o vezi ca să n-o dorești. Important era faptul că, izolându-se de o lume ostilă și dezagreabilă, Alma intra

din plin într-o lume de acțiune și excitație, de emoții străine ei, de interminabile accidente și toate acestea fără consecințe fizice pentru ea. Lumea *reality show*-ului. Își plăti un abonament ca să primească în mod periodic cele mai bune programe legate de aceste situații din lumea reală, în care bărbați și femei tineri și viguroși participau la aventuri îndrăznețe, concursuri neîntrerupte, premieri selecte… În aceste clipe, la jumătatea istoriei, Alma urmărește, cu ochii aproape încrucișați de atâta concentrare, începutul aventurii unui grup format din patru perechi care-și disputau primele trei locuri într-un voiaj plin de obstacole. Odiseea începe în Ciudad Juárez și se termină în Tapachula. Adică începe la granița cu Statele Unite și se termină la granița cu Guatemala. Participanții trebuie să se ia la întrecere trecând peste obstacole ca să ajungă pe primul, al doilea sau al treilea loc la linia de sosire. Perechea care ajunge pe ultimul loc este eliminată. Perechea câștigătoare primește drept premiu o croazieră de o săptămână pe vaporul de lux Sirens of the Sea. A doua și a treia pereche primesc mulțumiri și un DVD despre alpinism. Acum Alma observă cum cele patru perechi ies de pe podul internațional dintre El Paso și Ciudad Juárez. Patru concurenți sunt yankei și alți patru, indigeni. Prima pereche de yankei este formată din doi bărbați tineri, Jake și Mike, zvelți și frumoși, ca și cum s-ar fi născut pentru a fi stele ale unui *reality show*. Cea de-a doua pereche e formată din două femei, una neagră (Sophonisbe), cealaltă albă (Sally). În schimb perechile naționale sunt formate dintr-un bărbat și o femeie, ca să se evite suspiciuni homosexuale. Sunt reprezentate de doi tineri slabi și piperniciți, Juan și Soledad, și doi bătrâni uscățivi și călițI, Iehová și Pepita. Americanii sunt îmbrăcați cu *t-shirts* și pantaloni scurți. Mexicanii tineri, în costume tipice ale indienilor Tarahumara[4], adică în picioarele goale, *huipil*[5] brodat și un batic roșu pe cap. Bătrânii sunt îmbrăcați la fel ca Alma Pagán. O șochează faptul că bătrânii își pun haine pentru tineri. Nu mai există o diferență între vârste? Poate că nu. Dar cel mai interesant e faptul că întrecerea de la o graniță la alta începe de la cea a Mexicului cu Statele Unite, adică participanții încep să alerge de la hotarul pe care milioane de mexicani ar dori să-l treacă pentru a-și căuta de lucru în nordul prosper. Și se termină la granița între Mexic și Guatemala, adică la linia despărțitoare dintre cele două mizerii pe care locuitorii săraci din America Centrală o trec pe ascuns ca să ajungă în Statele Unite. Acest paradox nu-i scapă Almei. Face parte din educația ei. Simte că *reality show*-ul se identifică cu

universitatea la care ea n-a putut merge. Realitatea compensatorie. Emoția fără TVA. O călătorie fără risc. Alma își găsește propria realitate. Nu mai are pentru ce să se aventureze și să iasă în lumea ostilă și degradantă. Mulțumită internetului, lumea este la îndemâna ei, simte că acum începe să facă parte dintr-un trib neașteptat, conectat la rețele virtuale, e stimulată de universul audiovizual, suprastimulată de tentația de a intra în contact cu alți navigatori ca ea. Dar încă nu îndrăznea să intre pe chat.

Fiul. Leonardo Barroso era un bărbat cu putere pentru că nu-i scăpau din vedere amănuntele. Privirea lui de vultur trecea rapid de la mișcarea acțiunilor la bursa din Hong Kong, la viața și tainele celui mai modest funcționar al său. Abel Pagán se afla la jumătatea drumului între o investiție milionară și salariul unui portar. Barroso l-a remarcat de când tânărul a venit să ceară de lucru și de când în mod stupid a anunțat că venea să-și denigreze tatăl. În mod intenționat, l-a trimis pe Abel să supravegheze etajele magazinului. Doar ca să-l îmblânzească și să-i demonstreze cine comandă în această companie. Cine era „șeful șefilor". De aceea a fost atât de surprins când l-au chemat să se prezinte la biroul șefului, don Leonardo, și când a primit propunerea peremptorie. Fiul trebuia să facă exact ceea ce tatăl său făcuse timp de douăzeci și cinci de ani. Să primească cecuri de la contabilitate, să le ducă la bancă. Să nu pună întrebări. Era un post de încredere. Don Leonardo i-a făcut cu ochiul; Abel trebuia să învețe și el să facă cu ochiul. Să facă cu ochiul directorului băncii. Să facă cu ochiul casierului. Să facă cu ochiul șoferului. Să facă cu ochiul la toată lumea. „Toți te vor înțelege, pentru că așa făcea tatăl tău. Tu trebuie doar să spui: mă numesc Pagán și mă trimite don Leonardo. Toți te vor înțelege. Dar nu uita să faci cu ochiul. Este un semn de complicitate. Dacă nu ți se răspunde la fel și nu ți se face cu ochiul, e mai bine să n-ai încredere și să te retragi." Abel s-a zbătut un moment între satisfacție și îndoială. Barroso avea încredere în el. Dar îl și manipula. Și mai ales, îl introducea într-un șir de fapte necunoscute unde munca fiului era o continuare a muncii tatălui. Orbește, tânărul hotărî să riște. La urma urmelor, ajunsese de la tejghea la administrație cât ai bate din palme. Se bucura de încrederea *boss*-ului. I-au mărit salariul. Și-a luat un apartament foarte mic deasupra unui magazin de rochii de mireasă, pe Insurgentes. În scurt timp a ajuns să cheltuiască mai mult decât câștiga datorită exigențelor statutului său. Fetele au început să-l caute și nu le putea primi într-un

apartament dărăpănat de cutremure. S-a mutat la hotelul Génova în Zona Rosa și a regulat cu conștiinciozitate dar fără plăcerea cuceririi. Fetele i se ofereau insinuante (bănuială) și o făceau de parcă primeau ordine de la cineva. „De la cine?“ Abel începu să devină tot mai suspicios. Cheltuielile sporeau. Și, de asemenea, munca. Și la sfârșit, frustrările. Abel trăia ca un automat. I se oferea totul pe tavă. Nu trebuia să facă niciun efort. Măsura ambiției sale era în mod constant frustrată de belșugul succesului său. În hotel i se spunea „don“. Avea rezervată permanent o masă la restaurantul Bellinghausen. Avea credit la Armani ca să-și cumpere haine. I-au dat un BMW roșu „din ordinul lui don Leonardo“. Fetele, toate, simulau orgasme torențiale. În baie, i se înlocuiau săpunul, pasta de dinți, șamponul, fără să fie nevoie să le ceară. I-au pus în birou până și prezervative de culoare roz, pictate cu elefanți. Fidel originii și temperamentului său, Abel simți că avea aspirații mai înalte – să le numim independență, viziune personală, voință liberă, cine știe – și că poziția lui la Barroso Hermanos nu-l satisfăcea pe deplin. De asemenea, își dădu seama că munca lui era iluzorie. Că fără îngăduința lui Barroso viața lui s-ar duce de râpă. Datora totul șefului, nimic propriului său efort. Abel Pagán nu era prost. Când a înțeles asta, a început să se întristeze. A simțit o urgentă nevoie vitală de a se pune la încercare. Să nu depindă de Barroso. Să nu fie sluga nimănui. Oare el, tânărul, nu știa mai mult decât adulții (familia Barroso sau părinții lui)? Oare nu putea să ocupe un loc al lui, un loc independent, pe piață? Privi la tot ce era în jurul său – apartament la hotel, femei cu toptanul, restaurante scumpe, mașini de lux, haine Armani – și își spuse că el singur, fără ajutorul nimănui, le merita și putea să le obțină prin propriile mijloace, cu vintrele și boașele lui. A început să-și dorească o libertate pe care nu i-o permitea poziția lui. De ce anume dispunea ca să poată intra ca autonom pe piață? Și-a făcut socoteala, ce șanse avea. Erau foarte puține și destul de firave. Pe toate scria „Proprietatea lui L. Barroso“. Dorea cu disperare să se afirme. Și-a lăsat părul să crească și l-a prins la spate cu un elastic, ca o coadă de cal. N-a putut merge mai departe. Voia să trăiască altă realitate, nu cea a părinților săi. Dar nici cea a contemporanilor săi. I se întorcea stomacul pe dos când cineva de la birou îi spunea „Te-ai scos, Abel“, iar cei mai vulgari, „Femei, parale, protecția șefului, ai dat lovitura, ce mai vrei, vrei mai mult?“ Da, voia mai mult. Atunci totul a început să se schimbe. Puțin câte puțin. Așa era. Abel avea o slujbă sigură într-o lume nesigură. Era deștept și-și dădea seama că întreprinderea creștea și

producția se diversifica în timp ce munca se reducea. Se producea mai mult și se muncea mai puțin, asta era problema, își spunea Abel. Se gândea la toate astea și se simțea protejat, privilegiat. Și totuși el voia mai mult. Atunci totul a început să se schimbe. I-au anulat cartea de credit. Fetițele nu-l mai vizitau. La birou, nu-i mai dădeau cecurile. Nici nu-i mai făceau cu ochiul. L-au abandonat într-un birouaș întunecos fără lumină și fără aer, ce parcă prevestea închisoarea. Până la urmă l-au dat afară. Dezorientat, ca să nu zicem năucit, Abel Pagán s-a trezit în stradă de la o zi la alta. Nu asta își dorise? Să fie independent, mai întâi de familie și apoi de patron? Sigur că da, doar că voia s-o facă prin propriile sale forțe, nu obligat de altcineva. Barroso îi făurise un destin și acum i-l răpea. Și-l imagina pe patron savurându-și plăcerea. Așa că după ce-l umilise pe tată, acum venise rândul fiului. Abel se simțea precum mielul de jertfă, gata să fie ciopârțit. Ce-și propunea Barroso? se întreba Abel. Să pună la încercare fidelitatea tatălui, punând la încercare cinstea fiului? Abel își privi mâinile mânjite de atâtea cecuri, mai multe decât picioarele unei colonii de păianjeni. „Nu-i în regulă“, murmură. Se simți pierdut, vulnerabil, debusolat. Se simți dat la o parte și umilit. Simți că efortul său nu fusese răsplătit. Nu merita, pe drept, o slujbă mai bună fiind mai bine pregătit? De ce lucrurile erau pe dos? Ceva mergea rău, foarte rău. Ce să facă acum? De unde să înceapă din nou? Ce făcuse prost? Și-a luat inima-n dinți și a cerut o audiență la don Leonardo Barroso. Nu i s-a aprobat. În schimb secretara șefului i-a înmânat un plic. În el era un cec de cinci mii de pesos și o maximă în latină: *Delicta maiorum immeritus lues*. Un profesor de la universitate a avut amabilitatea să i-o traducă. „Chiar dacă ești nevinovat, trebuie să ispășești păcatele tatălui tău.“

Tatăl. Pastor Pagán era un om bun și își primi cu demnitate fiul risipitor. Îl înduioșă vanitatea rănită a lui Abel și ca să evite orice urmă de supărare îl privi cu ochi triști, dar fără lacrimi, deschizându-și brațele. Cel mai bine era să se poarte ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Să privească înainte. Își dădu seama că fiul, ca și tatăl, nu mai avea mari posibilități să facă ceva. Întoarcerea lui Abel îi făcea să fie la fel. Gândul acesta îl preocupa mult pe tată. Trebuia să-l întrebe direct pe Abel: „Ce se întâmplă?“ Dacă nu-l întreba însemna că-și închipuie ce s-a întâmplat? Întrebându-l, ar fi deschis porțile unei confesiuni în care trecutul ar fi ajuns să infecteze pentru totdeauna prezentul? Abel i-a

rezolvat problema. La o lună după întoarcerea acasă, după treizeci de zile în care se prefăcuse că nu se întâmplase nimic anormal pentru că normalitatea era fatalitate, Abel se gândi că, dacă va rămâne să trăiască pentru totdeauna cu părinții și sora lui, cel mai bine ar fi să le spună că „de fapt nu eram pregătit pentru acest post“ care era fostul post al tatălui. Cuvintele acestea ale fiului l-au uimit și l-au distrus pe tată. Pastor Pagán n-a spus nimic. S-a refugiat în ruinele orgoliului său, doar pentru a dovedi că întoarcerea lui Abel însemna că nici tatăl, nici fiul nu erau stăpâni pe viețile lor. Lui Pastor îi lipsea energia. Iar Abel nu avea voință. Când tatăl și-a dat seama de asta, a început să aducă în discuție subiecte indirecte ca să vadă dacă putea, în sfârșit, să-i spună fiului său adevărul. Într-o seară s-au îmbătat într-o cârciumă pe drumul spre La Piedad și, încălziți de câteva păhărele, Pastor a crezut că s-a rupt gheața – aisbergul pe care anii îl ridicaseră între tată și fiu – și a îndrăznit să ofteze: „Zeița succesului e o curvă.“ La care Abel, pentru prima dată după mult timp, i-a răspuns „În mod sigur“. „Ca să ai succes, e nevoie de ratați. Dacă nu, cum poți să știi că ți-a mers bine?“ „Așa este, pentru fiecare succes al tău, trebuie să-i meargă prost altuia. Asta e regula jocului.“ „Și ce se întâmplă când mai întâi îți merge rău și te ridici și apoi îți merge rău și cazi?“ „Devii filozof, băiete.“ „Sau lălăi cântece la cârciumă, tată.“ Ceea ce și făcură, destul de beți deja. „Cea care m-a părăsit.“ Nu o femeie. Soarta este cea care m-a părăsit. Șansa este cea care s-a dus. Se îmbrățișară, deși fiecare se gândea la altceva. Tatăl se temea că Abel o să se scufunde într-un abis de ranchiună din care n-o să știe cum să iasă. Fiul făcea liste etilice ale greșelilor comise și pe care continua să le comită. „Câte greșeli am făcut azi?“ îl întrebă pe Pastor, cu limba împleticindu-i-se. „Ah, nu-ți număra greșelile, fiule, pentru că asta e o poveste fără sfârșit.“ „De ce te căiești, tată?“ Pastor răspunse râzând în hohote: „Că n-am cumpărat un tablou de Frida Kahlo cu două mii de pesos. Dar tu?“ „Că am primit lucruri pe care n-am meritat să le primesc.“ „Hai, nu deveni melancolic. Ție ți-a venit totul de-a gata.“ „Asta este partea proastă.“ „Tu n-a trebuit să faci economii de tânăr pentru ca apoi să pierzi totul cu inflația și devalorizarea monedei…“ „De aceea te-ai dat pe mâna lui Barroso, tată?“ „Nu râde de mine, fiule, respectă-mă, eu am muncit un sfert de secol ca să le dau o casă și o educație copiilor mei. Mai bine să nu știi cum am făcut-o. Un pic de respect. Un pic de recunoștință.“ „Vreau doar să știu dacă și dumitale ți-a mers la fel de rău cum mi-a mers mie.“ „Mai rău, fiule, mai rău.“ „Povestește-mi.“ „Uite ce e, Abel, nu mai privi în

urmă, hai să privim înainte…“ „Necazul e că văd dublu.“ „Ce vezi?“ „Te văd pe dumneata, ca și cum ai fi doi.“ „Ești beat.“ „Cine știe. Așa, dintr-odată, sunt mai treaz ca niciodată.“ „Haide, termină-ți tequila și să mergem acasă. Ne așteaptă fetele. Probabil sunt îngrijorate.“

Mama. Elvira Morales hotărî să nu-și strice bucuria. Își propuse să sărbătorească în fiecare zi acea întâlnire, de acum treizeci și trei de ani, din La Cueva de Aladino. Ea cânta. El știa întotdeauna unde s-o găsească. Ea n-a plecat. Și el s-a întors. S-au căsătorit și au fost fericiți. La această frază voia Elvira să-și rezume întreaga existență. Pentru ca certurile să rămână mereu în fază embrionară, diferențele disimulate și toate celelalte probleme rezolvate cu romantism, de fiecare dată când s-ar fi arătat nori la orizont, să se întoarcă să danseze împreună la cabaret. Cabaretul a fost leagănul iubirii lor și în el Elvira simțea că se reînnoiau jocurile dragostei. Pastor Pagán devenea din nou prințul viselor ei. Întruchiparea unui bolero, fără lacrimi sau reproșuri, dar plin de suspine, Elvira nu mai era o martiră a destinului soțului. Când se simțea încolțită, revenea la bolero și atunci căsnicia ei se legăna în ritmul cântecului. Întregul sens al vieții ei era să lase în urmă cuvintele cântecelor și să le anuleze cu o realitate în care felia de fericire era mai mare decât cea a nenorocirilor și de aceea, când se ivea o piedică în calea căsniciei fericite care era sacramentul Elvirei, altarul spiritului ei, își invita soțul să danseze, să se întoarcă la cabaretul căruia acum îi spuneau „bombă“ și acolo dansau lipiți unul de altul, foarte apropiați, simțind cum o pătrunde din nou seva iluziilor sale. Abel, tânăr fiind, râdea de aceste incursiuni nostalgice. „Și să se cutremure din nou pământul în străfundurile sale“, spunea parodiindu-și autorul favorit, Gonzalo Celorio. Dar copiii, la urma urmei, erau recunoscători acestor ceremonii de fidelitate reînnoită deoarece aduceau pace în casă și dădeau ocazia de a se pune problema situației copiilor pe lume: în sânul familiei sau în afara ei. Elvira își dădea seama că pe zi ce trecea copiii rămâneau în casă și după vârsta de treizeci de ani, sau se întorceau la vârsta lui Hristos, așa, ca fiul ei Abel, sau își propuneau să îmbătrânească acasă, ca fiica ei Alma, închisă în cămăruța de la etaj. Toate acestea nu făceau decât să confirme convingerea Elvirei Morales. Dacă copiii erau echilibriști la circul vieții, părinții erau plasa pe care cădeau și care îi împiedica să moară zdrobiți. Era acesta adevăratul motiv al comportării Elvirei, de aceea ierta greșelile, de aceea ținea trează flacăra sfântă a iubirii dintre ea și

soțul ei, de aceea uita toate pericolele și neplăcerile, de aceea păstra atât de bine secretele? De ce viața nu e un bolero? De ce viața trebuie să fie o baladă sentimentală ce dezmiardă, o idilă secretă, o floare care se usucă dacă n-o udăm? De aceea ea și bărbatul ei mergeau împreună la barurile dinainte și dansau în cabarete. Ca să-și amintească ceea ce nu se uită, identificând neîncetat fericirea. Bătrâna mamă a Elvirei a murit în timp ce fata ei cânta bolerouri în La Cueva de Aladino, în noaptea în care îl văzuse pe Pastor Pagán fără să știe că mama ei bolnavă se stinsese. Astea sunt capriciile destinului. Și destinul are două fețe, ca un balonzaid cu două fețe, una te apără de frig și cealaltă, de ploaie. De aceea Elvira Morales n-a spus niciodată „Dar asta a fost înainte". De aceea spunea întotdeauna „Acum. Acuși. Acușica".

Fiica. Cele două femei americane (Sophonisbe și Sally) n-au trecut de Ciudad Juárez. În prima zi a cursei, au dispărut și apoi au fost găsite moarte într-un șanț din apropiere de Río Grande. Au trebuit să cheme în grabă doi locuitori din El Paso, Texas, ca să se respecte regulamentul concursului. Niciuna dintre perechile de americani n-a îndrăznit să traverseze râul. Organizatorii s-au resemnat și au recrutat doi mexicani dispuși să facă orice ca să câștige o excursie în Caraibe. Vedeau deja cu ochii minții palmierii beți de soare și rămâneau în urmă deșerturile de *huizache*[6] și șerpii cu clopoței. Pentru că traversarea nordului arid al Mexicului făcea parte din probele obligatorii pentru a ieși câștigător. Participanții la *reality* urmau să primească instrucțiuni scrise în plicuri din hârtie de manila. Acum opriți-vă să culegeți fructe de nopal sau să împachetați ponchouri. Sunteți liberi. Alegeți. Ce este mai rapid? N-are importanță. Acum trebuie să străbateți deșertul călare pe măgari îndărătnici. Acum trebuie să luați un tren din dreptul localității Zacatecas, iar cei care-l pierd vor trebui să-l aștepte pe următorul și vor rămâne în urmă. Timpul pierdut trebuie recuperat. Cum? Să opriți un camion hodorogit ce intră pe un drum de munte. Americanii scot strigăte de bucurie la fiecare curbă mortală. Mexicanii păstrează o tăcere stoică. Dar nu și când trebuie să se lase târâți de o pereche de boi de-a lungul unei mlaștini mocirloase. Scapă cu viață. Îi împinge dorința de a câștiga. Fiecare pereche este urmărită de cea care vine după ea. Fiecare calcă pe urmele perechii precedente și prevestește gâfâitul celei ce-o urmează. Trebuie să intre într-o arenă cu o basma roșie (o atenție din partea casei) și să lupte cu un tăuraș dezorientat pentru că dimineața a mâncat *corn*

flakes. Din nou, americanii se luptă cu mare bucurie scoțând strigăte de război ca indienii apași. Femeile mexicane se abțin. Bărbații – bătrânul Iehová și slăbănogul Juan – se mișcă mai demni decât speriatul tăuraș. Acum sunt în centrul Republicii. Afișe, culori, instrucțiuni. Opriți-vă aici. Dormiți unde vă place. Sub cerul liber. Pe trotuar. Cum puteți. În ziua următoare, toți trebuie să strângă cu lopețile excrementele dintr-o crescătorie de vite din Puebla. Se plâng, miroase urât. Pepita cade. Înghite rahat. Un american cade. Înghite rahat. Spune că asta e foarte sexy. Femeile își mângâie sânii ca și când ar vrea să se asigure că sunt întregi. Urcă toți într-un camion ce merge la Oaxaca. Apare alt camion din sens contrar. O să moară cu toții? Alma Pagán stinge televizorul. Nu vrea să știe ce se întâmplă. Nu vrea ca violența să întrerupă, poate pentru totdeauna, nu cea de-a doua, ci autentica sa viață, existența care-i oferă, în mod gratuit și fără niciun pericol pentru ea, *reality show*-ul. Dă drumul la televizor ca să trăiască pericolul străzii. Cu toate că, dacă te gândești mai bine, ecranul o salvează de pericol, oferindu-i-l chiar aici, în casa ei, fără s-o atingă. Se simte vie, stimulată. Nu se mai simte vulnerabilă. A intrat, în felul ei, în paradis.

Fiul. De ce s-a întors, ca un cerșetor mizerabil, să-i ceară din nou de lucru lui Barroso? Chiar atât l-a afectat mahmureala morală din seara când a fost cu taică-su la cârciuma La Piedad? Și-a văzut pentru prima dată tatăl? Sau s-a văzut pentru ultima oară pe el însuși? Pentru că știa mai mult decât părinții lui, dar nu avea un loc sigur de muncă? L-a învins ironia, irezistibila tentație de a râde de părinții săi? Ea cânta bolerouri. Ea avea credința că era de ajuns să trăiască altfel decât în cântecele sale, ca să fie fericită. Ea nu-și dădea seama că trăia într-o lume falsă, iluzorie. Ea credea în cuvintele boleroului. De ce n-a mai cântat? Nu și-a dat seama că n-a meritat sacrificiul? A renunțat la o carieră independentă, strălucitoare, în schimbul vieții conjugale. A fost sclava sentimentală a boleroului și a devenit martira familiei. Niciodată n-a scăpat de bolero. Ce ridicol. Cânta în La Cueva de Aladino. Aladin nu avea peșteră. Avea lampă. Cel cu peștera se numea Ali Baba. Bătrâni ignoranți. Ce viață de rahat. Școală pentru copii. Azil pentru bătrâni. Nimic. Și totuși, sunt momente când îl cuprinde duioșia, mai ales atunci când vanitatea lui este răsplătită cu mereu aceleași vorbe de alint ale mamei mângâindu-i fruntea și descriindu-l, ce frumos este băiatul meu ești băiatul meu fruntea ta înaltă părul tău negru și creț pielea ta ca miezul de *mamey*[7] arămie și mătăsoasă profilul tău de rigă de

cărți de joc, de împărat roman, așa se spune, nasul fără os gurița ta mică dar cărnoasă, felul în care te strâmbi ca și cum ai sfida o lume care nu-ți place, încordarea ca de cocoș în tot corpul tău, așa erai de mic, așa ești și mare, spune-mi, cine te admiră mai mult decât mine? Și soră-sa îl scotea din sărite. Ce ușor e să te închizi cu un laptop într-un univers imaginar sigur, necontaminat, fără praf de stele sau mirosuri ofensive. Și tatăl, cel mai rău dintre toți, marele preot al înșelăciunii, un om prins cu minciuna… Și el însuși, Abel Pagán, continua să aibă aspirații? Și dacă le avea, și le va împlini vreodată? Și unde se va „realiza" mai bine? În sânul ocrotitor al familiei, la vârsta de treizeci și doi de ani, sau de izbeliște pe marele bulevard, știind că ifosele lui, oricât de neînsemnate ar fi fost, vor cere de fiecare dată un efort tot mai mare? Cu ce convingeri se va înarma ca să părăsească comoditatea gratuită a casei și să se întoarcă în lume? Își va spune: nu te mai frământa, Abel Pagán, viitorul a sosit deja, se numește prezent? Sau poate că e mai bine să accept ceea ce am fost ca să fac pe zi ce trece totul mai bine? Cum să negi trecutul fără să renegi viitorul? Care ar fi prețul celor două rebeliuni ale sale, răzvrătirea împotriva familiei și revolta împotriva biroului? Ar fi în stare să nege realitatea pentru a o pune la înălțimea dorinței? Ar putea să uite tot ce se opunea vieții ideale a lui Abel Pagán, favoritul sorții? Sau trebuia să se supună la tot ce îi refuza o viață fericită, adică autonomă, liberă, fără obligații care să-l lege de familie sau de conducere? Trebuia să aleagă. Scria pe ascuns fraze disperate cu speranța că se va lumina. Ne distrugem pentru a atinge imposibilul. Nu este de ajuns să te ridici împotriva părinților ca să te consideri fiu. Nu este de ajuns să te ridici împotriva șefului ca să te consideri liber. Trebuie să mă schimb. Nu pot să mă separ de viața mea. Familiei mele nu-i pasă de uitare. Nu le pasă că după jumătate de veac nimeni nu-și amintește de ei. Mie, da. Mie, da. Ce să fac? Cine o să-și amintească de mine? Ce să trec pe răboj?

Tatăl. Nu a fost din cauză că la cârciumă i se urcase băutura la cap. Ci pentru că s-a simțit pentru prima dată prieten cu fiul său. Au fost frați. Pentru că poate nu avuseseră ocazia să stea de vorbă până atunci. Pentru că poate n-o să mai aibă ocazia să-și vorbească cu franchețe. Pentru că venise vremea să-și facă un bilanț al vieții, al istoriei, al timpului trăit. Suntem fiii unei revoluții nenorocite, îi spuse Pastor fiului său care-l privi cu îndoială și suspiciune și cu un soi de vagă uitare, aproape de indiferență. Ce revoluție? Despre ce vorbea

taică-su? Despre revoluția tehnologică? Pastor continuă. Gândește-te că am făcut prost multe lucruri pentru că ne-am pierdut iluziile. Țara ne-a scăpat din mâini, Abel. De parcă s-ar fi rupt legăturile care ne uneau pe toți. La urma urmei, totul e să supraviețuiești, nimic mai mult. Când ai niște idealuri, n-are importanță dacă supraviețuiești sau nu. Riști. Acum nu mai există legături. Le-au rupt uitarea, corupția, înșelătoria, făcutul cu ochiul. A face cu ochiul în loc să gândești, în loc să vorbești, a face cu ochiul golănește, Abel, semnul de complicitate cu toți și între toți și pentru toți. Uită-te la mine și-o să vezi tristețea unui supraviețuitor. Am muncit mult ca să mă simt un om moral. Până când mi-am dat seama că în Mexic singurul lucru moral este să faci avere fără să muncești. Eu nu, fiule. Îți jur că toată viața n-am făcut decât să fac ceea ce mi se cerea. Să ușurez formalitățile. Să obțin autorizații. Să reduc impozitele. Să duc și să aduc cecuri, fonduri, bani la bancă. Ce așteptam în schimb? Un pic de respect, Abel. Nu bunăvoință. Nu să-mi facă cu ochiul un escroc. Eu am demonstrat că eram un om corect. Eram politicos cu șefii. Fără să fiu lingușitor. Cum să nu-mi dau seama că pușlamalele, adulatorii, pupincuriștii ajungeau foarte repede mai sus și eu nu? Se părea că soarta mea era să fac mereu același lucru, până la pensie. Douăzeci și cinci de ani de cinste m-a costat ca să ajung la un pas de cerșetorie. Pentru că renunțarea la un contract pentru cinci mii de dolari nu este un delict, fiule. Este o slăbiciune. O pomană. Adică, o lașitate existențială, cum s-ar spune. Atunci a știut Barroso că și eu aveam un preț. Am văzut sclipirea cinică și atotștiutoare din ochii lui. Eram la fel precum ceilalți. Doar că durase mai mult până să cad. Nu mai eram omul său cinstit și de încredere. Eram coruptibil. Eram la fel ca toți. Ce să facă el cu un nou șmecher, hm? Am știut în momentul când ni s-au întâlnit privirile că destinele noastre, al meu și al șefului meu, se uneau doar pentru a semna un pact de complicitate prin care el dădea ordine și eu tăceam. N-a fost nevoie să-mi spună: „Mă dezamăgești, Pagán." El știe să vorbească doar cu o mișcare a pleoapelor. Este singura mișcare pe care o face. Nu sprâncenele, nici gura, nici mâinile. Își mișcă pleoapele și te condamnă la complicitate. N-a trebuit să fac nimic pentru a simți că succesul meu amărât – pomana de cinci mii de dolari – era marele meu eșec, fiule. Un blid de linte, bineînțeles. În clipa aceea, m-am simțit obligat să doresc de fapt tot ceea ce înainte spuneam că disprețuiesc. Am simțit că-mi este scârbă de mine. Îți mărturisesc cu toată sinceritatea. De asemenea, am știut că trebuia să ascund cele întâmplate. Asta m-a făcut să-mi

fie și mai rușine. Și am știut că mai devreme sau mai târziu voi plăti slăbiciunea de care am dat dovadă în fața puterii. „Nu-ți face griji, Pagán“, spusese Barroso cu o voce metalică și în același timp mieroasă. „Ca să ne meargă bine, trebuie să prindem momentul oportun.“ Nu era adevărat. Eu puteam să fac față vieții doar pentru că nu toleram escrocheria. Nu m-am resemnat să fiu vinovat. Asta a fost greșeala mea. Dacă nu eram nevinovat, cel puțin să fiu la fel de afurisit ca ei. Jocul de-a șoarecele și pisica. Doar că pisica era un tigru și șoarecele un mielușel blând. N-a trebuit să amenințe pe nimeni. N-a trebuit să spun niciun cuvânt. A trebuit să suport consecințele unor acțiuni pe care eu le credeam cinstite și care nu erau așa. N-am înțeles ce valoare are să faci cu ochiul. N-am înțeles prețul unei mituiri. Dar Barroso, de cum și-a dat seama că sunt vulnerabil, a hotărât să mă distrugă pentru ca slăbiciunea mea să nu devină un pericol pentru el. Fiecare – Barroso și cu mine – gândea în felul lui. Eu am înțeles ce mi se întâmpla. Barroso a știut-o dintotdeauna și de aceea mi-a luat-o înainte. „Uite, Pagán. Există un delict penal care se numește administrație frauduloasă. Constă în a aduce pagube patrimoniului titularului în beneficiu propriu sau al terților. Constă în a obține câștiguri ca urmare directă a emiterii de documente nominale, cu dispoziție de plată sau la purtător, pe numele unei presupuse persoane. De exemplu, să vinzi același lucru la două persoane. Să modifici conturi sau condițiile unui contract. Să declari cheltuieli inexistente.“ A rămas privindu-mă, îți spun, ca un tigru pe care-l întâlnești dintr-odată în selvă, un animal sălbatic ascuns până în acel moment, deși previzibil… Tu știi că se află acolo, că întotdeauna s-a aflat acolo, dar crezi că n-o să te atace, că o să se uite la tine în felul lui mieros și amenințător, caracteristic felinelor, și apoi o să dispară din nou în desiș. De data asta n-a fost așa. „Cu alte cuvinte“, continuă șeful, „dumneata ești vinovat de fraude împotriva acestei companii și în beneficiu propriu“. Am reușit să îndrug că asta nu-i adevărat, că mă limitasem să urmez instrucțiunile. Că buna mea credință era mai presus de orice bănuială. Barroso a dat din cap compătimitor. „Prietene Pagán. Acceptă oferta pe care ți-o fac spre binele dumitale și al meu. Secretul dumitale este în siguranță în ceea ce mă privește. N-am să cercetez de unde ai scos cei cinci mii de dolari care apar în cont.“ „Dar mi i-ați dat dumneavoastră, domnule.“ „Dovedește-o, Pagán. Unde este chitanța?“ Făcu o pauză și adăugă: „O să te pensionez. O pensie pe viață. Ai cincizeci și doi de ani. Pregătește-te să trăiești liniștit cu un plic asigurat în fiecare lună. Nu este nevoie de chitanță. Nu-i

nevoie de un contract, nici vorbă. Zece mii de pesos în funcție de inflație. Accepți, și cu asta îngropăm toată afacerea.“ Făcu o pauză melodramatică, în felul lui caracteristic. „Refuză, și ești un om mort.“ Zâmbi și-mi întinse mâna. „Sau ce preferi? Să fii liber și fericit sau închis douăzeci de ani? Pentru că delictul dumitale, să știi, înseamnă de la cinci la zece ani de pușcărie. Încă zece ani pe deasupra se vor datora mie și influenței mele.“ Zâmbi și zâmbetul îi dispăru într-o clipă. Uită-te la mâna mea, fiule. Din asta am trăit de atunci. Cu respectivele plusuri sau minusuri în funcție de inflație.

Mama. El știa unde cânta Elvira Morales și întotdeauna putea s-o găsească. Spectacolul de la unsprezece, la cabaretul La Cueva de Aladino. O să se întoarcă? Sau n-o să-l mai vadă? Privind cu calm în trecut, Elvira Morales își făcuse mereu socoteala că anonimul spectator ce se aflase sub lumina albă a reflectoarelor odată cu ea într-o noapte o să se întoarcă s-o mai audă și o să îndrăznească să se prezinte. În mintea ei păstra imaginea unui bărbat înalt, robust, cu un început de chelie, și în compensație, perciuni lați și mustață pieptănată. Cu toate că era foarte posibil să nu se mai întoarcă nicicând și totul să fi fost o fata morgana în marele deșert cenușiu al cartierului Cuauhtémoc. Fapt e că s-a întors, privirile li s-au întâlnit în timp ce ea cânta *Două suflete* și, contrar obiceiului, coborî de pe mica scenă, între aplauze, și se îndreptă spre bărbatul ce-o aștepta la masa 12A. Pastor Pagán. „Dansăm?“ În sinea ei făcuse un pariu cu ea însăși. Acest bărbat pare arogant pentru că este timid. De aceea acum, treizeci și trei de ani mai târziu, când Elvira simțea cum crește al doilea deșert, cel al vieții matrimoniale, continua să cânte știind că Pastor, ascultând-o, o va invita la dans în seara aceea. Nu mai erau cabarete populare precum cele dinainte. Viața orașului rupsese vechile bariere. Nimeni nu se mai aventura prin cartierele periculoase. Tinerii se duceau departe, la periferia orașului. Bătrânii frecventau, mai în siguranță, saloanele cu muzică salsa din cartierul Roma, unde totul inspira atâta încredere, încât puteai să urci pe scenă și să-ți demonstrezi veleitățile de dansator. Ăsta era locșorul lor, deși Elvira și Pastor dansau doar pe bolerouri mai lente și melancolice. Ascultă. Îți spun în secret că te iubesc cu adevărat. Că îți urmăresc fiecare pas chiar dacă tu nu vrei. Atunci, îmbrățișați pe ring, dansând ca pe vremea când se cunoscuseră, ea putea să închidă ochii și să admită că în momentul în care a renunțat la profesia ei și a acceptat să se căsătorească a făcut-o pentru a deveni indispensabilă în casă.

Dacă nu era așa, n-ar fi meritat. Și pentru a fi indispensabilă, a descoperit nu după mult timp (acum nu, acum dansează, îndrăgostită, cu soțul ei) că, dacă nu-și mai făcea meseria, era liberă să pună în practică în viața ei particulară cuvintele cântecelor. Și-a dat seama, cu o amară surpriză, că boleroul era adevărat. În cabaret, ea cânta ceea ce nu trăia: ispita răului. Acum, în casă, cuvintele cântecelor reveneau aproape ca o obligație, ca o regulă. Spune că nu e adevărat, Elvira. Spune că n-am ajuns să te iubesc din cauza unei tainice disperări, că n-am transformat bătaia clopotelor de nuntă în preludiul unui gol atât de profund, încât nu-l poate umple decât sărmanul despotism casnic. Să dau ordine. Să fiu ascultată. Să nu mă supun niciodată. Să ascund probabila melancolie. Să îngrop nedorita frământare. Să inventez strategii matrimoniale pentru ca el să nu spună nicicând vorbele de care mă tem cel mai mult: „Nu mai suntem ca înainte." Niciodată n-a spus asta. Mergeau la baruri cu iluzia că nu exista un „înainte", ci doar un veșnic și pur „acum". Ea cânta întotdeauna și el știa unde s-o găsească. Întotdeauna. Ea nu pleca. „Aveți o voce tulburătoare." Mustață. Perciuni. Început de chelie. Atribute bărbătești. „Mulțumesc, domnule." Avea acea voce tulburătoare când cânta, desigur. Ca soție și mamă, simți că acea voce sentimentală începea să i se transforme în altceva, greu de descris cu glas tare. În sufletul ei, putea oare să-și spună – dansând lipită de iubitul ei de dinainte și de acum, dintotdeauna, omul ei, Pastor Pagán – că, în loc de suferința femeii din bolero, acum era tentată să se identifice cu soția și mama ce dădea ordine, oricât de neînsemnate ar fi fost acestea. Și este ascultată. Acest fapt o face pe Elvira Morales să devină melancolică și o tulbură. Nu reușește să înțeleagă de ce nu acceptă simpla tihnă a căminului sau mai curând, chiar dacă o acceptă, de ce se simte atrasă de nefericirea din cântecele sale, deși cântând-o nu trebuie s-o și trăiești și când n-o mai cânți ești tentată s-o trăiești. „Nu mă recunosc", îi spune Elvira lui Pastor la ureche când dansează lipiți, în cârciumă. Nu-și continuă ideea. Bănuiește că nici el, nici altcineva, nimeni n-ar înțelege-o. Ea niciodată n-ar spune: „Îmi pare rău. Trebuia să continui să cânt." Dar nici n-ar spune ceva așa de melodramatic ca „O mamă și o soție simte nevoia să fie venerată". Nicicând n-ar spune așa ceva. Preferă ca din când în când să le spună cât îi iubește. Să-i spună soțului ei și copiilor ei, Almei și lui Abel. Copiii nu-i spuneau același lucru. După felul cum ridicau din umeri, din privirile lor ursuze, ea își dădea seama că tot acest bagaj sentimental propriu unei mame lor li se părea neînsemnat. Pentru ei, boleroul

era ridicol. În schimb, pentru Pastor, muzica era ceea ce trebuia să fie. Clanța fericirii. Prologul emoției, dacă nu chiar emoția în sine. Ceva siropos. Ciudat, dar siropos. Dansând în semiîntunericul saloanelor de dans romantice (încă mai rămăseseră câteva), Elvira își dădu seama că ceea ce nu le plăcea copiilor ei la ea era exact ceea ce nu-i plăcea ei la soțul ei. Exagerata sensibilitate insuportabilă a unei lumi ce se împodobește cu globuri colorate, fragile și goale precum cele ale unui pom de Crăciun. Era necesar să-ți înalți simțămintele lăuntrice, ridicole, sentimentale, ca pe niște euharistii profane, ca să maschezi lipsa emoțiilor în viața de toate zilele, absența seriozității în eterna nebunie care ne susține în fața golului și ne distanțează de toți, de ceilalți și de noi înșine? Elvira Morales dansează în brațele soțului ei și Pastor Pagán îi spune la ureche: „Până când o să avem pretenția că suntem tineri, când o să admitem că ne amenință copiii noștri? Că ne omoară puțin câte puțin…“ Când s-a măritat gândea: „Pot să-i spun nu. Dar numai acum. După, n-o să mai am libertatea asta.“ Și el, înainte de a reveni la programul zilnic, la povara obișnuinței, la fazele de indiferență, la termometrul datoriilor reale sau imaginare, îi spunea la ureche în timp ce dansau, îmbrățișați, bolerouri: „Înainte, locul ăsta era magic.“

Fiica. Cele patru perechi se apropiau, obosite, de obiectivul final. Granița cu Guatemala. Mexicanii, Iehová și Pepita, au luat trenul ce merge la râul Suchiate și cei doi tineri americani, Jake și Mike, au ales motocicletele. Indienii Tarahumara, Juan și Soledad, preferă să alerge în ritm de maraton prin pădure. Doar mexicanii din Ciudad Juárez, concurenții de ultimă oră, s-au pierdut în Oaxaca, unde până la urmă au fost găsiți îmbuibați cu *mole negro*[8] într-un birt. Cu jumătate de oră înainte de sosire, în selva din Chiapas, trenul este oprit din cauza unor copaci care blochează linia ferată și din selvă ies zece, doisprezece diavoli tineri. Rași în cap, goi de la jumătate în sus, cu lacrimi tatuate pe piept. Comentatorul *reality show*-ului nu omite aceste date. Își imaginează că este vorba de încă un obstacol inclus în cursă. Că face parte din *show*. Dar nu este așa. Cinci sau șase băieți urcă cu mitraliere în tren și încep să tragă în pasageri. Acolo mor, pe loc, Iehová și Pepita. Nord-americanii Jake și Mike sosesc precum cavaleria din filmele cu cowboy, își dau seama ce se întâmplă, coboară de pe motociclete, îi iau la pumni pe diavolii bandei asasine. Nu pot face față. Patru rași în cap încep să tragă în tinerii nord-americani. Cad morți. Selva se

inundă de sânge. Indienilor Tarahumara le miroase a sânge de departe. Adulmecă violența. Au suportat-o timp de secole din partea albilor și a metișilor. Sunt bănuitori din naștere. Nu se apropie de tren. O iau pe alt drum spre frontieră. Câștigă concursul. Îmbrăcați ca indienii, arată foarte moderni pentru călătoria cu vaporul prin Caraibe. „Niciodată n-am fost la mare“, declară când primesc premiul. Alma Pagán închide computerul. Nu știe când o să-l redeschidă. Oricum, se consideră mai informată decât părinții săi. Ei sunt foarte ignoranți. Și neinformați, ce autoritate pot să aibă asupra ei și asupra fratelui ei, Abel? Se gândea la asta și nu înțelegea pentru ce se simțea mai vulnerabilă ca niciodată.

Fiul. Abel Pagán mergea pe bulevardul cu ziduri mâzgălite cu graffiti. Pe toți pereții scria că Banda Salvadoriană va începe războiul în oraș. Sunt tineri din America Centrală refugiați din cauza războaielor din Salvador și Honduras. Abel se întristează privind acea violență grafică ce urâțește orașul. Deși, a spune că urâțești Ciudad de México este un pleonasm. Și graffitiul este universal. Abel privi și simți imensa dezolare a marelui bulevard cenușiu. Asta nu avea leac. Ajunse la stația de metrou. Se hotărî să sară peste barieră fără să-și ia bilet. Nimeni nu-și dădu seama. Se simți liber. Trenul plin de lume se puse în mișcare.

Patronul. Leonardo Barroso nu se arată nicidecum emoționat când citește aceste rânduri. S-ar zice mai curând că lipsa emoției este comentariul cel mai elocvent al disprețului său. „Uite ce e, Abel. Aici nu mai avem angajați indispensabili. Ține seama de asta, tinere. Cu tehnologia modernă, producția crește și numărul angajaților scade. Dacă hotărăsc să-ți ofer ceva, poți să te simți privilegiat. Aici ai o slujbă sigură și permanentă. Ceea ce nu tolerez sunt capriciile. Răzvrătirile personale în schimbul privilegiului de a lucra cu mine. Cu Leonardo Barroso. Ai priceput? Tu decizi. Rămâi sau pleci. Eu n-am nevoie de tine. Întreprinderea crește cu tine sau fără tine. Adevărul adevărat, mai bine fără tine. Trebuie să simți tot timpul că un loc de muncă este un privilegiu, pentru că tu, Abel, ești în câștig.“

Mama și tatăl. N-am s-o descriu pe Elvira pentru că în ochii mei ea este mereu aceeași pe care am cunoscut-o într-o zi când cânta boleroul *Două suflete.*

Corul măicuțelor străzii

Equisita a născut pe stradă
Jumătate din copilele străzii au burta la gură
Ele au între doisprezece și cincisprezece ani
Copiii lor au între zero și șase ani
Multe au noroc și avortează pentru că au o zână bună
Fătul iese țipând de frică
Este mai bine înăuntru sau afară?
Eu nu vreau să stau aici măicuță
Aruncă-mă mai bine la gunoi mamă
Nu vreau să mă nasc și să cresc pe zi ce trece mai mizerabil
Fără baie măicuță fără mâncare mamă
Fără altă hrană în afară de alcool mamă marijuana mamă
Clei mamă terebentină mamă droguri mamă cocaină mamă
Benzină mamă
Țâțele tale mustind benzină mamă
Scot flăcări pe gură pentru că am supt mamă
Câțiva cenți mamă
La răscruce mamă
Gura plină de benzină pentru că am supt mamă
Gura usturându-mă arsă
Buzele făcute scrum la zece ani
Cum vrei să mă plac mamă?
Nu te urăsc pe tine
Mă urăsc pe mine
Nu valorez nici cât un căcat de câine mamă
Valorez doar ceea ce îmi dictează pumnii mei
Pumni de bătaie pumni de furat pumni de pumnale mamă
Dacă încă mai trăiești mamă
Dacă încă mă mai iubești un pic

Poruncește-mi te rog să mă iubesc și eu puțin
Pe cuvânt că mă urăsc
Nu sunt nici măcar o borâtură de câine un căcat de catâr un floc de la cur o sanda
aruncată o piersică stricată o coajă înnegrită de banană
Nici măcar o râgâitură de bețiv
Nici măcar o bășină de polițist
Nici măcar un pui fără cap
Nici măcar o puță bleagă de boșorog
Nici măcar niște buci scofâlcite de curvă bătrână
nici măcar un scuipat de grăjdar
nici măcar un cur ras de babuin din zoo
nici măcar un nici măcar mămico
nu mă lăsa să mă omor eu singurel
spune-mi ceva ca să mă simt împărat
gagiu valabil să rupă inima târgului mamă
întinde-mi o mână doar ca să ies din asta
condamnat pentru totdeauna la asta mamă?
uită-te la unghiile mele negre până la rădăcină
uită-te la ochii mei lipiți de urdori
uită-te la buzele mele cojite
uită-te la scurgerile negre de pe limba mea
uită-te la balele galbene din urechile mele
uită-te la buricul meu verde și gros
mamă scoate-mă de aici
ce-am făcut ca să sfârșesc aici?
Scormonind rozând râcâind plângând
ce-am făcut ca să sfârșesc aici?
Distinsă xxxxxquisita

Fiul neascultător

1. Uneori, taică-meu bea și cânta cântece *cristeras*[9].

2. Îi plăcea să-și amintească isprăvile tatălui său, bunicul nostru, din timpul Războiului pentru Biserică, atunci când catolicii din Jalisco s-au ridicat cu arma în mână împotriva legilor „atee“ ale Revoluției Mexicane. Mai întâi bea și cânta. Apoi își amintea și în cele din urmă ne atrăgea atenția.

– Sacrificiul bunicului Abraham Buenaventura n-a fost în zadar.

Adevărul e că bunicul Abraham a fost capturat de federali în 1928 și împușcat în Sierra de Arandas, într-un loc, se spune, destul de dezolat și dezolant.

– Asta pentru că îi venise rândul să moară. De câte ori n-a scăpat în timpul Cristiadei.

Tatăl nostru, Isaac, povestește că bunicul Abraham exagera uneori cu mila, alteori cu cruzimea. Ca în toate războaiele. În bătălia de la Rincón de Romos au căzut mulți soldați guvernamentali. Bunicul Abraham trecea printre cadavre cu pistolul în mână, numărându-le unul câte unul, din ordinul generalului Trinidad de Anda.

Toți erau morți. În afară de unul trântit în praf ce-și mișcă ochii și-i ceru bunicului meu: „Ai milă de mine că și eu sunt creștin.“ Bunicul Abraham își văzu de drum, dar nu făcu nici doi pași și generalul îl opri pe loc.

– Buenaventura, întoarce-te și lichidează-l pe soldatul acela.

– Dar, dom'le general…

– Dacă dumneata nu-l omori, te omor eu pe dumneata.

În familia noastră asemenea istorii se povesteau o dată și încă o dată. În felul acesta ne erau tot timpul prezente în minte. Altfel, s-ar fi uitat. Asta n-ar fi suportat tatăl meu Isaac. Familia Buenaventura trebuia să fie, toată, un monument viu în memoria celor căzuți în cruciada întru Hristos. Atât de veche deja, deoarece începuse în 1925 și se terminase în 1929. Dar la fel de actuală ca știrile de la radio la Los Camilos, această fermă îndepărtată unde nu ajungeau ziarele și unde chiar și radioul se auzea cu întreruperi, pocnituri,

pârâieli și bâlbâieli. Predica de duminică (și amintirile de fiecare zi) ținea locul informațiilor care lipseau.

Predicile popii evocau în mod invariabil faptele de vitejie ale lui Hristos și-i înfierau pe masoni (unde erau?), pe comuniști (ăștia ce erau?) și pe toți oamenii necredincioși, mai ales pe învățătorii trimiși din capitală: ei, fiii lui Lucifer, ele, târfe socialiste.

– Ca și cum e nevoie să știi să citești ca să te rogi – psalmodia preotul. Ca și cum pentru a mâna vitele e nevoie să știi să scrii.

Făcea o pauză dramatică înainte de-a exclama:

– Un bun creștin are nevoie doar de un rozariu la gât și un pistol în mână.

Taică-meu bea și cânta. Se simțea vinovat că n-a avut parte de război. În schimb, a trăit vremuri de pace și prosperitate aici, în Los Altos de Jalisco. Războiul a fost crunt. Guvernul evacuase satele creștine și trimisese oamenii în lagărele de concentrare de unde se întorceau în rânduri împuținate. Se spune că jumătate din ei au devenit fantome. Se întorceau în lungi coloane flămânde urlând precum câinii – spune tata. Negustorii își țineau magaziile ferecate cu lanțuri. Furia celor ce se întorceau era așa de mare, că distrugeau recoltele pentru ca proprietarii să nu poată vinde nimic.

– Și au mutilat animalele, spunea Isaac cu voce scăzută pe sub mustața lui țepoasă și morfolită.

Se așeza în capul mesei cu cinci chei – foarte mari – în mână și cu scaunul pus deasupra chepengului de fier ce ducea în beciul misterios unde nimeni în afară de el nu putea coborî căci era încuiat cu cinci lacăte și stăpânul cheilor era el.

Se uita la cei patru fii, Lucas, Juan, Mateo și eu, Marcos, botezați așa pentru a trece de la Vechiul la Noul Testament[10] o dată pentru totdeauna. Dacă nu, îi spunea mamei noastre, Angelines, ar fi trebuit să le spunem Esau, Iacob și de acolo începeau problemele, dat fiind că Iacob a avut treisprezece copii și tata doar patru. Hotărârea sa de a schimba Testamentul ne-a scăpat pe mine și pe ceilalți trei frați ai mei să ne numim Isahar, Zabulon sau Zilpa.

Trăiască Noul Testament, îmi spuneam și mă întrebam încă de când eram copil, n-o mai fi și un Al Treilea Testament? Cum continuă istoria, care este Testamentul Actual?

După război, legile agrare ale Revoluției au fost, încetul cu încetul, scoase din uz sau golite de conținut ca un ciur. Nu mai erau „moșii“. Acum se

chemau „ferme“. Și era de ajuns să reunești mici proprietăți pe numele diverșilor proprietari ca să rămâi, cel puțin, cu o mică fermă. Și uneori, pentru a reface adevărata moșie de altădată.

Taică-meu rămase într-o situație intermediară cu Los Camilos, proprietatea lui, mulțumită bunăvoinței succesivilor președinți municipali, guvernatori și șefi ai partidului oficial, PRI-ul[11], marea umbrelă politică a tuturor orientărilor ideologice, de la catolici ultraconservatori la așa-zișii marxiști. Primii, ca niște ridichi – roșii pe dinafară și albe pe dinăuntru. Ceilalți, din sfânta familie a cruciferelor și cu o obscenă denumire populară.

Poate, pentru taică-meu, moștenirea sângerosului război religios a fost obligația de a pune pe picioare ferma din Los Altos și de a face să dispară urmele chipurilor și ale zidurilor distruse în aceeași măsură de boală și de schije.

Și așa a fost. Tatălui meu i-a revenit onoarea de a recupera toată bogăția fără să se lepede de credință. De mici copii ne ducea, pe toți cei patru fii ai săi, să cunoaștem pământurile de la ferma Los Camilos, care se numea așa în onoarea Congregației fondate la Roma în 1586 pentru a acorda ajutor muribunzilor.

Pentru că acest pământ era muribund și doar renașterea credinței a făcut să renască pământul.

Turme de vite. Întinderi de pământ cultivat. Pământuri nearendate, toate aparținând lui Isaac Buenaventura și celor patru fii ai săi. De la Sierra del Laurel până la hotarul cu Aguascalientes, nu exista fermă care să producă mai mult, să fie mai bine condusă și să aibă hotarele mai bine delimitate decât Los Camilos, pământul pe care într-o zi îl vor stăpâni împreună fiii lui Isaac și nepoții lui Abraham.

Pe noi – Juan, Lucas, Mateo și eu, Marcos –, tata ne ducea să cunoaștem fiecare colț din ferma Los Camilos, cirezile de vite și lanurile de porumb, să ajutăm iepele ce stăteau să nască și să învățăm să socotim banițele, dar să știm și că aici bate grindina cu putere și că sunt vipere și *huizache*[12] și că uriașii nopali sunt ca niște santinele ale pământului nostru.

Acesta era pământul nostru și miracolul său, în ochii mei tineri, era că nimic nu-l dovedea, nici războiul, nici pacea, pentru că amândouă pot sufoca viața care nu este extrema violenței sau a calmului, ci obiectul unei îngrijiri constante, o stare de alertă pentru a nu te lăsa târât nici de distrugere, nici de

indiferență. Era de ajuns să vezi și să iubești acest pământ ca să simți în suflet o vigoare cumpănită proprie bărbaților adevărați, conștienți de posibilele erori și refractari la o glorie prematură. În Altos de Jalisco natura este zgârcită și calmă, sobră precum aspectul și vorba locuitorilor de acolo.

Și totuși, exista o forță latentă în islazuri și în lanuri, în norii cu molatica lor grabă, în vântul încolțit în grote, care nu-mi permitea să trăiesc absent, fără ambiții și fără răzvrătiri. Când muntele se apropie și spicele de grâu se înalță, buruienile se veștejesc și fagii cresc până ajung să aibă o coroană verde și deasă, omul se transformă în pas cu natura și simțurile se hrănesc cu mirosurile și gusturile câmpului, fum și catran și staule și uneori trecerea scânteietoare a fluturilor abia întrevăzuți ce mă orbeau cu zborul lor iute, mai fragil decât un curcubeu, spunându-mi parcă urmează-ne, Marcos, vino cu noi, lasă-te purtat…

Dar tatăl meu prinsese rădăcini în acest pământ sau mai exact spus pe locul lui din capul mesei, așezat acolo cu cheile pivniței în mână și privindu-ne cu severitate când ne spunea că, dacă bunicul *cristero* a murit pentru religie, fiul și nepoții săi trebuie să recompenseze sacrificiul lui Abraham dedicându-și viața lui Dumnezeu.

– De aceea am hotărât ca fiecare dintre voi, când va împlini optsprezece ani, să se ducă la Guadalajara să-și facă studiile la Seminarul Eterno Enfermo ca să fie hirotonisit și să-și pună viața în slujba Domnului Nostru.

Privirea patriarhală nu admitea niciun răspuns, niciun protest și nicio părere personală.

– Primul care o să plece o să fii tu, Marcos, pentru că ești cel mai mare. Am observat că ai vocație pentru că ții post des.

Nu l-am decepționat. Dacă nu mâncam nu era pentru că aș fi avut vocație de popă, ci pentru că eram gras și voiam să țin regim ca să le plac fetelor de la fermă. Dar nu i-am spus nimic. Am înclinat capul în semn de acceptare și i-am permis tatălui meu să-și continue evocările eroice.

– Ultima voință a bunicului Abraham a fost ca înainte de a fi împușcat să nu i se dea nimic de băut o zi întreagă și să i se îngăduie să se pișe înainte de a fi pus la zid.

Ne-a privit cumplit, cu anumită intenție.

– Tu, Marcos, și pe urmă tu, Juan, și tu, Mateo, și tu, Lucas, o să vă duceți la seminar tot așa, fără să vă pișați în pantaloni.

Făcu o pauză jupiteriană.

– Bunicul Abraham a murit pentru religie. Voi trebuie să-i recompensați sacrificiul dedicându-vă lui Dumnezeu.

Dacă vreunul dintre noi era tentat să caște la masă auzind de o mie de ori aceeași placă, vicleanul nostru tată venea imediat cu amintirea sfintei noastre mame, doña Angelines, ce murise la nașterea lui Mateo și căreia, ca să fie sigur că va urca la ceruri, tatăl nostru – ne povestește cu brutalitate – i-a desenat o cruce pe piept chiar cu sângele pierdut la naștere.

– Țineți minte, băieți. Ține minte, Mateo, când o să te duci la seminar. Te-ai născut sub semnul crucii însângerate și doar dedicându-ți viața Domnului Dumnezeul Nostru și Sfintei Sale Biserici Catolice Apostolice și Romane, vei scăpa de păcatul de a fi omorât-o pe cea care ți-a dat viață.

Am îndrăznit să mă uit la fratele meu mai mic, de doar doisprezece ani, îngrozit, rușinat și dezorientat de vorbele tatălui. Eu îl ascultam cu capul ridicat. L-am privit pe Mateo ridicându-mi capul și mai mult, încurajându-l în tăcere, Mateo, nu-ți lăsa capul în jos, capul sus, Mateo, sus.

Imediat, taică-meu zise:

– Dacă nu vă faceți preoți, o să vi se arate fantoma bunicului Abraham.

De aceea seara, când ne culcam cu toții în aceeași încăpere mare, ascultând de alt precept al tatălui meu („așa vă supravegheați unii pe alții"), ne transmiteam unul altuia teama că o să se arate fantoma lui Abraham Buenaventura, bunicul nostru, dacă nu-l ascultam pe tatăl nostru, Isaac. Ne înfricoșau foșnetul copacilor, scârțâitul oblonului și eram îngroziți că în încăperea noastră va sosi defilarea *cristeră* a copiilor famelici agățați de fustele mamelor lor, a fețelor ciupite de vărsat ale soldaților, a cadavrelor înfășurate în rogojini și a câinilor lătrând la lună.

În chip de rămas-bun, tatăl meu a cerut să se facă o slujbă pentru morți, nu pentru ca să-mi ureze noroc, ci ca s-o pomenească pe răposata noastră mamă, și în felul ăsta să îmi pună în spate răspunderea de a cinsti cu viitoarea mea hirotonisire amintirea ei. S-a citit al cincizecilea psalm, s-au spus rugăciuni pentru sufletul plecat, ne-am rugat mamei celor neajutorați și apoi a urmat o mare petrecere la fermă, unde toți s-au abțiguit și și-au luat rămas-bun de la mine cu diverse expresii populare.

– Vezi să n-o dai în bară, Marcos.

– Ai grijă să nu ți se chircească în capitală.

– Fii atent, Marcos, înainte de a te face popă, regulează cât poți.

Tata mi-a dat un chimir din piele de șarpe căptușit cu pesos de argint bătuți în Michoacán.

– Ca să nu-mi mai ceri alții. Cheltuiește-i cu grijă. Nu trebuie să-mi scrii. Nu te gândi la mine. Gândește-te la Dumnezeu și la răposata ta mamă.

Și așa am lăsat în urmă satul meu natal, în zgomotul pietrei de pe caldarâm și al uneltelor abandonate (care mă urmărea).

3. Când am venit în vizită după trei ani ca să-mi serbez în familie cei douăzeci și unu de ani, taică-meu, mândru foc, a poruncit să se tragă clopotele la biserică și s-a făli că acum era rândul lui Juan să meargă la seminar pentru că se apropia de optsprezece ani și că apoi îl vor urma Lucas, de șaptesprezece, și cel mic – sau nu atât de mic de-acum –, Mateo, de cincisprezece.

Am sosit îmbrăcat în negru – costum cravată pantofi – și cămașă albă, dar fără guler preoțesc ca să nu atrag prea mult atenția.

Am revăzut cu oarecare nostalgie islazurile și câmpurile, urmele pașilor și uneltele copilăriei mele și m-am pregătit să aud din nou isprăvile din războiul *cristero* în timpul cinei cu cei trei frați ai mei și cu tata prezidând ca întotdeauna cu cheile în mână pe scaunul patriarhal așezat deasupra chepengului de fier al pivniței interzise.

– Ei da, îngână taică-meu. Ia uitați-vă, băieți, ce elegant se întoarce fratele vostru. Se vede că s-a școlit, nu?

Se porni pe râs.

– Cum se spunea pe vremea mea, politicienii și avocații sunt păsăroi cu curu' mare. Cum se vede – îmi aruncă o privire apocaliptică –, lui Marcos i-au crescut aripi și disciplina reculegerii și hrana frugală i-au ascuțit spiritul și i-au mărit sufletul.

Îmi închipuiam eu că taică-meu era convins că aveam aceste virtuți, fără să cerceteze prea mult, și că le credea aproape o lucrare a Sfântului Duh.

– Și ce-mi mai povestești, fiule, spuse cu familiaritate tatăl meu, Isaac Buenaventura.

– Nimic, am răspuns eu serios. Doar că învăț mult și nu ies niciodată.

– Luați aminte, băieți, le-a spus fraților mei. Și pregătiți-vă, că acum îi vine rândul lui Juan să plece la Guadalajara să se facă popă și apoi urmați tu, Lucas, și tu, Mateo.

Îndrăznii să-l întrerup pe bătrânul mai zbârcit ca o smochină.

– Spune-mi, tată, când toți patru o să fim preoți și dumneata o să fii la dreapta Tatălui, cine o să se ocupe de fermă?

E clar că nu se aștepta la o întrebare atât de înțeleaptă. Și bineînțeles că își pierdu cumpătul și își strânse mai furios ca niciodată cheile pivniței și, lucru neobișnuit la el, se bâlbâi și nu știu ce să spună. Își găsi cuvintele într-un târziu.

– Dumnezeu ne dă, Dumnezeu ne ia. Gândiți-vă la sfânta voastră mamă.

– Adică? am insistat.

– Adică pământurile vor fi pentru Sfânta Biserică.

– De ce? am întrebat eu foarte clar, mi se pare.

– Așa i-am promis sfintei mele soții. „Nu te mai chinui. Pământurile o să fie ale Bisericii. Mori în pace, Angelines."

– Și noi? am întrebat, de astă dată cu îndrăzneală.

Acum bătrânul nu-și mai ascunse supărarea.

– Există un testament. Ce credeți, că o să vă las pe stradă?

Se înecă.

– Obraznicule, conchise, și pentru prima dată se ridică și ieși din sufragerie.

Apoi Lucas a ațâțat focul din încăpere și ne-am așezat toți patru, convinși că bătrânul era deja în camera sa.

– Vrei de-adevăratelea să te faci popă, Juan? l-am întrebat pe fratele ce mă urma ca vârstă și destin.

Juan a spus că nu.

– Atunci?

– Vreau să fiu inginer agronom. În felul acesta, administrez ferma și o fac să prospere.

– Mi se pare o prostie s-o dăm Bisericii, spuse Lucas. E ca și cum am reveni la regimul ăla, cum se cheamă…

– Mâinile moarte[13], le-am spus eu calm. Și tu, Mateo?

Istețul de cincisprezece ani nu se gândi prea mult.

– Eu vreau să mă însor. Nici vorbă de popie. Mai bine mă duc la un azil de săraci decât să mă fac popă. Îmi plac fustele, nu sutanele. Sunt deja bărbat. Dar pe naiba, dacă îi spun lui tata o să mă facă albie de porci.

I-am privit pe toți trei îndelung.

Juan, cu fața lui ca un ou de curcă cu excepția ochilor mari, verzi ca un lac vulcanic și părul său roșcovan foarte îngrijit, ca și cum i-ar fi fost frică de el

însuși în fața oglinzii.

Lucas, cu fața lui de ghicitor în frunze de ceai, foarte înțelept cu părul său castaniu tuns scurt de tot și urechile tremurânde ca ale unui liliac prietenos.

Și Mateo, sărăcuțul, cu coșuri pe pielea ce promitea să se curețe îndată ce-i va da cale liberă proaspăta sa poftă de femei.

Și la toți trei am văzut decepția prost ascunsă pentru că trebuie să-mi urmeze pașii și să meargă la seminar.

– Ce bine arăți, mi-a spus Lucas. Ai slăbit și te-ai făcut mai voinic.

– Se vede că ți-a priit seminarul, adăugă Juan.

I-am privit amuzat.

– Nici vorbă de seminar. Eu studiez dreptul. O să mă fac avocat.

S-a lăsat o tăcere plină deopotrivă de uimire și bucurie.

– Dar, Marcos… exclamă Lucas.

– Fraților. Înțelegeți-mă. Vă ofer o scăpare.

I-am privit cercetător pe fiecare în parte.

– Tu, Juan, vino anul ăsta la Guadalajara și înscrie-te la inginerie la Universitatea din Guadalajara. Apoi tu, Lucas, stai potolit până îți vine rândul și urmează-mă la Guadalajara pentru că presimt eu că ești făcut să studiezi economia, dar nu pentru mâinile moarte. Și tu, puștiule, să nu ne dai de gol cu nerăbdarea ta. Fă curte fetelor din sat, uite, îți fac cadou un pumn de prezervative, și dă iama prin bordelurile de aici, din Los Altos. Pe urmă îmi spui ce vrei să studiezi și eu aranjez totul.

I-am privit foarte serios.

– Dar ăsta să fie secretul nostru, de acord?

Și toți patru, în această noapte de neuitat a fraților, am jurat ca niște conspiratori că nu vom încălca legea și că vom lăsa soarta să aranjeze lucrurile.

4. După mulți ani, don Isaac Buenaventura descuie lacătul chepengului și coborî în pivniță. Acolo, îngenunche în fața a două portrete. Cel al soției sale, Angelines. Și cel al tatălui său *cristero*, Abraham Buenaventura.

Și atunci le-a spus nu mă învinovățiți ca și cum aș fi vinovat de ceva. Focurile din vetre s-au stins și câinii nu mai latră. Așa e, înainte de a mânca omleta trebuie să spargi ouăle. Poate că-mi amintesc un trecut care n-a existat niciodată? Voi sunteți martorii mei. Trecutul acesta însă a existat. Un bun creștin are rozariul la gât și pistolul în mână. Moarte necredincioșilor, fiilor lui

Lucifer, târfelor de învățătoare. Cine o să ne mai apere acum, mamă a celor neajutorați, tată al tuturor bătăliilor? Și de cine mă apăr? Mai sunt pe aici masoni, mai sunt comuniști? Viața mea a fost zadarnică? Nu, asta sigur că nu, refuz așa ceva, acum îmi dau seama că mulțumită lui Marcos și Mateo, lui Juan și lui Lucas, eu, Isaac Buenaventura, am redevenit un răzvrătit ca tatăl meu, pentru că eu însumi i-am îndemnat pe fiii mei la răzvrătire, eu însumi le-am spus, să vedem cine are boașe să se răzvrătească! Și toți patru s-au răzvrătit, toți patru au ieșit mai buni și mai independenți decât mine, toți patru au reușit să mă păcălească, și am rămas ca prostul satului.....
.O cruce de fier. Câini care latră la lună. Focurile stinse. Biserica, un cadavru uriaș. Și eu, Isaac Buenaventura, cu mustața țepoasă și fața mai zbârcită ca o smochină, și mândria că fiii mei sunt niște răzvrătiți, așa cum am vrut și eu să fiu.....
.....Slavă lui Hristos Dumnezeu care săvârșește aceste minuni căci neștiute sunt căile Domnului și nu în zadar, Angelines, ți-am făcut semnul crucii pe sân cu sângele fiului tău nou-născut, Mateo. Și nu în zadar, tată Abraham, ai refuzat să bei apă înainte de a fi împușcat .....Și să scârțâie obloanele, să latre câinii, să bată clopotele a alarmă și să geamă iepele în călduri și iepele borțoase, că eu rămân aici să păzesc pământul, mândru de fiii mei care nu s-au lăsat conduși de tatăl lor și și-au făurit propriul destin, rebeli în fața vieții .....Acum o să beau un pahar și o să cânt un cântec.

Corul cumetrilor rivali

Don Pedro avea cincizeci și doi de ani
Cumătrul său don Felix cincizeci și patru
I-a unit cristelnița
Pedro a fost nașul feciorului lui Felix
Felix a fost nașul fetei lui Pedro
Se întâlneau duminicile la un grătar în familie
Amândoi erau simpatizanți ai PRI-ului aveau nostalgia PRI-ului
pentru că
PRI-ul garanta ordinea progresul și siguranța unor oameni ca
Don Pedro și don Felix
Acum fără PRI
S-au certat de două ori
La coada unde votează pentru PRI
– Eu m-am sculat primul
– N-ai dreptate eu am ajuns înaintea tuturor
– Ce mai contează Felix dacă amândoi votăm pentru PRI
– Ești sigur, Pedro? Ce se întâmplă dacă îmi schimb votul?
– Votul este secret e clar
– Atunci nu te băga înainte că eu am venit mai întâi stai la coadă cumătru' dracului
Și a doua oară s-a întâmplat pe autostrada spre Cuernavaca
Amândoi se duceau la petrecerea organizată cu ocazia aniversării a cincisprezece ani a fiicei șefului
Subsecretarul
Doar că la o curbă Felix l-a depășit pe Pedro și Pedro s-a înfuriat și a hotărât să-l
depășească pe Felix
Și a început cursa
Ca să vadă cine e mai dat dracului

Felix sau Pedro
Cine e mai mascul
Mașinile aleargă una lângă alta
Pedro face un gest obscen cu mâna spre Felix
Felix îi răspunde lui Pedro cu cinci claxoane în chip de înjurături
A shave and a haircut tantan
Pedro își apropie mașina de cea a lui Felix
Felix accelerează
Lui Pedro îi curg balele pe volan
Felix simte cum i se răscolesc hormonii săi speciali de mascul
Pedro își spune că e din cauza unor hormoni tâmpiți
Câinele ridică piciorul și urinează
Câinele care-l urmează încearcă să urineze mai mult decât cel dintâi
În spațiul sacru unde se pișă bărbații
Felix sare peste taluz
Pedro intră în șanț
Câinii urinează
Sunt serviți cu pătrunjel la masa subsecretarului

O verișoară fără sare și piper

1. Despre „aia“ nu se vorbea în această casă. Până și numele și-l pierduse. Era pur și simplu „aia“. Unii își făceau cruce când își aminteau de ea; alții o batjocoreau; alții se necăjeau. A trecut un timp până s-o convingă pe șefa familiei, doña Piedad Quiroz de Sorolla, că „aia“ nu mai era acolo. Că ea, doamna Piedita, putea să se scoale din pat și să umble prin casa pustie din Desierto de los Leones fără riscul de a da peste afurisita „aia“.

– Nu trebuie să vă mai țineți jurământul, doña Piedita. Puteți nu numai să vă sculați, ci și să umblați. Puteți chiar să vă puneți altă rochie.

Pentru că „jurământul“ pe care văduva lui Sorolla și-l făcuse ei însăși consta din două hotărâri. Prima, să stea în pat, și a doua, să stea în pat îmbrăcată fără să se scoale sau să-și schimbe „veșmintele“ până când „aia“ o să plece.

Înainte, se trăia mai bine sau cel puțin suportabil. Căsoaia din Desierto, cufundată în doliu de la moartea patriarhului don Fermín Sorolla, a prins viață când copila familiei, Ana Fernanda Sorolla, s-a măritat cu tânărul contabil Jesús Aníbal de Lillo. Nunta a avut mare răsunet și toți au comentat ce frumoasă pereche erau. Ana Fernanda, înaltă, cu pielea albă, cu părul lung și des și o expresie în privire între dorință și iubire, gura întredeschisă tot timpul ca să-și pună în valoare dinții, pometi de indiancă, ridicați și proeminenți pe pielea atât de spaniolă și un mers ce de asemenea atrăgea atenția, pe vârfuri și în același timp călcând apăsat – părea că în felul acesta completează imaginea serioasă și rece a mirelui, ca și cum atitudinea severă și surâsul amabil, deși distant, al Cpt Jesús Aníbal de Lillo ar fi putut aspri frumusețea fizică lipsită de „virilitate“ a bărbatului de douăzeci și șase de ani ce păstra înfățișarea unui adolescent imberb: pielea impecabilă și obrajii palizi, cu o mustață blondă și mare ce nu reușea să șteargă impresia că Jesús Aníbal e un tânăr Apolo basc cu părul blond și creț și o ținută nu prea atletică, aproape *consumat* în esența lui fizică fină, aristocratică, statură mijlocie și fragilitate aparentă doar, căci, gol, în dormitor – Ana Fernanda descoperi chiar în aceeași noapte –, tânărul contabil public titrat era deosebit de viril, declarându-și cu voce tare, de mai multe ori, satisfacția sexuală când căzu pe spate alături de Ana Fernanda, ce se acoperise

pudică cu cearșaful în timp ce soțul ei își demonstra, prin fapte, instantaneul apetit sexual veșnic reînnoit…

De când o cunoscuse pe Ana Fernanda la prezentarea celebrului *Nacimiento navideño*[14] al poetului Carlos Pellicer, Jesús Aníbal s-a simțit atras de ea și și-a înăbușit gândul cel murdar că fata este bogată și că e fiica unui milionar proaspăt îmbogățit, protejat de politicieni puternici, beneficiar a mii de contracte, căsătorit cu o Quiroz din aristocrația provincială, ruinată din aceleași cauze care l-au îmbogățit pe soțul ei: schimbările politice care în Mexic înseamnă în mod invariabil avantaje sau dezavantaje. În schimb, acum Jesús Aníbal era sărăntocul unit prin căsătorie cu o familie bogată. Bogată, dar foarte intolerantă.

Jesús Aníbal de Lillo ar fi preferat să plece după nuntă din casa strămoșească a familiei Sorolla din Desierto de los Leones, un loc izolat și permanent *démodé*, situat în capătul sud-vestic al orașului: o pădure abruptă cu cărări șerpuite, pini mirositori și priveliști ale muntelui Ajusco ce surprindeau cu prezența lor atât de apropiată, gigantică și nelocuită, sub ochii a douăzeci de milioane de locuitori. El ar fi preferat să facă parte din avangarda modernă, sigură și comodă a orașului, cartierul Santa Fe și împrejurimile lui înalte pe drumul spre Toluca, cu toate comoditățile la îndemână, cinematografe, magazine, restaurante.

S-a impus dorința Anei Fernanda. Casa din Desierto de los Leones a fost dintotdeauna a familiei Sorolla, acolo a murit tatăl ei, iar maică-sa nu s-ar fi mișcat din acea căsoaie ce era la fel ca viața ei: bătrână, cuprinzătoare și goală. Și nici măcar să nu se gândească Jesús Aníbal, *nici să nu se gândească*, a spus tânăra mireasă astupându-i gura cu mâna ei parfumată, plină de cleiul vâscos al sexului masculin, să nu se gândească să se mute de aici, dar mai ales să nu se gândească, nicicum, la moartea doñei Piedad, fiindcă Ana Fernanda și-ar da afară soțul din dormitorul nupțial, pentru că asta într-adevăr ar omorî-o pe șefa familiei, iar ea, Ana Fernanda, nu s-ar mai lăsa atinsă de tânărul mire dacă acesta insista să se mute din Desierto de los Leones la Santa Fe.

Cu toate acestea, Cpt de Lillo era nu numai foarte îndrăgostit de Ana Fernanda Sorolla, ci o și respecta pentru acest încântător amestec de lipsă de experiență și dorință, care îl ținea pe Jesús Aníbal într-o delicioasă stare de așteptare. Ce-o să-i ceară soția lui de astă dată?

Nimic. Asta e ceea ce le-au adus primii cinci ani de căsnicie. Nimic. Obiceiul care se transformă în nimic. De la fericitele ciocniri din noaptea nunții, perechea a ajuns la convingerea, nemărturisită vreodată, că pentru a se iubi, nu au nevoie să vorbească despre dragoste.

– Nu fi așa de insistent.

La asta s-a limitat refuzul Anei Fernanda, care se temea de contactul fizic cu Jesús Aníbal după ce s-a născut fetița lor, Luisa Fernanda, și mama a trebuit să stea trei săptămâni în pat, să se îngrașe în mod supărător, să sufere și mai mult ca să-și recupereze orgolioasa ei suplețe și să refuze să mai aibă alt copil, dar obligată de conștiința ei religioasă să-i interzică prezervativul soțului său și să limiteze contactul sexual la zilele *sigure*.

Jesús Aníbal nu știu dacă să râdă sau să se supere când o găsi pe Ana Fernanda trântită pe pat cu foarfecele în mână, tăind vârful prezervativelor din colecția pe care tânărul soț, făcându-și iluzii, o adusese acasă cu gândul să combine siguranța cu plăcerea.

– Porcăriile astea sunt interzise de Biserică.

Soțul își iubea soția. Nu voia să-i găsească defecte. Nu avea de ce să se mire. Că Ana Fernanda era catolică cu adevărat, a știut-o dintotdeauna. Și a acceptat-o așa cum era, iar dacă vreodată se gândise că va putea „s-o dea pe brazdă“, înțelesese imediat că în sufletul soției sale dragostea pentru Dumnezeu era mai presus decât dragostea pentru Jesús oricât de ironic sau caraghios ar suna asta, într-atât încât atunci când accepta, în zile fixe, favorurile bărbatului, Ana Fernanda nu mai gemea Jesús, Jesús, ci începu să spună Aníbal, Aníbal, sau pur și simplu „iubirea mea“.

– Spune-mi cel puțin „Cuțu“, zâmbi într-o noapte simpaticul soț.

– Necredinciosule. Ăsta e nume de câine, spuse Ana Fernanda înainte de a-i întoarce spatele ca să-și spună rugăciunea și întorcându-se spre Jesús Aníbal doar pentru a încheia sec: nu fi prost. A fi iubitor nu înseamnă să vorbești despre dragoste.

Pe Jesús Aníbal nu-l deranja drumul zilnic din Desierto de los Leones la biroul lui din Insurgentes colț cu Medellín. Nu exista distanță în Ciudad de México care să nu însemne cel puțin o oră de răbdare. Dacă ceva punea la încercare stoicismul național, aceasta era circulația din oraș. Asculta muzică. Cumpără casete cu poezie spaniolă și simți că în sufletul său se naște ceva personal, dar latent. Se gândea. Uneori, datorită lui Garcilaso sau Cernuda,

visa chiar vise posibile: că Ana Fernanda va ceda în sfârșit în fața evidentei iubiri a soțului ei, că va accepta căsătoria ca pe ceva normal, fără să o separe de plăcerea fizică. Vise imposibile: că Ana Fernanda va accepta să plece din vetusta, incomoda și sumbra căsoaie din Desierto. Vis interzis: că acra și încăpățânata doña Piedita va pleca de pe lumea asta în alta mai bună.

Ana Fernanda nu era complet insensibilă la tacitele aspirații ale lui Jesús Aníbal. Casa din Desierto devenea nu numai tot mai veche cu trecerea anilor, ci și mai de nereparat, o crăpătură prin care se scurgea ploaia într-un loc însemna un perete umed într-altul. O dușumea care scârțâia undeva însemna un tavan spart altundeva, iar bătrâna doamnă se agăța de viață cu înverșunare, cu toate că Jesús Aníbal începu să creadă că, după ce o să-i moară soacra, nevastă-sa o să-i moștenească maniile și, așa cum amintirea defunctului patriarh don Fermín îi ținea înlănțuiți de Desierto, doña Piedita o să ajungă într-o lume mai bună, dar Ana Fernanda și Jesús Aníbal nu; marea casă familială îi lega de trecut și de viitor.

Jesús Aníbal se întorcea de la slujbă și intra într-un salon enorm și dezolant, gol cu excepția unui pian la care nu cânta nimeni și multe scaune de-a lungul pereților. Nu erau tablouri pe pereți și ușile cu geamuri se deschideau spre un patio umed și cu vegetație sălbatică ce părea că ține să crească pe cont propriu și împotriva tuturor strădaniilor grădinarului.

Atunci soțului i-a venit o idee menită să alunge singurătatea și să permită reparații.

– Pentru ce? ofta bătrâna soacră. Casele trebuie să fie ca oamenii, îmbătrânesc și mor… Asta e o casă veche în care s-a trăit. Să se vadă că e așa.

– Ana Fernanda, noi nu avem prieteni, lumea care a venit la nuntă, rude? Nu ți-ar plăcea să-i inviți din când în când?

– Oh, Jesús Aníbal, știi că îngrijirea mamei îmi răpește nu doar tot timpul, ci și gustul pentru petreceri…

– Lumea care a venit la nuntă. Păreau simpatici. Prieteni.

– Nu erau prieteni. Erau *cunoscuți*.

– Neamuri…

Ana Fernanda se miră că în sfârșit soțul ei avusese o idee acceptabilă. Sigur că da, neamuri desigur că aveau, doar că erau foarte împrăștiate. Puebla și Veracruz, Sonora și Sinaloa, Monterrey sau Guadalajara, toate rudele care soseau în DF[15] veneau din alte părți, dar acolo le rămâneau rădăcinile, sistolele

și diastolele migrației interne din țară erau cauzate de războaie, revoluții militare, agrare, industriale, de lunga frontieră nomadă din nord, de mlăștinoasa și sălbatica frontieră din sud, poli ai dezvoltării, ambiției și resemnării, ai iubirii și urii, promisiuni neîmplinite și vicii persistente, dorințe de siguranță și sfidări la adresa nesiguranței.

În felul ăsta s-a făcut țara, gândea Jesús Aníbal în zilnicul său calvar pe șoseaua de centură, și să invite familiile îndepărtate era onest, amuzant, instructiv, căci toate trăiseră experiențe ce satisfăceau curiozitatea vie a tânărului și nesatisfăcutului soț, dornic, de asemenea, să atenueze la maxim propria sa moștenire bască și să nu-și mai amintească niciodată de cuvintele „venetic spaniol“ sau „indian“, să se cufunde în mexicanitate.

S-au reparat saloanele și au început să sosească rudele, cu acordul entuziast al Anei Fernanda, căreia nu-i trecuse prin minte un asemenea pretext pentru ca, așa cum spunea, „să se remarce un pic“, să aranjeze casa și, în felul ăsta, să se elibereze, chipurile, de sclavia mamei.

Că bătrânul unchi din Guadalajara vrea să facă arborele genealogic al familiei Quiroz, înainte să dispară ultimul membru, treaba lui. Că tânărul nepot din Monterrey înființase un centru pentru dezvoltarea tehnologică în nord. Că întreprinzătoarea nepoată directoare din Sonora se asociase cu un grup de întreprinderi din California. Că mătușa Chonita din Puebla avea artrită și-i era greu să meargă în fiecare după-amiază să se roage cum obișnuia de aproape patruzeci de ani la frumoasa biserică Soledad cu cupola ei din faianță la fel de frumoasă. Că soră-sa Purificación murise de o indigestie în urma unui festin cu *mazapanes, jamoncillos* și *camotes azucarados*[16] și alte delicii ale cofetăriilor din Puebla – cine a pus-o – chiar după un post de zece zile în cinstea sfântului Prunc Iisus din Atocha. Că vărul (mai îndepărtat) Elzevir fugise din Matamoros din cauza a nu se știe ce încurcături cu femei și cu droguri sau contrabandă, spune și dumneata, domnule, ce aiurit. Că gemenii Sorolla din Sinaloa căutau un solist ca să formeze un trio muzical în Mazatlán. Că verișoara Valentina Sorolla venea din Morelia Michoacán, ciudat lucru, căci avea faimă de fată bătrână închisă în casă care nici măcar la biserică nu mergea, dar la bancă se ducea cu regularitate să-și încaseze renta lunară, pe care i-o lăsase moștenire avarul său tată, don Amílcar.

– Să vedem dacă se roagă la Sfântul Anton ca să se mărite. Cred că merge pe patruzeci și ceva de ani, spuse nepoata din Sonora.

– Verișoara Valentina trebuia să se călugărească, dar n-a avut chemare, comentă vărul din Monterrey.

Jesús Aníbal crezu că găsise în această defilare în timp a clanurilor răzlețe modul de a însufleți spiritul căsoaiei din Desierto, verificând, în treacăt, aspectele bizare ale familiilor înrudite și dobândind un pedigri care-l salva de la incestuoasa relație dintre basci și patria sa iubită.

Că mătușii Teófila din Guadalajara îi spun 09 pentru că toată ziua se plânge la telefon. Că familia Quiroz din Veracruz își petrece toată ziua ascultând bolerouri la un patefon, toți la un loc ca și cum ar fi fost la Metropolitan în New York. Că mătușa Gudula din San Luis Potosí, foarte snoabă, afirmă că locuința ei este *un bijou*[17]. Că unchiul Parménides din Mérida este așa de mic și de gras, încât noaptea aleargă prin fața cazărmii pentru ca soldații să-i strige „*Alto*! *Alto*!“[18].

Aceste anecdote circulau în hohotele de râs ale rudelor venite în vizită.

Era aceasta posibila fericire, căldura familiilor, uneori sobrietatea lor, alteori, farmecul lor? Era acesta un clan familial pasiv și fericit sau activ și nefericit? Era familia perfect de plictisitoare sau plictisitor de perfectă? Sau erau toți, fără excepție, părți ale unui simbol acceptat și acceptabil, ale rației de fericire pe care o meritățm, mereu parțială dar mereu completă pentru că moartea este o frontieră absolută, nici schimbătoare, nici noroioasă, și nimeni nu este dispus să moară lăsând în urma sa familii urâte, ruinate și triste?

Jesús Aníbal răspundea în sinea lui la această întrebare spunându-și că în ultimă instanță el era însurat cu frumoasa familiei și măreața idee de a invita neamurile împrăștiate ale familiei Sorolla și Quiroz calmau orele de distanțare tot mai lungi dintre soț și soție, stimulând momentele de convietuire socială care-i obligau pe amândoi să se comporte cât mai frumos.

– De acord, spuse Ana Fernanda. Să vină verișoara Valentina din Michoacán. Nici măcar nu-mi mai amintesc de ea. Este așa de urâtă!

Și adăugă, în timp ce se machia în fața oglinzii:

– Eu accept să vină neamurile ca să mă pot pune în valoare. Înțelege, Jesús Aníbal. Să nu crezi că o fac pentru tine.

Verișoara Valentina sosi fără ca să bage de seamă cineva și rămase în camera ei până la ora cinei.

– N-a văzut-o nimeni? întrebă cu sarcasm Ana Fernanda. Nu mă miră.

Și adevărul e că verișoara de patruzeci de ani avea un fel de a se face neobservată și chiar de a dispărea, transformându-se asemenea șopârlelor într-o bucată din copacul sau piatra pe care stăteau. Cu toate acestea, nimic nu excludea politețea și dacă Ana Fernanda rămase așezată așteptând ca verișoara Valentina să se apropie ca s-o sărute pe obraz, Jesús Aníbal se ridică în picioare, neluând în seamă mutra acră a soției sale – ca și când verișoara n-ar fi meritat nici măcar această mică dovadă de bună-creștere –, și îi spuse Valentinei bun-venit, sărutând-o mai întâi pe un obraz, imediat și pe celălalt, dar între cele două săruturi, datorită mișcării capetelor, o sărută și pe gură.

El râse. Verișoara, nu. Se dădu la o parte fără să roșească, dar cu severitate. Jesús Aníbal simți un iz amar și piperat, atenuat de parfumul de mosc și de săpun.

În picioare, cu mâinile încrucișate în față, îmbrăcată toată în negru, cu fustă lungă și botine, mâneci lungi și fără nicio podoabă la gât, verișoara Valentina Sorolla privea lumea de la o distanță imperturbabilă. Nimic nu părea să tulbure trăsăturile sale regulate, chiar prea regulate, ca și cum ar fi fost ștanțate pe o monedă comemorativă a Bourbonilor, adică, doar din profil. Pentru că Valentina nu trebuia să-și miște capul ca să se uite într-o parte, deoarece ascuțitul ei profil de monedă comemorativă despărțea ochii în două laturi identice.

Nimic la ea nu trăda grație, strengărie, sau proastă dispoziție. Era o mască severă de o severă absență în fața lumii exterioare. Era slabă la față ca și la trup. Piele lipită de os fără altă piedică decât cea a pielii luptând să se facă una cu osul sau cea a osului dorind să se manifeste în piele. Cu părul pieptănat pe spate într-un coc împletit, fruntea amplă și tâmple adâncite, nasul lung și iscoditor în ciuda voinței ei – un tremur o dădea de gol – și gura seacă, fără buze, închisă ca o pușculiță fără crăpătură. Ce monedă ar putea pătrunde în ea, ce periuță să-i spele dinții, ce sărut să-i excite limba?

Verișoara Valentina trecu pe la toți ca să-i salute într-o tăcere de pasăre din înaltul cerului și Jesús Aníbal se întrebă care era cauza neliniștii pe care-o simțea privind-o. Pentru că Valentina nu semăna cu niciun membru al neamului Quiroz sau Sorolla care îi vizitase. Era clar că, așa cum se spune în popor, ea „nu mânca din același blid cu ei“.

La cină se adeveri asta. În timp ce vorbăreața mătușă din Veracruz povestea întâmplări de la carnavalul din orașul ei și nepotul din Monterrey, fanatic al

propriului ego, enumera operațiunile din înaltele sfere financiare, verișoara Valentina stătea tăcută, în vreme ce Jesús Aníbal, neliniștit, îndrăznea să poarte o conversație destinată eșecului, deși, cu siguranță, încerca să-i întâlnească măcar privirea ciudatei rude. Când în sfârșit a reușit s-o facă, el a fost cel ce și-a mutat privirea în altă parte. În ochii Valentinei întâlni rugămintea de a fi lăsată în pace, privirea unei femei conștiente de urâțenia sa și care se teme de ridicol.

Acolo s-a născut în sufletul tânărului soț atracția *protectoare* de care se părea că niciun alt membru al unei familii întemeiate pe însăși siguranța de sine, de la exagerarea religiozității bigote (vom merge în rai) la exagerarea succesului profesional (vom merge la bancă), nu avea nevoie, și cu atât mai puțin nu o cerea unor „venetici spanioli“ ajunși în Mexic, cum se zicea în popor, cu espadrile și bască.

Jesús Aníbal râse în sinea lui și o privi pe verișoară cu un aer de complicitate. Ei erau cei doi străini din sânul acestei familii, cei veniți din altă parte, veneticii.

Cine era în realitate Valentina Sorolla? Jesús Aníbal adormi cu această întrebare și avu vise tulburătoare, uneori trupești-obscene, alteori prea spirituale, cu toate că învingea până la urmă fugacitatea lor cu o certitudine: verișoara apărea în toate.

Treaz deja, în timpul ceremonialului masculin al spumei și al briciului, care pentru anumiți bărbați este cea mai potrivită oră pentru a medita și a face planuri, tânărul soț gândi că frumusețea soției sale era evidentă așa cum era evidentă urâțenia verișoarei.

Și totuși, chiar în contrastul ăsta Jesús Aníbal găsea o idee care se impunea prin ea însăși și, în același timp, eliberată, zbura ușor în aer. Cine ne spune ce lucru sau ce persoană este frumoasă sau urâtă? Cine stabilește legile urâțeniei sau ale frumuseții? Este frumoasă o formă care nu izbutește să se manifeste altfel decât ca formă, ci îndrăznește să se înfățișeze ca spirit? Și ce-i dă suflet formei dacă nu adevărul-adevărat, manifestarea exterioară a spiritului, fără de care și cel mai frumos corp dezvăluie, mai devreme sau mai târziu, că nu este decât pur și simplu aramă aurită în timp ce sufletul unei forme urâte o transformă, literalmente, în ceva mult mai frumos decât orice înfățișare exterioară a ființei în cauză?

Acestea erau ideile pe care Jesús Aníbal le ignora în mintea lui și care, poate, erau baza audițiilor de poezie zilnice pe șoseaua de centură între

Desierto de los Leones și cartierul Juárez. Era o altă formă de a-l recita pe dinafară pe Garcilaso, eu m-am născut să fiu războinic, pe Góngora, amanții se slujesc de orice mijloc, pe Pedro Salinas, dacă vocea s-ar simți cu ochii, ah, cum te-aș vedea, pe Pablo Neruda, inima mea o caută și ea nu e cu mine…

Coborând la micul dejun, privi spre patio și acolo o văzu pe Valentina plimbându-se cu capul în jos, îmbrăcată tot în negru, dar cu o deosebire. Era desculță. Călca pe iarbă fără pantofi și fără ciorapi. Jesús Aníbal avu senzația că ciudata verișoară, probabil călugăriță frustrată, așa cum a descris-o vărul din Monterrey, ispășea astfel vreo pedeapsă. Până când observă, pentru prima oară, un zâmbet de plăcere pe buzele ei uscate. Atunci, el însuși făcu un lucru neobișnuit. Își scoase mocasinii și se alătură Valentinei pe iarbă. Înțelese îndată de ce-o făcea. Prospețimea ierbii te făcea să simți o plăcere violată de pudica grosolănie a pantofului. Să mergi desculț pe iarbă era un act nu numai plăcut, ci și erotic. Simțea pământul urcând de la picioare până la plexul solar, ca o mângâiere aducătoare de bucurie.

Valentina nici nu se uită la el și Jesús Aníbal plecă la serviciu încălțat cu pantofii și conștient că în seara aceea avea loc o cină în casă pentru rudele împrăștiate care veniseră în vizită – vărul din Nuevo León, mătușa din Veracruz, doi moștenitori din Nayarit Guadalajara, verișoara Valentina din Morelia, Ana Fernanda și însuși Jesús Aníbal. Acesta n-avea de ce să-și facă griji. Ana Fernanda era o gospodină perfectă, ea făcea meniul, ea angaja chelnerii, ea stabilea locul fiecăruia la masă.

Totul la fel ca întotdeauna. Totul normal.

Pentru asta inventase soțul programul rudelor în vizită. Ana Fernanda înflorea. Nu mai avea pretextul, unic, că are grijă de maică-sa ca să se distragă și să se distanțeze de Jesús Aníbal, încântat că dormeau în camere separate și departe de behăiturile fetiței Luisa Fernanda, la început, iar când copila trecu în grija unei doici, de a nu relua ceremonialul patului împărțit.

Acum Ana Fernanda se aranja și aranja și casa. Asta o satisfăcea, iar pe el îl lăsa în pace. Jesús Aníbal nu trebuia să se mai îngrijească să-i facă pe plac în pat sau să-i facă conversație la masă.

Soțul se întoarse acasă mai devreme ca să se schimbe și să fie punctual la cină. Trecu prin sufragerie ca să se convingă de cât de bine aranjase totul Ana Fernanda, când îl surprinse un strigăt de alarmă și o neobișnuită zarvă ce venea de la bucătărie. Se grăbi într-acolo și o găsi pe Valentina luptând împotriva

asediului unui tânăr chelner brunet și pătimaș care încerca s-o îmbrățișeze și s-o sărute pe verișoară în timp ce aceasta i se opunea cu o furie înăbușită de mâncarea pe care o avea în gură.

Jesús Aníbal îl dădu la o parte pe chelner în mod violent și-i trase o palmă peste gură, tânărul îl privi cu ranchiună, dar se limită să spună:

– Acum plec.

Dar înainte de-a ieși, se întoarse și se adresă stăpânului.

– Femeile n-ar trebui să se amestece în bucătărie atunci când muncim. Nu fac decât să ne încurce.

– Sunt foarte pofticioasă și mi s-a făcut foame, spuse Valentina într-un alt fel al ei, un pic copilăresc.

– Iertați-mă, domnule, adăugă chelnerul. Credeam că ea voia să…

– De acord, spuse dintr-un impuls Jesús Aníbal. Rămâi. Vezi-ți de treaba ta.

Și o privi pe verișoară.

– Te înțeleg.

Probabil chelnerul își ascunsese zâmbetul ce continua fraza întreruptă, „Credeam că-i fac un hatâr doamnei", deși privirea lui de șmecheraș din capitală îi spunea lui Jesús Aníbal „Dacă vreți, luați-o, la urma urmei dumneavoastră sunteți stăpânul…"

Jesús Aníbal era, cu adevărat, curios să participe la acel joc de priviri – sau la absența lor – între chelner, Valentina și el însuși și rămase satisfăcut, renunțând la tentația unei confuze situații neplăcute.

În timpul cinei, chelnerul, pe când trecea cu platoul cu curcan și cu garnituri, nu se putea abține să nu se uite la decolteul Anei Fernanda, dar evita, fără prea mult efort, să privească țâțele ascunse ale Valentinei, care, ca să se ferească de privirea servitorului, se uita la Jesús Aníbal cu intenția vădită de a-i mulțumi pentru că o protejase în după-amiaza aceea.

Conversația tuturor era agreabilă, însuflețiți de verva socială a Anei Fernanda, când o inevitabilă întrerupere a curentului, obișnuită în partea de sud a orașului, stârni un aaaah! la fel de inevitabil al comesenilor și Jesús Aníbal, împins de un impuls pe care nici el însuși nu-l dorea și nici nu și-l explica, întinse piciorul pe sub masă până atinse vârful piciorului Valentinei.

Verișoara își retrase piciorul doar o secundă, dar apoi, ca și cum s-ar fi temut să nu vină lumina, îl întinse din nou până-l atinse pe cel al lui Jesús

Aníbal. Se jucară așa până se făcu din nou lumină.

Toți vorbeau despre următorul concediu, despre locurile pe care le-au văzut sau urmau să le vadă. Doar Valentina stătea tăcută ca și cum n-ar fi plecat nicăieri niciodată.

Când toți băură coniac, ea alese o tequila bătrână.

Stând la taclale după cină, amfitrionul vru să evite privirea verișoarei, deși îi era greu și își spunea că toate astea nu au loc din întâmplare, trebuie să existe o rațiune mai profundă pentru ca două ființe necunoscute să se apropie așa de mult, mai ales dacă nu sunt – și nu erau, în mod evident – persoane frivole, pentru că Jesús Aníbal decise că a merge desculță sau a intra în bucătărie ca să mănânci ceva înainte de masă erau niște fapte delicioase – asta gândi, gândi? – și, în felul lor, în mod grav libere…

Se rugă cu tărie să se stingă din nou lumina și să se reia flirtul. Dar n-a fost așa. Când și-au spus noapte bună, sărutul lui Jesús Aníbal pe obrazul verișoarei sale a fost rapid, dar mai prelungă a fost atingerea nasurilor și senzația pe care respirațiile apropiate a produs-o celor doi.

– Noapte bună.

– Pe mâine.

Și în șoaptă (Jesús Aníbal): „Soarta e de partea noastră."

Gazda știa foarte bine ce cameră i s-a dat verișoarei. Jesús Aníbal așteptă până la ceasul lupilor ca să iasă din dormitor și să găsească ușa Valentinei. O fi închisă cu cheia? Nu. Bărbatul o împinse și intră într-un spațiu luminat de o lumânare, nu atât de castă pe cât de pâlpâitoare.

Valentina îl aștepta în picioare, desculță, într-o cămașă de noapte lungă, cu broderie pe platcă.

2. Nu, nu s-a întâmplat pentru că, fiind invitată doar pentru trei nopți, ceea ce se petrecuse acum se putea destrăma foarte repede datorită depărtării și uitării. O singură dată în viață Valentina Sorolla se lăsase pradă plăcerii interzise, sigură că nu vor exista consecințe. Nici pentru că ea era flămândă de dragoste și în brațele vărului o descoperise nu pentru prima dată, dar desigur pentru cea mai importantă dată și de aceea meritase s-o facă, fără alte considerații. Nu, n-a făcut-o nici pentru că, lăsându-se iubită cu patimă de Jesús Aníbal, se elibera pe sine însăși de un sentiment de răzbunare pe frustrările de o întreagă viață

marcată atât de aspectul ei fizic, cât și de purtarea ei retrasă determinată tocmai de acest fapt.

Nu, n-a fost nimic care să fi izvorât din ea sau din viața ei. Tocmai asta a uimit-o, a subjugat-o și a înspăimântat-o. Ea abia dacă era un pârâiaș inundat de marea viitură pătimașă a bărbatului. Era el, Jesús Aníbal, vărul până acum necunoscut, cauza tulburării erotice și sentimentale care în acea noapte și în următoarele trei punea stăpânire pe Valentina când îi scotea cu o blândețe fermă, încât părea că i le smulge, fusta din mătase groasă și bluza neagră încheiată cu nasturi, îi desfăcea cu furie cocul și o acoperea cu sărutări până o sufoca, o întindea pe pat și îi spunea uneori cu vorbe alteori prin tăceri mai întâi dă-mi un minut Valentina nu-ți cer mai mult apoi dăruiește-mi o oră apoi lasă-mă să stau cu tine toată noaptea spunând și spunându-și Valentina mă înnebunește aroma ta amară și piperată pletele tale răvășite ca o pădure de șerpi frumusețea deplină a trupului tău gol perfectă atât de greu de ghicit sub straiele tale călugărești, atât de în dezacord cu severitatea chipului tău, ai o figură care maschează trupul și trupul nu corespunde măștii masca transformă trupul într-o descoperire uluitoare Valentina tu știi asta nu-ți acoperi chipul dă-ți seama că acesta este secretul tău un chip care ascunde taina trupului, cum puteam să-l descopăr dacă nu îndrăzneam să te dezbrac? pentru că nu ai fost tu Valentina cea care m-a atras spre tine sunt eu cel care a venit la tine cel care te-a găsit și nu vrea să se mai despartă de tine eu Jesús Aníbal vrăjit de tine de noutatea ta atât de veche atât de latentă atât de răbdătoare ce aștepta în străfundul sufletului meu știi Valentina? adevărul mă omora și dacă iubindu-ne tu și eu este o înșelătorie atunci minciuna îmi dă viață și este viața mea iubirea mea femeia mea Valentina Sorolla sperată și disperată îți dai seama că mă faci să tremur că mă tulbură prezența ta că naște în mine o duioasă cruzime când te posed verișoară Valentina? m-ai putea urî pentru ce s-a întâmplat între noi și cu cât m-ai disprețui cu atât te-aș iubi mai mult dar n-o să fie așa e-adevărat nu? Nu încerca să-mi explici nimic acceptă doar că m-ai prins în mrejele tale pentru că ești așa cum ești plăcerea mea necunoscută fiecare moment cu tine umple clepsidra goală ca sufletul meu de până acum Valentina ce plăcut ne zvârcolim când suntem împreună unul lângă altul încearcă să mă chinuiești dragostea mea și vei vedea că oricât de rău te-ai purta niciodată nu vei ajunge să atingi fericirea pe care mi-o dăruiești te sărut toată și te acopăr cu sărutări de la picioare până în creștet nu vreau să fiu nici primul nici ultimul din viața ta

vreau să fiu unicul verișoară Valentina dragostea mea pentru tine are nume spaniol este amor pătimaș descoperindu-te am devenit Jesús cel îndărătnic, dacă mă părăsești n-o să mai am decât zile fără tihnă ești liniștea mea libertatea mea cordonul meu ombilical unghiile mele digestia mea visele mele Valentina tu mă eliberezi de problemele de conștiință de obligații de fidelitate de obișnuință pentru că doar eu sunt îndrăgostitul de urâta familiei care nu se poate compara cu nimeni unică în pasiunea ei care este doar a mea și a nimănui altcuiva așa că nimeni n-o să mi te râvnească nimeni n-o să vrea să te răpească și să te ducă departe de privirea mea și de mângâierile mele eu sunt unicul în această pasiune care este întru totul a mea a nimănui altcuiva plăcerea mea necunoscută înțeleaptă și înfocată Valentina știai oare că porți în tine atâta ardoare atâta delicată și mătăsoasă sensibilitate amoroasă știai? eu nu, nu te mira nu te gândi niciodată el mi-a făcut o favoare pentru că nu este adevărat tu mi-ai făcut o favoare și m-ai eliberat de orice minciună de orice pretenție urâtă nu niciodată să nu spui urâtă cum ai spus acum taci unică așa ești tu nu semeni cu nimeni niciodată să nu mai spui recunoscătoare ca acum cel ce primește darul sunt eu Valentina dacă sunt cu tine este pentru că tu îmi faci o favoare îmi oferi ceva ce eu vreau să merit iubindu-te ca vineri și acum sâmbătă și mâine duminică înainte de-a pleca Valentina nu suport această idee e ca și cum data din calendar m-ar săgeta ca pe un Sfânt Sebastian gol în fața arcuitei tale priviri întunecate iubirea mea de asta te iubesc pentru că privirea ta este încercănată și buzele tale descărnate și pometii tăi vecini ai morții și pletele tale cuib de vipere și mâinile tale gheare lipsite de pudoare pe toată pielea mea și corpul tău ușor sub al meu și mai ușor de parcă tu și cu mine trupul Valentinei și al lui Jesús ar fi așteptat din copilărie întâlnirea promisă de stele a unui bărbat și a unei femei dornici să se iubească cum ne iubim noi tu și cu mine verișoară din carnea mea verișoară interzisă verișoară spurcată și pură în același timp Valentina dacă mă lași știi că o să plâng după tine fără să-mi treacă niciodată durerea de a te pierde o să trăiesc și o să mor pentru tine pentru că eu sunt descoperitorul adevăratei tale frumuseți frumusețea pe care o vede doar cel ce iubește cum te iubesc eu pe tine pentru că eu te-am descoperit și nu pot abandona trupul teren al explorării mele nu pot veghea în întuneric și uitare e privilegiul meu de a fi cartograful tău navigatorul tău conchistadorul tău pentru că trupul tău este pământul meu verișoară Valentina trupul tău este patria mea pentru că eu sunt amantul care a cunoscut cu tine plăcerea până

atunci necunoscută pentru că eu te iubesc Valentina fiindcă sunt altfel așa ca tine fiindcă nimeni n-ar crede că cineva ca mine te-ar adora pe tine nici că cineva ca tine s-ar dărui mie și de aceea fiecare plăcere este un păcat fragil și care înfioară incomparabil pentru că tu și cu mine nu semănăm cu nimeni și asta este ceea ce căutam fără să știu și tu?

eu credeam că m-am născut ca să le stau în cale celorlalți și acum o să cred că sunt iubită pentru că sunt altfel

și pentru că ești urâtă Valentina și pentru că ești urâtă

nu vrei să mă simt frumoasă mulțumită ție?

nu Valentina simte-te urâtă ca să te ador pentru ceea ce nimeni altcineva n-ar îndrăzni să-ți spună

sunt urâtă Jesús

urâtă urâtă urâtă ești perversiunea mea și năzuita mea aventură spre un amor neprevăzut mai întâi dă-mi un minut Valentina apoi lasă-mă să-mi petrec toată noaptea cu tine și apoi întreaga viață

urâtă

prezintă-mă sufletului tău Valentina și eu ți-l voi dărui pe al meu

cui o să-i pot spune că te iubesc?

cui, că ne iubim?

3. Toți se retrăgeau după cină. Doar Valentina rămânea în salon. Doar pentru ea seara nu se sfârșea.

Atunci intra el.

Toți au plecat. Toți s-au ascuns să bârfească. Doar Valentina stătea așteptând apariția care însemna atracția: Jesús Aníbal.

Privirea bărbatului îi spune „Încerc să te găsesc singură din nou".

Doar ei se privesc.

Ceilalți încearcă să evite privirile.

Ea știe în ce fel o atracție protectoare se transformă în atracție fizică.

Ea revine la primul moment cu Jesús Aníbal.

Ei nu îi pasă de ceilalți.

Ea nu ascultă bârfele. Frumoasa pizmuiește norocul urâtei.

Pare un travestit.

Doar un orb s-ar însura cu ea.

Se întâmplă și în cele mai bune familii.

Și Ana Fernanda către Jesús Aníbal:

– M-ai schimbat cu pocitania asta? Nu e nevoie să-ți spun că te disprețuiesc. Dar ești soțul meu în fața lui Dumnezeu și a lumii. Niciodată n-o să te las. Niciodată n-am să-ți dau divorțul. Obișnuiește-te cu ideea. Îndrăznește să-mi spui că am făcut ceva rău. Spune-mi ceva. Ai ales-o datorită imensei tale vanități, ca să știi că ești mai frumos decât ea? Pentru că nu suportai să fii mai puțin frumos decât mine, soția ta? Blestemat să fie ceasul în care ne-am aranjat casa.

Neamurile au plecat.

Doña Piedita s-a băgat în pat pregătindu-se, după spusele ei, să plece „în împărăția de acolo de sus“.

Ana Fernanda n-a mai invitat pe nimeni și s-a dedicat creșterii fetiței Luisa Fernanda în cea mai strictă morală catolică.

Corul fiicei amenințate

sau plătești sau te omorâm
se zice că era elevă bună o fiică bună avea logodnic și toate lucrurile astea
patinau împreună se dădeau în roata vieții
în călușei în tiribombă
la bâlciul cu tiribombă mirosea tare a turtă dulce și a carne friptă
a alune americane și a vată de zahăr a sucuri lipicioase
roata se învârtea și logodnicul ei profita de spaima
fetei ca s-o îmbrățișeze și să-i spună dacă nu mă săruți te arunc
de sus și ea ca să-i facă pe plac îi deschidea prohabul și
acolo găsea iarăși bomboane foarte lipicioase
cine plătește biletele?
ție nu-ți dau banii de duminică?
nu-mi ajung
ah atunci caută-ți alt iubit mai ieftin
nomușca
pe aici să putrezești
ce m-aș face eu fără bâlciul de sâmbătă sau fără răcoritoare
floricele turtițe
cum o să plătești bâlciul fără bâlci
așteaptă-mă iubito te invit eu la bâlci nutegrăbi
bagă o sută de doze de droguri în rucsacul tău
le vinzi la ieșirea de la școală
îți dăm o sută de pesos pentru fiecare o sută de doze vândute
și tu ne dai trei mii
pleacă
putem merge să patinăm împreună aici la periferie departe de cartier
și de străzile prăfuite și fluierăturile cumpărătorilor de
droguri și hoții la ieșirea de la școală
mi-au furat rucsacul niște borfași

și acolo aveam cei trei mii de pesos pe care-i datorez
sau plătești sau te omorâm ea și-a tras pătura până peste cap
dacă nu le plătesc mă omoară
m-au bătut peste tot uite ce vânătăi am tată mamă
m-au furat
nu m-au omorât
m-am omorât eu
pentru că dacă nu mă omoram au zis c-o să vă omoare pe voi tatămamă
pentru cei trei mii de pesos pe care-i datorez
roata vieții călușei vânzători de droguri floricele de cocaină
sucuri de marijuana cornete de amfetamină
o nebunie

Legăturile conjugale (1)

Continui să stai cu mine pentru că nu mai e nimeni în afară de mine care să-și amintească de frumusețea ta. Doar eu păstrez în ochii mei bătrâni ochii tăi tineri.

Timpul este al meu. El nu înțelege asta. Închid ochii și timpul este al meu.

Suntem singuri. Tu și eu. Soț și soție. Proaspăt căsătoriți. Nu ne lipsește nimic. Nu lăsa pe nimeni să intre. Ceilalți distrug totul. Doar tu și cu mine, pierduți într-o îmbrățișare interminabilă. Lătrăturile câinelui legat cu lanț în curte. Unicul zgomot din cartier. Rochia ta galbenă aruncată pe scaun. Unica lumină.

Îmi lipsesc cuvintele.
Ce ciudat. Vorbim mult.
Înăuntrul meu tac.

Au existat neînțelegeri. Ți-am dat întâlnire la douăsprezece. Ce? Mi-ai spus la două. Nu, la douăsprezece. Notează-ți întâlnirile. Întâlnirile? Câte ai în fiecare zi? Cu cine? Cu câți? De ce-mi stârnești gelozia cu răspunsuri în doi peri? Ai știut întotdeauna că sunt gelos. Ba chiar îți plăcea. Îmi place să te văd gelos. Așa mi-ai spus. Și tu de ce nu m-ai făcut niciodată geloasă? Ce? Întotdeauna ai fost fidel? Sau nu aveai imaginație? Îmi vedeam de carieră. N-am avut niciodată vreme să alerg după femei. Munca îmi răpea tot timpul. Asta o știi. Voiam să ajung sus. Pentru tine. Pentru mine. Pentru căsnicia noastră. Pentru amândoi. Eram ambițios. Cea mai mare ambiție a mea era să ajung director general. Tu m-ai împiedicat. Ce-am făcut? Nimic. Asta a fost partea proastă. Nu, spune-mi, cinstit, ce-am făcut? Comportarea ta. Comportarea ta imorală. Dar eu sunt legată de tine, crezi că am timp să te înșel? Ah, deci dac-ai avea timp… Mă păzești ca un gardian de pușcărie. De asta ai căzut așa de jos. Toată ziua după mine. Mai întâi telefoanele de la birou. Apoi aparițiile neașteptate. Apoi caraghioslâcul de a deschide dulapurile, de-a te uita sub pat, de-a spune aha în fața unei ferestre deschise. Până la urmă nu te mai mișcai din casă. Mă păzeai

ziua și noaptea. Și în loc să te calmezi, erai tot mai gelos. De ce? Pe cine? Și nu-ți amintești că gelozia îmi ațâța dorința, cu cât te aveam cu atât te asediam mai mult ca pe o cetate vrăjmașă te asediam cu duioșia și privirea și cu trupul până te învingeam și apoi mi-era silă de mine și silă de tine pentru că îți făcusem tot ce nu trebuia ceea ce este interzis ceea ce este murdar ceea ce ne degradează față de noi înșine dar tu nu, tu considerai că e ceva firesc în mintea ta nu exista ideea păcatului sila mea nu era a ta tu simțeai un soi de extaz, curvă, mi-o arătai, nu împărtășeai tulburarea mea, râdeai de mine, de unde ai scos-o pe asta cu „angoasa existențială"?, Álvaro, ce credeai, că eu sunt o carte sau o școlăriță avidă de cunoștințe?, de ce n-ai acceptat toate experiențele sexuale, cele mai îndrăznețe, cele mai calculate dar mai ales cele mai spontane, cele ce se trezeau la ceas de noapte, în zorii amânați la amiaza neprevăzută?, de ce-mi întrerupeai orgasmul ca să-mi spui că trebuie să privesc groaznicul tablou cu doi cocoși care se omorau înjunghiindu-se într-o arenă?, de unde ai mai scos-o, că o luptă de cocoși m-ar excita mai mult decât sexul tău?, de ce să-mi dai explicații?, luptele de cocoși m-au excitat întotdeauna, prima mea erecție am avut-o uitându-mă cum un cocoș galben cu pete albe înjunghia un cocoș numai fente într-o arenă imaginară, nu, era în San Marcos, la bâlci, dar eu nu eram acolo, țarcul era o arenă doar în imaginația mea, Cordelia, lupta a avut loc doar în mintea mea și tu erai incapabilă s-o penetrezi de aceea mi-am spus că, atâta timp cât ea nu-mi va penetra imaginația, eu nu-i voi mai penetra trupul, așa de clar, ce atâtea explicații, să nu dăm prilej de bârfe, dă afară servitoarele, nu invita pe nimeni acasă, nu vreau băgăreți în viața mea, vreau să fiu liber să-mi imaginez tot ce-i mai rău și să te fac să-ți plătești greșelile, sunt imaginare, Álvaro, nimic din ce-ți imaginezi nu s-a întâmplat dar se poate întâmpla, asta nu poți să negi, Cordelia.

Marea mea ambiție a fost să ajung director general. Purtarea ta m-a împiedicat. Nu poți să te căiești, nu poți să-mi faci plăcerea asta?

Îi face plăcere să mă lege la gură și să mă întrebe: la ce te gândești?

Vreau să-ți înfrâng atitudinea asta de superioritate de fată bine-crescută, de familie bună, discretă. Și din cauza asta insuportabilă.

Își amintește părul lung parfumat din tinerețe al Cordeliei. Acum îi smulge peruca și izbucnește în hohote de râs. O strânge de gât cu amândouă mâinile și-i cere să cânte *Amapola*.

Imploră, imploră.

Pentru ce-mi faci asta?

Vreau să plătești pentru simplul fapt că ești bătrână și că ți-ai pierdut farmecul.

Nu-ți e milă?

Nu e de preferat cruzimea în loc de compătimire?

Sunt istovită, Álvaro, mă obosești.

Cum ai putut să te măriți cu mine, un bărbat fără simțul umorului, urât, vulgar, ignorant?

Nu știu, Álvaro.

Eu însă știu, prințesă dezmățată. Crezi că alături de tine, prințesă, mă răzbun pe propriul meu complex de inferioritate.

O să mă mai gândesc.

Ceeee…?

O leagă cu un lanț de piciorul patului și o observă ore întregi în speranța că ea va spune ceva sau că va cere apă sau îi va fi foame dar ea îl privește doar cu un fel de rezistență pasivă care-l face să bănuiască de fapt că rămășagul ei este să suporte insuportabilul ani la rând cu scopul ca până la urmă să-l domine pe tiran, să-l slăbească până-l va înfrânge. Ca șmecherul de Mahatma Gandhi.

Știi, Cordelia? Nu este nicio diferență între morgă și pat. Întinde-te ca o moartă! Și acum regulează-te.

O lasă legată de pat până când o vede înconjurată de excremente și el închide ochii ca să miroasă în toată puritatea sa conținutul revărsat al femeii, ceea ce poartă înăuntrul ei, nu deliciul erotic, nu amorul sublim, ci tot ce vede el și miroase acum…

Mă bazez pe faptul că supunerea oarbă îmbătrânește și înăsprește o femeie, pe asta mă bazez…

O amenință că-i va smulge unghiile cu cleștele. O dată, îndrăznește s-o facă. Doar o unghie. Cea de la degetul mic de la mâna stângă. Inelul de nuntă strălucește mai tare în degetul inelar de alături, murdar de sânge. Lui i se pare frumos. Să sângereze degetul mic și să iasă în evidență inelarul. Oare el și ea nu sunt soț și soție? Așa ceva nu i-ar face unei prostituate. N-ar avea aceeași valoare. Oare el face pe grozavul crezând că toate aceste fapte exaltă la maximum relația lui conjugală?

Îți dai seama că fac toate astea doar ca să-ți demonstrez ceva?

Ce?

Că trăiesc doar pentru tine.

Și lumea?

Care lume?

Oare nu-ți dai seama că lumea este mult mai mare decât această încăpere?

Nu vreau să știu.

Nu scapi de lume, Álvaro. Nu-ți dai seama?

Tu ești cea care nu înțelege că tu mă protejezi de imensitatea lumii și o reduci la acest colț.

Cred că asta mi-o datorezi tu mie.

Ce?

Să înțelegi cel puțin un colț de lume.

Nu vreau să creadă cineva că ești măritată cu mine din fidelitate și obișnuință. Vreau să știu și să știi și tu că ești silită să stai aici. Că nu poți scăpa din casa asta. Drace, nici măcar din camera asta. Prizonieră.

Atunci, de ce i-ai spus lui Leo la telefon că stau aici de plăcere?

Cum îndrăznește nerușinatul ăla să sune aici?

Mă rog, Álvaro, viața își urmează cursul. Vreau să zic, în afara acestor patru pereți.

Privește-i bine. Cum sunt.

Galbeni. De un galben murdar, înnegrit. Plini de umbre albe acolo unde înainte erau fotografii.

Adică, minciuni. Pozișoare din copilăria ta, prima comuniune, din timpul logodnei, ba plimbându-ne cu barca prin Chapultepec, ba ținându-ne de mână în Madero, ba în luna de miere în Nautla, ba când schiam pe lacul Tequesquitengo…

O vale inundată, Álvaro. Se vede o biserică scufundată pe fundul lacului. Treci cu schiurile și atingi cu picioarele cupola.

Tequesquitengo.

Crucea, crucea.

Crucea pe care-a murit Domnul nostru Iisus Hristos, cum să nu.

Da, eșafodul. Crucea sau scaunul electric sau spânzurătoarea sau plutonul de execuție. Moduri de a ne trimite pe lumea cealaltă fără un Dumnezeu care să coboare să ne salveze. Crucea. Mi se fâlfâie de cruce și de ficțiune. Crucea este ficțiune. La fel de bine am fi putut adora un scaun electric. La fel de bine am fi putut pune o spânzurătoare în altar. La fel de bine am fi putut plimba o ghilotină la procesiuni. La fel de bine am fi putut împărți anafură cu cianură la slujbă. *Ite vita est.*[19]

Cordelia gândește și uneori spune (mai ales lui Leo, lui Álvaro mai puțin) că la început, odată cu resemnarea, a fost și dragoste, chiar și un pic de respect, dar pe măsură ce se certau tot mai des, s-a simțit tentată să urască. N-a vrut să-și amărască viața. A avut senzația că o acreală îi urca de la lingurică și s-a înfuriat pe ea însăși. Pentru suflet, era de preferat dragostea, respectul, resemnarea. Dar Leo tu înțelegi că o femeie se poate simți la o răscruce (crucea ficțiunea, calamburul lui Álvaro) pentru că n-a avut parte de o dragoste totală care a apărut doar (atunci) o perioadă. Acum sângele îmi circulă ca apa rece și mă întreb, îmi întreb soțul de ce nu mă lași dacă mă urăști atâta, de ce nu pleci și nu trăiești singur?

Știi ce mă supără mai mult la tine?

Spune-mi, Álvaro.

Vocea ta de persoană bine-crescută. Vocea ta de persoană atât de bine-crescută. Și știi ce nu suport la tine? Intimitățile tale. Intimitățile tale mă scot din sărite. Ca s-o spun pe șleau.

Adevărul, Leo, este că m-a atras înfățișarea lui. Nu el. Pe urmă mi-am dat seama cum era cu adevărat. Dar a fost destul de târziu, prietene. Atunci și-a schimbat înfățișarea.

Pentru ce te ține închisă?

Pentru că doar ochii mei îi amintesc cum era când era tânăr.

Nu te mai sacrifica, Cordelia.

Tu vezi că mă sacrific? Să nu crezi asta. Vezi resemnare în privirea mea? Așa-i că nu? Sunt liniștită. Știi de ce?

Nu. Spune-mi tu.

Cred… adică, îmi imaginez… că el știe mai bine ce-o să se întâmple decât ceea ce s-a întâmplat.

Ești sigură? El sau tu?

Amândoi. Stau cu el pentru că n-a mai rămas nimeni în afară de mine care să-i amintească de tinerețea și promisiunea lui. Doar eu păstrez în ochii mei de azi ochii lui de ieri.

Trebuie să dorm cu fereastra deschisă. Închide-o. Am nevoie de aer curat. Aici miroase a menajerie. O să mă îmbolnăvesc de pneumonie. Închide-o. Uite baia este un dezastru. De ce nu-ți păstrezi fardurile în altă parte? De ce nu speli chiuveta după ce te razi uite săpunul înnegrit uite părul tău uite peria mea plină de fire de păr oxigenat de-al tău pune prosopul la uscat întinde-l nu-l lăsa așa doar zvântat pune un covoraș în fața căzii nu uda pardoseala ieri am alunecat și era să-mi rup gâtul de ce consumi atâta hârtie de closet? nu preferi să-ți ștergi mătăsosul și arbitrarul tău cur cu Kleenex? nu mai folosi lamele mele ca să te razi la subsuoară mi le lași pline de păr dar o folosesc doar pe cea pe care ai aruncat-o la gunoi de ce nu-ți faci o depilare permanentă să nu te mai freci atâta de ce mi-ai schimbat ordinea cămășilor? ca să-ți ușurez viața albastrele aici, albele acolo cele cu mânecă scurtă într-o parte cele sport în fund pentru că le folosești mai puțin ah! vrei ca eu să-ți clasific chiloții sutienele ciorapii pentru că tu desigur poți să-mi aranjezi șifonierul și eu pe-al tău nu, așa-i? de ce? pentru că este intimitatea mea Álvaro și eu nu am intimitate, Cordelia? nu-i același lucru nu-i același lucru.

Nu suntem la fel ai dreptate mie totul îmi atârnă în afară tu păstrezi totul în aceste unghere mirositoare, ești plină de zbârcituri și scofâlcituri Cordelia și știi că miroși a pescărie așa miroși a pește împuțit asta simt când fac amor cu tine că regulez un pește mort rămas pe plajă de o săptămână un bărbat se arată, arată tot ce are o femeie își ascunde totul își aranjează totul în cutiuțe căptușite dar o femeie ne tulbură sufletul pune-ți ciorapii întinzându-i încet încet de jos în sus nu dintr-odată nu-ți pune pantofii înainte de a-ți pune pantalonii ai grijă să nu-ți pătezi cravata la curățătorie distrug cravatele cravatele sunt și ele

virgine ce-ai avut cu tubul de la pasta mea de dinți? este foarte urât să-l apeși în partea de sus ah da păi eu am să-l apăs în partea de sus doar ca să-ți arăt că mă cac pe nebuniile tale estetice și dă-mi telecomanda televizorului nu e a mea vreau doar să văd telejurnalul cu Adriana Pérez Cañedo păi la aceeași oră este Chespirito și eu prefer s-o văd pe Chilindrina unde ai pus ziarul *Reforma*? l-am aruncat de ce? l-am citit și eu? n-am dreptul să-l citesc, Álvaro? tu nu înțelegi nimic Cordelia femeile sunt ființe bovine pasc și nasc și dau lapte, nimic mai mult și nu știu ce se întâmplă pe lume nici nu le interesează…

Și tu Álvaro nu te pișa pe lângă closet vezi stropii pe care i-ai lăsat pe jos…

Álvaro a fost obsedat de ideea de a se prezenta ca o eminență cenușie a persoanelor influente, se întorcea acasă plin de el ca să-mi povestească:

– Eu i-am propus secretarului…
– Eu i-am sugerat subsecretarului…
– Eu l-am făcut pe secretarul-șef să vadă…
– Secretarul secretarului, mulțumită mie…

Stai în continuare cu mine pentru că nu mai e nimeni în afară de mine care să-și aducă aminte de frumusețea ta din tinerețe. Doar eu păstrez în ochii mei bătrâni ochii tăi tineri.

Cum s-a întâmplat? A fost vreun motiv al tuturor motivelor? Ce-a fost mai întâi, ce-a venit după aceea? Dorința sau gelozia? Extazul sau deziluzia? Neînțelegerile sau explicațiile? Suspiciunile sau bârfele? Dorințele sau geloziile? Anxietatea sau scârba? Împlinirea sau refuzul?

Pe unde ai umblat toată după-amiaza? Te-am așteptat. Știi că te doresc în mod intempestiv.

Da, spui că sunt o femeie intempestivă.
De aceea vreau să fii aici când te doresc.
Îmi pare rău că te decepționez.
Eh, nu-ți poți pierde iluziile dacă nu le ai.
Nu înțeleg.
Explicațiile sunt de prisos.
E adevărat. Niciodată nu te plângi. Niciodată nu dai explicații.

Sunt foarte neliniștit când nu știu pe unde umbli.

Dar întotdeauna sunt cu tine, tu știi asta, eu mă aflu în imaginația ta, în dorința ta, tu o spui mereu, sunt prizoniera minții tale, de acolo nu ies niciodată…

Prezența ta, dragă, este doar un tampon plin de sânge aruncat în closet. Data viitoare trage de lanț, te rog. Sau trimite porcăriile tale menstruale la curățătorie, scârboaso.

Când el a aflat, n-a știut ce să facă. Să treacă cu vederea peste toate. S-o certe. Să se ducă să-l omoare pe individul cu pricina. Se aștepta la orice, mai puțin la răspunsul ei.

Mi-ai violat intimitatea. Aceste scrisori erau doar ale mele.

Lui Álvaro nu i-a venit să creadă.

Doar ale tale? Le-a scris Sfântul Duh? Ți le-ai scris tu însăți? De când umbli pe aici recitând poezii de Neruda?

Ha! Ha!

Sunt scrisorile mele. Doar ale mele. Înțelege și gata. Respectă-mi intimitatea.

Și dacă tu ai găsi scrisori de dragoste pe care mi le-ar trimite altă femeie, ai respecta „intimitatea mea“?

Este cu totul altceva, Álvaro. Tu ai o meserie, o viață socială, te duci la serviciu, ești înconjurat de lume. Eu, în schimb, stau singură în casa asta.

Singură? Scriind și primind scrisori de la un necunoscut?

Înțelege că stau singură, în mod intim singură. Nu-mi dedici tot timpul tău. Nu-i un reproș. Dar, te rog, înțelege că și eu am nevoie de timpul meu și de cineva care să-mi țină companie. Da, am nevoie de intimitatea mea violată de curiozitatea ta nesănătoasă. Așa de bine mergea totul, pentru Dumnezeu…

Spune-mi, spune-mi ce-mi reproșezi, Cordelia…

Îți spun. Vorbești numai despre tine, despre profesia ta, planurile tale mărețe, inteligența și strălucirea ta, cât ești de aplaudat. Ești un aplauzometru. Ești un viteaz cavaler rătăcitor. Don Quijote. Și eu sunt Sanchita Panzona[20] a ta. Așa cum tu îți trăiești viața ta, și eu am dreptul să mi-o trăiesc pe-a mea.

Eu nu am o amantă, Cordelia.

Păi bine ai face să-ți cauți una. În felul ăsta am fi chit și fără reproșuri.

Asta-i tot ce poți să-mi spui?

Nu, nici vorbă. Închipuie-ți doar. Am un amant în fiecare zi și pe tine când am chef.

Azi te-ai sculat cinică.

Cinică, nu. Disperată. De câte ori, stând lângă tine, trebuia să mă ciupesc și să-mi spun „Sunt vie. Gândesc. Doresc…"

Cordelia îi susține privirea. El nu reușește s-o facă să-și coboare privirea.

Asta îl înnebunește.

Eu suport doar un tiran. Pe mine însămi, Álvaro.

De acord. De ce să-ți mai spun cât mă irită că ești așa de mulțumită de propria persoană.

Ce vrei. Sunt prea plină de viață.

Ea îi susține privirea. El nu reușește s-o facă să-și coboare privirea.

Asta îl înnebunește.

Nu, el nici măcar nu i-a dat satisfacția de a-și găsi o amantă. Nu voia ca ea să aibă vreo scuză. Voia ca ea să știe că cruzimea era gratuită și nemeritată. O leagă de pat. O leagă la gură și o întreabă, la ce te gândești? O strânge de gât și-i cere să cânte *Amapola*. Spune că vrea s-o anuleze până ce va înceta definitiv (el însuși) să mai fie chinuit de curiozitate.

N-o să ai parte de altă viață decât de asta, zăvorâtă. Alături de mine. Sechestrată în propria casă.

A lăsat să se înțeleagă – niciodată n-a spus-o în mod clar – că ăsta era prețul pe care ea trebuia să-l plătească pentru ca el să uite. Álvaro ar uita vinovăția Cordeliei dacă ea ar accepta pedeapsa nemeritată, ca și cum n-ar fi păcătuit. Era penibil, și-a zis în sinea ei, doar pentru că mai întâi spusese el „s-o luăm de la capăt".

Nu vreau să creadă cineva că ești măritată cu mine din loialitate, dragoste sau obișnuință. Vreau să știu și să știi și tu că ești silită să stai aici.

Ce-ai să spui lumii, Álvaro.

Că asta e plăcerea ta, să nu ieși din casă niciodată.

O s-o lege cu un lanț de piciorul patului și o să-i spună că asta este pedeapsa pe care o merită pentru simplul fapt că a îmbătrânit și și-a pierdut farmecul. O s-o lege la gură și o s-o întrebe, la ce te gândești? O s-o strângă de gât și o să-i ceară să-i cânte *Amapola.* O să-i spună că nu este nicio diferență între morgă și pat.

Întinde-te ca o moartă. Închide ochii. O să mă scutești de detestabila ta privire vindicativă. N-o să-mi poți spune că moartea este maxima agresiune împotriva noastră înșine pentru că eu o să te țin în viață pentru ca tu să nu ai nicio scuză. Până în ultimul moment. Eu o să te fac să simți că moartea este doar o posibilitate a ta nu realitatea ta. Malițiozitatea mea va amâna moartea ta. Eu voi hotărî moartea ta, soția mea. Am să te îndepărtez de moarte prelungindu-ți astfel durerea. Eu voi hotărî moartea ta. Îți dai seama că supraviețuiesc doar pentru a te face să suferi?

Când am îndrăznit să-i spun – *Reforma*, Adriana Pérez Cañedo – că secretarul a făcut invers decât mi-a spus Álvaro că i-ar fi spus să facă, a rupt ziarul, a dat un șut televizorului și a început să se izoleze, să nu mai iasă, să mă privească cu reproș; îi știam secretul, nu era luat în seamă, ifosele lui erau doar fumuri, m-am condamnat pe mine însămi, și el, cum nu mai avea putere afară, voia să-mi demonstreze că are în casă.

La ultima cină când au ieșit împreună amândoi – Álvaro și Cordelia – l-au auzit pe domnul secretar zicând cu o voce șoptită, dar cum nu se poate mai intenționat:

Álvaro Meneses este un birocrat *letal.* E de prisos.

Nu ai putere nici cât o coca-cola deschisă acum o lună…

Simt un gol enorm. Asta e ceea ce simt.

A spus asta și s-a împiedicat, căzând în nas pe covorașul ce încă mirosea a pișatul câinelui care imediat a fost exilat să trăiască legat, urlând de melancolie, în curte.

Își disputa teritoriile cu mine. Își extindea dominația asupra closetului, a patului, a băii, a televizorului și eu spunându-i Álvaro izolarea nu te scapă de lumea mare și străină (dar spune-i-o cu adevărat Cordelia) ești mic (nu-ți fie teamă de el Cordelia) te lași judecat ușor (strângi paginile ziarului aruncate pe jos și le pui în ordine ca să te simți victorioasă) îți petreci timpul imaginându-ți ce se spune despre tine (spune-i) ce gândesc oamenii despre tine (gândește-te).

Îmi lipsesc cuvintele.

Vorbești mult.

Înăuntrul meu, tac.

Se grozăvi masturbându-se în fața ei. Râse. Spuse „Onan cunoaște plăceri necunoscute lui Don Juan".

Credeai că obișnuința o să mă îmblânzească? spuse după ce-o făcu.

Nu. Cum îți închipui. Nici măcar dragostea nu te subjugă, Álvaro.

I-am spus o grămadă de lucruri.

Îmi dai voie să-ți spun adevărul?

Nu.

Îmi pare rău. Ești destul de debil pentru mine.

Ah, ticăloaso. Am să-ți demonstrez…

Eu suport doar un tiran. Pe mine însămi. Propria mea tiranie, Álvaro.

Să-ți spun ceva? De ce ești așa de întortocheată? De ce nu mergi niciodată pe un drum drept?

Am să rumeg ideea, Álvaro.

Asta l-a înnebunit. A început să țipe, să-și smulgă părul, rumeg, rumeg, striga, asta fac vacile, de ce folosești cuvintele astea de prost gust? de ce vorbești mereu ca o fetiță bine-crescută? de ce vrei să-mi demonstrezi în fiecare clipă că-mi ești superioară? pentru că eu eram doar un bărbat tânăr și promițător și tu ai avut grijă să mă închizi aici…?

Te-ai închis singur…

M-ai închis cu tine…

Nici vorbă.

Mi-ai distrus ambițiile.

Dă-ți seama.

N-am ajuns să fiu ceea ce-am vrut să fiu.

Te-ai închis singur. Îți spun…

Puteam să fiu cineva…

Ești cineva. Ești soțul meu. Nu-ți ajunge?

Din cauza ta sunt un nimeni.

Ce-ai fi făcut fără mine?

Ceea ce-aș fi putut fi.

Ah, da! Ceea ce eu n-am mai făcut ca să te mulțumesc…

Fără tine, Cordelia…

Rufele murdare abandonate. Pardoseala alunecoasă din cauza mizeriei uitate. Closetele pline ochi cu căcat. Cearșafurile pătate de sânge. Șobolanii conspirând pe la colțuri. Păianjenii pândind pe tavane. Gândacii fumând marijuana în bucătărie. Dulcea putrefacție a abandonării. Fără tine. Fără mine.

Am visat că te-am cunoscut tânără la un bal. Un bal de pe vremuri, de demult. Valsuri de Strauss. Frac. Crinoline. Cordelia Ortiz și carnetul ei de bal. Rândul pretendenților. Balul unei veri continentale. Caldă, îndepărtată, parfumată. Cordelia Ortiz și pletele ei blonde cu bucle aranjate ca spicele de grâu. Ah, cum o doresc. Ah, cum mă încântă. Nici măcar nu sunt în carnet. Dar sunt în privirea ei. Dansează cu altul dar se uită la mine. Sunt singurul care nu are frac. Am venit pe nepregătite. Îmbrăcat ca de oraș. Nu mă pot opri s-o privesc. Reușesc s-o fac să mă privească. Privirea ei o înrobește pe-a mea. Privirea mea o magnetizează pe-a ei. Nu știm dacă trăim un moment sau ne imaginăm o întreagă viață. Ea dansează atât de ușor, atât de proaspătă și frumoasă, că timpul nu mai contează. Ea este acum. Ea este mereu. Ea îmi dă peste cap orarul meu interior. Ea concentrează tot timpul trăit sau pe care-l pot trăi. Ea mă face să simt că nu e nevoie să merg nicăieri pentru că sunt deja aici. Ea înseamnă anii mei, lunile mele, orele mele într-un minut. Ea este locul meu, toate spațiile pe care le-am parcurs sau le pot parcurge. Nu mai sunt împărțit. În mine sunt doar eu și ea. Nu e nevoie s-o țin în brațe. Tânăra Cordelia dansează cu alții dar se uită la mine. Când am intrat, eram un bărbat dezorientat. De acum ea mă orientează. Am înțeles de parcă m-ar fi trăsnit și încep s-o urăsc. Cu ce drept mă va orienta această femeie pe care nici măcar n-o cunosc? Mă lupt cu mine însumi, îmi combat îndoielile, știu că o doresc, știu că dorința mea s-ar putea împlini, dar că, de asemenea, ar putea rămâne doar o dorință. Sunt ca o insulă în derivă ce-ar vrea să se alăture unui continent. Dorința insulară ar putea să mă lase acolo, înconjurat de ocean. Dar, de asemenea, mă poate uni cu pământul pe care-l privesc de pe insula mea și văd plaje pline de perle negre și selve de nepătruns și munți abrupți în trepte cu terase și văgăuni ce se cufundă în pântecul cel mai adânc al pământului. Toate acestea va trebui să le cuceresc, țara numită „Cordelia“, și odată învinsă, voi înceta s-o doresc? Nu, îmi spun, de pe insula izolată, de pe țărmul balului pe care ea îl stăpânește ca și cum ringul de dans ar fi întregul univers, nu, voi obține ceea ce doresc și îndată voi vrea să stăpânesc ceea ce am dorit pentru că

nu există o dorință gratuită, nu există dorință pe care să nu doresc să o am și să stăpânesc ceea ce doresc, să mi-o fac a mea, fără vreo ușă spre altă proprietate care să nu fie a mea. O doresc pe Cordelia pentru ca s-o am în primul rând și s-o stăpânesc imediat deoarece altfel cum mi-aș satisface dorința? cum, dacă o posed deja? Voi înceta s-o doresc pentru că o posed deja? Ea este soția mea. Nu se numesc „esposas“[21] lanțurile ce încătușează mâinile fugarului care a încercat să fure obiectul dorinței…? Muzica se oprește. Se sting luminile. Orchestra se retrage în zgomotul scaunelor răsturnate din neatenție, pași repezi cauzați de grabă, pupitre părăsite. Curtezanii ies cu capul plecat, cu cozile negre ale fracurilor biciuite de furtuna care se apropie trimițând mesaje metise spre salonul de bal în aer liber. Rămâne doar ea, într-un cerc de lumină care este doar al ei, al Cordeliei Ortiz, viitoarea mea soție, frumoasa mea prizonieră, să nu mi-o ia nimeni, ea este visul meu devenit realitate…

De ce insiști? o întreabă Leo pe Cordelia și Cordelia îi răspunde: Pentru că este felul lui de a-mi demonstra că trăiește doar pentru mine. Nu se iubește pe el. Își varsă ura pe mine. Uite, am încercat să-l iubesc, să evit toate neplăcerile… Cândva, l-am iubit.

Și el pe tine nu?

Nu asta este problema. Important e că, atunci când mi-am dat seama că Álvaro nu mă putea iubi decât pe mine, am hotărât să-l pun la încercare. Până într-acolo, încât am ajuns să cred eu însămi că sunt nebună. Important e că torturându-mă, el crede că trăiește doar pentru mine. Asta contează, Leo. Tu ai face așa ceva pentru mine?

Leo nu scoase niciun cuvânt. Leo și Cordelia trăiesc împreună și nu simt nevoia să-și spună că se iubesc.

Tu știi că dorința mea e să nu-l mai vezi niciodată.

Știu, și de aceea îți explic motivele pentru care mă întorc. O dată pe lună. Nu este prea mult.

Nu spun nimic, dragostea mea. Tu îți știi jocul. Dar când te văd cum te întorci în fiecare lună, în starea asta, mă rog… eu…

Ea îi pune degetul arătător pe buze.

Șșș, zâmbește. Respectă legăturile conjugale.

Nu se iubește pe el. Își varsă ura pe tine. Nu te mai întoarce.

Leo, mi-au trebuit ani ca să mă hotărăsc. Să plec sau să rămân. Să fug. Îi spuneam, Álvaro, dă-mi doar o oră de liniște. Una singură. Eu îți dau toată viața mea. Știi ce mi-a răspuns? Mi-a spus: „Vrei să știi adevărul? Ei bine, n-o să-l știi. O să-ți ofer ceva mai bun. O minciună. Pentru că minciuna poate însemna iubire, dar adevărul, niciodată."

Ea se despărți din nou. Álvaro îi deschise ușa și-i spuse:

Ți-am deschis ușa. De ce nu ieși? Ești liberă.

Fie-ți milă, Álvaro. Nu mă mai căuta. De ce mă obligi să mă întorc? De ce mă torturezi în felul ăsta?

Te înșeli, Álvaro nu se uită la ea, își plimbă privirea prin încăperea galbenă. Nu vreau să te văd. Pleacă.

Ea a fost cât pe ce să-i atingă mâna.

Nu mă mai tem c-o să mă închizi, serios. Nu-mi pasă dacă sunt sclava ta.

Álvaro îi deschide ușa.

De ce nu ieși? Ești liberă. De câte ori nu ți-am spus. Zboară, porumbiță, zboară! Casa mea nu este o colivie.

N-am să te las niciodată, Álvaro.

Du-te. Socotește că am murit.

Vreau să te îngrijesc. Ești soțul meu.

N-o să mă mai gândesc niciodată la greutăți. Când vor veni, voi ști să mă lupt singur cu ele. Nicio grijă.

A spus asta nu cu o privire resemnată, ci liniștită.

Leo, părea că știe mai mult despre ce-o să fie decât despre ce-a fost.

De ce? Ce ți-a spus?

A spus că se afla la o răscruce pentru că n-a obținut de la mine acea dragoste totală care durează doar o noapte…

Și ce i-ai răspuns?

Nimic. A îngenuncheat. Și-a lipit capul de pântecul meu și eu i l-am mângâiat.

Nu i-ai spus nimic?

Ba da. I-am spus „N-am să te las niciodată".

De ce, Cordelia, te rog, spune-mi, de ce te întorci la el? N-ai nicio obligație. Vrei să fii pedepsită pentru faptul că m-ai iubit?

Nu, Leo. Doar că numai ochii lui îmi amintesc cum arătam când eram tânără. El mi-o spune. „Stai cu mine pentru că nimeni în afară de mine nu-și amintește frumusețea ta din tinerețe. Doar eu păstrez în ochii mei bătrâni ochii tăi tineri.“

Ea își scoase rochia galbenă. Nu auzi lătrăturile câinelui galben din curte. Îl lăsă pe el să-i mângâie timp îndelungat părul despletit, galben. Se gândi să nu se mai întoarcă niciodată.

Corul părintelui rockului

părintele Silvestre Sánchez strigă în zadar, mulțimea de tineri striga plângea înainta ca o legiune romană cu togi și șlapi-coturni și minijupe toate de la Palacio și având imprimate pe spate numele și efigia idolului căzut Daddy Juan cântând și strigând cuvintele cântecelor sale
think twice before you go
when the lights go out
pretty girls don't cry
it's too late
I told you so
în timp ce părintele Silvestre încearcă în van să contracareze cacofonia cu trista psalmodie a recviemului
liniștiți-vă băieți faceți ordine asta-i o slujbă religioasă
done eis domine
requiem aeternam
lux perpetua[22]
sicriul lui Daddy Juan este deja în groapa deschisă lăsați-mă să-l binecuvântez înainte ca groparii să-l acopere cu pământ și apoi să-l cimentuiască bine și pacea să fie cu toată lumea pentru că voi băieți nu vreți ca pe idolul vostru să-l mănânce nici câinii nici viermii, nu-i așa?
locked up in makesicko seedy[23]
drowning in the shit of the cow the muck[24]
fuckin with the nuts the gland
dancing to the mock the zooma[25]
ești divin Daddy Juan îl porți pe Dumnezeu pe umeri idolule,
deși tu ești Dumnezeu
anatema anatema să cadă
Ana te pipăie
Ana Zea
dacă-l iubiți așa de mult pe Daddy Juan respectați ceremonia fetelor

respectați-i resturile pământești și ele avansează necontrolate ca o
avalanșă plângând țipând Daddy Juan nu ne
părăsi Daddy Juan lasă-mă să-ți flutur chiloții mei,
primește sutienul meu, uite aici tamponul meu, Dumnezeule sfânt,
tăticule frumos,
numai Ioan a spus Iisus este Dumnezeu
înaintea lui nici Matei nici Luca nici Marcu n-au îndrăznit
Daddy Juan este Dumnezeu
Daddy Juan e ca soarele trei lucruri într-unul singur lumină căldură și astru
Ana Tema
Daddy Juan a ajuns ca o rază de lumină în viețile noastre
Hristos Iisus este emanație protecție și erecție
Daddy Juan a fost creat stabilit și proiectat
Dumnezeu este cuvântul
Cuvântul este Daddy Juan
Dumnezeu este păstorul poarta adevărul reînvierea
Daddy Juan călăuzește-ne deschide-ne spune-ne învie
hoarda de la mormânt își trece bănuții din mână în mână
ca să-și domolească durerea și despărțirea să fie mai intensă cântând
cântecele lui Daddy Juan și împingându-l pe părintele
Silvestre lăsați-mă să țin slujba pentru Dumnezeu taci din gură
cioroiule aici singurul Dumnezeu este Daddy Juan
aici e Mexicul Makesicko City aici unde i-au ars labele lui Cow the Muck unde l-au
omorât cu pietre pe Mock the Zooma aici a fost fundat city-ul în apă și în stâncă și în mărăcine și în pulbere cu glande și boașe orașul rock and roll-ului perpetuu la douăsprezece grade pe scara Richter
aici nu există alt părinte salvator decât tăticul John
înconjurat de bulgări de pământ și praf vânturat și chiparoși
muți și soare căzând ca plumbul daddy-oh-daddy-oh
până ce îl împing pe părintele Silvestre în groapa deschisă
a lui Daddy Juan și hoarda de la mormânt fete de cincisprezece ani cu minijupe strigând și cântând le smulg lopețile groparilor și încep să arunce pământ în groapă peste trupul mut acum dar cu gura deschisă a părintelui Silvestre

întins cu fața în sus pe coșciugul de cedru și o chitară de argint în loc de cruce
it serves you right to suffer șoptește preotul
sub lopețile de pământ, tu ai căutat suferința,
domnul meu Iisus Hristos, domnul nostru Daddy Juan
when the lights go out când se sting luminile
I'm ready cântă Muddy Waters în onoarea lui Daddy John
și părintele Silvestre șoptește rugăciunea de veșnică pomenire
it's too late stray cats we're underneath it all
fantomele își fac apariția în mormântul hoardei
everything in a box, închis în ladă
I won't stand in your way trecere liberă spre moarte Daddy Juan
stray cats tollin bells pentru cine bat clopotele for
whom the belles toil for whom the balls roll for whom
the blues roll and rock baby in a deep grave ce grea e moartea de la leagăn la mormânt from the cradle to the grave the cradle will rock and roll
când se sting luminile Daddy Juan it serves you right to suffer
amin părinte Silvestre pulvis eris et in pulvis reverteris[26]

Mama îndurerată

José Nicasio, cine era fiica mea? Nu știu cum să-mi încep povestea. Cu toții ne tragem din alții. Cu toții venim din altă parte. Nici măcar indienii nu sunt de aici. Nici măcar indienii. Au venit din Asia, cu milioane de ani în urmă. Aici nu era nimeni. De aceea este așa de frumos când te așezi să privești amurgul de pe treptele ruinelor de la Monte Albán. Să-ți spui că munții s-au aflat dintotdeauna acolo, găzduind fiecare asfințit al soarelui ce se duce la culcare în spatele lor, împrăștiind lumina unei odihne îngăduite. Ne-a dat lumină o zi întreagă. Acum dispare. Nu în spatele munților, ci înlăuntrul lor. Soarele își așterne patul pe aceste dealuri. Își întinde un așternut căruia-i spunem „asfințit". Este capricios asfințitul în munți. Își schimbă culorile în fiecare amurg. Este roșu intens o dată, albastru nebulos altă dată, portocaliu într-o seară, gri și indigo mai târziu. Și asta se repetă, José Nicasio, dinainte de apariția omului. Natura *exista* fără să aibă nevoie să fie văzută. Ea se vedea pe ea însăși, oricum. Se omagia în singurătate. Munții din Sierra Madre n-aveau nume pe atunci. Astăzi, or ști că-i vedem? Or ști că un bărbat și o femeie s-au așezat într-o seară acum șase luni să privească spectacolul asfințitului la Monte Albán? Cum să nu înțeleg, José Nicasio, că un bărbat și o femeie, tineri, două ființe umane, stau așezați acolo, fără să le pese de scurgerea timpului, vrăjiți de acel spectacol. Munții decupați. Soarele stingându-se. Valea cufundată deja în umbră. Și cel mai înalt mirador al ruinelor, scara monumentală a piramidei. Cum să nu înțeleg. Doi tineri, un bărbat și o femeie, uită de scurgerea timpului. Nu le pasă de vocile îndepărtate și rutinare ale paznicilor. Este ora închiderii. Este ora de plecare. Se închid ruinele… Se ferecă regatul trecutului, José Nicasio? Monumentele eterne ale unei rase au orare? Constructorii piramidelor bifau intrările și ieșirile? Uite, José Nicasio, uite, eu încerc să înțeleg. Încerc să aflu. Eu cred că vechii zei sunt paznicii templelor lor. Zeii nu iau bani ca să intri în lăcașurile lor sfinte. De ce să ții seama dumneata și fiica mea de fluierul paznicului, este ora de plecare, Monte Albán o să se închidă, este vremea să vă întoarceți în orașul Oaxaca, la civilizație, la acoperișul și patul și lupta și la dușul care ne așteaptă? Faceți loc zeilor. Cel

puțin noaptea templul să fie doar al lor, nu al intrușilor, José Nicasio și Alessandra. Povestește-mi, de ce ai fost acolo?

Doamnă Vanina, vă mulțumesc pentru scrisoare. Nu mă așteptam deloc să faceți un gest așa de frumos. Atât de generos, cu adevărat, doamnă. În singurătatea mea, nu aștept ca nimeni să ia legătura cu mine. Nimeni nu se apropie de mine. Nimeni nu mă vizitează. Imaginați-vă doar ce-a însemnat pentru mine să primesc amabila dumneavoastră scrisoare. Vă mulțumesc că mi-ați dat această posibilitate de a mă explica. Vă jur că nu era nevoie. Ce este este. Ce-a fost a fost, gata. Ați observat cum folosim noi mexicanii acest cuvânt celebru GATA? GATA, a fost de-ajuns. GATA, mi-a sosit ora. GATA, am obosit să aștept. GATA, o să plec de aici. GATA, a murit. Doar că în după-amiaza asta mi-am spus: GATA, m-am întors. GATA, pot să revin în acest loc cu alți ochi după o absență atât de lungă. Să mă întorc ca și cum aș fi un altul, la locul unde am trăit, pe pământul unde m-am născut. Cum să nu fiu emoționat, doamnă, tulburat, doamnă…? De copil, în sat, nici măcar nu știam că există un astfel de loc. În sat, ne duceam viața cultivând ceea ce vindeam în zilele de târg la piața din Tlacolula. Ați fost vreodată acolo? Muncim mult cu toții ca să nu lipsească nimic duminica și joia, când sunt zile de târg. Dacă treceți pe acolo, veți vedea că nu lipsește nimic. Coriandru, tămâiță, pătlăgele, semințe de susan, brânză, ardei, ardei gras iute uscat, ardei iute uscat și afumat, ardei iute de culoare vineție, pătrunjel și banane, fructe de sapotier, lubeniță, curcani, până și vestitele lăcuste comestibile din ținutul nostru, tot ce Domnul Nostru Dumnezeu a lăsat în Oaxaca pentru ca noi să putem culege fructele binecuvântate și să le ducem la vânzare de două ori pe săptămână.

„Dumnezeu ne-a dat totul pentru că suntem foarte săraci“, spunea tata.

Mergeți la piață, doamnă Vanina, și încercați să ascultați spaniola în acel zumzet de voci indiene care sunt ascuțite dar dulci. Sunt voci de păsări, doamnă, cuvinte zapotece pline de „tlanuri“ și „tepecsuri“. Vorbim spaniola doar când ne oferim produsele negustorilor care ne vizitează, doamnă, doi pesos duzina, brânzica se topește în gură de gustoasă… Doamnă, dumneavoastră spuneți că toți venim din altă parte și este adevărat. Eu de mic am început să mă joc cu culorile și cu hârtie de amate[27] și apoi să pictez pe albul hârtiei de amate și să inventez pătrățele mici, apoi mai mari, până când domnul tatăl meu mi-a spus, mergi cu ele la piață, José Nicasio, și așa am făcut

și astfel am început să-mi vând picturile. Până când domnul profesor din orașul Oaxaca a văzut ce făceam și a spus băiatul ăsta are talent și m-a luat să stau la oraș (cu permisiunea domnului tatăl meu) și acolo am crescut învățând să citesc și să scriu și să pictez cu o bucurie atât de mare, doamnă, ca și cum eu însumi aș fi fost o hârtie de amate sau un perete de chirpici care puțin câte puțin se acoperă cu tencuială și var și suc de agavă, până când peretele de pământ se transformă în ceva tare plăcut la pipăit și neted ca spatele unei femei… N-a fost ușor, doamnă, credeți-mă. Ceva din mine mă trăgea mereu înapoi spre sat, așa, precum calul la grajd. Noua mea fericire nu reușea să mă facă să uit vechea mea fericire de copil analfabet, fără să știu spaniola, desculț, fără altă îmbrăcăminte decât un pantalon de doc și o cămașă albă și foarte roasă și sandale pline de noroi. Și altă cămașă albă foarte bățoasă și pantalon negru foarte călcat și pantofi o dată pe săptămână ca să merg ca toți oamenii decenți la biserică… Acum, la oraș, devenisem o persoană decentă, mă educam, citeam, mergeam la școală, cunoșteam persoane sosite din capitală și pe prietenii ce veneau să viziteze atelierul domnului profesor. Dar vă jur că o bucată enormă din sufletul meu rămânea legată de viața pe care am lăsat-o, de sat, de piață, de zgomotele pe care le făceau măgarii și porcii și curcanii, de paturile cu rogojină, de pirostrii, de mâncărurile sărăcăcioase, de mirosurile îmbietoare… Doar că atunci când mă întorceam în sat duminicile și în zilele de sărbătoare, era ca și cum i-aș fi insultat pe cei ce rămâneau acolo, ca și cum le-aș fi spus de la obraz că eu am reușit să plec și ei nu. Vă jur că nu este pură imaginație. Într-o zi m-am întors împins doar de emoție, doamnă, de ceea ce dumneavoastră numiți „nostalgie“, și la început nu m-a recunoscut nimeni, dar când s-a dus vorba, „E José Nicasio care s-a întors“, m-au privit cu atâta ranchiună unii, cu zgârcenie alții, de sus femeile, că am hotărât să nu mă mai întorc niciodată în locul de unde am plecat. Dar poate cineva să-și taie rădăcinile pentru totdeauna? Nu ne rămâne ceva ce doare așa cum se spune că un braț amputat continuă să te doară…? Nu puteam să mă mai întorc în satul meu. Puteam doar să mă întorc la ruinele din satul meu și de acolo să privesc în liniște o lume ce era a mea dar care nu mă mai recunoștea. O lume dinaintea lumii.

José Nicasio, vă mulțumesc pentru scrisoare. Vă mulțumesc că v-ați făcut timp să-mi răspundeți. Dar ce spun, când am primit scrisoarea m-am gândit: omul

ăsta are tot timpul din lume înaintea lui. Va învăța să aibă răbdare? M-am întrebat de la început. Va ști să mă asculte? O mai avea vreun rest de duioșie, vreo fărâmă de inteligență ca să înțeleagă de ce îi scriu? Cred că da. Citesc scrisoarea dumneavoastră, José Nicasio, și înclin a crede că da. Și mai cred că sunteți un *furbo*, un șmecheraș, cum spunem în Italia, un profitor, cum se spune aici în Mexic. Mi-ați luat-o înainte. Mi-ați povestit de unde veniți, despre combinația de noroc și efort care v-a scos din satul dumneavoastră și v-a adus în oraș și v-a condus spre succes. José Nicasio, cât de nemulțumită mă simt. Vă înțeleg mai puțin ca niciodată. Mă rog lui Dumnezeu să vă înțeleg comportarea. Sper să nu vă jignesc dacă vă spun că socotesc că nu am primit scrisoarea dumneavoastră. Ceea ce mă interesează este să știți cine a fost fiica mea, Alessandra. Recunosc, sunt vinovată că n-am avut prea multă răbdare cu dumneavoastră. Dar îmi dau seama că, dacă vă scriu ca să știți cine a fost fiica mea, va trebui să suport ca dumneavoastră să-mi spuneți cine sunteți…Vă spuneam că toți venim din altă parte. Dumneavoastră dintr-o comunitate indigenă din Oaxaca. Familia mea, din exilul european care a urmat războiului civil din Spania. Tatăl meu a fost republican. N-a avut timp să scape. A căzut prizonier și a fost împușcat de fasciști. Mama, italiancă din nord, torineză, n-a vrut să plece fără să cunoască mormântul soțului ei, fără să știe unde îi aruncaseră cadavrul.

„Spania toată este un cimitir“, a spus ea și s-a pierdut pe meleagurile Castiliei. N-am mai aflat nimic de ea. Un diplomat mexican m-a băgat într-un grup de copii orfani și ne-a îmbarcat cu destinația Veracruz. Aveam doisprezece ani când am ajuns și m-a adoptat o familie de negustori spanioli. M-am măritat cu fiul lor, mexican get-beget. Diego Ferrer. Om de afaceri. Din această căsătorie s-a născut Alessandra. Dumneavoastră ați văzut-o. Părul ei lung de culoarea mierii. Profilul ei italian, cu nasul lung, fin, ochii ei ca o negură lombardă, mijlocul ei pe care-l puteai cuprinde cu amândouă mâinile… Era deosebită. Ca și cum ar fi reînviat în ea străbunii, cei morți în casa din Italia… Semăna cu maică-mea la înfățișare. Dar sufletul îl moștenise de la bunică-su. Soțul meu privea uimit cum creștea. Alessandra, José Nicasio, era o femeie de o inteligență extraordinară. Făcea progrese la școală atât de repede, că-i întrecea și pe cei mai buni. Vocația ei erau filozofia, literatura, artele, universul culturii. Tatăl ei, soțul meu, o privea cu neîncredere, cu surprindere. Alessandra nu se mărita. Sau, mai bine zis, era măritată cu lumea formelor estetice. La fel ca

dumneavoastră? Da, dar cât de diferit! Ea s-a născut într-o familie înstărită. Credeți că, dacă provii de jos, așa, ca dumneavoastră, meritul pentru efortul de a ajunge sus este mai mare? Greșiți. Când te naști sus, tentația de a te lăsa dus, de *se laisser aller*, este foarte mare. Este mai greu să te înfrunți cu traiul comod decât să lupți cu mizeria. Dumneavoastră trebuia să obțineți ceea ce nu aveați. Ea trebuia să renunțe la tot ce avea… Tatălui ei, soțul meu, îi era teamă. El voia să aibă o fată „normală" care să iasă să danseze și să cunoască băieți de aceeași condiție socială ca ea, să se mărite și să-i facă nepoți. Nu îndrăznea să i-o spună. Privirea fiicei mele era atât de pătrunzătoare, că împiedica orice familiaritate, în casă și în afara ei. Ochii ei ne spuneau: „Nu vă apropiați. Vă iubesc mult, dar eu însămi îmi sunt de ajuns. Acceptați-mă așa cum sunt."

Diego soțul meu nu se resemna. Ca s-o „normalizeze" îi spunea „Sandy", ca și cum fiica mea ar fi fost chelneriță într-un McDonald's. Sandy! Am botezat-o Alejandra, dar eu, ca să fiu mai deosebită și pentru a-i face în ciudă soțului meu, i-am spus mereu „Alessandra".

E-adevărat. Alessandra nu era sociabilă, nu-și făcea prieteni, trăia închisă într-un turn de fildeș al culturii. Îi tutuia pe gânditorii și artiștii din trecut. Îmi venea să râd auzind-o vorbind nu numai de „Michelangelo" și de „Rafael", ci și de „Marcel" sau de „Virginia", ca și cum ar fi fost prietenii ei intimi.

Eu apăram singurătatea fiicei mele. Faptul că-și ajungea sieși. Și mai ales faptul că promitea. Îi spuneam soțului meu, dacă Alessandra se mărită și are copii, așa cum îți dorești tu, o să fie o mamă și o soție deosebită, nu o gospodină obișnuită și banală. Uneori, soțul meu se consola. Va veni vremea când Alejandra – „Sandy" – se va potoli și va duce o „viață normală". Pentru mine, dimpotrivă, normală însemna să fie așa cum era, o cititoare vorace, cu o nemărginită sete de cunoaștere, ca și când bunicul ei, tatăl meu, ar fi supraviețuit războiului și tiraniei franchiste și continua, ca o fantasmă, în viața nepoatei lui, disciplinată, concentrată – dar necunoscătoare a lumii.

Inocentă. Inocentă, dar promițătoare.

Așa era fiica mea, José Nicasio. O promisiune într-o sferă translucidă în care nu intra nici măcar aerul corupt al orașului uman. O promisiune, José Nicasio. Să vă repetați asta în singurătatea dumneavoastră. Să v-o repetați ziua și noaptea. Vreau ca aceste cuvinte să fie mereu punctul central al vieții dumneavoastră. Trebuie să știți cine a fost fata mea. Și, vă rog, nu vă ascundeți, ca soțul meu, în spatele presupusei minciuni potrivit căreia Alessandra era rece

cu semenii săi. Ah, da, zice lumea, era o fată promițătoare, dar parcă nu era umană. Era lipsită de căldură. Era lipsită de emoții.

Mă revoltă cei ce gândesc așa, începând cu soțul meu, v-o spun cu toată sinceritatea. Asta pentru că nu înțelegeau că acea „tutuială" a Alessandrei cu geniul – sau genialitatea, nu știu – era o formă profundă, erotică de a iubi. Fata mea iubea, domnule. Nu era ceea ce toți, în mod vulgar, atribuie acestui verb, atracția fizică, nici măcar duioșia și căldura față de celelalte ființe umane. Alessandra îi iubea pe Nietzsche sau pe Brontë pentru că îi simțea *singuri*, singuri în mormintele cărților și ale ideilor lor. Alessandra se apropia de geniile trecutului ca să le însuflețească prin felul în care le acorda atenție, care era de fapt felul ei de a iubi: le acorda *atenție*.

Ea nu voia să ia nimic, de la nimeni. Voia să dea celor ce aveau nevoie. Morților? Da, s-ar putea. „Ce singuri sunt morții", e adevărat. Dar ea căuta compania unor morți mai puțin frecventați. A celor nemuritori. Așa îmi spunea. Voia să-i ajute, să le întindă mâna, în calitate de ființe umane, artiștilor și gânditorilor care sunt obiect de studiu, de biografii, da, și de lecturi, dar nu de o *iubire* egală cu cea pe care o simțim față de o ființă vie și apropiată. Să le întindă mâna celor nemuritori. Asta era vocația fiicei mele. Poate de aceea se afla acolo, în după-amiaza aceea, la Monte Albán.

José Nicasio, nu mă condamnați înainte de a mă asculta. Eu am stat mult de vorbă cu fata mea. I-am spus că dragostea ne poate izola de tot ce ne înconjoară. Dar în lipsa ei, ne-ar putea cuprinde teama că există ceva comparabil cu ea.

Eu cred că fiica mea voia să iubească incomparabilul și că orice respect pentru ceea ce este comparabil o umplea de neliniște. O fi adevărat ce spun? Puteți, dacă nu să judecați, cel puțin să înțelegeți cuvintele unei mame îndurerate? A gândi înseamnă a dori, îi spuneam eu soțului meu. El nu mă înțelegea. V-ați gândit la fata mea? Ați dorit-o, José Nicasio?

Doamnă Vanina, dumneavoastră nu m-ați văzut niciodată. Nu știți cum arăt. Eu nu am de ce să ascund cine sunt și de unde vin. Eu sunt urât, doamnă. Sunt un indian urât din Oaxaca. Sunt scund, dar vânjos. Am un gât scurt, băgat între umeri. Asta nu face decât să scoată în evidență forța torsului meu. Dacă ați vedea cu câtă putere îmi bate inima. Uneori cred că se vede prin piepții cămășii. Chiar acolo, dacă puneți mâna pe pieptul meu, chiar acolo se observă

forța bătăilor, doamnă. Am o inimă nerăbdătoare, doamnă. Am urcat, am lăsat în urmă satul și oamenii mei și, ca să fiu sincer, asta mă face să mă simt vinovat. Nefericit. Trebuie să compar în fiecare clipă ceea ce aș fi putut fi – ceea ce am lăsat – și ceea ce sunt. De aceea mă simt vinovat. N-ar fi trebuit să rămân acolo jos, în sat, în piața de la Tlacolula? Am avut dreptul să fiu mai presus de toți cei care m-au văzut născându-mă, crescând, jucându-mă, muncind? În inima mea zvâcnește mereu această întrebare, doamnă Vanina, o întrebare tulburătoare ce urcă spre gâtul meu unde venele foarte groase palpită pentru a-mi ține sus capul meu sfidător, recunosc, doamnă, am o față de indian urât cu nasul turtit, frunte îngustă și un rictus indescifrabil, pe care oricât m-aș strădui, nu reușesc să-l schimb. Mă uit în oglindă și îmi spun, José Nicasio, șterge acest rictus, zâmbește, încearcă să fii amabil. Mă simt amabil, dar nu pot să-mi schimb rictusul. Probabil că vine de foarte departe chipul meu. Masca mea, sigur că da, doamnă. Înțelegeți-ne. Ne-am născut cu chipul pe care ni l-a dat timpul. Timp dur, aproape întotdeauna. Timp de suferință. Timp de-a suporta. Ce chip vreți să avem…?

După cum vedeți, sângele indian iese la iveală, oricât aș vrea să-l ascund. Iese imediat, zgâriind ca un pui de tigru pe care l-aș ține ghemuit sub cămașă. Vă spun că mă uit în oglindă și-mi spun, schimbă-ți expresia, José Nicasio, pune un zâmbet amabil pe buzele tale, nu ți le strâmba așa, nimeni nu te amenință. Și încerc să fac asta, doamnă, dar nu-mi iese, capul meu plin de culori și pieptul meu plin de zvâcnituri mă avertizează. Nu te arăta atât de înfricoșător, José Nicasio, nu arăta atât de limpede că te răzbuni, nu pentru originea ta umilă, ci pentru succesul tău de acum, înțelegi? Nu-i mai spune lumii iertați-mă că am ajuns sus, sunt un indian ce poartă povara unor veacuri de umilință, un tuciuriu de rând, un indigen zapotec căruia nu i se permite să meargă pe trotuar, suntem alungați cu lovituri de bici în colbul străzii…

Dați-mi voie să râd, doamnă. Mă duc la muzeele din Mexic și cutreier sălile rezervate culturilor indigene – maya, olmecă, aztecă – minunându-mă de arta strămoșilor mei. Acolo vor să ne țină, doamnă, ascunși în muzee. Ca pe statuile de bronz de pe bulevarde. Ce se întâmplă dacă regele Cuauhtémoc coboară de pe soclul lui de pe Paseo de la Reforma și se plimbă printre oameni? Păi, îi ard din nou labele…

Dați-mi voie să râd, doamnă. De îndată ce ieșim în stradă, suntem din nou indienii jegoși, indienii supuși, tuciurii. Ne iau cu japca pământurile

strămoșești, ne obligă să fugim spre selvă și spre foame, ne vând pușți și rachiu ca să ne batem între noi. Se folosesc de dreptul stăpânului asupra femeilor noastre. Ne pun în cârcă toate faptele rele. Își dau seama că nevestele lor albe ne doresc în taină și se culcă cu noi zgâriindu-ne pe spate pentru ca sângele întunecat să verse sânge și mai negru. Ne strigă indianule, sau ne strigă tuciuriule când se iubesc cu noi. Nu știați, nu cunoșteați toate acestea domnia voastră? Domnia voastră. Nu suntem „oameni rezonabili". Nu suntem „oameni decenți". Suntem omorâți de îndată ce ne întoarcem cu spatele. Ni se aplică legea fugarului. Știe domnia voastră, care este o persoană rezonabilă, ce înseamnă să fii un indian neghiob, fără rațiune, un animal prost și disprețuit în această țară? Un indian grosolan, coborât de la munte în răpăit de tobe?

Și știți ce înseamnă să scapi din lumea părinților noștri? Întâi la Oaxaca, datorită picturilor mele pe amate. Apoi, mulțumită americanilor care-mi admiră lucrările, la o școală de artizanat mexican din San Diego, California, chiar la granița dintre Mexic și Statele Unite. Departe de satul bătrânilor mei în confortul de la Oaxaca, în casa domnului profesor ce mă trata aproape ca pe un fiu, dovadă a generozității sale față de cei săraci. Așa l-am auzit spunând: „Eu nu am prejudecăți rasiale. Uitați-vă la José Nicasio. Îl tratez ca pe un fiu."

Și acum, departe de satul meu, hoinărind între granițe. Imigranții, uzii, cum li se spune, soseau din California uscați pentru că între San Diego și Tijuana nu e niciun râu. Sunt garduri de sârmă ghimpată. E migrație. Sunt tuneluri pline de șobolani. Sunt camioane de gunoi unde te ascunzi ca să treci granița. Sunt furgoane abandonate în deșert, încuiate cu lacăte și ticsite de muncitori asfixiați care-au plătit o sută sau două sute de dolari ca să treacă frontiera ca niște animale. E nedreptate, doamnă. De asta nu scapă nimeni, chiar dacă emigrează în California…

Dar eu mă aflam acum „de partea cealaltă". În toate sensurile, doamnă. Eram respectat de americani pentru că aveam talent și știam să muncesc. Mă invitau până și la petrecerile lor ca să arate că sunt democrați. Eram ceea ce ei numesc *token Mexican*, mexicănașul lor exponat, și se zice că, pentru a arăta ceva, este suficient un exponat. Eu eram mexicanul-exponat.

Mai urât se uitau la mine mexicanii proaspăt sosiți. Nu care cumva să-i torn. Nu care cumva să-mi închipui că-i voi da la o parte. Eram nelalocul meu în toate părțile, în satul meu de indieni, în capitala statului Oaxaca, în San

Diego, California. Am cunoscut doar discriminarea, doamnă, chiar și atunci când sunt acceptat undeva servesc doar pentru a liniști conștiințele încărcate.

– Uite cum am progresat, José Nicasio. Înainte, puneam anunțuri la intrarea în restaurante, *NO DOGS OR MEXICANS ALLOWED*[28]. Înainte, vă numeam doar *greasers*, slinoși, mizerabili, spurcați.

– Și acum nu puteți trăi fără munca noastră, le răspundeam eu și mă puneam rău cu toți, cu americanii, cu imigranții și chiar cu mine însumi.

De ce ești gură spartă, José Nicasio.

Învață să te stăpânești.

Viața s-a purtat frumos cu tine.

Dar rictusul continua, doamnă, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

José Nicasio, vă înșelați dacă credeți că fata mea Alessandra v-a discriminat. Era incapabilă de o asemenea josnicie. Nu spun că Sandra ar fi fost o sfântă. Nu își afișa amabilitatea. Asta o îngrozea. Pur și simplu îi trata pe inferiorii ei cu respect și demnitate. Vreau să spun, pe oamenii deosebiți de ea. Era conștientă de ipocrizia societății noastre și nu o accepta. De câte ori nu i-am spus, fii prietenă cu fata asta, apropie-te de doamna aia și ea nu, mamă, n-ai văzut că fata asta a învățat deja arta prefăcătoriei, n-ai văzut că doamna aia e o maestră a înșelăciunii.

– Cum știi asta, Alessandra? Nu sunt persoane rele. Le cunosc.

– Nu, nu e vorba că sunt rele. Doar că sunt obligate să arate că sunt bune. Au fost educate să înșele și să nu aibă încredere, ca să se apere de societatea noastră. Eu nu vreau să fiu așa. Prefer compania spiritelor…

– Te rog, acceptă defectele celorlalți. Mai devreme sau mai târziu va trebui să cunoști un pic lumea din jurul tău.

Ea îmi răspundea cu mândrie.

– Niciodată.

Vă vorbește o mamă, José Nicasio. Vă vorbesc liber și cu speranța vană că și dumneavoastră vă simțiți liber. Ceea ce vă spun despre Alessandra o spun ca să știți cine a fost fata mea. Și în același timp mă întreb: cine era Alessandra? Credeam că-i cunosc caracterul. Este cel pe care vi-l descriu. Dar mai știam că fiecare caracter are excepția lui. Asta s-a întâmplat cu dumneavoastră? În acel amurg la Monte Albán, ați văzut excepția din fiica mea? Ați descoperit falia, fisura unei personalități construite cu atâta grijă?

Tatăl ei, soțul meu, un om practic, era disperat.

– Spune-mi, Vanina, fata noastră nu are niciun defect?

Eu îi răspundeam că nu, că Sandra e perfectă pentru că nu aș fi admis niciodată ca propriul tată s-o disece ca pe o insectă. Pentru mine, Alessandra era sacrosanctă. Dar eu nu sunt așa și, pe ascuns față de bărbatul meu, trebuia să caut indiciile de imperfecțiune ale fiicei mele.

Iubirea.

Iubea Alessandra cu adevărat? Dragostea ei pentru artiștii și gânditorii morți ascundea un profund dispreț pentru oamenii obișnuiți și normali? Iertați-mă, José Nicasio, era fata mea o snoabă socială, o *bas-bleu* oarecare? Iertați-mi, vă rog, francheța. Soțul meu și cu mine ne iubim. Soțul meu este un excelent amant. Știe să-mi producă plăcere. Iertați-mă. Vreau să spun că Alessandra nu s-a născut din obligația rutinară a căsătoriei. Nu, soțul meu știa să mă înfioare, să mă transporte, să mă înalțe la desfătarea proprie unei femei care se știe nu numai dorită, ci și *posedată* fizic. Alessandra s-a născut din plăcere. Dar această plăcere pe care v-o descriu se pare că n-a atins-o niciodată cât timp a trăit.

Observând lipsa de interes sexual a fetei mele, m-am temut că răceala ei mă va cufunda pe mine însămi, mama ei, în acea tristețe care este prețul dragostei neîmpărtășite cu ființele iubite. Sandra trebuia să știe că este frumoasă. Eu, cel puțin, știam asta. Îmi cerea, când ajunsese deja femeie, să o șterg după ce făcea baie. Când treceam prosopul pe corpul ei umed, îmi spuneam mie însămi, ce frumoasă, ce atrăgătoare este fata mea, o fi știind ea asta sau continuă să fie fetița pe care eu o ștergeam cu dragostea cea mai delicată în timpul copilăriei?

Știți, José Nicasio, nu există corp omenesc care să nu fie în același timp ceva vizibil și ceva ascuns. Ceea ce corpurile noastre lasă să se vadă este la fel de important precum ceea ce ascund. În privința fiicei mele, aveam secreta senzație că vizibilul și invizibilul sunt același lucru. Ea nu ascundea nimic din corpul ei pentru că misterul său se afla doar în mintea ei. Aceasta era pentru mine, pentru lume, partea invizibilă a Alejandrei. Așa mi-l oferea mie, mamei ei. A trebuit să mă întreb, cum i-l oferea unui bărbat? Ce se va întâmpla în ziua când Alessandra își va deschide corpul vizibil unui bărbat care o dorește numai pentru trupul ei și doar mai târziu pentru sufletul ei? Pentru că Alessandra, așa cum era, nu avea nicio insatisfacție.

Spuneți-mi, José Nicasio, credeți că ați trezit insatisfacția latentă, trupească a fiicei mele? Dumneavoastră, care vă zugrăviți ca un bărbat urât, iertați-mă că o repet, ca un cimpanzeu, o maimuță îmbrăcată, o gorilă cu fruntea îngustă și gâtul scurt și brațe lungi? Iertați-mă. Iertați-mă. Vreau să vă văd așa cum v-a văzut fata mea în acea după-amiază. Dumneavoastră, dumneavoastră n-ați putut trezi dorința fetei mele. Dumneavoastră, dumneavoastră, chiar dacă n-o să recunoașteți niciodată, ați dorit-o pe fiica mea în acea după-amiază. Dumneavoastră ați făcut-o să simtă că o amenință sexul unui bărbat. Dumneavoastră voiați să fiți iubit de o femeie care nu dorea asta. Privit de o femeie care nu vă privea. Salutat de…

Dumneavoastră ați agresat-o sexual pe Sandra. Dumneavoastră ați profitat de singurătatea crepusculului de la Monte Albán ca să vă dezlănțuiți instinctul bestial asupra fiicei mele lipsite de apărare. Spuneți-mi că așa a fost, José Nicasio. Trebuie să știu adevărul. Am fost sinceră cu dumneavoastră. V-am scris la închisoare ca să știți cine a fost fiica mea. Trebuie să știți pe cine ați omorât în acel amurg la Monte Albán.

Răspundeți-mi.

Spuneți-mi că înțelegeți.

Cunosc situația dumneavoastră. Ați devenit cetățean american în San Diego. Era un pas necesar, îmi imaginez, pentru a depăși oricât de puțin discriminarea. Acum ambiția dumneavoastră vi s-a întors împotrivă. Dacă ați fi mexican ați fi condamnat cel mult la închisoare pe viață și în cele din urmă, datorită influențelor, ați fi eliberat. În California nu. Veți fi judecat ca un cetățean al Statelor Unite. Veți fi condamnat la moarte.

Spuneți-mi adevărul înainte de-a muri. De ce-ați omorât-o pe fiica mea?

Doamnă Vanina, credeți-mă că vă mulțumesc foarte mult pentru scrisorile dumneavoastră. Pe cuvânt de onoare că vă respect foarte mult curajul și sentimentele. Știu ce mă așteaptă. Nu trebuie să mi-o amintiți. Vă jur că vreau să vă spun adevărul. Eram singuri, fiica dumneavoastră și cu mine în acea după-amiază, privind asfințitul la Monte Albán. Era limpede că de asta am rămas acolo când toți vizitatorii plecaseră. Ca să admirăm apusul soarelui așezați pe treptele templului zapotec.

Ce înseamnă o privire, doamnă? E același lucru o privire îndreptată spre un munte și o privire îndreptată spre o persoană? Privești la fel un asfințit și o

femeie? Eu nu voiam s-o privesc pe fata dumneavoastră, doamnă, dar voiam într-adevăr s-o privesc când ea privea același lucru ca mine și să știu că împărtășesc cu ea sentimentul frumuseții naturii. Poate trebuia să mă stăpânesc. Poate trebuia să repet lecția întregii mele vieți și să continui să fiu cel cu capul plecat. Indianul căruia nu i se permite să-și ridice privirea din pământ.

M-am răzvrătit, doamnă. Am vrut s-o privesc pe fiica dumneavoastră. Am privit-o. Nu ca un om supus, ci ca unul mândru. Orgoliosul? Egalul? Sau eliberatul? Judecați cum vreți. Artistul. Cel ce vede.

Acum, mă învinovățesc pe mine însumi. Dar dumneavoastră, doamnă, mă iertați pentru că am căutat, când eram doar noi doi, fiica dumneavoastră și cu mine, în acea clipă a înserării, înconjurați de tăcere, privirea fetei așezate la trei metri de mine? Mă iertați pentru că m-am crezut demn de privirea fiicei dumneavoastră? Îmi iertați îndrăzneala de a fi căutat ochii Alejandrei ca să împărtășesc cu ea frumusețea pământurilor mele? Mă scuzați că m-am ridicat în picioare fără să țin seama de strigătul de spaimă care a zburat ca o pasăre de pe buzele fetei dumneavoastră? Mă absolviți pentru incapacitatea mea de a transmite simpatia ochilor mei amărăciunii buzelor mele?

Fiica dumneavoastră m-a privit, doamnă, și eu aș fi vrut să-i spun:

„Sufăr pentru că nu pot să ajut pe nimeni. Ce pot să dau vechiului meu sat de indieni, ce pot să le dau mexicanilor metiși care mă detestă pentru că le amintesc că sunt pe jumătate indieni și riscă să se întoarcă la tribul lor? Ce pot să le dau americanilor care mă folosesc drept pretext ca să se simtă umanitari? Peste tot sunt o parte, niciodată o ființă întreagă; o parte, o cantitate între două părți, niciodată o ființă întreagă."

Fata dumneavoastră m-a privit cu teamă. M-a privit spunându-mi nu mă atinge, nu te apropia, m-a privit spunând stai la locul tău, stai la locul tău. Care este locul meu? Jos, locul meu e jos, întotdeauna jos, oricât de sus aș urca, mereu voi fi *jos.* Și de aceea mâinile mele s-au înălțat, brațele nu s-au putut stăpâni, mi-am simțit unghiile ca niște pumnale și n-am putut să-i spun fiicei dumneavoastră în timp ce o strangulam în mângâieri, cu forță, sunt indianul tău, sunt indianul pe care nu vrei să-l vezi în tine însăți, nu te omor pe tine, mă omor pe mine însumi, văd clar că dacă te omor mă omor, că dacă te condamn mă condamn, dar nu mă mai pot opri, toată viața mea se prăbușește și n-o să cad singur, tu o să cazi cu mine, tu o să-i plătești indianului care a îndrăznit să te privească pentru privirea ta de spaimă, știu că nu voi putea să te posed

niciodată, cum te numești, femeie, spune-mi bărbat, spune-mi indian, știu că o să poruncești să fiu biciuit dacă te las liberă, te iubesc, dar asta nu-ți dă dreptul să-ți fie frică de mine, poți să simți orice pentru mine, repulsie fizică, dispreț social, discriminare rasială, dar nu simți *teamă*, teamă nu, te rog, pentru viața ta, nu-ți fie teamă de mine, dacă mă privești în continuare cu teamă n-o să-ți pot da drumul, strâng tot mai tare mâinile în jurul gâtului tău, nu-ți fie teamă de mine fără niciun motiv, nu sunt rău, nu sunt rău, asta e ce vrei să auzi acum când nu mai poți vorbi și-mi arăți doar limba și nu poți închide ochii plini de groaza crepusculului, pentru că știi că nu va mai veni o altă zi, pentru că fiecare noapte este ultima noapte a lumii? Alejandra, Alejandra, te omor fără să știu măcar cum te numești, Alejandra, iartă-mă, iartă-mi durerea pe care m-ai făcut s-o simt când mi-ai spus fără să deschizi gura:

„Nu te apropia. Mi-e frică de tine."

Toată viața am vrut să-mi alung frica din minte. Doamnă, fetei dumneavoastră i-a fost frică de mine, dar mie mi-a fost și mai frică de ea pentru că se temea de mine și mi-a fost frică de mine însumi pentru că nu știu să-mi stăpânesc frica.

Vă rog să nu îmi mai scrieți, doamnă Vanina. Îmi spuneți că am tot timpul din lume în fața mea. O să vă cred. Dumnezeu să vă binecuvânteze. Mulțumesc pentru că mi-ați scris. Mulțumesc pentru că mi-ați acordat atenție.

José Nicasio, n-aveți pentru ce să-mi mulțumiți. Voiam doar să știți pe cine ați omorât. Eu vă mulțumesc că m-ați ascultat. Mulțumesc că mi-ați acordat atenție.

Alessandra, fata mea. Am luat legătura cu omul care te-a omorât. Am vrut să știe pe cine a omorât. N-am vrut ca el să moară fără să înțeleagă *cine ai fost tu*. Nu știu dacă mi-am atins scopul. Am simțit că în acest om există ceva închis, o poartă pe care nimeni – nici măcar el însuși – n-ar ști s-o deschidă. De aceea îți scriu ție. O scrisoare la căsuța poștală a morții. Fata mea, sunt nemulțumită, mă simt neputincioasă pentru că n-am putut să-i spun acestui om tot ceea ce aș fi vrut să-i spun. Nu știu, poate datorită faptului că îi disprețuiam în secret inteligența, ceea ce ar răni baza intuiției mele: domnule, aflați cine a fost fiica mea Alessandra, Alejandra, Sandra, Sandy. Aflați pe cine

ați omorât. Fiți complicele meu. Fiți, înainte de-a muri, memoria morții fiicei mele.

M-o fi înțeles? Nu-i puteam spune că tu te-ai dăruit călăului. Nu cu sexul tău. Doar cu privirea ta. Dar am vrut să-l eliberez pe călău, mă înțelegi, fata mea? Mai bine zis, ești de acord? Alessandra, fata mea, oare i-am spus acestui om:

– Fă-ți un regat din închisoarea ta. Nu mai ieși. Nu mai ieși niciodată? Să nu mai atingi nimic.

Îți amintești, Alessandra? Aveai așa de multă încredere în mine, încredere pe care nu i-ai acordat-o și tatălui tău, ai rezervat-o doar pentru mine și pentru asta *a trebuit* să iau legătura cu asasinul tău, ca să înțeleagă pe cine a omorât. Îți amintești: îl citeai pe Pascal și îl citai. Toate relele din lume se datorează incapacității noastre de a sta liniștiți, așezați în fotoliul nostru.

Acum, eu i-am scris unui om închis într-o celulă din California despre o femeie zidită într-o biserică din Coyoacán. Toți venim din altă parte. Toți părăsim fotoliul lui Pascal și ne lăsăm duși de marele magnetism al lumii. Mi-l imaginez pe acest om pe care n-o să-l văd niciodată și văd un pelerin tuciuriu ai cărui străbuni au venit pe pământul unde zeii au munții lor, a emigrat la Oaxaca și a sfârșit în California.

Țara se numește Statele Unite ale Americii. Cum se numește mexicanul închis în acea închisoare? Pot să-l încurajez cu experiența propriei mele pribegii, fata mea, pot să vorbesc despre tatăl meu spaniol asasinat de falangiști, pot să vorbesc despre mama mea care-a fugit de fasciștii italieni? Pot să vorbesc în numele meu de copil orfan, trimisă de mică la Veracruz cu un vapor cu orfani? Pot să vorbesc de toată această frământare fără sfârșit a unei umanități rătăcite și rătăcitoare, fugară și fugace, incapabilă de a rămâne într-un loc deoarece crede că nemișcarea e contrară libertății?

Suntem liberi pentru că ne mișcăm. Ieșim dintr-o suferință ce se numește singurătate și mergem spre altă suferință ce se numește moarte. Este o încrucișare de drumuri între punctul de plecare și portul de sosire. În acest *carrefour*[29], fetița mea adorată, ne întâlnim întotdeauna cu cineva, care nu este ca noi, și suntem obligați să înțelegem că, dacă ne mișcăm și ne întâlnim, trebuie să ne iubim începând cu ceea ce ne deosebește. Ai simțit ceea ce te deosebea de asasinul tău? A simțit el ceea ce îl deosebea de tine, dragostea mea? Sau poate că venim pe lume ca să alegem în mod fatal răul?

În mod fatal, deoarece la încrucișarea de drumuri ne întâlnim cu altă persoană și acționăm *asupra* ei, dând frâu liber libertății noastre care este întotdeauna libertatea de a afecta viața celorlalți. Poate că José Nicasio, când te-a văzut în acea după-amiază la Monte Albán, a simțit teama ascunsă de a nu fi *liber* cu tine, de a trăda libertatea sa dacă te lăsa să pleci. Trebuia să acționeze în fața ta, cu tine, dar *nu știa cum*. Tu i-ai dat ocazia. *Ți-a fost frică de el*.

Tu ai hotărât în numele lui, fetița mea adorată. El voia să aleagă o altă persoană drept zălog al libertății sale. Doar că în seara aceea nu era altcineva în afară de tine. A trăit pentru momentul acela, îți dai seama? Imaginează-ți-l singur în fața unei persoane străine și interzise lui, îndrăznind s-o privească în căutarea unui zâmbet. În schimb, n-a văzut decât teamă în ochii tăi. A văzut răul, Alessandra. Frica, pentru el, era răul. A trăit toată viața ca să-și câștige respectul. În special respectul de a nu fi văzut ca un om ce inspiră teamă, rău, ascuns, urât, indian.

Dacă nu te omora, José Nicasio s-ar fi trădat pe el însuși. Trebuia să te omoare ca să știe că există. Ca să-și culmineze viața spunând: „Nu vă fie teamă de mine. Vă rog. Nu-mi dăruiți teamă. Dăruiți-mi iubire."

Și tu i-ai dat teamă.

El te-a omorât pentru că îi era teamă de el însuși, de efortul lui de a ieși din întuneric. L-ai trădat cu refuzul tău, fata mea.

Acum, îngenuncheată în fața urnei ce păstrează resturile tale, îți spun că poate tu n-ai știut să alungi frica din conștiința ta. Inteligența ta, atât de strălucită, a avut această enormă fisură. Îți era frică. E vina mea. Mi-ai dat foarte mult. Dacă pot scrie aceste rânduri e pentru că, educându-te, m-am educat. Dar eu, din dragoste protectoare, din gingășie protectoare, n-am știut să-ți spun la timp:

– Nu-ți fie teamă. Vine o zi când inteligența nu este de ajuns. Trebuie să știi să iubești.

Fata mea, ajută-mă.

Aceasta este rugămintea mea.

O să trăiesc făcând din moartea ta împăcarea mea cu lumea pe care mi-ai lăsat-o când ai murit.

Corul miresei perfecte

înainte de toate exfolierea
hidratarea
eliminarea impurităților
pentru ca mirele să nu găsească nici măcar o pată
scrub-ul și gata să-ți probezi rochia de mireasă
alege: poveste cu zâne vis de aur sau zeița primăverii
rămas-bun viață de domnișoară
toate prietenele tale
beau martini cu cafea
îți dăruiesc un kit-spa un kit-moon un honeymoon-kit
îți dau un bronzat expres ca să nu vii albă ca un ghost
îți dau în cărți noroc cu adevărat bun o sută de ani de viață
opt copii douăzeci de nepoți
trăiești mai mult ca soțul tău
oh oh
plângi doar la biserică
nu asculta predica popii împotriva avortului împotriva pastilei
împotriva prezervativului în favoarea vieții
uită de scrisoarea lui melchor femeia este slabă trebuie să se supună bărbatul este
puternic bărbatul comandă
tu ascultă doar DJ-ul de la banchet cântând I will always love you
tu extaziază-te doar în grădina magică a banchetului de nuntă
totul de vis totul atât de *in* oglinzi în loc de fețe de mese șiraguri de swarovski
șampanie magnum salată de mango ruladă de porc înghețată de iguana
tort de cactus
superambianță explozie s-o facem lată
să petrecem de necrezut
ho ho

perechea de aur
dansăm fără oprire
să ne punem pe țopăit
multe sărutări și pipăieli
totul atât de *in*
i will always love you
fă o figură de îngeraș
noroculzestre iubitul tău vreau să spun soțul vreau să spun maimuță
bestie păroasă scârbosul king kong
mama mamamama mamama
allons enfants de la patrie
o fotografie stând pe closet
ticălos pervertit
ne ducem
la Cancún

Mama cântărețului mexican

1. Dumneavoastră o cunoașteți. Nimeni n-o cunoaște mai bine ca dumneavoastră. Dar acum n-ați mai recunoaște-o. Cum așa? Doña Medea Batalla în pielea goală? O femeie în vârstă – șaizeci, șaptezeci de ani – goală într-o celulă a poliției? Bunica cu părul cărunt fără altceva pe ea decât un scutec prins cu ace, spuneți dumneavoastră? Cu pieptul căzut parcă datorită unei mândrii neobrăzate? Cu brațele subțiri și țepene obișnuite cu munca, nu cu penitența?

Cu ce muncă, mă întrebați? În cartier, multe treburi se pun pe seama doamnei Mede, așa cum ar fi dusul și întorsul ei de la piață în zori de zi. Vrea să fie prima care să aleagă cartofi și ardei uscați și, când e sezonul, lăcuste și larve de furnici. Apoi se retrage în locuința ei cu un singur etaj, între o vulcanizare și un mic magazin, în fundul unei parcări, și scoate pe furiș adevăratul său tezaur. Clopoțelul de viperă. Doña Mede știe că supraviețuiește mulțumită clopoțelului care este elixirul de viață lungă. Fiecare șarpe are cinci clopoței. Dacă iei de două ori îți ajunge pentru o săptămână și te bucuri de sănătate.

Ăsta e un secret pe care poate că nu-l știați, dar vi-l spun eu acum ca să-l știți. Pentru că în cazul doamnei Mede toate sunt supoziții și zvonuri, deoarece ea are grijă să țină ascunse – să tăinuiască – secretele sale, lăsând lumea din cartier să vorbească. Că ar fi croitoreasă. N-ați văzut-o intrând în casă cu o boccea de haine și apoi ieșind cu niște pachete în care puteau fi cămăși sau bluze sau fuste? Că ar fi olăriță. Ați auzit-o învârtind roata și ieșind apoi să-și spele mâinile murdare de lut la robinetul de afară? Că ar fi moașă. Unde se duce în grabă când un copil din cartier aleargă să-i spună veniți, doña Medea, veniți acum, zburând, sora mea țipă și spune să veniți s-o ușurați? Că ar fi vrăjitoare, predicatoare protestantă, codoașa inexistenților milionari locali, că doamnei Medea Batalla i se pun în cârcă mult mai multe minuni decât cele pentru care ea mulțumește, cu insistente ofrande personale, Sfintei Fecioare aici, la biserica Purísima Concepción.

O coadă de culoarea fânului îi împodobește ceafa și spatele. Vă amintiți că pe când era tânără părul ei era negru și drept și-i atârna până la fund, ceea ce-i înnebunea pe bărbați. Acum se spune că e cu un picior în groapă. Cu toate că asta se spune de nu știu câți ani.

– Doña Mede e cu un picior în groapă.

– Se îndreaptă în zbor spre cimitir.

– Doña Mede o să dea ortul popii.

– Într-una din zilele astea, doña Mede o s-o mierlească.

– Moartea i-a arvunit deja corpul.

– Are o privire ca de pe lumea ailaltă.

Nu-i adevărat. Dumneavoastră știți că doña Medea nu are o privire de moarte, ci de tristețe. Știți bine că acest du-te-vino al doamnei nu trădează adevărata sa ocupație. Ea are altă dorință, secretă. Are vreo legătură cu bărbații pe care i-a cunoscut în viața ei? Cine știe dacă dumneavoastră știți. Doña Medea are o privire pur și simplu tristă.

Dumneavoastră ați auzit spunându-se că au existat bărbați în viața doamnei Medea. Dar nici dumneavoastră, și nici altcineva nu i-a văzut vreodată la față. Un lucru este adevărat: această femeie și-a pierdut toți bărbații la cârciumi.

Ăsta a fost destinul ei. Și destinul este ca iepurele. Sare de unde nici nu te aștepți. Doar că iepurele fatalității i-a sărit doamnei Medea prin cârciumi. Ăsta este un colț aglomerat al cartierului, știți bine. Aici ai zice că viețile se confundă. Numele se pierd. Oamenii își schimbă viața și numele fără să fie obligați și fără să se teamă. Ca actorii de film, luptătorii mascați și criminalii. Sfântul. El Floridito. El Pifas. El Tasajeado. Nume cu adevărat blestemat. El Cacomixtle. Și în schimb, ca să îndrepte balanța, sunt toate numele binecuvântate. El Santo Niño de Atocha, el Cristo de los Afligidos, la Virgen de los Remedios.

Așa se împart vâlvătăile, că ăsta era pentru doña Mede felul în care oamenii își spuneau sau li se spunea. Vâlvătăile orașului. Străfulgerări. Foc de paie.

– Și dumneavoastră de ce v-au pus numele ăsta așa de ciudat, doña Medea?

– După împărăteasa Carlota.

– Ce legătură are cu ea?

– Mama a văzut un film cu o actriță care juca mereu rolul Carlotei.

– Cum o chema?

– Medea. Împărăteasa Medea de Navarra.

– Nu era Novara?

– Navarra, Novara, acum ce mai contează? Toți purtăm un nume pe care ni-l pun alții după fantezia lor. Ăsta-i purul adevăr!

Bărbații își schimbă numele și viața. De aceea este ciudat că toate iubirile doamnei Mede au fost oameni ai cârciumilor. Nu tocmai proprietari, ci victime ale cârciumilor. În La Solitaria și-a pierdut un bărbat între oglinzi de argint și butoaie de lemn. În La Bella Bárbara, alt bărbat i s-a înecat pentru totdeauna în rachiu de ovăz. Și se spune că al treilea bărbat a fost dat gata de un amestec de ouă călduțe, ardei iute și lapte îndoit cu apă la cârciuma El Hijo de los Aztecas.

De aceea nimeni nu știa cine era tatăl unicului fiu al doamnei Mede. Cântărețul mexican.

2. Dumneavoastră știți de ce se află doña Medea Batalla la poliție numai cu un scutec pe ea? Pentru că poate asta-i mai lipsea, o să spuneți dumneavoastră. Tocmai asta? Că doar viața ei n-a fost așa de zbuciumată. În afară de aventurile ei amoroase prin cârciumi, doña Medea a fost întotdeauna o femeie ordonată. De obicei își începe ziua cu o raită prin piață. Toată dimineața i se duce privind fără să cumpere, alegând fără să plătească, simțind că tumultuoasa pace a vechilor bazare citadine îi echilibrează viața sau cel puțin îi potolește curiozitatea de a trăi. Se apropie de chioșcuri și-i vine să râdă de jucăriile de azi, de păpușile Barbie, de Dragonball și de Bob Esponja. Ea își amintește cu duioșie de păpușile de cârpă de altădată. Marionetele reprezentând toreadori cu ciorapi roz, țărani Mamertos cu mustăți groase și pălării mari, doamnele Torcuatas grase, cu fuste umflate și cozi îndoite.

Cere să i se pună discuri de vinil cu vechi bolerouri și cântece populare. Și în ciuda sentimentelor opuse, vrea să se întristeze, vrea să plângă, până la urmă acceptă, muzica mexicană o cucerește, o lasă fără glas, o face să plângă și de asemenea o înfurie.

Ca să se liniștească, se apropie de o tarabă cu gustări și în timp ce mănâncă își amintește cu plăcere întâmplări din trecut foarte apreciate de patroanele restaurantelor ce-i oferă gratis gustări în timp ce doña Medea povestește. Ca și cum un fluviu de amintiri ar fi curs fără să se oprească nicicând, căci pe fețele bucătăreselor și chelneriților doña Medea își vede propria tinerețe și descoperă

aceleași sentimente de dragoste, tristețe, speranță, răzbunare și trădare despre care se vorbește în cântece. *Moles, pozoles, enchiladas.*[30] Sentimentul se alimentează, mâncarea se simte. Așa se întâmplă, dumneavoastră o știți foarte bine. Pe Dumnezeul meu!

Doña Medea se învârte prin piață și nu cumpără nimic deoarece simte că tot ce vede e al ei. De aceea nu există pentru ea obiect fără valoare. Tot ce se folosește își pierde valoarea, dar și-o redobândește într-un fel magic, nesperat, într-o vitrină cu rochii de mireasă prăfuite, într-un disc cu muzică populară, într-o ofrandă adusă Fecioarei pentru că ne-a salvat de la o moarte sigură. Ea este devotată Sfintei Fecioare Maria și se duce în fiecare zi la mica biserică a cărei patroană e Maica Domnului. Dumneavoastră, care o cunoașteți, știți că ea nu e ca oricare altă credincioasă. Devoțiunea ei are un rost. De ce intră în genunchi în biserică? De ce aprinde lumânări? În sfârșit, de ce se roagă la Sfânta Fecioară? Și încă ceva, de ce citește așa de atent ofrandele, de parcă ar aștepta să găsească într-una – doar într-una – mesajul pe care-l așteaptă, o telegramă din cer, semnul pe care Sfânta Fecioară i-l trimite ei și nimănui altcuiva?

Se oprește să citească această ofrandă. O moarte sigură. Ați văzut cum salivează agentul de la pompele funebre din colț când o vede trecând? Ea râde. Omul vrea s-o sperie, spune doña Medea. O măsoară pentru sicriu. Dar ea mai are mult până să se întindă în această cutie a morții.

– Nu fi așa de băgăreț, îi spune celui de la pompe funebre.

– Nici dumneavoastră atât de amabilă, și, zâmbind: Ascultați-mă. Treceți să mă vedeți. Mai bine ar fi să vă iau măsurile o dată pentru totdeauna.

– Nu fi prost. Moartea nu contează. Groaznic e să mori.

– Vă aștept aici, doña Medea. Fiți mai prevăzătoare.

– Păi așteaptă mult și bine, că atunci când ai să vii cu lada, eu voi fi înviat deja.

Adevărul e că doña Medea nu vrea să se predea așa ușor umbrelor eterne. Nu se lasă bătută cu una, cu două. Se uită la alte femei ca să se compare cu ele și să le ghicească soarta. Le clasifică corect. Unele i se par niște catâri de povară. Altele se cred deștepte. Doña Medea miroase de departe femeile jigodii ce bagă intrigi toată ziua și femeile ce par atât de resemnate, că nu scot o vorbă.

Întregul cartier este un clocot de bârfe, ambiții, dorință de a o lua din loc pentru a ieși din mocirla orașului. Așa ziceți dumneavoastră, domnule.

– Un oraș fără speranță, distrus pe dinăuntru și pe dinafară, alimentându-se totuși cu niște iluzii care în cel mai bun caz își permit luxul de a fi mai înșelătoare decât un destin care încetul cu încetul îl sleiește complet, lăsându-le locuitorilor din cartier o singură scăpare, crima. Violența ca ultim refugiu al speranței, oricât de ciudat ar suna.

– Brusc, violența se teme de doña Medea. Pentru că ea și-a construit întreaga viață ca pe un zid de apărare împotriva a două lucruri.

– Care?

– Unul, pulsația violenței pe care-o simte în jurul ei și pe care ea o învinge cu rutina ei zilnică.

– Și celălalt lucru?

– Ah, ăsta e secretul ei. Deocamdată, e de ajuns să știți că ea doarme cu Cancionero Picot în loc de pernă. Crede că textul cântecului îi intră prin gropița pe care don Lupino farmacistul spune că o avem la baza craniului și astfel pericolul se împrăștie la fel ca și clopoțelul de viperă în gura ei. De ceea ce se teme cu adevărat, fără să înțeleagă prea bine motivul, este valul urban care poate să distrugă totul, onorabile, și s-o târască și pe ea spre un destin care nu-i al ei, făcând-o părtașă la greșeli pe care nu le-a comis…

Până a ajuns în scutece în mâinile poliției, ea, care întotdeauna s-a avut bine cu jandarmii care au nevoie, cine știe, să cunoască o persoană ca ea în stare să le redea încrederea în viață. Ah!

Ea își spune toate astea și dumneavoastră, pe drept, o acuzați.

De mult timp violența s-a simțit în casa doamnei Medea. Durerea a bătut la ușa ei cu premeditare. Cu degete grăbite și voci cântătoare. O farsă. Deoarece violența o are deja în ea însăși, fără să fie nevoie de toate prin câte a trecut.

Violență în casă.

Violență pe stradă.

Și durere peste tot.

3. De aceea umblă bătrâna doamnă prin piețe și prin locurile unde se vând gustări, de aceea stă de vorbă cu vânzătoarele așa cum stă de vorbă și cu polițiștii. De aceea ascultă muzica lui Agustín Lara și a lui Alfredo Jiménez. Ca să aibă impresia că viața din cartier se poate schimba. Că și azi este tot la fel ca înainte. Și dacă nu e, atunci pentru a exorciza amenințarea pe care o simte prin

piele și în oase, tot ceea ce este aici și ea nu vrea să accepte, de parcă un bun *mole* galben ar fi de ajuns ca să-i redea bucuria și liniștea vieții. Ca și cum murmurul unui bolero ar putea să sperie, spunându-le pe nume, toate relele existenței…

Așa că doña Medea este o femeie care are antene și știe foarte bine că se întâmplă lucruri nu numai dezagreabile, ci și blestemate. În spatele fațadei foarte curate pe care ea și-a ridicat-o, există multă murdărie, multă durere, multă încălcare a legii, multă ranchiună. Ea știe că dacă unii au plecat de aici, mulți alții au rămas, făcând din necesitate o virtute, fie a șmecherului care reușește să scoată profit de pe urma nenorocirii, fie a obraznicului de jos care hotărăște să fie mai isteț ca obraznicul de sus.

– Vrei să faci o treabă pentru mine?

– Rival în dragoste?

– Nu, dușman în afaceri.

– Spune-i băiatului tău să scoată câinele la plimbare cu zgardă.

– Ăsta e semnalul?

– Să plimbe mascota.

– Frica păzește bostănăria.

– Indulgență zero?

– Nici vorbă. Zero remușcare.

– Ce spui? Nu te aud bine.

– Drege-ți vocea cu ceai de nalbă.

– Ah, te înțeleg.

– Așa-i?

– Întru totul.

– Numai să nu te grăbești.

– Desigur. Ca să înaintezi trebuie să mergi încet.

– Așa-i?

– Și niciodată să nu mergi pe sub copaci noaptea.

– Perfect.

Bineînțeles că ea înțelege toate aceste lucruri. De aceea este așa cum este și face ceea ce face. Ca să trăiască o altă viață, diferită de a celorlalți. Ca să creadă că, deși exemplul ei ca persoană dispusă să facă bine nu folosește nimănui, cel puțin creează un fel de nimb de normalitate binevoitoare într-un cartier unde singura normă e răul.

– Dar dumneavoastră știți asta.

De asta Medea Batalla iese în noaptea aceea din sărmana ei casă în care nimeni n-a mai intrat de când băiatul ei a părăsit-o, împinsă de un amestec ciudat de logică și presimțire.

Ce se întâmplă?

De ce ies cu toții din case, de ce se închid prăvăliile, de ce rămân pe verde toate semafoarele? De ce se inundă străzile cu lume, cu strigăte de sirene urlătoare?

Ea îi știe pe oamenii din cartier. Doar că nu-i știa așa de înfuriați. Vecinii înaintează, bărbați și femei, înaintează ca un singur om, înaintează în dezordine, dar cu forța unui val uriaș. Înaintează și-i înconjoară pe polițiști. Polițiștii amenință cu pumnii ridicați și glasuri fără sunet, stinse de zarva crescândă. Oamenii strâng cercul, voi nu sunteți polițiști, sunteți sechestratori, am venit să vă protejăm, de ce?, mai bine ne protejăm singuri. Ni s-a spus că aici sunt droguri, voi trăiți din traficul cu droguri. Băi, jidani pungași, aici ne conducem singuri, cu cât mai puțini polițiști, cu atât mai bine, noi știm să ne purtăm de grijă. Cercul se strânge și Medea Batalla devine fără voie parte din val. E împinsă, înghiontită, dată deoparte violent, lipită de perete ca o gumă de mestecat în mișcarea întregului cartier ce îi încolțește pe cei cinci polițiști care protestează cu tot mai puțină energie. Aici sunt droguri, o să percheziționăm casele, o să vă protejăm. Ne protejăm mai bine singuri, voi nu sunteți polițiști, sunteți sechestratori, sunteți niște hoți de copii. Violență zero, doamnă, remușcări zero, sticlete, vă știm noi, de săptămâni de zile faceți fotografii când ies copiii de la școală. Hoți de copii, de aici nu scăpați cu viață. Omorâți-i în bătaie. Nu-i lăsați să scape. Uitați-l pe ăla care vrea să se urce pe acoperișul mașinii. Prindeți-l. Târâți-l aici. În șuturi. Puneți-l la pământ. În pumni. La pământ. Curcani. Să le iasă borșul pe nas împuțiților. Acum stropiți-i cu benzină. Dați-le foc. Să nu rămână din ei decât cenușa umbrei lor, abțibildul profilului lor, fantoma oaselor lor. Ardeți-i de vii. Să se prăjească. Să se frigă.

Se aud strigăte de bucurie când îi stropesc cu benzină pe polițiști și le dau foc. Doña Medea se alătură corului bucuriei. Cartierul a învins violența venită din afară cu violența venită dinăuntru. Doi dintre polițiști ard de vii cu strigăte ce acoperă sunetul sirenelor. Camerele de televiziune transmit totul. În direct. Elicopterele domnului primar și ale domnului președinte zboară ca niște bondari amețiți deasupra mulțimii, fără să facă nimic, confirmând celor din

cartier că facem bine că-i omorâm pe agenții de ordine. Că în cartier ne conducem singuri și că nu ne dăm înapoi de la nimic. I-or fi văzut bine de sus pe polițiștii arși de oamenii din cartier? Vor veni să strângă ce rămâne din lege: pantalonii albaștri și pantofii cu blacheuri? Prăjiți pe rug. Foc de crengi și de paie.

– Ardeți-i!

– N-avem nevoie de guvern!

– Suntem cartiere libere, avem dreptul să vindem și să măcinăm, să înjurăm și să omorâm, să urlăm și să murim!

– Pe ei!

– Atenție, pungași bogați, politicieni parșivi!

– Pe ei!

– Priviți-ne bine la televizoarele voastre.

– Priviți-ne, n-avem nicio împuternicire.

– Mai bine de voi.

– Ah, Dumnezeule sfânt, își face loc doña Medea târâtă de strigătele mulțimii. Nu-i lăsa să-mi folosească oasele ca pe o bâtă.

Linșarea este văzută în toată țara, dar doña Medea nu are ochi decât pentru un bărbat. Un bărbat înghesuit de mulțime pentru că mulțimea nu știe că în fumul și sângele și urletele sirenelor mai e o voce care se stinge sub lovituri.

Ea o aude. Cum să n-o audă. A ascultat-o toată viața. Dacă acum strigă cu furie și disperare și înfrântă, altădată cânta foarte frumos. Era un glas foarte plăcut. Acum vocea se stinge din cauza loviturilor în mijlocul hoardei nocturne din cartierul supravegheat de forțele ordinii care acum provocau forța dezordinii în atmosfera de fum și negură a cauciucurilor incendiate și a mașinilor răsturnate și a polițiștilor arși de vii, prăjiți, mirosind a păr și pânză cauciucată și mațe pline. Slobozind cu moartea lor mirosul colectiv de prăjeală porumb copt tortila călduță subsuori picioare bășini salopete broboade marijuana fân piele lemn ud țigle fierbinți. Ies la iveală din burțile spintecate nenumăratele însemne ale morții.

4. De mic, Maximiliano Batalla cânta foarte frumos. Ieșea în curte și, în timp ce se îmbăia aruncându-și pe el căldări de apă, cânta cântecele la modă. Când era copil, i s-a propus să cânte în corul bisericii Purísima Concepción. El a zis că nu, pentru că acele cântece erau doar pentru maică-sa.

Doña Medea (ce naivitate) își închipui că acest cânt filial va dura toată viața, pentru că forța unui fiu depinde de forța mamei. Oricât de agresivă ar fi cea a fiului și de grijulie cea a mamei. E ceva ce se moștenește. La urma urmei, Maximiliano fusese înțărcat cu *pulche*[31], așa că era liber să plece să-și caute norocul. Medea se uita la Max și băiatul simțea probabil că atâta dragoste îl răsplătea pentru o sărăcie supusă proverbului național:

– De sute de ani mâncăm turte de mălai și fasole, fiule. Ce puțin ne trebuie ca să supraviețuim.

Dacă Maximiliano era fericit, asta se datora faptului că nu cerea nimic. Un copil liniștit și poate resemnat. Ce puțin ne trebuie ca să supraviețuim.

Acum, după atâția ani, doña Medea crede că făcuse o singură greșeală gravă, foarte gravă. Îi dăruise lui Maxi o păpușă pe care o găsise din întâmplare la piață. Un prunc Iisus îmbrăcat în costum popular mexican.

Un copil fericit.

Doar că la cincisprezece ani veni acasă schimbat la față și-i zise doamnei Medea:

– Cine este tatăl meu?

Ea ridică din umeri. Maximiliano era așa de cuminte și inteligent, că întrebarea părea de prisos într-o relație atât de duioasă precum cea dintre mamă și fiu. Doar că de data asta băiatul insistă:

– Vreau să știu al cui fiu sunt.

– Ești fiul meu, răspunse surâzând cu naturalețe doña Medea.

– Și al Sfântului Duh? întrebă cu un aer de falsă devoțiune băiatul.

– Haide, zâmbi Medea, ocolind subiectul discuției. Cântă „Cucurucucú paloma“.

– Mai bine „Paloma negra“.

– Nu, ăsta e prea trist.

– Păi, se spune că sunt fiul tristeții.

– Cine spune asta?

– Nu-ți imaginezi? La școală.

– Bagă-i în…

– În mă-sa? Păi eu deja trăiesc cu curva de maică-mea.

– Ah, băiete! Ce drac te-a apucat?

– Dracu’ rușinii, doamnă.

Maximiliano a mai răbdat un an în căsuța din fundul parcării. Ea a vrut să-l liniștească. L-a dus la parohie ca să-l încurajeze să cânte în cor. Maxi l-a înjurat de mamă pe popă. Medea s-a resemnat. I-a făcut cadou un costum mexican exact la fel ca acela al pruncului Iisus. A tapetat camera din fund cu poze de-ale lui Jorge Negrete și Pedro Infante, găsite la talcioc. A dat acatiste Preacuratei Fecioare ca fiul ei s-o iubească din nou. Întotdeauna a știut – dumneavoastră o cunoașteți – că aceste manifestări exterioare nu sunt de ajuns, nu sunt importante. Dacă pierduse dragostea copilului, nu cu daruri avea s-o redobândească. Ceva presimțea inima doamnei Medea și acest ceva era certitudinea că, oricât de independent sau de departe s-ar afla fiul ei, va avea nevoie de maică-sa ca să găsească forța ce le lipsea chiar și celor mai puternici. Spuneți-i cum vreți. Duioșie. Răbdare. Acceptarea neprevăzutului. Cântărirea căderii definitive.

Maximiliano, în imaginația doamnei Medea, urma să fie fiul protector al mamei sale. Când colegii l-au întrebat de taică-su, Maxi s-a luat la pumni cu ei, i-a bătut până le-a dat sângele și a arătat că e curajos. Directorul școlii i-a povestit întâmplarea asta Medeei, dojenind-o. Ea s-a simțit mândră, mai ales pentru că știa că furia fiului își avea rădăcinile în forța spirituală a mamei. În rezervele de rezistență pură ale doamnei Medea. Maximiliano învăța să se bată pentru că maică-sa îl proteja, chiar dacă el nu știa.

Această certitudine, cred că o înțelegeți, n-a părăsit-o niciodată pe mamă. I-a fost de mare folos credința când băiatul a plecat fără să-și ia rămas-bun.

Nu l-a mai văzut. A mai auzit de el din bârfele ce ne însoțesc fără să vrem pe fiecare și se transmit din gură în gură, trecând prin urechi neinteresate, ce nu-și cunosc propria funcție de a transmite vești, până când ajung, fără vreo intenție anume, la auzul unui destinatar de departe. Orașul și cartierele sale formează în felul acesta o aureolă involuntară de dorințe, amintiri, preziceri, pleonasme, cereri ludice ce creează o boltă suspendată deasupra fiecărui cartier, fiecărei străzi, fiecărei familii și fiecărei vieți. Asta o știm și o simțim și dumneavoastră și eu. Nu este nevoie să separăm ce este personal de ce este colectiv, ceea ce trăim de ceea ce visăm, ceea ce e nevoie să facem de ceea ce s-a făcut. Orașul este generos și cuprinde totul, de la cel mai mic lucru până la cel mai mare, de la cel mai secret până la cel mai public, de la cel mai personal până la cel mai social. Nu merită să umbli împărțind și separând ceva din ceea ce creează un oraș mare ca al nostru. Doar ideologia separă fără să respecte

nimic, prietene. Știți asta. Ideologia îi face tovarăși pe imbecili și pe înțelepți. Dar și pe-asta o știți.

Așa că, mulțumită zvonurilor tacite ale orașului, doña Medea a aflat că Maxi a intrat într-un grup de mariachi din Plaza Garibaldi și că, fiind cel mai tânăr din grup, i-au făcut cadou un luxos costum popular mexican, negru, cu nasturi de argint și cu acvila și șarpele brodați pe spate. O cravată tricoloră și un sombrero negru cusut pe margini cu argint. Era așa de tânăr și așa de frumos, că l-au pus în fața grupului deoarece atrăgea femeile bogate care treceau în marile lor Lincoln decapotabile în acea epocă dinaintea violenței generale și îl angajau să cânte cât putea de tare ce frumos e Dumnezeul meu când se îmbracă în costum mexican și să le seducă susurându-le m-am trezit din nou în brațele tale.

Așa a devenit bărbat Maximiliano Batalla, doar că apucând-o pe scurtăturile din Callejón de San Camilito. Să fii bărbat nu înseamnă să nu mai fii copil, ci să începi să fii delincvent. Sunt cam cinci sute de muzicanți înregistrați în Plaza Garibaldi, care își oferă serviciile celor ce doresc, fie lângă mașina oprită chiar în piață, fie să cânte o serenadă unei tinere în Las Lomas de Chapultepec, fie uneori, cu noroc, să cânte la o petrecere de lux și la altele, fie, de asemenea uneori, dar fără noroc, să însuflețească o chermeză populară.

Ce contează. Chitare, trompete, viori și contrabasuri sunt de ajuns ca să trăiești ca în rai o viață dumnezeiască și să întruchipeze, în fiecare noapte, versurile cântecelor mexicane.

Cântă mariachi veselă cântare.

Sună și chitara, și chitara mare.

Vioara-ncet suspină cum suspin și eu.

Doar că la douăzeci de ani, având deja cinci ani de când cânta, Maxi simți că nici costumul de gală – comparabil doar cu cel al unui toreador – , nici sexul gratis cu doamne și domnișoare motorizate, nici ocazionalele petreceri la restaurante nu-i erau de ajuns. Pe Maxi îl stăpânea o nevoie latentă, și aceasta era nevoia de pericol. Ajunsese să simtă că, dacă nu se expune pericolului, tot ce face nu are niciun sens. Nici viitor, nici trecut, deoarece pericolul însemna atât moștenirea de la maică-sa, cât și sfidarea pe care ea o merita.

Cum și când a părăsit grupul care îl luase de tânăr când abandonase casa părintească ca să facă parte din formația de mariachi numită El Sabor de la Tierra, nici dumneavoastră, nici eu n-am fost de față ca să putem povesti.

Adevărul e că flăcăul de douăzeci și unu de ani, imberb, cu pielea foarte fină, fără semne ale adolescenței, nici cicatrici ale experienței pe fața lui de înger, nici false pudori în corpul lui de diavol, cu niște ochi furați de la altarul Pruncului Pogorât, a devenit momeala perfectă pentru banda de criptomariachis care-l foloseau, cu inocenta lui figură, ca să contracteze orchestra în schimbul a cinci mii de pesos plătiți înainte. Maxi lua bani și-i lăsa cu buza umflată pe clienți. Uite-așa. Cu ideea măreață de a câștiga bani fără să muncească. Deși lui Maximiliano Batalla îi plăcea să cânte și ar fi făcut-o fără să fie nevoie să fure. Dar ceilalți membri ai grupului nu erau de acord cu ideea asta. Plăcerea era să câștigi biștarii fără să-ți obosești vocea. Banii îi împărțea cu ceilalți patru falși cântăreți, câte o mie de căciulă.

A fost o chestiune de timp până când cei cinci șarlatani să fie prinși și cu toate că El Florido și El Pifas reușiră să scape, El Tasajeado (pentru că era urât) și El Cacomixtle (pentru că era tont) au ajuns la pușcărie, în vreme ce frumosului Maxi i s-a oferit să-și spele păcatele intrând în corpul poliției de prevenție, unde înfățișarea lui de îngeraș și glasul lui dulce le prindeau de minune polițiștilor care extorcau, intimidau și jurau strâmb. Cine nu l-ar crede pe frumosul Maxi. L-au trimis în cartierul unde se născuse. El s-a împotrivit. O să fie recunoscut. O să fie, literalmente, bătut măr. L-au amenințat. De-asta îl trimiteau acolo: pentru că îi cunoștea pe toți și nimeni după zece ani de absență nu-l mai cunoștea pe el. A plecat miel și s-a întors lup. Asta era poanta. Să meargă din casă în casă amenințând și propunând. Trăim cu toții în pace dacă ne dați jumătate din droguri, din alcool, femei, sau poate preferați să vă regulăm, să vă caftim și să vă arestăm. Încasându-și partea lor, plătind impozit pentru liniștea lor, agenții și Maxi au început să se îmbogățească, când au făcut marea greșeală să supravegheze școala din cartier pretextând că acolo se vinde exact ce chiar ei ajunseseră să ofere.

Atunci într-adevăr vecinii, atât delincvenții, cât și cei cinstiți, s-au întrebat, ce vor blestemații ăștia, să-i ia prin surprindere pe copiii noștri, să le vândă droguri, să-i prostitueze? Ca să fie siguri, comunitatea hotărî să acționeze și să termine, ca să dea exemplu, cu cei cinci agenți de poliție.

Doi au fost arși de vii.

Trei au fost bătuți.

Între ei și Maximiliano Batalla.

O lovitură de bâtă la gât l-a trântit la pământ și l-a lăsat mut pentru totdeauna.

5. Doña Medea l-a luat în brațe, plin de sânge și amețit precum Santo Cristo de los Afligidos. Clătinându-se, mamă și fiu, au ajuns la căsuța ascunsă în fundul parcării, Maxi sprijinindu-se de mașini, murdărind parbrizele cu mâinile sale roșii, gemând ca un animal frumos care știe că e nu numai rănit, ci și rătăcit și nu numai rătăcit, ci și terminat pentru totdeauna. Era fantoma cântărețului mexican. Cel mult.

Nu putea să vadă clar din cauza sângelui ce-i acoperea ochii ca o ceață. Poate că nici măcar nu știa unde se află, doar dacă n-a recunoscut mirosurile familiare, cu toate că acestea erau destul de obișnuite. Tămâiță. Cimbru. Maghiran. Toate plantele din bucătăria doamnei Medea, la fel ca în toate bucătăriile. Deoarece doña – dumneavoastră îi știți caracterul – n-a spus cine e. Și-a ajutat fiul așa cum făcuse Veronica[32] cu Hristos. Pe nevăzute. În tăcere. Neașteptată, dar tolerată… Pentru că o bărbăție rănită nu este o bărbăție înfrântă, ci o bărbăție dispusă să lupte din nou. Cu toate că, privindu-l pe Maxi, doña Medea nu credea că acest cocoș va mai putea cânta…

S-a întâmplat ceva insolit și în același timp previzibil. Pe măsură ce treceau zilele, băiatul începu să-și revină în simțiri. Doña Medea îi dădu ierburi, îl bandajă, îi dădu să bea suc de porumb și esență de viperă cu clopoței. Bătut și cu un picior în groapă, Maxi auzi mai întâi acel du-te-vino al ignoratei sale mame fără să-și dea seama că e ea. Apoi mirosi mâncărurile și poate că recunoscu ceva familiar în gustul supelor pe care Medea i le dădea cu lingura. În sfârșit, ochii i se dezumflară și putu să privească în jurul lui. Atunci s-a întâmplat una din două. Sau a recunoscut, dar n-a vrut să accepte sau n-a recunoscut și a acceptat. Ce trebuia să accepte, dacă a fost așa? Că nu era stăpân pe sine. Îl trădau mișcările lui lente de muribund. Nu știa unde se află. Sau se făcea că nu știe.

Medea nici nu l-a recunoscut, nici n-a vrut să fie recunoscută. O înțelepciune străveche îi spunea că e mai bine așa. Dacă Maxi voia s-o recunoască, trebuia s-o facă de unul singur. Ea nu se preta la niciun fel de mită sentimentală. Atât de puternică a fost tăria ei de caracter, că după nefericita experiență din ultimele zile a scos din ea, ca din acele vechi mine abandonate al căror unic tezaur este misterul, argintul pe care de atâta timp îl crezuse epuizat.

Maxi auzea. Maxi mirosea. Maxi simțea. În sfârșit, Maxi vedea. Medea aștepta cu nerăbdare ca fiul ei să cânte. A făcut câteva lucruri inutile. A pus un disc cu Cuco Sánchez. A stârnit canarii. A fredonat tangoul *Madreselva*. Degeaba. Maxi stătea acolo, întins pe patul pliant, învelit cu două ponchouri și cu Cancionero Picot în loc de pernă. Cu privirea pierdută și gura închisă.

Atunci și-a spus Medea că la lemnul tare trebuie secure ascuțită.

S-a dus la șefa restaurantului vecin ca să-i ceară împrumut un scaun cu rotile rezervat pentru clienții invalizi. Întoarsă acasă, l-a așezat pe Maxi cum a putut pe scaun și a ieșit pe stradă împingându-l.

Știa foarte bine unde merge.

Și-a încredințat soarta ei și a fiului ei preafericitei zile de 22 noiembrie, ziua Sfintei Cecilia, patroana muzicanților.

Intră în biserica Purísima Concepción. Un perete întreg era acoperit de ofrande cu mulțumiri de la cei ce se salvaseră de un accident pe șosea, până la cei ce înviaseră la două zile după moarte. O să aibă Medea Batalla ocazia să adauge propria ei ofrandă în această galerie? Îi va reda Sfânta Fecioară vocea fiului ei, cântărețul mexican?

Mama și fiul ajunseră până la altar. Maximiliano părea fermecat și parcă dus pe altă lume, de parcă faptul că era viu ar fi fost o minune suficientă. Doña Medea aștepta minunea. Nu credea că s-a produs.

Îngenunche în fața imaginii Sfintei Fecioare îmbrăcate în albastru cu steluțe brodate și cu semiluna la picioarele ei. Era o icoană făcătoare de minuni. Despre ea se spunea că a înviat-o pe fiica unui acrobat de bâlci, care a căzut de sus de pe scaunul așezat în echilibru pe sârmă și un țăruș i-a străpuns pieptul și a înviat când imaginea Sfintei Fecioare a apărut deasupra roții vieții.

Acum Medea se ruga pentru o nouă minune, mai mică: voia ca Sfânta Fecioară să-i redea vocea fiului ei. Ca Maxi să cânte din nou. Pentru ca mariachi să nu rămână mut, cu urmări catastrofale pentru toți: pentru oameni, pentru țară, pentru muzică, pentru Maxi și Mede.

Medea se ruga Sfintei Fecioare adresându-i-se fiului ei.

– N-are importanță dacă nu mă iubești, Maxi. Adevărata ta mamă este Sfânta Fecioară.

Și Sfintei Fecioare:

– Maica Domnului, redă-i vocea fiului meu ca să te poată preamări.

Și lui Maximiliano:

– Haide, Maxi, haide, nu vezi că ți-o cere Sfânta Fecioară? Nu fi leneș!

Atunci, se spune – dumneavoastră n-ați auzit povestindu-se? – că a avut loc minunea. Sfânta Fecioară a întins o mână spre Medea Batalla și i-a dat un mănunchi de chei mici.

– Astea sunt ca să intri în casă la mine, Medea.

Femeia a luat cheile, le-a sărutat, le-a pus pe buzele lui Maxi și i-a spus:

– Hai, fiule. Cântă. Sfânta Fecioară ți-a redat vocea.

Dar Maxi n-a deschis gura. Doar ochii și i-a deschis, speriați și absenți în același timp. Și totuși Sfânta Fecioară îl privea. Dar Maxi n-o privea. În schimb, o privea Medea. Mama o privea pe Sfânta Fecioară așa cum și-ar fi dorit s-o privească fiul ei. În acea privire, Medea și-a concentrat întreaga viață, iubirile ei discrete, bucuria nașterii fiului ei cu douăzeci și cinci de ani în urmă, descântecul cu clopoțelul de viperă, treburile mărunte cum ar fi spălatul rufelor pentru alții, cele mijlocii, ca olăritul, și cele mari, moșitul femeilor din cartier. De toate își aminti în acel moment al întâlnirii Sfintei Fecioare și a fiului, fiul Medeei și fiul Mariei, cântărețul mexican ce-și pierduse vocea din cauza unei lovituri la gât în ziua încăierării, cântărețul care acum, dacă într-adevăr Sfânta Fecioară făcea minuni, ar fi trebuit să-și redobândească vocea…

Se făcu o liniște mormântală.

Totul se ilumină.

Fiecare ofrandă se aprinse ca o flacără a speranței.

Lumânările scânteiară.

Maximiliano rămase tăcut.

Medea deschise gura și începu să cânte.

Păunule, ce ești mesager
și te îndrepți spre Real del Oro,
Păunule, de cineva te-ntreabă,
Păunule, zi-le că de jale mor
și plâng cu lacrimi de sânge
pentru un fecior pe care-l ador.

Medea cânta în fața lumânărilor cu inconștienta dorință ca răsuflarea ei să le stingă. Dar lumânările nu s-au stins. Flacăra lor creștea odată cu cântecul Medeei. Se însuflețeau cu viața din vocea ei. O voce clară, puternică, sonoră, bună ca să încurajeze cocoșii dintr-o arenă. O voce de bărbat, o voce de mariachi. O voce care ieșea din gura mamei cântărețului mexican, iluminând

ofrandele, lumânările, cheile pe care i le dăduse Sfânta Fecioară, tabloul cu cina din Ierusalim…

O voce care umplea de lumină întregul oraș.

6. Doña Medea Batalla stă în pielea goală într-o celulă de poliție. Are pe ea doar un scutec prins cu ace. Au săltat-o în timpul raziei generale din ziua răzvrătirii. Sticleții, curcanii, jandarmii, cum le spunea ea trădând modul ei învechit de a vorbi. Dar pe vecinii care luaseră parte la încăierare i-au adus, i-au despuiat de haine și i-au închis. Cel puțin pe ea au lăsat-o cu acel scutec de rușine pe care s-a resemnat să-l folosească pentru incontinență.

Acum, Medea speră ca dumneavoastră să veniți s-o eliberați. Să plătiți cauțiunea. A trebuit să dea numele dumneavoastră. La cine altcineva ar mai fi putut recurge? La angajatul de la pompele funebre? La patroanele restaurantelor? La iubiții morți în cârciumi? La grupul de mariachi El Sabor de la Tierra? La fiul pe care i s-a părut că-l vede în mulțimea din noaptea trecută?

În niciun caz, domnule. Numai la dumneavoastră. Dumneavoastră, care aveați douăzeci de ani când ea împlinea patruzeci și toți din cartier umblau după ea datorită frumuseții ei proaspete de brunetă, conduși de coada neagră care-i ajungea Medeei până la fund, nu vă mai amintiți, domnule licențiat spilcuit, v-a lăsat memoria, domnule filfizon, nu vă mai amintiți cât de frumoasă era Medea și de hotărârea ei de a face un copil numai cu dumneavoastră, tatăl cântărețului mexican? Să vă fie rușine. Doar dumneavoastră puteți s-o salvați. Nu fiți laș. Recunoașteți. Asumați-vă răspunderea. Măcar o dată în viață, domnule. Uitați cine sunteți și fiți iarăși cine ați fost. În amintirea mamei dumneavoastră.

Și nu-mi veniți cu aceeași placă:

– Suntem în Mexic. Rugați-vă.

Mai bine luați un clopoțel de viperă.

Corul lunii de miere fără haine

Regino și Regina s-au dus să facă o reclamație la biroul de obiecte pierdute de pe aeroport, vin de la Tuxtla Gutiérrez să-și petreacă luna de miere la Acapulco, via Mexico D.F., cum să ajungă acolo fără valize, ce se întâmplă, unde sunt, dar domnilor – Regino, Regina – nu vă faceți probleme, într-o jumătate de oră o să le aveți, între timp beți o cafeluță, auziți, au trecut deja treizeci de minute, ce s-a întâmplat, unde sunt? Și Regina gândindu-se la superba lenjerie de corp pe care i-au făcut-o cadou, cu sugestii erotice, prietenele de la magazinul din Tuxtla și aeroportul că încă nu sosesc valizele știți s-au ciocnit niște mașini, unde? la Chiapas pe pista aeroportului așa că nici n-au fost urcate în avion nu vestea este că valizele s-au făcut praf dar erau numai lucruri noi, lucruri de tânără căsătorită, vă dați seama? ah, domnișoară eu vă recomand, vă rog sunt doamnă, doamnă să nu puneți în bagaj nimic din ce se poate pierde, dar este trusoul meu de mireasă, ah aici se pierde orice dacă ați ști dumneavoastră, cine știe ce s-a întâmplat cu chiloții dumneavoastră, dar uneori dispar proteze, armuri medievale și chiar păpuși de contrabandă cu droguri ascunse în capul ce se deșurubează, câte vedem noi pe aici, și dumneavoastră vă plângeți că vi s-a pierdut cămașa de noapte, mai mult respect față de soția mea, da domnule dar trebuie să știți, peste două milioane de persoane își pierd valizele în fiecare an pe aeroport așa că sfatul nostru este ca oamenii să călătorească doar cu ce au pe ei adică lenjeria cămașa și ciorapii și o valiză mică unde familia să pună ce nu vrea să se piardă și dacă vreți fotografiați tot ce aveți în valiză și așa nu se pierde nimic, știți, toate geamantanele sunt la fel, toate negre pentru că așa e elegant și să vă cruciți dar o dată au sosit peste cinci sute de valize pentru un oarecare mister Mazatlán că yankeii din Los Angeles credeau că e un pasager nu un aeroport așa că faceți o reclamație dacă vreți adresată depozitului Scottsboro Alabama care este cimitirul tuturor geamantanelor pierdute din America de Nord și spune tu de ce se plânge perechea asta ca și cum ar avea nevoie de haine pentru luna de miere la Acapulco, la ce le-or trebui.

Tinerii îndrăgostiți

Manuel Toledano a luat vaporul din Veneția pentru ca în următoarele cinci zile să facă ruta Trieste-Split-Dubrovnik. *Vaporetto* l-a dus pe Canal Grande de la hotel până în port, dar orașul ducal continua să rămână în imaginea călătorului ca o fata morgana care se perpetua și se duplica. Îndepărtându-se de Veneția, Manuel se îndepărta de o fantezie care, în amintirea lui, devenea însăși spectrul ei. O clipă se gândi că, poate, fantoma Veneției era mai reală decât iluzoria realitate municipală a străzilor, canalelor, piețelor și bisericilor.

Dogana de ciment amintea că tot luxul Veneției – fastul Perlei Adriaticii – era fructul unui simulacru ancestral, al unui gust perpetuu pentru teatralitatea italiană. Veneția își baza scena dramatică – somptuosul fundal – pe ceva ce de fapt era un emporiu comercial la fel de gol ca și cheiul pe care Toledano a pus piciorul în dimineața aceasta cu senzația că pășește pe uitatul pământ solid, confirmând astfel că Veneția *plutea* și că, acolo, călătorul trebuia să se obișnuiască cu legănarea pietrei.

Cu toate acestea, orașul îi rezerva, după despărțirea de vamă, o ultimă iluzie, o strălucire ce se ridica asemenea unui văl deasupra Veneției: lumină, respirație, pulsație, spumă de aer, salivă marină.

După ce s-a instalat în cabina sa, Manuel a ieșit să se plimbe pe punte. Nu voia să piardă sosirea la Trieste și apariția, nu mai puțin fantomatică, a palatului Miramar, regretata reședință a tristei perechi imperiale Maximiliano și Carlota.

Când portul ajunse mai aproape de privirea sa, Manuel descoperi palatul și simți o străfulgerare de compasiune pentru inocența și iluzia ce i-a îndepărtat de o viață de tihnă ereditară în Europa pe niște prinți tineri, naivi și totodată ambițioși și i-a azvârlit în brațele unei morți datorate împușcăturilor și nebuniei în Mexic.

În fond, erau doar doi logodnici nefericiți.

– Uită-te la palat, fetițo… Ah, nu fi prost-crescută. Toanto!

Se auzi un zgomot strident de scaune abandonate urmat de un oftat de resemnare ce se transforma în răsuflare greoaie. Manuel ocoli colțul punții și o

văzu pe femeia care încerca să așeze la loc un scaun răsturnat. Se grăbi s-o ajute. Enervata doamnă se întinse din nou pe *deck-chair*.

– *Grazie*, i-a spus lui Manuel.

– Cu plăcere, doamnă, a zâmbit Manuel, dar ea nu i-a răspuns cu aceeași amabilitate, l-a privit cu curiozitate și a revenit la simulata lectură a unei reviste de modă.

Pentru o clipă însă, privirile lor s-au întâlnit reflectând o întrebare pe care Manuel, revenind la postul său de fals paznic de veghe lângă balustradă (pasagerii călătoresc ca și cum de ei ar depinde bunul mers al trenului, al avionului sau al vaporului), îndrăzni s-o formuleze în secret, doamna era mexicană, regionalismele ei o trădau, o cunoștea, o văzuse înainte? L-a recunoscut și ea?

Manuel zâmbi, privind spre Trieste. De prea multe ori se înșelase, căutând în adânc ascunsa scânteiere a unei priviri de demult, în tonul foarte obosit al unei voci altădată proaspete, al unei prietenii din tinerețe…

Uneori nimerea, „tu ești Borras Barroso, campion de baschet la Colegio Francés Morellos“, alteori nu, „nu stăteai în primul rând la cursul de drept civil în San Ildefonso?“ Cu bărbații, treaba era mai simplă: da sau nu. Cu femeile, mai complicată, „nu fiți impertinent, domnule, tactica dumneavoastră e fumată“, „pardon, vă înșelați“ sau „chiar ce păcat, mi-ar fi plăcut să vă cunosc tânăr“, sau „sunteți un bătrân care arată foarte bine, foarte bine conservat, dar cam inoportun“…

Șaizeci și cinci de ani bine conservați. Ca o marmeladă…

Doamna se adânci în lectura sa. Manuel o privi cu coada ochiului. Amândoi aveau cam aceeași vârstă și aceeași naționalitate. Poate, cu puțin noroc, la ora cinei vor nimeri la aceeași masă, ar fi o ocazie să se apropie cu naturalețe, politicos, fără pretexte ridicole sau periculoase…

Ea nu veni la cină. Vaporul făcea escală la Trieste toată noaptea. Poate că ea coborâse la un restaurant din port. Ea. El rămase pe gânduri, o văzuse înainte?, unde?, când?

Memoria ar trebui să aibă niște oglinjoare în plus, capabile să suprapună, strat peste strat de piele, fețele anterioare feței actuale, până când ar dezvălui chipul final al morții. Tot așa, acest proces ar trebui să fie ordonat în mod retrospectiv, până când ar arăta, la rândul său, primul chip, cel al tinereții

regretate, împreună cu sentimentul inalienabil că am fost tineri și, fiind tineri, am fost fericiți, puternici, fermecători, unici…

Dar trecutul este o ceață ce înaintează în mod invizibil peste capetele noastre, fără să ne dăm seama. Până în ziua când plouă.

Inima lui Manuel încă mai bătea cu acea senzație de plenitudine tinerească. Nu se alarma din pricina asta. Era uimit. Calendarele, oglinzile și mai ales privirile celor care nu-l mai recunoșteau nu reușeau să doboare imaginea pe care Manuel Toledano o avea despre el însuși. Privirea sa *interioară* conserva vie o privire *anterioară*, cea a tinereții sale. Era o viziune pe care el o considera fidelă, ușor de invocat, persistentă în o mie și una dintre trăsăturile chipului său remodelat de vreme.

Dacă ceilalți nu-l vedeau pe Manuel Toledano cel ce-a fost, el da. Era cel mai bun, cel mai sigur gardian al propriei și adevăratei sale imagini: cea din tinerețe.

Și ea? Era acea privire interioară și anterioară a sa cea a unei memorii ce păstra, într-o arhivă fidelă, chipurile familiare cele mai apropiate, ale prietenilor pierduți, ale iubitelor uitate?

Și ea…

În ziua următoare, plimbându-se pe punte și ferindu-se de eroicul soare adriatic, cu mâna pusă la frunte în loc de vizieră, Manuel profită ca să arunce priviri furișe spre doamna pe care o masca revista ei de modă și o demasca febrila ei neatenție, ca și cum lectura ar fi ascuns altceva, o pândă mereu întreruptă, o obligație supărătoare și imperativă în același timp… Femeia întorcea, fără să se uite, paginile revistei. Aproape că le zgâria, de parcă memoria ar fi fost o unghie ascuțită.

În sfârșit – în mod inevitabil? – privirile li se întâlniră, a ei orbită de reflexele mării, a lui, de umbra propriei mâini. Manuel îi zâmbi doamnei:

– Iertați-mă. V-am auzit ieri și mi-am spus „este mexicană“.

Ea încuviință fără să zică niciun cuvânt.

El insistă, conștient fiind că îndrăzneala lui era periculoasă.

– Și încă ceva. Am impresia că ne-am mai văzut înainte.

Râse de el însuși, cu ochii întredeschiși. Acum venea zgomotoasa palmă verbală, nu, nu ne-am văzut niciodată, nu fiți insolent și inoportun, ăsta este un truc învechit.

Ea își ridică privirea.

– Da. Și eu am avut aceeași impresie.

– Sunt Manuel Toledano…

– Manuel! Manolo!

El încuviință surprins.

– Manuel, eu sunt Lucy, Lucila Casares, nu-ți aduci aminte?

Cum să nu-și amintească. Prin mintea lui Manuel treceau în același timp imagini dulci și violente din prima tinerețe, la nouăsprezece ani, la douăzeci de ani, nopți arzătoare răcorite doar de stele. Plaja. Parfumul cărnii tinere, sudoarea spălată de mare și reizbucnind sub sărutări. Dansând lipiți și nemișcați pe ringul cabaretului La Perla din Acapulco… Parfumuri fugare. Arome moarte.

Lucila Casares. O privi cu o nemărginită gingășie, fără nicio urmă de surpriză sau precauție. Nu văzu o femeie de șaizeci și ceva de ani, la fel ca el. Văzu fata cu părul creț, de o culoare nedefinită, blond, dar închis, cupru peste aur, grâu peste orz, mică, senzuală, conștientă de fiecare mișcare pe care o făcea, Lucila cea cu brațe suave și picioare bronzate și chipul luminat pentru totdeauna de soarele tropical… Manuel simți pe buze gustul melancoliei.

– Lucila…

– Ce miracol, Manuel!

– Soarta?

– Cum vrei tu. Ce bucurie!

Ea făcu un gest cochet cu mâna, bătând ușor șezlongul alăturat și invitându-l pe Manuel să se așeze.

Lui Manuel îi era teamă doar de un lucru. Că informațiile despre viața de acum – viața din prezent a unui bărbat și a unei femei de șaizeci de ani – vor înlocui delicioasa întoarcere la prima tinerețe, dragostea de adolescenți de care s-au bucurat amândoi atâta. El, Manuel. Ea, Lucila.

– Într-adevăr ești tu, Manolo?

– Sigur, Lucila. Uite, atinge-mi mâna. N-o recunoști?

Ea dădu din cap, zâmbind.

– Asta nu se schimbă. Palma mâinii, insistă el.

– Ah, da, linia vieții. Se spune că se scurtează cu vremea.

– Nu, se face mai adâncă.

– Manuel, Manuel, ce surpriză…

– Ca atunci, ca la Acapulco, în 1949…

Ea râse. Își duse un deget la buze și deschise ochii mari cu o falsă alarmă.

El râse.

– Asta e, mereu Acapulco.

Simți că avea dreptul să-și amintească și se rugă s-o facă și ea. Adriatica, mare calmă și colorată, oferea de asemenea în acea dimineață un cer extraordinar.

– Închipuie-ți, ți-am auzit vocea înainte de a te cunoaște.

– Chiar așa? Când?

– În timpul sărbătorilor din ’49. Eu stăteam în camera de alături la hotelul Anáhuac. Te-am auzit râzând. Mă rog, ceea ce în engleză se cheamă *giggle*, acel râs proaspăt, tineresc, ingenuu…

– Amăgitor, zâmbi Lucila, ridicând în mod intenționat o sprânceană.

Dar întâlnirea din noaptea aceea la cocteil n-a fost o amăgire. El a văzut-o apropiindu-se, vaporoasă, radiantă, cu acele tonuri de aur și de cupru ce-o iluminau din cap până-n picioare, frumoasă fată, a văzut-o intrând și și-a spus asta nu poate fi decât ea, fata din camera de alături, se apropie, se prezentă.

– Manuel Toledano. Sunt vecinul dumneavoastră, domnișoară.

– Ce păcat.

El o privi dezorientat.

– Da, continuă fata. Ne despart pereții.

Nu s-au mai despărțit deloc în acel decembrie de neuitat al anului ’49 care s-a prelungit, după serbările de Sfântul Silvestru, în vacanța din ianuarie și la repetarea tandră și minunată a primei întâlniri, la cocteil doar tu și eu ne vorbeam ne priveam ceilalți de la petrecere nu existau vorbeau nimicuri din primul moment eram acolo doar tu și eu Lucila și Manuel Lucy și Manolo.

Zilele erau lungi. Nopțile, prea scurte.

– Dansam pe ringul de la La Perla, îți amintești?

– Îți amintești muzica pe care-o cântau?

– Merg pe poteca tropicală…

– Noaptea e plină de neliniști…

– În adierea brizei ce vine dinspre mare…

– Nu, greșești. Mai întâi spune „Cu umeda sa aromă…“

Râd amândoi.

– Ce caraghios, spuse Lucila.

Un Acapulco mic, adolescent ca și ei, pe jumătate ridicat, împărțit mereu între stânci și plajă, sărac și bogat, localnic și turistic, stăpân încă, Acapulco, cu marea curată și nopțile clare, familii ce se iubeau și iubiri abia la început; apele calde și calme din Caleta și Caletilla, apele dezlănțuite din Revolcadero, valuri tumultuoase pe plaja de la Hornos, valuri liniștite în Puerto Marqués, prăpăstii de piatră în La Quebrada, hoteluri recent inaugurate – Las Americas, Club de Pesca – și hoteluri vetuste – La Marina, La Quebrada –, dar toate acestea, castele de nisip.

– Bolerourile ne permiteau să dansăm lipiți unul de altul.

– Îmi amintesc.

– În adierea brizei ce vine dinspre mare…

– Se aude murmurul unui cântec…

Un loc de vacanță animat și liniștit în același timp, nesigur între trecutul umil și probabilul său viitor paradiziac. Se simțea vibrând deja în aerul aeroportului un alt Acapulco, cu avioane mari, cu mari milionari, cu mari celebrități. În 1949, încă nu. Deși calmul domestic de atunci nu reușea să disimuleze un abis social mai adânc chiar decât Quebrada.

– Îmi amintesc, zâmbi Manuel.

– E adevărat, spuse Lucy.

Parfumul celor două trupuri în floare. Mirosul soarelui din Acapulco. Manuel, o sudoare contagioasă. Lucila, o sudoare dulce. Transformați amândoi de experiența inedită a dragostei adolescentine… O zi când uneori ne însoțește Lucy și alteori nu ne însoțește Manolo.

Perfecta simetrie a zilei și a vieții în timpul unei luni de vacanță în Acapulco.

Vorbeau cu o emoție reținută, rupți de lume datorită călătoriei cu vaporul și uniți cu pământul datorită amintirilor împărtășite. Acapulco, în vacanța din anul ’49. Acapulco, în zorii noii decade a anilor cincizeci. Un timp de pace, de iluzii, de încredere. Și ei doi, Lucila și Manuel, îmbrățișați în centrul universului. Ce-și spuneau?

– Nu-mi amintesc.

– Tu-ți amintești?

– Ce-și spun doi tineri, râse Manuel. Ce fac…

– Știi, Manolo, niciodată n-am fost mai fericită, în toată viața mea.

– Nici eu.

– Ce minune cum în cinci săptămâni poți trăi mai intens decât în cincizeci de ani… Iartă-mi francheța. Vârsta îmi permite să spun ceea ce înainte nu puteam.

I-au copleșit amintiri amănunțite, plaja de atunci, Caleta ziua, Hornos pe înserate, copiii jucându-se în nisip, tații plimbându-se pe mal în pantaloni lungi și cămașă cu mânecă scurtă, mamele cu rochii înflorate și pălării de paie, niciodată în costume de baie, părinții atenți, uitându-se după adolescenții ce se îndepărtau de plajă, înotând până la insula de la Roqueta unde privirile paterne nu ajungeau unde dragostea adolescentină se putea alia cu singurul amor vizibil dragostea adolescentină senzuală dăruire a sufletului mai mult decât a trupului dar o pulsație nebunească și de nestăpânit a cărnii privirea cu pleoapele închise – îți amintești Lucy îți amintești Manolo? – atingerea mai mult nesigură decât savantă și senzual exploratoare și de început, Lucy, Manolo, în vreme ce dinspre Caleta părinții privesc îngrijorați spre insulă și doar se întreabă se vor întoarce la timp pentru masă? Și mamele vor deschide și mai mult umbrelele și tații vor flutura pălăriile panama cerându-le să se întoarcă, să se întoarcă deja că e vremea…

– Așa a fost, Manolo?

– Nu știu. Prima întâlnire este întotdeauna o zi fără memorie.

– Au fost multe zile, o dragoste care mi s-a părut foarte lungă, foarte lungă…

– Nu, amintește-ți-o ca pe o singură zi, ziua întâlnirii noastre.

Lucila a fost cât pe ce să-l ia de mână pe Manuel. S-a oprit. A spus doar:

– Ce degete lungi. Cred că de asta îmi amintesc cel mai bine. E ceea ce mi-a plăcut mai mult la tine. Degetele tale atât de lungi.

Îl privi fix, cu o strălucire ce l-a surprins.

– De-atâtea ori m-am întrebat, ce-o mai fi cu el? O fi fericit, nefericit, sărac, bogat?

Zâmbi.

– Mi-a rămas doar o certitudine. Manuel are degete fine, foarte lungi, adorabile… Spune-mi, atunci eram foarte nepricepuți?

El i-a zâmbit.

– Știi că în Rusia țaristă perechile care aveau mai mult de cincizeci de ani trebuiau să ceară aprobarea fiilor ca să se căsătorească.

Lucila își lăsă capul în jos.

– După patruzeci de ani, încă îmi mai reproșezi?

Nu, negă Manuel, nu.

– Știi că muream după tine?

– Și de ce nu mi-ai spus-o atunci?

Ea nu răspunse direct. Își făcu vânt cu evantaiul, istovită, fără să-l privească.

– Așteptau de la mine să fiu perfectă.

A lăsat să-i cadă evantaiul în poală, lângă revista de modă.

– Cine e perfect? Nici măcar cei care ți-o cer.

– M-a durut mult, Lucila.

– Imaginează-ți ce greu mi-a fost mie să-ți spun pleacă, nu te mai iubesc.

– Ți-au cerut-o părinții tăi?

Ea s-a tulburat.

– Trebuia să-ți spun asta ca să te îndepărtez de mine, ca să nu mă mai iubești…

– Nu, spune-mi adevărul, așa credeai?

– Cum crezi, ridică ea tonul fără să vrea.

– Ți-au cerut-o?

– Da, dar nu asta a fost cauza pentru care te-am refuzat.

Manuel ținu pentru el ceea ce știa. Lucila urma să se căsătorească cu un băiat bogat și de familie bună. Manuel era „o persoană decentă“ – așa se spunea –, dar fără un cont impresionant în bancă. Asta a fost adevărata cauză, un ordin ferm, rupe cu sărăntocul ăsta, acest Manuel nu-ți poate oferi viața pe care o meriți, dragostea romantică se termină, îmbătrânești și ceea ce-ți dorești este siguranță, confort, șofer, casă în Las Lomas, vacanțe în Europa, să-ți faci cumpărăturile la Houston, Texas…

– Atunci care?

Ea se îndreptă de spate, orgolioasă.

– „Pleacă. Nu te iubesc.“

Îl privi direct în față.

– Credeam că în felul ăsta am să te rețin.

– Aș vrea să te înțeleg… murmură Manuel.

Lucila își coborî privirea.

– Și apoi, asta mă excita. Să te gonesc…

– Ca pe un servitor.

– Da. Și să mă excit. Să văd dacă te revoltai și refuzai să crezi acest motiv și mă puneai la perete…

– A fost hotărârea părinților tăi.

– Și tu mă luai cu forța, nu știu, mă sechestrai, nu te lăsai învins… A fost hotărârea mea. A fost speranța mea.

Li s-a adus *consommé* cu saleuri. Manuel rămase cufundat în gânduri, adâncit în el însuși și luptând împotriva acelui gând nedorit, că despărțirea celor doi tineri iubiți fusese doar un episod din biografia unui egoist. Trebuia să mai fie ceva. Sorbi din *consommé*.

– Ne-am dat întâlnire, îți amintești? spuse Manuel.

– Și am amânat-o o dată și încă o dată, spuse Lucila.

– Cum puteam să ne pierdem speranța?

– Atâta m-am întrebat, ce-o mai fi cu el? Atâta mi-am reproșat, de ce l-am lăsat să plece? N-am fost fericită cu soțul pe care mi l-au impus. Am fost fericită cu tine, Manuel…

S-au uitat unul la altul. Doi bătrâni. Doi bătrâni amintindu-și vremuri de demult. S-au gândit amândoi că, la urma urmei, nimic din toate astea nu s-a întâmplat? Sau că, datorită împrejurărilor sorții, s-ar fi putut întâmpla altfel? Privindu-se acum așa cum nu s-au privit niciodată când nostalgia era alungată de prezența lor, amândoi se gândiră că, dacă nimic din toate astea nu s-a întâmplat în trecut, se întâmpla acum și doar așa puteau să-și amintească de acum încolo. Ar fi un moment unic în viețile noastre. Ar înlocui nostalgia trecutului cu ce se întâmpla acum. Poate, toată dorința de viitor.

– Dulcea durere a despărțirii. Cine a spus asta? murmură Manuel.

– Durerea, durerea de a te pierde, spuse ea cu glas scăzut. Și obligația de a ascunde sentimentele… Știi că muream după tine?

– Și de ce nu mi-ai spus-o atunci?

Lucila schimbă brusc subiectul. Nu, căsnicia ei n-a fost fericită. Cu toate că a fost fericită pentru că a avut trei fete. Toate femei – zâmbi. Și el? Nu, el e burlac convins.

– Niciodată nu e prea târziu – zâmbi Lucila.

Îi zâmbi și el.

– E mai bine să te căsătorești pentru a patra oară la șaizeci de ani, decât s-o faci pentru prima oară…

Ei îi veni să râdă. Se abținu. Cuvintele bărbatului aveau o tristețe superficială, dar demnă. Un sentimentalism necesar pentru viața de acum a amândurora. Și totuși, Lucila sesiză o anumită răceală la el îndată ce au trecut de la evocarea tinereții la destinul maturității.

– Și cum ți-a mers, Lucila?

– Am trăit înconjurată de oameni a căror companie era de preferat inteligenței lor.

– Oameni lipsiți de pasiune.

– Da, oameni decenți. Uneori, mulțumesc că nu mai sunt tânără.

– De ce?

– Nu trebuie să mai seduc. Și tu?

– Dimpotrivă. A fi bătrân înseamnă a fi obligat să seduci.

– Ce caută un holtei? reluă Lucila pe un ton jucăuș.

– Un loc liniștit unde să lucreze.

– L-ai găsit?

– Nu știu. Poate că da. Nu am obligații familiale. Pot să călătoresc.

Hotărî să nu spună unde. Se temu să nu compromită acea întâlnire miraculoasă. Să nu deschidă din nou poarta explicațiilor amânate, ca și cum ar fi avut din nou douăzeci de ani și ar fi fost pe punctul să rupă logodna datorită presiunilor din afară. Impunerea voinței ce nu înțelegea dragostea a doi tineri nepricepuți să-și trăiască viața.

Cine să înțeleagă? Cei ce nu cunoșteau miracolul îndrăgostiților care nu erau necunoscuți când s-au cunoscut. Intuiți. Poate doriți fără nume și nici profil, încă. Pentru ei, prima dată este deja următoarea ocazie.

– Bănuiesc că nu locuiești în Mexic.

– Nu. Mă întorc în Mexic din când în când.

– De ce?

– Înainte, de dorul liniștii. Programe mai relaxate. Mese mai tihnite. Totul era așa de uman pe atunci. Acum mă întorc de frica morții.

– Cum…?

– Da. Nu vreau să mor fără să văd Mexicul pentru ultima dată.

– Dar azi orașul e foarte nesigur. E ostil.

El zâmbi.

– Nu pentru un bărbat romantic și suferind ca…

Se opri și brusc schimbă subiectul și tonul.

– Vreau să-ți spun că am presimțit dragostea pentru tine. Am avut-o în mine dintotdeauna.

Se întrerupse și-o privi în ochi.

– Cum să renunț la ceva ce exista înainte chiar de a te vedea? Admițând că putea să dureze doar dacă te pierdeam.

Se opri la limita a ceea ce detesta cel mai mult. *Self-pity*. Autocompătimirea. Poate că ea se gândea exact la ceea ce el nu spusese… Lezat în iubirea pentru femeia nepotrivită și fără să poată evita…

– S-o iubească…

– Ce?

– Uită-te la mare, îi arătă el. Nu vezi trecând înot niște călugărițe îmbrăcate?

În sfârșit, ea râse.

– Întotdeauna m-ai înveselit, Manuel.

– Eram dezorientat. Fără tine, a trebuit să-mi reorientez întreaga viață.

– Nu spune asta. Nici măcar nu te gândi la asta.

– Nu. Și tu?

– Eu locuiesc la New York. Ciudad de México este prea nesigur. L-au răpit pe soțul uneia dintre fiicele mele. L-au omorât. Am plătit răscumpărarea. Dar și așa l-au omorât. Celelalte două fete stau în Mexico D.F. pentru că acolo lucrează soții lor, cu mașini cu geamuri blindate și o armată de bodyguarzi. Mi-e dor de ele. Mai ales de nepoți. Îi vizitez. Mă vizitează.

Râse încet.

– Ah, Manuel.

Începu să plângă. El o îmbrățișă. Spuse cutremurată de plâns:

– De ani de zile mă uit cu coada ochiului la tot ce se apropie și nu îndrăznesc să privesc drept în față, nu îndrăznesc să privesc tot ce se apropie, acum cred că întotdeauna ai fost tu, ca o fantomă a tinereții mele, de ce tot ce nu trebuie să facem nu permite nicio excepție în timp ce tot ce ne place să facem este întotdeauna o excepție?

– Eu nu, răspunse el, cu un fel de siguranță crescândă. Eu continui să aștept. Continui să aud acel murmur în spatele meu. Încă dinainte de a te descoperi în camera alăturată din Acapulco, am simțit de mult farmecul tău în adâncul ființei mele. Doar tu lipseai ca să iei locul nălucii.

O îmbrățișă cu putere. Își apropie buzele de fruntea femeii.

– Cum vrei să renunț la ceva ce a existat dintotdeauna? Admițând că putea să dureze doar după ce ai plecat de lângă mine?

El îi dădu drumul din îmbrățișare și rămaseră o clipă privind marea, ea gândind că nu e nimic mai trist decât decepția unei pasiuni din tinerețe, el gândind că, atunci când sacrificăm o emoție momentană, câștigăm calmul depărtării, amândoi întrebându-se, fără să îndrăznească s-o spună, dacă trăiseră doar o fantezie de adolescenți sau un moment indispensabil creșterii.

– Ce bine că ne-am întâlnit, insistă în sfârșit Lucila cu o sinceritate nedorită. Fiecare dintre noi ar fi putut să moară fără să-l mai revadă pe celălalt, îți dai seama? Știi – își schimbă tonul –, uneori m-am gândit cu bucurie și durere, amândouă în același timp, la tot ce-am fi putut face împreună, știi, să citim, să vorbim, să ne gândim… Să mergem împreună la film, la restaurant…

– Eu nu, răspunse Manuel. Dă-ți seama că amândoi am scăpat de rutină și de indiferență.

A spus-o ca și când n-ar fi vrut s-o spună. Tăios și respingător, ascunzând motivele pe care ea nu le știa și pe care el nu i le-ar fi spus niciodată unei fete în anul ’49, dar pe care cu o rușine violentă i le-a spus femeii de acum, n-a fost doar hotărârea ta, Lucila, nu numai părinții tăi au fost împotriva mea, mama de asemenea s-a opus, stătea în spatele meu în timp ce eu mă rădeam în oglindă, mă lua de umeri, mă îmbrățișa cu o atingere ca de fluture pe care eu o simțeam ca pe încleștarea mortală a unei caracatițe și îmi spunea, semeni așa de mult cu mine copilule uită-te în oglindă fata asta nu te merită nu e de tine familia ei o să te umilească las-o cât mai repede nu vreau să suferi cum sufăr eu de când taică-tu s-a dus și a murit băiețelul meu drag gândește-te bine e de tine?

– De ce ne-am despărțit, Manuel?

– Pentru că tu mi-ai cerut o dăruire totală.

– Eu? zâmbi femeia obișnuită să se conformeze.

– Să-mi uit prietenii. Să-mi uit munca. Să-mi uit mama. Să intru în lumea ta exclusivistă. Și care exclude.

Lucila reacționă cu o ciudată dorință de a nu-l decepționa pe Manuel.

– Și tu n-ai știut cum. Sau n-ai putut, așa-i?

– Toți, toți vrem să facem altceva și ne pierdem, Lucy. Hai să ne mulțumim cu ce am reușit să facem. Familiile ne obligă să ne recunoaștem diferențele. Tu ai lăsat un sărman bogat pentru un bogat sărman.

Se opri o clipă ca să se așeze altfel și s-o privească în față.

– Este mai dureroasă așteptarea unei iubiri ce va veni sau tristețea dragostei pierdute? Dacă te consolează, vreau să-ți spun că este frumos să iubești pe cineva fără să fi vrut, deoarece pentru acea persoană ai fost o promisiune și continui să fii mereu…

– Nu mi-ai spus – Lucila vorbi cu un pic de dispreț. Cu ce te ocupi?

El ridică din umeri.

– Ultimele cuvinte, conchise Lucila.

– Da, se despărți Manuel, se înclină politicos și se îndepărtă pe punte, murmurând printre dinți: devenim propriii paraziți – nesigur de această întâlnire, tulburat de îndoială.

Lucila zâmbi în sinea ei. Câte și-au spus și câte, mult mai multe, au rămas să-și spună. Cum putea să-i spună acestui om, știi, trăiesc așteptând să-mi vorbească cineva despre tot ce se întâmplă în fiecare zi, știi, aceste lucruri mărunte cu care ne umplem timpul, ca până la urmă eu să-mi pot spune mie însămi lucrul cel mai important?

– Știi? Ai să mori. Asta este ultima ta vacanță. Profită de ea. Ai să mori. Inventează-ți o viață.

Era mulțumită de tot ce s-a întâmplat. Amintirea adolescenței și a dragostei din tinerețe îi umplea complet golul pe care i-l lăsaseră despărțirea și iubirea frustrată. Nu era suportabil să mori fără să-ți dai seama. De moarte, dar și de dragoste. S-o spui cui o fi, primei persoane ce se apropie de tine cu vălul ignoranței acoperindu-i fața și cu mănuși ale trecutului ascunzându-i mâinile… Să-i povestească aceste lucruri primului venit, cunoscut sau necunoscut. Și dacă ar fi un necunoscut, să-i povestească cu acea vicleană complicitate a călătorului solitar dornic, ca ea, să-și împărtășească amintirile despre ceea ce n-a existat niciodată…

În schimb, Manuel Toledano, mergând spre prova vaporului, gândea că amintirea, cu cât e mai intangibilă, cu atât pare mai completă.

Grăbi pasul ca să se întoarcă la Lucila. Se opri, când o văzu de departe, însoțită de o adolescentă. Se întoarse ca să se apropie, fără să fie văzut, de pe o pasarelă din apropierea covertei.

– Cu cine vorbeai, bunică?

– Cu nimeni, Mercedes.

– V-am văzut. Dar n-am vrut să vă întrerup.

– Nimic, îți spun. Doar ne-am privit. Gândește-te, fetițo, de câte ori ni se întâlnește privirea cu a altcuiva, și apoi ne retragem.

– Și nu s-a întâmplat nimic? întrebă Mercedes ștrengărește.

– Nu. Nu s-a întâmplat nimic.

– Atunci despre ce ați vorbit?

– Mucoasă curioasă! exclamă Lucila. Despre locuri care nu mai există.

– Care locuri?

– Despre Acapulco. Despre aiureli.

– Și ce s-a întâmplat?

– Nimic, îți spun. Învață să insufli emoție locurilor. Chiar dacă sunt pur și simplu minciuni.

Bunica mângâie obrazul fetei.

– Și acum să mergem, Meche. Haide s-o căutăm pe zvăpăiata de soră-ta. E deja ora mesei. Să mergem.

Manuel le-a ascultat până când fata a ajutat-o pe bunică să se ridice și amândouă s-au îndepărtat. Poate că le va mai întâlni în timpul călătoriei. Poate că va îndrăzni s-o abordeze pe Lucila și să-i spună:

– Nu ne-am cunoscut cu adevărat. Totul a fost o ficțiune. Am hotărât să ne născocim un trecut nostalgic. Minciuni, pur și simplu. Pune-le pe seama purei întâmplări. Nu-ți face griji. Trecutul n-a existat. Există doar prezentul și clipele lui.

Privi spre coasta dalmată. Se apropiau de portul Spalato, în realitate un imens palat transformat în oraș. Aici a locuit împăratul Dioclețian – curți ce acum sunt piețe, ziduri ce acum sunt restaurante, camere ce acum sunt apartamente, galerii ce acum sunt străzi, băi ce acum sunt rezervoare de apă.

De pe puntea vaporului, Manuel n-a văzut aceste detalii. A văzut mirajul orașului imperial, închipuirea măreției sale pierdute și restaurate doar în imaginație, datorită setei de a cunoaște mai bine ceea ce a fost decât ceea ce este și ceea ce ar fi putut să fie mai presus decât orice.

Din *mirage* în *mirage*, de la Veneția la Spalato, lumea amintirilor devenea lumea dorințelor și, între amândouă, bătea o inimă frântă de dragostea pusă la încercare între trecut și prezent.

Atunci suflă vântul din Adriatica, sirocoul umed și călduț, încărcat cu amenințări de ploaie și ceață. Uscat, la originea lui africană, marea îl îngreunează cu fum și cu apă.

Deocamdată nu. Vântul sufla ușor și orașul dalmat strălucea ca o himeră a zeului Apolo.

Manuel murmură doar:

– Mă mai gândesc la tine.

Corul familiei asasinate

Tatăl meu și mama mea
au murit în masacrul din El Mozote
pe unsprezece decembrie 1981
cum armata dictaturii nu reușea să învingă luptătorii Frontului Farabundo Martí
hotărâră să-i omoare pe nevinovați ca să sperie populația
au transmis că au să ne invadeze dar că n-au să omoare pe
cei ce vor rămâne în casele lor
doar pe cei ce vor hoinări pe străzi și prin împrejurimi
pe aceștia îi vor omorî ca pe iepuri
atunci batalionul Ácatl[33] finanțat și antrenat de SUA
atacă prin surprindere și îi extermină pe toți locuitorii din El Mozote
bărbați femei copii
pe zece decembrie soldații batalionului au intrat
în El Mozote
i-au scos pe toți din casele lor
i-au adunat în piața centrală
le-au ordonat să se întindă cu fața în jos
i-au călcat în picioare
acuzându-i că sunt *guerrilleros*
le-au cerut să spună unde ascundeau armele
dar ei aveau doar semințe pluguri cuie ciocane șei
după o oră le-au ordonat să se întoarcă la casele lor și
să nu-și scoată nici nasul
ne-am îngrămădit în case ne era foame
îi auzeam doar pe cei din batalion râzând bând
sărbătorind victoria
atunci în zori
pe unsprezece decembrie

ne-au scos din case
ne-au adunat pe terenul viran din fața bisericii Tres Reyes
ne-au ținut acolo ore și ore
apoi pe bărbați și pe băieți i-au băgat în biserică
femeile și copiii într-o casă părăsită
eram cam șase sute de oameni
pe bărbați ne-au pus cu fața în jos și ne-au legat la mâini
și din nou ne-au întrebat de armele ascunse
și cum nu știam nimic în dimineața următoare au început
să ne omoare
pe bărbații din biserică ne-au decapitat cu
macetele
unul după altul
ca să vedem ce ne aștepta
apoi au târât corpurile și capetele în sacristie
un munte de capete privindu-se fără să se vadă acolo
cum au obosit să decapiteze
pe ceilalți ne-au împușcat afară
sprijiniți de cărămizile colorate și sub acoperișul
colorat al școlii
așa au murit sute de bărbați
pe femei le-au dus la Cerro Cruz și Cerro Chingo
și le-au regulat o dată și încă o dată
și apoi le-au spânzurat, le-au înjunghiat
le-au dat foc
copiii au murit de atâta plâns
soldații au spus copiii care-au rămas sunt foarte frumoși
mai bine îi luăm acasă
dar comandantul a spus că nu
ori îi omorâm pe copii ori ne omoară pe noi
copiii strigau în timp ce-i omorau
omorâți-i pe toți afurisiții omorâți-i bine să nu mai țipe niciodată
și dintr-odată nu s-a mai auzit niciun strigăt
bunica m-a ascuns între fustele sale
amândouă am văzut masacrul printre copaci

jur că atunci când a trecut batalionul Ácatl
copacii s-au mișcat ca să ne protejeze
pe bunica și pe mine
apoi s-a aflat în toată regiunea
că soldații din armata regulată
s-au întors să curețe El Mozote
de la ferme mirosea a carne putredă
au scos cadavrele din biserica Tres Reyes
și le-au îngropat pe toate la un loc
dar continua să miroasă a cadavru dulce
porcii umblau pe acolo mâncând gleznele morților
de aceea soldații au spus nu mâncați porcii ăștia care-au mâncat carne de om
nimeni nu strânge păpușile, cărțile de joc, pieptenii, sutienele, pantofii împrăștiați prin tot satul
nimeni nu se roagă la sfintele împușcate din biserică
nici la capetele sfinților
decapitați
în confesional a rămas o căpățână
și pe perete o inscripție
batalionul Ácatl a fost aici
aici ne-am căcat în puii de câțea
și dacă nu-ți găsești ouăle
spune-le să ți le trimită prin poștă batalionul Ácatl
suntem îngerii infernului
vrem să terminăm cu toți
să vedem cine ne ia ca exemplu
eu și eu și eu și eu și eu și eu
toată banda?
fiii soldaților din anul optzeci și unu
fiii sacrificaților din anul optzeci și unu
nimic nu se pierde în America Centrală
mijlocul subțire al unui continent
totul se moștenește
toată răzbunarea trece din mână în mână

Familia generalului

Când a pătruns în munții lui Guerrero, generalul Marcelino Miles a știut foarte bine pe ce teren călca. În fruntea celui de-al cincilea batalion de infanterie, misiunea sa era clară: să termine cu așa-numita Armată Populară „Vicente Guerrero", botezată astfel în onoarea ultimului luptător al Revoluției pentru Independență, împușcat în 1831. „Am învățat din lecția pe care ne-a dat-o", îngăimă generalul Miles în fruntea coloanei ce urca anevoie coastele din Sierra Madre del Sur.

Trebuia să se convingă el însuși, în toate împrejurările, că armata se supunea, nu se răzvrătea. Norma aceasta stabilise diferența, timp de șaizeci de ani, între Mexic și restul Americii Latine: forțele armate se supuneau puterii civile, Președintelui Republicii. Foarte clar.

Dar în dimineața aceea, generalul simțea că misiunea lui era neclară: în fruntea grupului de rebeli se afla propriul fiu, Andrés Miles, care se răzvrătise după marea decepție democratică din Mexic. De foarte tânăr, Andrés a luptat pentru ideile de stânga, în cadrul legii și cu speranța că acțiunile politice vor fi pe măsura obiectivelor poporului.

– O țară cu o sută de milioane de locuitori. Jumătate dintre ei trăind în mizerie.

Era mantra lui Andrés la masa de seară și fratele său, Roberto, îl contrazicea cu calm. Trebuia menținută o pace socială cu orice preț. Începând cu pacea în familie.

– Cu prețul amânărilor succesive? protesta Andrés, așezat, bineînțeles, în stânga tatălui său.

– Democrația înaintează lent. Autoritarismul este mai rapid. Mai bine te mulțumești cu o democrație lentă, spunea Roberto cu un aer de indiferență.

– Cea mai rapidă este revoluția, frate, răspundea Andrés pierzându-și răbdarea. Dacă democrația nu rezolvă lucrurile pe cale pașnică, o să-i oblige pe cei de stânga să se întoarcă din nou în munți.

Generalul Miles, arbitru între fiii săi, avea o memorie mai bună decât ei. Își amintea istoria de răzmeriță și sânge a Mexicului și recunoștința pentru cei

șaptezeci de ani în care a condus același partid și schimbările pașnice ce au permis ca, în 2000, să se ajungă la alternarea democratică.

– Alternare da. Tranziție nu, spunea cu tărie Andrés, nemailovind cu linguriță ceașca de cafea și întorcându-se spre fratele său. Nu ne închideți ușile. Nu ne hărțuiți cu chichițe legale. Nu ne priviți de sus.

„Nu ne obligați să ne întoarcem în munți."

În munți se afla acum Andrés, în fruntea unei armate a umbrelor ce ataca doar în zori și la apusul soarelui, noaptea făcându-se nevăzută în munți, iar ziua ascunzându-se printre oamenii din satele muntenilor. Era imposibil să distingi un șef rebel între o sută de țărani toți la fel. Andrés Miles știa foarte bine că pentru cei de la oraș toți țăranii erau la fel, la fel de greu de deosebit ca un chinez de alt chinez.

De aceea l-au ales pe el, pe generalul Miles, în mod perfid. El îl putea recunoaște pe șef. Pentru că era fiul său. Și nu exista nicio forță mimetică în desișul cenușiu, spinos, abrupt, fără cărări – marele adăpost al insurgenților – care să ascundă un fiu când se întâlnește cu taică-su.

Generalul Marcelino Miles blestema printre dinți neghiobia guvernului de dreapta care a închis, una câte una, porțile unei activități legale a celor de stânga, urmărindu-le liderii, privându-i de imunitate cu trucuri legale, încurajând campaniile de presă împotriva lor, până când i-a încolțit și nu le-a mai lăsat altă ieșire decât răscoala.

Atâția ani de deschidere și conciliere distruși dintr-odată de un guvern de dreapta incompetent, înecat într-un hău de mândrie și vanitate. Corupția crescândă a regimului a rupt firul unde era mai subțire și Andrés i-a declarat tatălui său:

– Nu există altă ieșire decât să luptăm.

– Ai răbdare, fiule.

– Nu fac decât să ți-o iau înainte, spuse cu simplitate profetică. La capătul drumului, când se vor epuiza toate mijloacele politice, voi, generalii, nu veți mai avea altă soluție decât să puneți mâna pe putere și să sfârșiți cu frivolitatea pasivă a guvernului.

– Și între timp, va trebui să te împușc, spuse sever taică-su.

– Așa să fie, își lăsă Andrés capul în jos.

La asta se gândea Marcelino Miles în timpul urcușului pe costișele muntelui Sierra Madre del Sur. Își făcea datoria, dar o făcea împotriva voinței

lui. Așa cum avangarda își deschidea drum cu macetele printre liane și în umbra de nepătruns a smochinilor și a ficușilor împletiți cu copalii și îmbrățișați de plantele agățătoare, tot așa în conștiința sa luptau și se amestecau dragostea pentru fiul său și datoria de militar. Poate că Andrés avea dreptate și, încă o dată, sacrificiul rebelilor va fi prețul păcii.

Dar care pace? Generalul Miles gândea (deoarece trebuia să te gândești la tot sau la nimic ca să poți rezista anevoiosului urcuș al unui munte sălbatic, blazonul unei țări încrețite ca un pergament) că Mexicul nu încăpea în pumnul închis al unui munte. Când deschidea pumnul, din pielea rănită apăreau spini și smârcuri, dinții verzi ai nopalului, dinții galbeni ai pumei, piatră vârstată și bălegar uscat, mirosuri înțepătoare de animale rătăcite sau obișnuite în munții Coatepec, La Cuchilla și La Tentación. La fiecare pas, în imediata apropiere, căutau ceva de neatins – armata revoluționară – și găseau cele mai tangibile lucruri: dovezi minuțioase și agresive ale unui univers care ne respinge pentru că nu ne cunoaște.

Cum să nu se opună Roberto Miles fratelui său, Andrés? Generalul își crescuse fiii într-o bunăstare modestă. Niciodată nu le-a lipsit nimic. Dar nici nu le-a prisosit. Generalul voia să demonstreze că, cel puțin în armată, sportul național al corupției nu-și avea locul. El era un spartan din sudul Mexicului, unde greutățile vieții și imensitatea naturii îi salvează sau îi distrug pe oameni. Cel ce conservă un minimum de valori, pe care nici selva, nici muntele, nici tropicele nu reușesc să le supună, se salvează.

Marcelino Miles era unul dintre aceștia. Dar din momentul în care superiorii l-au mutat din Chilpancingo în Ciudad de México, tendințele fiilor s-au dovedit a fi contrare regulilor pe care tatăl (pactul său cu natura) le impusese.

Selva și muntele erau aliatele ironice ale generalului Miles. Își făcea datoria urcând cu lovituri de macete prin munți. Se sustrăgea de la obligațiile sale gândind că răzvrătiții nu atacau niciodată în mod deschis. Atacau armata în cazarmă sau o luau prin surprindere în munți. Apoi dispăreau ca niște himere, oglinzi încețoșate în magia înspăimântătoare și de nepătruns a selvei.

Atacau și dispăreau. Era imposibil să prevezi un atac. Lecțiile trecutului au fost învățate. Azi, Zapata n-ar cădea în capcana guvernului, crezând cu naivitate că inamicul a trecut de partea lui și i-a dat întâlnire la Chinameca

pentru a pecetlui dubla trădare. Trădarea simulată a armatei guvernamentale față de șeful Carranza. Prezicerea clară a unei trădări sigure a fiecărui Zapata.

Trădare era numele bătăliei finale.

Acum era un deficit de ingenuitate, așa cum ieri era un exces de încredere. Marcelino Miles se gândi la asta cu amărăciune, pentru că, dacă el, Marcelino Miles, îi oferea amnistia fiului său, Andrés, în schimbul capitulării, acesta va vedea o stratagemă în generozitatea tatălui său. Fiul nu avea încredere în tată. Fiul știa că taică-su era obligat să-l prindă și să-l împuște.

În mintea sa, generalul Marcelino Miles își făcea două calcule în timp ce își conducea trupa prin munți. Unul, că locuitorii din munți și de la șes erau loiali răsculaților. Nu pentru că s-ar fi identificat cu idealurile lor. Nu-i sprijineau din nevoie, și nici din convingere. Le erau credincioși pentru că răzvrătiții erau frații lor, soții lor, părinții lor, prietenii lor. Erau *ei*, cu altă îndeletnicire, la fel de normală ca a semăna și a culege, a face mâncare și a dansa, a cumpăra și a vinde: gloanțe, chirpici, porumb, șei, muzică, chitare, ulcioare, și iar gloanțe… Era acea legătură familială ce-i însufleția pe răsculați, îi adăpostea, îi ascundea, îi alimenta.

Celălalt calcul al generalului, în această noapte cu țipete de maimuțe și nori atât de joși, încât păreau gata să cânte adăpostind coloana și înnebunind-o ca și cum adevăratul cânt al sirenelor ar fi venit chiar din aer, și nu dinspre îndepărtata și atavica mare, era că, mai devreme sau mai târziu, țăranii se vor sătura de război și îi vor abandona pe rebeli. Și se ruga ca această clipă să sosească repede: n-ar mai fi trebuit să-l prindă și să-l judece pe propriul fiu.

Se amăgea singur, gândi îndată. Chiar dacă țăranii i-ar abandona, Andrés Miles nu era dintre aceia ce se predau ușor. Era dintre cei ce continuau să lupte, chiar dacă n-ar mai rămâne decât șase, doi sau un singur luptător, el însuși. Andrés Miles, cu fața lui arsă de soare și ochii săi melancolici, cu părul său des albit prea de timpuriu la treizeci de ani, cu trupul său zvelt, energic, nerăbdător, ghemuit în încordare, gata mereu să sară ca un animal de la munte. Desigur, nu aparținea asfaltului, nu era un animal al trotuarului. Muntele îl chema, îi ducea dorul. Din copilărie, la Guerrero, uneori se pierdea, urca pe munte și nu mai știai de el o zi întreagă. Apoi se întorcea acasă, dar niciodată nu recunoștea că s-ar fi rătăcit. O mândrie de o admirabilă stupiditate l-a făcut să iasă în evidență de mic.

Era mai bun fratele lui? Roberto era isteț, Andrés era inteligent. Roberto era calculat, Andrés era spontan, Roberto, un cabotin cu zâmbetul pe buze, Andrés, protagonist al dramei sincerității. Victime amândoi, bănuia cu durere tatăl. Andrés, încă din adolescență, s-a pus în slujba luptei celor de stânga. Nu s-a căsătorit. Politica, spunea, era soția lui legitimă. Amanta, o iubită din adolescență din Chilpancingo. Uneori o vizita. Alteori, venea ea în capitală. Andrés locuia în casa generalului, tatăl său, dar nu își arăta fata. Nu datorită unei convingeri burgheze. Mai degrabă pentru că voia s-o țină doar pentru el, nu dorea s-o judece cineva, nici măcar el însuși.

În schimb, Roberto, la douăzeci și opt de ani, se însurase și divorțase de două ori. Își schimba nevasta în funcție de propriile idei despre prestigiul social. Începu într-o întreprindere de înaltă tehnologie, hotărî să pună pe picioare propria afacere cu aparate electromagnetice dar aspira să fie un magnat al software-ului. Acum îi mergea binișor și nimic mai mult și de aceea se întorsese, divorțat, la căminul părintesc, în acord cu legea „italiană“, azi universală, să stai acasă cât mai mult și în felul ăsta să economisești bani, mâncare și servitori. Întotdeauna făcea rost de femei, deoarece era un tip bine, „cu tupeu“, își spunea tatăl, doar că nu le arăta, nici nu vorbea despre ele.

Pe tată și pe fii îi unea o singură femeie, mama Peregrina Valdés, moartă de colici când băieții nu ajunseseră încă la adolescență.

– Ai grijă de ei, Marcelino. Știu că ești disciplinat. Și iubește-i la fel cum m-ai iubit pe mine.

Roberto era foarte diferit de fratele său. Cu pielea mai albă, cu privirea ochilor verzi ascunsă de zidul neîncrederii și fața rasă de două ori pe zi pentru a șlefui parcă toate asperitățile scămoase de pe un chip care cerea încredere fără ca niciodată să o accepte de tot.

Amintirea caldă a familiei nu l-a împiedicat pe general să admită că trupa era descurajată. Zilnic cercetau munții lui Guerrero palmă cu palmă. Generalul era metodic. Pentru ca nimeni să nu-i reproșeze neglijență în îndeplinirea misiunii sale, care era să caute rebeli în fiecare ungher al muntelui. Miles știa că efortul său era inutil. În primul rând, pentru că banda de rebeli nu era numeroasă, iar muntele era imens. Revoluționarii știau bine asta și se ascundeau cu ușurință, schimbându-și locul în mod constant. Erau niște ace într-un imens car cu fân. Generalul exploră muntele din aer și nu zări nici măcar un drum, și cu atât mai puțin un sat. Pe vasta întindere a muntelui, nici

măcar o dâră de fum singuratică nu trăda viața. Desișul de nepătruns nu admitea alt spațiu decât propria sa natură compactă și verde.

Și în al doilea rând, pentru că trupa pe care o comanda știa că el știe asta. Începeau marșul în fiecare zi conștienți de faptul că n-au să găsească inamicul niciodată. Nimeni nu îndrăznea să spună cu glas tare ceea ce gândea: că această campanie inutilă a generalului Miles îi salva de o înfruntare cu dușmanul. Până acum, trăseseră doar în iepuri și în vulturi. Primii erau iuți și le ofereau un aț̂aț̂ător joc de tragere la țintă. Ceilalți erau devoratori de iepuri morți, pe care-i furau soldaților. Pactul de amăgiri între comandant și trupă îi permitea lui Marcelino Miles să se bucure de recunoștința oamenilor săi și să evite reproșurile superiorilor. Să-l întrebe pe oricare dintre soldați dacă generalul și-a îndeplinit sau nu misiunea de a-i căuta pe rebelii din munți. Să-i întrebe numai. Sănătatea comandantului era cea a trupei.

Trecuseră deja șase săptămâni de când începuse acea campanie ireală, când s-a întâmplat ceea ce generalul nici măcar nu bănuia, iar trupa nu și-ar fi imaginat niciodată.

Cantonați în Chilpancingo după trei săptămâni de explorare a muntelui, Marcelino Miles și soldații săi aveau aerul datoriei împlinite care le dădea dreptul la două zile de liniște. Oricât ar fi înțeles generalul că trupa, la fel ca și el, știa că răzvrătiții nu se aflau în munți, efortul fizic de a escalada și explora îi scăpa de orice învinuire: ce-ar fi dacă, dacă acum rebelii s-ar retrage pe înălțimi și dacă acum generalul și oamenii săi i-ar captura acolo?

Dacă în mintea lui Miles și a soldaților dădea târcoale gândul acestui joc dublu, îl ascundeau fără greutate. Generalul dădea ordine și trupa îl asculta. Generalul își îndeplinea întru totul datoria de a explora muntele. Trupa, de asemenea, de a acoperi fiecare palmă din costișa terenului singuratic și împădurit. Cine ar fi putut să le reproșeze că s-au eschivat de la datorie?

Roberto Miles. Un nimeni. Fiul cel mic al generalului. Roberto Miles, îmbrăcat cu o *guayabera*[34] și cu o havană insolentă și falică între dinți. Roberto Miles, așezat în holul hotelului cu o madlenă și o cafeluță amară pe masă, ce se răcea așteptând să apară taică-su și să nu arate – pentru că îi era indiferent – nicio surpriză.

Marcelino se așeză liniștit alături de Roberto, mai ceru o cafea și nu-l întrebă nimic. Nici măcar nu se priviră. Atitudinea severă a tatălui era ca un reproș mut. Ce făcea fiu-său aici? Cum îndrăznea să întrerupă o campanie

profesională cu prezența lui nu numai inutilă, ci și inoportună? Prezența lui era nepotrivită, o lipsă de respect. Nu știa că taică-su îl urmărea în munți pe fratele mai mare?

– Nu-l mai căuta în munți, tată, spuse Roberto sorbind cafeaua cu o încetineală voită. N-o să-l găsești acolo.

Generalul se întoarse ca să-și privească fiul cu răceală. Nu întrebă nimic. N-o să compromită – sau să zădărnicească, își spuse în sinea lui – proiectul său intim de *a nu-l găsi* pe rebel, de a-i înșela pe superiori, comițând greșeala de a nu se supune ordinelor.

Să vorbească Roberto. Generalul n-o să spună nimic. O profundă intuiție îi impunea această conduită. Să nu privească. Să nu spună. Când se văzu în oglindă în dimineața următoare, generalului i se păru ridicolă mustăcioara lui fină, la fel de subțire ca o linie trasă cu creionul și, din câteva mișcări cu aparatul Gillette, și-o rase, văzându-se dintr-odată curățat de trecut, de obiceiuri, de mândrii inutile. Se văzu ca un comandant înfrânt. Tricoul îi era larg și pantalonii îi atârnau în mod neglijent.

Reacționă. Își strânse cureaua, se spălă de sudoare la subsuori și își puse tunica, încheindu-se la nasturi cu furie și lipsă de chef în același timp.

Andrés Miles era deja la închisoare. Îi zâmbi tatălui său când îl arestară acasă la iubita lui, Esperanza Abarca.

– Niciun camuflaj nu-i mai bun decât invizibilitatea, a surâs fiul cel mare când a fost arestat. Sau, mai bine zis, trebuie să știi să vezi ceea ce este vizibil.

Și-a băgat în gură o mică banană dominicană și s-a predat fără să se împotrivească. Îi era de ajuns să vadă chipurile la fel de triste ale tatălui său și ale soldaților ca să înțeleagă că ceea ce făceau făceau împotriva voinței lor. Era ca și cum atât taică-su, cât și soldații nu mai înțelegeau brusc rațiunea acestei campanii al cărei scop era ceea ce se întâmpla acum – capturarea șefului rebel Andrés Miles –, ajungând la o concluzie nedorită ce-i punea pe toți în fața unei decizii fatale. Eliminarea rebelului.

– Numai să nu-mi aplicați legea fugarului, zâmbi Andrés când l-au legat de mâini.

– Fiule…, îndrăzni să șoptească tatăl.

– Domnule general, i-a răspuns fiul, cu glas de oțel.

Și așa și-a petrecut toată noaptea Marcelino Miles stând de vorbă cu sine însuși. Trebuia să-l judece pe fiul său în acord cu procedeul rapid stipulat de

codul militar? Ce comod era pentru autoritățile politice să-l împuște pe rebel fără să lase nicio urmă… – să-l facă să dispară, să provoace proteste trecătoare și să se asigure de triumful eventual al uitării. Ce complicat să-l ducă pe rebel în fața unor judecători ce ar stabili pedeapsa meritată pentru răzvrătire și nesupunere. Ce distrugător era pentru moralul patern să asiste la judecata fiului său și să fie obligat să prezinte infama dovadă: a fost denunțat de fratele său. Nu era mai bine ca Roberto să nu fie amestecat și ca tatăl să-și asume întreaga răspundere?

– L-am capturat în munți. Oamenii mei vor depune mărturie. Misiunea a fost îndeplinită. Poate fi judecat…

Și-a amintit de chipul lui Roberto când l-a denunțat pe fratele său…

– E așa cum doi și cu doi fac patru, a îndrăznit să ironizeze. Să nu-mi spui, tată, că niciodată nu ți-a trecut prin minte că răzvrătitul era ascuns ca un laș sub fustele amantei lui aici, în Chilpancingo?

Râse.

– Și tu rătăcind prin munți, ca să vezi…

– De ce, Roberto?

Masca ironică s-a făcut cioburi.

– Ai calculat, tată, cât costă să ai un frate care apare în fiecare zi în ziare ca un răzvrătit fugar? Te-ai gândit cât de grav dăunează toate astea afacerilor mele? Crezi că lumea, lumea, domnule general, guvernul, oamenii de afaceri, partenerii yanchei, toți, crezi că îmi vor acorda încredere cu un frățior *guerrillero*? Pentru numele lui Dumnezeu, tată, gândește-te la mine, am douăzeci și opt de ani, nu mi-au mers bine afacerile, dă-mi o șansă, te rog…

– Era o chestiune de timp să-l capturăm. N-ai avut răbdare, a spus Marcelino Miles făcând un mare efort de împăcare.

– Nuuuuu, i-a râs în față fiul cel mic. Baliverne! Tu umblai făcând pe prostul, ca s-o spunem elegant, tu…

Generalul s-a ridicat, l-a plesnit cu cravașa peste față pe fiul său, Roberto, și a pornit spre închisoare.

– Dați-i drumul, i-a spus căpitanului gărzii. Spuneți-i să dispară cu adevărat de data asta, pentru că a doua oară nu mai scapă.

– Dar, domnule general… Dacă află superiorii o să vă…

Miles l-a întrerupt cu brutalitate.

– Cine o să spună ce s-a întâmplat? întrebă dur ca o stâncă de bazalt.

– Nu știu…, a șovăit căpitanul. Soldații…

– Îmi sunt credincioși, a răspuns fără să se îndoiască generalul. Niciunul nu voia să-l prindă pe fiu-meu. Dumneata știi asta.

– Atunci, domnule general, celălalt fiu al dumneavoastră, i-a răspuns căpitanul pe un ton la fel de ferm. Cel care l-a denunțat…

– Iuda, domnule căpitan?

– Păi, eu…

– Fiul meu, Cain, domnule căpitan?

– Cum spuneți dumneavoastră…

– Ce părere ai de legea fugarului, domnule căpitan?

Acesta înghiți în sec.

– Păi, că uneori nu există altă soluție…

– Și ce ți se pare mai rău, domnule căpitan, răzvrătirea sau trădarea? Repet: ce pătează mai mult onoarea armatei? Un rebel sau un turnător?

– Onoarea armatei?

– Sau cea a familiei, dacă preferi…

– Nici nu se discută, domnule general, clipi din ochi acum căpitanul Alvarado. Trădătorul este un nemernic, rebelul este respectabil…

Nimeni nu știe cine l-a împușcat pe la spate pe Roberto Miles când intra în hotelul La Gloria din Chilpancingo. A căzut mort ca trăsnit în stradă, în mijlocul unei bălți, apărute la fel de brusc, de sânge gros ce se scurgea cu o sclipire sinistră din *guayabera* foarte albă.

Generalul Marcelino Miles comunică superiorilor că rebelul Andrés Miles reușise să scape din arestul armatei.

– Domnule secretar, drama aceasta a familiei este foarte dureroasă. Cred că înțelegeți că mi-a fost foarte greu să-l prind pe propriul fiu după ce șase săptămâni am răscolit muntele în căutarea lui. Mi-am îndeplinit misiunea. Nu mi-am putut imagina că celălalt fiu al meu, Roberto Miles, îl va amenința cu pistolul pe demnul căpitan Alvarado ca să-l lase să scape pe fratele său, Andrés.

– Și pe Roberto cine l-a omorât, domnule general?

– Chiar el, căpitanul Alvarado, domnule secretar. Un soldat viteaz, vă asigur eu. Nu putea lăsa ca fiul meu, Roberto, să-i păteze onoarea de ofițer…

– Este un asasinat.

– Așa crede și căpitanul Alvarado.

– Crede? Sau știe? Doar crede? întrebă cu o exaltare stăpânită domnul secretar al Apărării Naționale.

– Domnule general, căpitanul Alvarado s-a alăturat rebelilor din Armata Populară „Vicente Guerrero“, în Sierra Madre del Sur.

– Ia te uită, bine că s-a unit cu răzvrătiții și nu cu traficanții de droguri.

– Așa este, domnule general. Dumneavoastră vedeți că patru din zece se alătură traficanților de droguri.

– Atunci știți care e datoria dumneavoastră, generale Miles. Continuați să-i căutați, spuse secretarul cu un zâmbet foarte ironic, în care Marcelino Miles întrezări anticiparea unui viitor nedorit.

Marcelino Miles se întoarce cu plăcere în munții lui Guerrero. El iubește plantele și păsările de la munte. Nimic nu-i face mai mare plăcere decât să recunoască de departe un migdal tropical, străjer înalt al selvei, arzând parcă în fiecare toamnă ca să se lepede de frunze și să-și pună îndată straie noi: flori ca niște stele, un parfum ce adună bondarii, fructe galbene cărnoase. Și, de asemenea, de foarte aproape, îi place să descopere o iguană neagră – *la garrobo* – în căutarea unei stânci fierbinți de munte. Numără cele cinci petale ale hibiscușilor; se miră că floarea crește nu numai în grădină, ci și în adâncul desișului. Își înalță privirea și surprinde zborul gălăgios al coțofenei cu capul alb cu creasta sa neagră, gâtul lung al unui *luis social* cu coroana sa pătată, cu ciocul ascuțit ca al unui colibri roșcat. Pasărea-ceas bate orele cu ciocul său cenușiu, vorbind cu cucul-veveriță în zborul său ondulat… Asta este cea mai mare plăcere a lui Marcelino Miles. Să recunoască copacii. Să admire păsările. De aceea iubește muntele lui Guerrero. Nu-l caută pe Andrés. Îl uită pe Roberto. Este militar din pură pasiune.

Corul copiilor îndurerați

de ce ne cărăm?
pentru că tata nu-mi dădea voie să mă joc cu alți copii nimeni nu putea să vină să se joace
cu mine nu puteam să merg în excursie
pentru că tata ne bătea la fel pe mama și pe mine
pentru că mamei îi era frică și mie la fel ca și ei
pentru că închisă în camera mea aud insultele loviturile
pentru că am coșmaruri
pentru că nu dorm
pentru că tata n-o respectă pe mama și dacă n-o respectă pe ea nu mă poate respecta
nici pe mine
pentru că tata mă obligă să fac un duș rece ca să fiu cuminte
pentru că tata mă obligă să văd filme porno la televizor cu el
pentru că dacă tata o insultă pe mama eu de ce nu?
de ce ne cărăm?
pentru că au abuzat de noi ne-au violat ne-au amenințat cu cuțite
pentru că ne-au gonit de-acasă
tata și mama, tata abuziv, mama nemăritată, mama și tata divorțați, părinți
drogați, părinți bețivi, părinți fără slujbă
pentru că pentru tata și mama noi suntem oglinda tinereții lor pierdute
pentru că tata și mama se resimt de pe urma vieților lor și le distrug pe ale noastre ca să nu îndrăznim să fim mai buni
pentru că nu avem bunici și bunicii nu au bunică
pentru că soțul meu voia un moștenitor bărbat și m-a pus să avortez când
doctorul i-a spus că pruncul este fată ca mine
ultrasunete ultrasunete sexul fătului nu mai e un secret
munți de fețe
mai mulți fețe decât gunoi

fetița este nedorită până la urmă va pleca cu soțul va pierde numele tatălui ei
să educi o fată e ca și cum ai strica orzul pe gâște soțul va profita de educația pe care
i-am dat-o cu atâta sacrificiu
nerecunoscători
(sexul unui făt nu mai este un secret)
(sexul îl botează gunoierul)
scapă de familiile fericite
uită-te la părinții tăi: doar cu violență se aranjează lucrurile
uită-te la părinții tăi: nu le respecta pe femei
uită-te la părinții tăi: tatăl tău te-a omorât deoarece voia s-o omoare pe maică-ta și
erai mai la îndemână
și acum unde?
scapă de târfa de familie de școala care îndobitocește de biroul sufocant de singurătatea
străzilor
băiete, fă-te motoboy, primești o motocicletă îți bați joc de semafoare de înjurături
de poliție de nesfârșitele ambuteiaje
zigzag motoboy omoară pietoni liberliberliber rapidrapidrapid
adrenalină expres glonțmoto motoboy urban cowboy
chiar dacă ești cel ce moare cu punctualitate în fiecare zi unicul din o mie de motoboys care
se salvează într-o zi ca să moară zdrobiți unul după altul în zilele următoare
și acum unde?
alătură-te bandei flashmob raza trăsnet verifică unde e petrecerea astăzi
scapă: vino și împerechează-te risipește-te nu mai mult de două minute împreună
aceasta este petrecerea
prieteniei trecătoare a comunicării imposibile a fugii instantanee
soarbe-ți coca și aleargă
nu există ieșire
fugi înainte de a se da alarma de-a te înhăța de a ți se aplica legea fugarului
repede repede sărutul salutul permisul

și acum unde?
afurisit șmecher împuțit fără căpătâi
nu ai casă? nu am casă pentru că nimeni nu mă caută și nu mă caută nimeni pentru că nu am casă
câți sunteți? Câte muște sunt într-o budă cu ferestrele deschise?
de ce nu te întorci?
pentru că nu mai sunt un copil împuțit sunt un bărbat ca tatăl meu
de ce nu te întorci?
pentru că m-am pierdut
ajută-mă

The Gay Divorcee

Guy Furlong și José Luis Palma s-au cunoscut în vechiul cinematograf *Balmori* de pe Avenida Álvaro Obregón, un somptuos palat *art déco* cu cea mai bună instalație de sunet din acea epocă și o strălucire seducătoare de bronzuri, oglinzi și marmuri lustruite. S-au așezat din întâmplare unul lângă altul. Prima atingere a genunchilor a fost evitată cu o grabă nervoasă. Cea a coatelor, iertată. Cea a mâinilor ce s-au unit în timpul hohotelor de râs cerute de secvența de pe ecran, spontană, stânjenitoare doar un minut – o clipă înainte de a li se întâlni privirile care, cu intensitatea lor, au estompat baletul erotic al lui Fred și Ginger pe ecran.

The Gay Divorcee se numea filmul în care juca perechea Rogers–Astaire. Apoi veni *The Gay Desperado,* cu un cântăreț italian îmbrăcat în costum de mexican, și mai târziu *Our Hearts Were Young and Gay*, autobiografia unei actrițe de pe Broadway. Doar că pe atunci cuvântul „gay“ însemna doar „vesel, nepăsător, fericit“, pe când homosexualilor li se rezervau denumiri disprețuitoare și insulte. Poponar, pederast, efeminat. Toată gama. Patruzeci și unu, datorită numărului de membri ai unui vechi club de burghezi travestiți. *Adelite*[35], pentru că erau „populari în rândul armatei“ datorită relativei ușurințe cu care abordau soldați ce nu aveau nimic împotriva unui număr rapid. Curiști cu „c“ de la Mexic și de la García Lorca, poetul asasinat, păsări din Havana, țeline din Sevilla, floră din Alicante și Adelaide din Portugalia.

Și din nou în Mexic, o gamă de c-uri pentru clasificarea întregului grup sexual. Le place să-mbuce ceva. Le place să ia ceva tare în cur. Savurează ciocolata caldă. Ploaia de substantive și adjective disprețuitoare despre homosexualii mexicani poate că ascundea doar, în mod grosolan, propriile înclinații, foarte deghizate, ale celor mai masculi dintre masculi: cei ce-și înșelau nevestele cu bărbați și aduceau în decentul cămin conjugal răul venerian. Plăcinte cu *cold cream.* Curiști.

José Luis și Guy, din primul moment, printr-un acord tacit, dar pus în practică, au format o pereche ce nu se ascundea sau se scuza. I-a ajutat faptul că s-au cunoscut la cinematograf când amândoi aveau doar optsprezece ani. Încă

nu erau independenți, dar relația lor timpurie i-a făcut să caute cât mai repede un mod de a-și lăsa familiile (cărora nu le-a păsat, pentru că așa hotărâseră cei doi amanți) și de a trăi împreună. Guy a reușit primul, deoarece succesul său ca impresar artistic i-a adus câștiguri bune și i-a permis să-și deschidă o agenție numită Artvertising care și-a făcut repede o clientelă distinsă. Între timp José Luis termina, la douăzeci și trei de ani, Dreptul.

I-a ajutat faptul că s-au cunoscut la cinematograf. În imaginile de argint de la Balmori au găsit capacitatea de uimire care le-a aprins și le-a menținut vie dragostea. Au împărțit atracția exercitată de filme în funcție de diferitele modele de neatins pe care le oferea întunericul de neînlocuit al cuibului cinematografic. N-au dat atenție frumoșilor ca Robert Taylor, durilor ca James Cagney, extrovertiților tip Cary Grant, introvertiților tip Gary Cooper, dar au căzut în admirația, tainică în androginia ei, a Gretei Garbo, femeia care ar vrea să fie toți bărbații, dar femeia ce nu va ajunge să fie niciun bărbat. „Mademoiselle Hamlet“, cum îi spusese Gertrude Stein (sau poate Alice Toklas?). „Sfinxul.“ Chipul ei de o indiferență iernatică se proiecta pe ecran oferindu-se și sfidându-te totodată. Lăsați-mă singură, ca pe toreadori, dar posedați-mă, ca pe curtezane.

De îndată ce au reușit să se mute împreună într-un cochet apartament în stil neoclasic din cartierul Roma, Guy și José Luis au pus câteva fotografii ale Gretei Garbo în locuri strategice, deși tablourile principale le-au fost dăruite de Alfonso Michel și Manuel Rodríguez Lozano. O natură moartă ce palpita cu răsuflări vitale în exuberantul, nepieptănatul și voinicul Michel (un mamoș al picturii) și un cortegiu funebru în tonuri negre, albe și cenușii, datorat lui Rodríguez Lozano (groparul său).

În același timp, au început să lucreze în profesia lor. Guy Furlong a deschis o galerie de artă pe Calle de Praga pentru pictorii de șevalet ca să demonstreze că în Mexic există și altceva decât pictura murală. José Luis a deschis un birou de avocatură pe Avenida Juárez, care s-a specializat repede pe discrete procese de divorț, partaje, tutele și alte complicate probleme ale vieții familiale, ce trebuiau izolate de opinia generală și curentă.

– Ca să fim așa cum suntem, avem nevoie de bani, a spus cu înțelepciune José Luis și, bineînțeles, Guy a fost de acord.

Ca să nu ducă grija banilor, trebuiau să facă bani. Fără ostentație. Principalul era să-și mențină vie dorința, capacitatea de uimire, să-și petreacă

timpul împreună, să creeze un fond comun de amintiri și o oază evanescentă de dorințe. Dacă iubirea se împărțea în funcție de diferite modele de neatins, dragostea se concentra într-un singur model intim. Ei înșiși.

Cei doi tineri stabiliră anumite reguli ale vieții lor în comun. Cum spusese Guy într-o seară:

– Prima dată când m-ai iubit m-ai acceptat pentru totdeauna fără să mă supui la nicio probă sau să-mi ceri să reafirm în fiecare moment legăturile care ne unesc. Între noi, complicațiile sunt de prisos.

N-a fost nevoie, într-adevăr, să-și declare o dragoste ce exista în chip la fel de spontan ca un jet de apă, deși cu referințe constante la tot ce le plăcea și îi identifica în viața din jurul lor. Intimitatea era ceva sfânt, de neatins, diamantul impalpabil care, pipăit prea mult, putea să se transforme în cărbune. În camera secretă a intimității, Guy și José Luis stabiliseră o relație la fel de apropiată de ea însăși ca apele de continentul lor. „Moarte fără sfârșit“, marele poem al lui José Gorostiza, a fost una dintre bibliile vitale ale perechii. Forma era fondul și fondul era forma, fără altă rațiune decât fireștile desfătări ale pipăitului născute în acea tot mai îndepărtată după-amiază la cinema. Bucuria admirării reciproce. Înțelepciunea respectului datorat fiecăruia și perechii.

Cât despre lume… Nu erau ingenui. Știau că trăiesc în societate și societatea ne pune la încercare, cere examene periodice, mai ales amanților homosexuali care au îndrăzneala să fie fericiți. José Luis și Guy s-au pregătit cu mult umor pentru proba mondenă, conștienți că vor să stabilească contacte cu grupul, dar evitând (ca pe râie) promiscuitatea.

– Nu ești cochet, îi spunea José Luis lui Guy. Îți place doar să-ți expui farmecele. Îți place să te arăți în lume. Și faci foarte bine. Ești frumos și trebuie să te lași admirat. Îmi place că ești așa. Îmi place că ești admirat.

– Te înșeli, îi răspundea Guy. E nevoie să mă cunoști ca să mă iubești. E greu să plac cuiva care nu mă cunoaște.

Râdeau de aceste vorbe și erau de acord că:

– Oricând poate apărea cineva care să ne seducă.

Până acum nimeni nu se băgase între ei. Comportarea serioasă și amabilă a tinerilor, stabilitatea lor ca pereche îi făceau simpatici. Se îmbrăcau bine, vorbeau frumos, le mergea bine în profesiunile lor. Îi criticau pe ceilalți în intimitate. Nu erau „bârfitori“.

– Ai văzut ce față avea Villarino? Ți-a făcut ochi dulci.

– Dar îți place să fiu admirat, n-ai spus așa?

– Fă impresie acum, cât ești tânăr. Uită-te la Villarino ca să nu ajungi niciodată un bătrân izmenit. Ce groaznic!

– Nu. Ce ridicol!

Amândoi fuseseră educați în colegii englezești, dar niciodată n-au făcut aluzie la ceea ce se numește „viciul englezesc". Acceptau, în schimb, o regulă de comportare învățată cu educative lovituri de băț la fund.

– *Never complain. Never explain.*

Să nu te plângi niciodată, să nu dai niciodată explicații. Exigențele amorului se impuneau în mod firesc, fără a fi nevoie de plângeri sau de explicații, chiar în timp ce făceau amor. Exigențele dinaintea actului amoros de obicei omorau plăcerea, făcând abstracte implicitele sale satisfacții, anulate de severa antagonistă a dragostei care este logica, cu toate că aceasta nu făcea decât să consolideze competența profesională a ambilor bărbați.

Exista deci un foarte atrăgător echilibru în viețile lor, dozate între muncă și viața particulară. Ceea ce nu înseamnă că prietenii mei, Guy și José Luis, nu avuseseră o viață socială în foarte animatul Ciudad de México al anilor '40, '50 și până la jumătatea anilor '60. Au făcut parte din diverse grupuri create în ritmul aproape biologic al deceniilor și al extinderilor lor inovatoare, al decăderii lor inevitabile, al aderării și al desprinderii acestora de grupurile sociale și, în mod particular, de buna burghezie din care făceau parte amândoi. Au avut parte de sfârșitul petrecerii dominate de Diego Rivera și Frida Kahlo, două mari bomboniere colorate, care evitau cu abilitate loviturile guvernelor, ale partidelor politice sau ale claselor sociale. Artistul mânca separat. Nu datora nimănui nimic, era dator doar artei. Frida și Diego se legănau în mod pitoresc la o înălțime de neatins, la care puteai ajunge doar dacă te numeai Troțki, Breton sau Rockefeller, sau dacă erai, pe de altă parte, un modest cârciumar, proiecționistul de la cinema sau indispensabila infirmieră de la spital. José Luis și Guy au avut parte în anii '40 doar de sfârșitul petrecerii, de coada cometei ce purta în generoasa ei stelă lumini de creație artistică, confuzie sexuală și arbitrarietate politică.

Pe urmă s-au învârtit printre viorile romantice de la barul RendezVous al lui Reyes Albarrán și prin Jockey Club, care ajunsese să fie locul de întâlnire duminicală cel mai discret, distractiv și rafinat datorită conducerii unui bărbat simpatic și elegant, Jaime Saldívar, în stare să se facă urmat, asemenea

flautistului din Hamelin, de către infanții cu blazon nou și patriarhii de stirpe veche. Cu toate că amestecul de *épaves* europene ale celui de-Al Doilea Război Mondial și vedetele unui Hollywood indecis între Noul Plan al lui Roosevelt și Vânătoarea de Vrăjitoare a lui McCarthy își dădea întâlnire la Ciro's al piticului A.C. Blumenthal, partener al gangsterului Bugsy Siegel, și în puținele cabarete intime rămase de pe vremea războiului, Casanova, Minuit, Sans Souci…

Au urmat aventurile grupului basfumist împătimit și anarhic inventat de pictorul Adolfo Best Maugard, fost asistent al lui Serghei Eisenstein în Mexic și înzestrat cu o vestală în rezidența sa, Mercedes Azcárate, și cu un filozof blond și uscățiv, Ernesto de la Peña, care știa douăzeci și ceva de limbi, inclusiv pe cea a lui Hristos, și stăpân, grupul, al unei flegmatice vocații alarmiste într-o societate capabilă încă să se mire și să uite de la o zi la alta propria noutate. Basfumismul n-a ajuns niciodată mai departe de un avertisment à la Chaplin adresat unei societăți dezumanizate.

A fost ultimul strigăt al anilor '40, înainte ca imensul oraș să fi devorat orice încercare de grupare la adăpostul culturii și de a-și crea o personalitate cu ajutorul cercurilor de avangardă. La orizont se întrezărea deja Zona Rosa, amestec de Saint Germain des Prés și Greenwich Village în jurul unui loc numit Café Tyrol, prezidat, seară de seară, de un scriitor columbian stabilit în Mexic încă din 1960, Gabriel García Márquez, zonă pe care pictorul José Luis Cuevas o botezase „pisica ce seduce cu zgârieturi".

Pe atunci Guy Furlong și José Luis Palma erau singurii mexicani care se mai îmbrăcau în smoching pentru cină. Se distingeau prin reticența de a renunța la stilul lor din tinerețe. Amândoi își bazau eleganța pe stil, nu pe modă. Partea proastă era că în anii șaizeci, dacă te îmbrăcai cu smoching la un cocteil sau la un vernisaj, riscai să fii luat drept chelner. Bătrânul seducător de adolescenți, Agustín Villarino, își predase de mult documentele la ghișeul Eternității. Dar nu fără să lase un succesor în Mexic, pe nepotul său, Curly Villarino, și aici începe de fapt istoria noastră.

Guy și José Luis nu voiau să rămână în urmă. Grupurile și cercurile menționate își proclamau în mod tacit modernitatea, cosmopolitismul și tinerețea. Cele trei idealuri le condamnau la dispariție. Modernitatea era sortită să se spulbere rapid pe altarul propriei actualități în declin și în favoarea următoarei noutăți supernoi care, fie că se numea postmodernă sau retro, respingând sau evocând nostalgiile sale nu făcea decât să repete avertismentul

dat Modei de către Moarte în *Pensieri*, de Giacomo Leopardi: Madama la Morte, Madama la Morte, nu mă întreba cine sunt: eu sunt Moda, Moartea… Eu sunt tu.

Apoi, petrecerile s-au stins într-un *slumming*[36] lipsit de farmec, prin cabarete uitate de Dumnezeu, dar unde se petrecea bine, în cartierul Guerrero și în San Juan Letrán. El Golpe, El King Kong, El Club de los Artistas… Și dacă voia cineva să danseze mambo duminica cu servitorii săi, salonul Los Ángeles făcea să dispară, într-o atmosferă de petrecere și falsă democrație, barierele dintre clase. Au murit de moarte naturală cabaretele de *danzón*[37], unde partenerele erau plătite, Río Rosa de lângă Plaza de Toros și Waikiki, unde singura vegetație erau cactușii de pe Paseo de la Reforma. Supraviețuia, pentru că devenise celebru datorită lui Aaron Copland, salonul México, cu faimosul său anunț: *Nu aruncați țigări aprinse pe jos, fetele ar putea să-și ardă tălpile*.

Cosmopolitismul la modă cerea un centru mondial de atracție, cum a fost Parisul în secolul al XIX-lea sau New Yorkul în al XX-lea. Prăbușirea imperiilor coloniale după cel de-Al Doilea Război Mondial a însemnat sfârșitul uneia sau chiar a două metropole ale culturii în favoarea unei revendicări a tradițiilor ancorate, fiecare, într-un calendar diferit de cel occidental. Pentru un mexican, era în orice caz mai ușor să facă referiri la mayași sau la baroc decât la contribuțiile Kenyei, Indoneziei sau ale Tombuctuului, noi capitale ale antropologiei deghizate în revoluția lumii a treia.

În ceea ce privește tinerețea, aceasta începea să se transforme într-un bulevard solitar pe care José Luis și Guy nu-l mai străbăteau deoarece aveau impresia că sunt niște fantome. Le era greu să renunțe la obligația de a fi reprezentanții *unei* tinereți. Le rămânea mâhnirea că începeau să piardă – despărțire, moarte, abulie – oameni care, fără modestie, își spuneau lor înșiși *our crowd, our set*[38]. Aceste complimente n-au fost totuși recviemul unei certitudini constante pentru Guy și José Luis: noi nu ne lăsăm antrenați de un grup de oameni de care ne putem lipsi, noi n-am fost interșanjabili, noi *am fost de neînlocuit unul pentru celălalt*.

În decursul acestor schimbări, cei doi au rămas cu prietenii care nu se dedicaseră violenței și care nu căzuseră în ghearele morții. E nevoie de prieteni triști cărora să le poți povesti ceea ce nu-i spui iubitului. E nevoie de prieteni răbdători ce ne acordă timpul pe care iubitul ni-l refuză. E nevoie de prietenul

care ne vorbește de iubitul nostru și trezește în noi un fel de căldură împărtășită ce are nevoie de prezența unei terțe persoane, un confident special. Și mai ales e nevoie să respectăm relația cu prietenul care nu ne este iubit și ne dă siguranța pe care pasiunea o poate altera.

Pentru Guy și José Luis, relația cu prietenii implica în secret o obligație, aceea de a evita promiscuitatea. Ceea ce însemna implicit că o prietenie, oricât de strânsă ar fi fost, n-ar fi trecut niciodată bariera amorului fizic. De-a lungul tinereții și al incipientei lor maturități, Guy și José Luis își propuseseră să participe la orice, dar cu măsură, fără grosolănie, fără jigniri. Comentau între ei că un cuplu are nevoie de ceilalți, dar trebuie să-și rezerve dialogul pentru ei, fără să-și dezvăluie intimitățile celorlalți, grupului. Și mai ales, trebuie să respectăm relația cu prietenul care nu ne este iubit și ne dă siguranța pe care pasiunea ar putea să ne-o răpească.

Atât Guy, cât și José Luis, acum în ariergarda avangardistă, au crezut că acest prieten era Curly Villarino, punte între cei aproape șaizeci de ani ai perechii noastre și cei treizeci și ceva ai restului lumii. Guy și José Luis sufereau senzația de pierdere a „grupului", cercul ce îi însoțise între vârsta de douăzeci și cincizeci de ani, decimat acum de ani, moarte, delăsare, pierderea centrului orașului și a excursiilor în împrejurimile unui oraș dantesc: o selvă sălbatică.

Într-un cuvânt, fiecare grup vine cu întrebarea sa, „Ce impresie facem?". Aristocrații de la Jockey, tineretul de aur de la L'Aiglon, artiștii și intelectualii din Zona Rosa. Toți doreau să impresioneze și în această aspirație consta înfrângerea sau triumful membrilor grupului. Ambele trecătoare, însă cei învinși trebuiau să aleagă între a se întoarce la familiile lor sau la strigătul lui André Gide – familii, vă detest –, să se mulțumească cu o viață boemă tristă, în sărăcie, în singurătate, mizeră, sau foarte dependentă de ce reușeau să cerșească în calitate de cel mai „supus" fiu din casă. Doar câțiva au izbutit să înoate în apele agitate ale „grupurilor" de altădată impunându-și talentul prin dure exigențe de indisciplină, epurări ale monogamiei (succesive uneori) și absențe bine dozate din patria devoratoare. Ciudad de México amenința să mănânce de viu pe fiecare dintre locuitorii săi, indiferent că erau victime sau călăi.

În loc de un singur centru – între Zócalo și Ángel –, Districtul Federal se deplasa în cercuri concentrice tot mai îndepărtate de ceea ce Guy și José Luis considerau „inima" orașului. Zona Rosa avea să sfârșească, mai târziu, prostituată și casă de toleranță, surghiunindu-și geografia mobilă de

restaurante, cafenele și buticuri în Avenida Masaryk, de unde avea să se deplaseze repede spre centru, acum ocupat de bandele de jefuitori de mașini, hoți de ceasuri, familii întregi de escroci specializați în golirea caselor, asaltarea băncilor, mânuirea șperaclului, asasinatul plătit, bătăi și înjunghieri, proxenetism și concubinaj. Foști pensionari fără pensie, oameni care fugeau de justiție, șarlatani… Ce mai rămânea din fostul Oraș al Palatelor? Un mare supermarket plin de conserve de sânge și sticle de fum? Sânge și foame, articole de primă necesitate ale orașului-monstru.

– Societatea de consum, scria Georges Bataille în *Partea blestemată*, au inventat-o aztecii. Mâncau inimi.

Guy și José Luis credeau că-și salvaseră inimile de rituala antropofagie mexicană. La cincizeci și șase de ani, puteau să privească retrospectiv cu nostalgică înțelegere întâlnirea lor din tinerețe de la cinematograful Balmori și să-și spună cred că am scăpat, credem că nu am avut parte de emoții nedorite, credem că acum nimic nu ne mai poate tulbura… Au condamnat orașul la moarte.

N-au avut în vedere împotrivirea lui Curly Villarino, ce se încăpățâna să retrăiască vremurile unei libertăți aristocratice rezervate, în această perioadă a istoriei, doar unui pumn de multimilionari și membrilor familiilor regale europene și arabe. Aceasta a fost cartea de vizită a lui Curly: o chemare spre nostalgia epocii juvenile a lui Guy și José Luis, o dulce evocare a timpului pierdut pe care el, Curly Villarino, părea sau pretindea să-l reîncarneze doar în folosul celor doi prieteni.

– Toți prietenii unchiului meu, Agustín, au murit. Din epoca aceea nu rămâneți decât voi, Guy, José Luis… iubiții mei. Sunteți aroma mea seducătoare.

O spunea în mod infantil și adorabil. Datorită glasului și comportamentului său, îi iertai înfățișarea cam excentrică de copil dolofan care n-a crescut. Un *baby-fat* cu obraji bucălați, ce se legăna de pe un picior pe altul, cu o mișcare emfatică a buzelor sale roz de heruvim, deși seraficul grăsan era trădat de niște ochișori miopi în spatele unor ochelari mici, în stilul lui Schubert care, Curly *dixit*, vor sfârși prin a elimina megaochelarii de aviator caracteristici deplorabilului deceniu al minijupei, al macrocenturii și al pantalonilor evazați.

Întreaga existență sferică a lui Curly era încununată de o claie de păr creț, pe vremuri blond, dar acum vârstat de șuvițe cenușii, asemănătoare cu inspirata perucă a marelui Harpo Marx. Dar dacă acesta era mut în chip notoriu, Curly vorbea neîncetat, cu vervă și dezinvoltură. Le-a căzut bine prietenilor mei, cărora le-a spus, când s-a prezentat:

– Nu sunt dezinteresat, să nu credeți asta nicio clipă. Voi sunteți clasicii mei. Și eu am nevoie de un „clasic" ca să trăiesc și să mor. Voi (i-a privit cu inocență) îmi păreți perfecțiunea rasei. Sunteți *mon genre*, dacă așa ceva se poate repeta. Nu, vorbesc serios. Totul ar fi perfect dacă am fi nemuritori. Dar cum nu suntem, să fim cel puțin interminabili. Adică, să ne întrebăm: de ce suntem tolerați noi, homosexualii? Răspuns: ca să nu fim discriminați. Dacă acceptăm acest adevăr, să admitem consecințele sale. Eu nu fac decât să caut ocazii pe care „normalitatea" mi le-ar refuza.

Și, după un oftat adânc:

– Uneori le găsesc, alteori nu. Toți suntem ca niște submarine care străbat porturile de lux verificând dacă iahturile au ancoră sau nu, câte cochilii li s-au lipit de cocă, dacă nava este veche sau nouă. Atunci, vă avertizez, *atac*. Atac cu adevărat. Cu torpile. Avertizez, ca să nu se înșele nimeni. Dacă bănuiesc că o pereche nu funcționează bine, încerc s-o seduc…

Guy și José Luis au zis că acest Curly este un bufon simpatic, reminiscență a celor mai răsunătoare excese ale unei epoci trecute. Acum, personalitățile deosebite se pierdeau în sulfuroasa magmă urbană, grupurile se dezintegrau și singura soluție era să cauți într-un car strălucitorul ac al strălucitoarei excentricități de altădată.

– Îți dai seama că începem să vorbim ca doi boșorogi? comentă Guy.

José Luis nu dădu semne nici de melancolie, nici de fatalitate.

– De aceea ne place Curly. Cum e tânăr, se potrivește cu noi.

– Înainte nu aveam nevoie de clovni, se încruntă Guy.

– Nu, dar asta pentru că toți erau comici, în afară de noi doi.

– Așa de mândru te simți de purtarea noastră?

– Mândru nu este cuvântul potrivit. Nu fi pedant. Poate serioși, serioși în mijlocul circului. *Serioși* ar fi cuvântul potrivit. Niciodată n-am înșelat și nu ne-am lăsat înșelați. Dacă privești bine viața noastră, Guy, trebuie să admiți că am fost observatori, dar niciodată participanți deplini.

– Pentru că n-am permis niciodată ca legătura noastră privată să se confunde cu viața noastră socială?

– Ceva mai mult. Pentru că am fost martori pentru a fi supraviețuitori.

– Crezi că am supraviețuit? În ce măsură?

– În măsura a ceea ce ne-am propus să fim. O pereche fidelă, Guy. Cred că amândoi știm foarte bine că niciodată n-am fost neloiali. Eram înconjurați de promiscuitate. Niciodată nu ne-a atins.

– Nu fi așa de sigur, glumi Guy. Mai avem timp.

Pe punctul de a împlini șaizeci de ani, Guy și José Luis își consolidaseră atât relația personală, cât și viața profesională și raporturile – tot mai rare – cu o societate în care nu se mai recunoșteau. Suișuri și coborâșuri prea abrupte. Nume vestite deveneau infame. Oameni anonimi se bucurau de cele cinci minute de celebritate warholiană înainte de a face o tumbă și de a dispărea. Normele nesuferite ale ipocritei morale catolice dispăruseră doar pentru a fi înlocuite de nu mai puțin ipocritul cult al imoralității: plăcere, bani, consum trâmbițat ca dovadă a libertății și sofisticată indiferență cu mască de sinceritate chiar și din partea celor care nu practicau acest cult, dar se simțeau obligați să îl oficieze. Nu mai rămâneau insule stabile. Totul era ca un imens Xocimilco[39] politic și social plutind în derivă, brăzdat de luntri cu nume scrise cu flori ce se ofileau de la o zi la alta. Se schimbau oamenii aflați la putere. Rămâneau viciile puterii.

Curly, pe vremea aceea, era o insuliță de desfătare și de nostalgie după o lume pierdută, cea a tinereții lui Guy și José Luis. Le aducea gustul particular al glumei deocheate, excesul caricatural, pe care firea *în expectativă* a perechii Furlong–De Palma o cerea aproape ca pe un drept dobândit. Curly era show-ul lor.

Bineînțeles că tânărul grăsan depășea măsura în fapte și vorbe. Adică, el singur înlocuia mai multe generații ale trecutului social. Asta făcea parte din farmecul lui. Era inevitabil. Pentru Guy și José Luis, era o reminiscență. Ca un Oscar Wilde mai mic, Curly arunca cu paradoxuri și *bons mots*[40] în stânga și-n dreapta.

– Viața ar fi perfectă dacă eu aș fi nemuritor.

– Promiscuitatea este să te placi pe tine însuți.

– Sexul nu aduce fericirea, dar calmează nervii.

– Amity e atât de beată, că bea chiar și apa din vazele de flori.

– Nimic nu-i mai excitant decât să i-o tragi unui bărbat în biserică.

– Problema cu Rudy este că are proteză ortopedică.

– Gustavito are o cataplasmă la cap.

Aceste glume maliţioase erau primite cu râsete, mai vesele ale lui Guy decât cele ale lui José Luis, care îi mărturisi iubitului său că excesele verbale ale lui Curly începeau să-l obosească.

– Poate fi foarte obraznic. Nu este stilul nostru.

– Nu-l lua în seamă, José Luis. Obrăznicia nu face decât să ascundă vidul intelectual. Doar nu te aşteptai ca un băiat ca el să fie profund?

– Profund nu. Dar nici obraznic.

– Las-o baltă. Cine l-ar putea înlocui pe acest binecuvântat Rigoletto picat din cer?

– Sau ieşit dintr-o gaură cu pucioasă, cine ştie…

Li s-a făcut milă de el într-o seară când, aflându-se la masă la un restaurant de pe Calle de Havre, privirea lui Curly începu s-o ia razna în mod periculos. Guy stătea cu spatele la sală. José Luis, aşezat alături de Curly, a putut să aprecieze obscurul obiect al dorinţei.

Un tânăr măsliniu trecea dintr-o parte în alta cu mişcări de o uşurinţă ancestrală, de parcă vreun strămoş îndepărtat al său ar fi fost însărcinat cu a-i aduce peşte proaspăt de pe coastă împăratului Moctezuma la palatul lui de pe podiş.

Uşor, înaripat, zvelt, fără niciun gram în plus pe faţă sau pe corp. Curly îl privea cu o dorinţă tot mai de neascuns, până într-atât încât n-a mai vorbit cu prietenii mei şi, distrat, a comis greşeala de neiertat de a rămâne cu gura căscată şi cu privirea pierdută la mişcările chelnerului, ceea ce a stârnit râsul lui José Luis şi comentariul „gura, că intră musca“, ce l-a enervat pe Curly şi a provocat următorul său gest, revelator, pentru cine ar fi voit să-l caracterizeze, al naturii naturate şi naturante a simpaticului grăsan. Deci Curly a lăsat să-i cadă pe jos şervetul când a trecut tânărul chelner indigen şi l-a privit pe acesta cu un amestec de indignare şi dispreţ.

– Ce aştepţi? a spus Curly.

– Poftiţi? a răspuns chelnerul.

– Indian tâmpit. Ridică şerveţelul.

Chelnerul s-a aplecat şi a luat şervetul uşor pătat de ruj, cum au observat zâmbind Guy şi José Luis, dar nu ca obiectul servil al dispreţului rănit al lui

Curly. Servitorul.

– Învață să servești, a continuat Curly. Învață să faci diferențe.

Și stropșind cele două cuvinte, a încheiat:

– Eu sunt *un domn*.

A spus asta cu un orgoliu insuportabil, ce i-a rușinat pe Guy și José Luis, ale căror priviri, îndreptate una spre Curly și cealaltă spre chelner, exprimau amândouă scuze și jenă. Chelnerul, serios, s-a înclinat în fața lui Curly și s-a retras să-și vadă de treabă.

– Sunt singurii noștri aristocrați, a comentat José Luis când lucrurile s-au liniștit.

– Cine? a întrebat Curly roșu la față.

José Luis nu i-a răspuns și în privirea lui Curly acest lucru s-a citit ca o gravă jignire.

– Îți dai seama? zise José Luis după ce-au ajuns acasă, cu un *New Yorker* în mână. Cum nu te-a putut pedepsi pe tine pentru că l-ai văzut ca pe un prost cu gura căscată, s-a răzbunat pe cel slab, pe servitor.

Guy se încheia la pijama și nu spunea nimic.

– E un laș, a decis José Luis. Nu știu dacă merită să-l mai cultivăm.

– Da, a căscat Guy. Probabil că și-a atins scopul…

– Care scop? a întrebat José Luis lăsând deoparte revista.

Guy a ridicat din umeri.

– Sincer să fiu, mi-e egal dacă-l frecventăm sau nu…

– Ah! a exclamat José Luis, obișnuit cu răspunsuri mai puțin ambigue sau contradictorii din partea partenerului său. Atunci, crezi că e vorba de unul dintre acele incidente *peste care se poate trece*.

Nu a întrebat. A afirmat.

Conversația o apuca pe căi inedite. În general, Guy și José Luis erau de acord pentru că se știau uniți împotriva unei lumi ce ar fi vrut să fie ostilă dacă ei nu ar fi făcut-o locuibilă. Armonia perechii în societate se traducea printr-o afirmare a armoniei perechii în intimitate. Știau foarte bine că un lucru îl apăra și îl întărea pe celălalt.

Acum, se întâmpla ceva ce îl obligă pe Guy să spună sarcastic:

– Știi cum suntem porecliți pe ascuns?

– Nu, a zâmbit José Luis.

– Tweedledum și Tweedledee, gemenii Aliciei care spun același lucru în același timp…

– Dar nu spun niciodată prostii, continuă dialogul José Luis.

– Nu mă înnebuni, zâmbi iarăși Guy.

Apoi adormiră fără să mai vorbească și fără măcar să se mai atingă. În dimineața următoare, în timp ce se bărbiereau unul lângă altul în baia *art nouveau*, Guy sparse gheața.

– Dacă preferi, nu-l mai vedem deloc.

– Pe cine? spuse José Luis cu fața plină de spumă.

– Te rog, José Luis.

– Mi-e indiferent.

– Nu-i adevărat.

– Pe cuvânt. În orice caz, n-o să accept ca această piftie cu picioare să ne distrugă viața. Nu-i datorăm nimic.

– Nimic, spuse Guy fără convingere. Chiar nimic.

Curly se înființă în acea dimineață cu un buchet de trandafiri și un bilet scris de mână.

„Dragi prieteni. Pentru ce vă sunt indiferent? Ca brazilienii, vă simt lipsa amândurora. Vă iubește, C.V.“

Au hotărât să-l invite la masă, acasă, în ziua următoare. Așa cereau bunele maniere. Chiar mai mult, să nu se arate jigniți. Și, mai ales, să nu-i acorde importanță.

Se îmbrăcaseră în smoching așa cum cerea eticheta.

– Din nostalgie, spuse Guy.

– Din obișnuință, comentă José Luis.

– Din delăsare, râse Curly, îmbrăcat în catifea roșie, cu cămașă de olandă. Știți ceva? Eu știu că voi știți că băiatul acela m-a respins și vreau să vă rog să nu povestiți asta nimănui.

Guy nu făcu niciun comentariu. José Luis se revoltă în fața unei provocări atât de grosolane. Lăsă să-i cadă cu zgomot tacâmurile.

– Mă așteptam la mai mult bun-gust sau cel puțin la o ironie mai fină din partea ta, îi spuse lui Curly.

– N-am chef de ironii în seara asta, suspină Curly. Sufăr din dragoste.

Se întoarse cu rotunjimile sale spre Guy.

– Dar tu știi ce-nseamnă asta, nu-i așa, dragule?

Lui José Luis nu-i veni să creadă. Guy se înroși. José Luis îi sări în ajutor.

– Noi știm doar ceea ce ne interesează să știm. Tu vii cu înțepături și noi nu suportăm asta.

– Nu? zâmbi efebul. Știi ce, José Luis, pe mine poți să mă înțepi și cu strămurarița și cu spada, că nu-mi pasă. Încearcă cu prietenul tău, să vezi dacă suportă…

– Nu te înțeleg. Asta ce mai e? îl întrebă José Luis pe Curly, deși îl privea pe Guy.

– Pentru Dumnezeu, răspunse acesta. Nu stârni o furtună într-un pahar cu apă.

Curly râse cu hohote.

– Nu pot să cred! Vă rog, nu-mi mai oferiți ocazii atât de glorioase. Uniți-vă împotriva mea, vă rog. Apărați-vă de micuțul vostru spion, Curly Villarino, băgărețul care știe tot și dă totul în vileag. Nu-i așa? Ah, discreția nu este una dintre calitățile mele!

Brusc, își schimbă tonul.

– Ce vreți să vă spun? Că mă excită doar prospăturile? Că sunt disperat pentru că aseară nu l-am sedus pe *bus-boy*? Că n-am nevoie de martori ai eșecurilor mele amoroase? Că am venit să vă rog în genunchi să nu spuneți nimic? Că o să caut modul de a vă face rău dacă mă dați de gol față de ceilalți?

José Luis mi-a spus apoi că acel „ceilalți" era mult prea general pentru a se referi la un cerc din ce în ce mai redus. Fapt e că în ziua în care a fost la masă, Curly a început să se plângă în fața prietenilor mei. Amândoi, acum, uniți datorită vechiului lor obicei de a nu se băga în pasiunile altora, de a fi o pereche discretă, solitară dacă era cazul, dar niciodată obligată să participe la ceea ce se putea numi roman radiofonic ieri, telenovelă azi, melodramă întotdeauna. Iar melodrama, se știe, este o comedie fără umor.

– Să fiu întotdeauna un *outsider*? continuă Curly. Să trăiesc mereu stând deoparte? Să ies din closet fără să mă urmărească cineva?

A pocnit dintr-odată din degete imitând sunetul castanietelor.

– Sau să fiu *the life of the party*[41]? râse în hohote. Și, uneori, *the death of the party*[42].

Își luă un aer funebru și se ridică în picioare.

– Da, știu. Vreți s-o iau din loc. Nu vreți să vă mânjesc cuibul dragostei. Foarte bine, porumbeii mei. N-am să mă las rugat. Credeți că m-ați învins.

Foarte bine. Vom vedea.

Făcu o piruetă ridicolă, părând că se înalță chiar în aer în ciuda importantei sale mase corporale, ce semăna în acea mișcare cu un balon umflat doar de autosatisfacție.

– Foarte bine. Mă retrag. Dar nu-mi golesc cutia cu surprize. Așteptați puțin. O albină înțeapă cu atât mai tare, cu cât își ține mai mult veninul.

Insolita distanțare spirituală a lui Guy în următoarele zile era înțeleasă de José Luis mai mult ca o neliniște decât ca o iritare datorată scenelor provocate de Curly. Cu toate acestea, în cel mai inteligent ungher al ființei sale, José Luis hotărî să ia ceea ce părea serios ca pe ceva frivol, ceea ce părea profund ca pe ceva superficial. Nu-și schimbă atitudinea, ritmul activităților cotidiene, bârfa obișnuită în viața unor persoane mult prea intime, mult prea bătrâne pentru a nu înțelege că spațiile celei mai banale normalități nu excludeau, ci dimpotrivă, scoteau în evidență clipele cele mai plenare atât ale dragostei fizice, cât și ale relației inteligente dintre două ființe umane.

José Luis, cufundat puțin în sine însuși, îi punea întrebări în tăcere lui Guy. Pe ce se bazează relația noastră? Pe dorință și invidie? Sau pe nevinovăție și dispreț? O să mă iubești întotdeauna în mod firesc ca până acum? Sau o să mă faci să simt că mă accepți? N-ar fi îngăduința forma cea mai înșelătoare a toleranței?

(– Niciodată nu ne-am tolerat, tu și cu mine. N-am fi trăit împreună atâta vreme doar dacă ne-am fi tolerat.)

Privirea i se opri din întâmplare pe o fotografie de când erau tineri. Guy și José Luis, unul lângă altul, surâzători, dar serioși, neîmbrățișați, etalând seriozitatea relației lor pentru că nu era ostentativă, era discretă. Le-a fost de ajuns să se vadă așa la douăzeci și ceva de ani, când relația era un fapt ireversibil, pentru a-și da seama că el și Guy știuseră întotdeauna să suporte momentele grele și că această convingere a îndepărtat supărările firești dintr-o întreagă viață împărtășită, intensă și durabilă. Lăsaseră deoparte exploziile de proastă dispoziție. Izgoniseră neînțelegerile. Alungaseră plictiseala și indiferența. Tocmai pentru că toate acestea își făcuseră loc în relația lor, nu pentru că n-ar fi existat.

Poate că cei doi abordaseră inevitabilul nu ca pe un lucru despre care nu se vorbea – ipocrizia –, ci ca pe ceva ce era contrar acesteia – imaginația. Proasta dispoziție depășită datorită unei glume spuse la momentul potrivit.

Neînțelegerile ridicate la rangul de posibilitate fantezistă. Plictiseala alungată cu o aluzie la filme, literatură, artă, la tot ceea ce, fiind al lor, trebuia să fie al tuturor…

Asta era diferența. Acum părea că rolurile pe care înainte și le distribuiau se transformau în monologuri. José Luis refuza să fie actorul invidiei în fața dorinței protagoniste din privirea ascunsă a lui Guy. Pentru că nu era el, José Luis, nici obiectul, nici subiectul sentimentelor declarate de Guy.

José Luis se afla la biroul său pe înserat, când Curly l-a sunat să-l invite la cină în apartamentul lui de la ultimul etaj aici aproape în fața statuii Dianei cu Arcul. José Luis a încercat să obțină o confirmare a celor spuse de Curly, în care acum nu mai avea multă încredere, dar Guy nu mai era la galerie. Nici nu se întorsese acasă. José Luis se schimbă și plecă singur la cina lui Curly.

– Bine ai venit la *Pink Pantheon*, a zâmbit Curly deschizându-i ușa lui José Luis. Și nu uita deviza mea: *sex copuli, sex dei*…[43]

Cu moțul într-o parte ca Turnul din Pisa, Curly își pusese costumul lui de amfitrion. Sacou de catifea pan, cămașă albă strălucitoare, pantaloni ecosez, papuci negri unul cu un soare și altul cu o lună. Nu purta ciorapi.

– Ah, scoase el un suspin. Cu ce să te servesc? Trebuie să bei ca să mă suporți, José Luis. Îți jur că în seara asta mă simt ca un câine bătut și îmi văd viitorul doar ca pe un martiriu cu ochelari negri…

– Vezi în tehnicolor, a zâmbit José Luis luând paharul cu cocteilul margarita oferit de Curly.

– Și pe ecran lat, iubitule, a spus Curly. Uită-te aici.

S-a apropiat de marea fereastră a apartamentului și a tras de șnurul draperiilor.

– Nu există vedere mai frumoasă a orașului, a remarcat pe măsură ce draperiile se dădeau la o parte ca să dezvăluie terasa și acolo, îmbrățișați, sărutându-se, doi bărbați, unul matur, altul tânăr. Chipurile lor erau ascunse de sărutul prelungit, până când lumina din salon a căzut pe pleoapele închise ale amanților, i-a obligat să deschidă ochii, să întoarcă capetele și să se arate lui Curly și lui José Luis. Curaj, José Luis. Nu-ți face griji, zâmbi Curly. Sexul e ca mahmureala: ține opt ore.

Dacă l-ar fi văzut în următoarele zile, José Luis i-ar fi spus lui Guy ceea ce i-a scris într-o scrisoare pe care n-a trimis-o niciodată.

„Crede-mă că te înțeleg. Întotdeauna ai simțit nevoia să placi. Ți-am spus odată că nu ești cochet, că simți doar nevoia să-ți etalezi farmecele. Și pentru că înțeleg asta, nu mă deranjează prea mult că, cel puțin o dată, ai făcut un pas în plus. Întotdeauna am evitat asta. Niciodată n-am exclus-o. Ne înșelăm până la urmă? Ne lăsăm otrăviți de ceea ce am evitat întotdeauna: gelozie, deziluzie, acuzări? Mă uit la poza noastră de la treizeci de ani și mă pun în cealaltă situație. Îți amintești de Agustín Villarino? Își pierduse tinerețea și căuta tineri care să i-o redea. S-a dat la noi. Am râs de el. Nu moarte la Veneția, ai spus atunci, ci moarte la Xochimilco. O să spui că sunt crud. N-am intenția să te rănesc. Vreau doar să înțelegi că te înțeleg. Am reușit să îmbătrânim împreună. Rugămintea mea e foarte simplă. Nu strica *totul*."

A aflat că Curly îi dusese pe Guy și pe tinerel la Acapulco, într-o casă închiriată. José Luis aștepta o scrisoare. A primit în schimb un telefon.

– Iartă-mă. Simțeam nevoia. Am crezut că o să mă ierți.

– Am vrut să-ți scriu.

– N-am primit nimic.

– Nu-ți ajunge intenția?

– Nu știu dacă ți-ai dat seama.

– De ce să-mi dau seama, tu?

– Șofran îți seamănă cap tăiat.

– Așa îl cheamă? Nu mă face să râd.

– Nu, e numele pe care i l-a pus Curly.

– Atunci nu poate fi exact ca mine.

– Seamănă cu tine când aveai douăzeci de ani, José Luis.

– Te rog, nu vorbi de trecut.

– Nu eram pregătit pentru asta.

– Nici eu.

– Ne înșelăm pe noi înșine?

– Cine știe. Întotdeauna aflăm prea târziu când trecem de la o fază la alta în viețile noastre. Când ne dăm seama, actul întâi s-a jucat și piesa e pe punctul de a se termina.

– Îți mai spun ceva, dacă asta te consolează. Băiatul ăsta este de neatins.

– Lasă-mă să râd. L-ai atins. Sau te-a atins.

– Înțelege-mă, José Luis… Te sun cu tot regretul… Eu am ne…

– Ești imbecil. Sau infantil.

– Depinde cu ce ochi mă privești. Trebuie să trecem peste momentele neplăcute.

– Să nu-mi spui că vrei să te întorci la mine. Cum? Duios, nostalgic, pocăit?

– Suntem un cuplu bătrân, José Luis. O să depășim criza. Nu mi-ai spus odată că sunt frumos, că îmi place să fiu admirat, și că ție îți place că sunt așa…?

Și după o tăcere:

– Nu mă urî, José Luis.

– Eu nu urăsc pe nimeni.

A închis telefonul pentru că era pe punctul (îmi povestește) de a adăuga: „Nu urăsc pe nimeni. Te iubesc pe tine.“ Și nu voia să rostească aceste cuvinte. Vorbele lui Guy îi răsunau în cap:

„Seamănă cu tine când erai tânăr.“

Când s-a înnoptat, José Luis a ieșit să se plimbe pe străzi. O voință irezistibilă și în același timp hazardată îl purtă spre Avenida Álvaro Obregón și spre locul unde înainte se afla luxosul cinematograf Balmori.

Acum era un maidan pe care se înălțau niște schelete din fier. Păsările amurgului zburau deasupra lor căutând parcă un cuib printre amintirile de ieri. Greta Garbo. Acel miros de neconfundat de celuloid, acadele lipicioase, ciocolată topită, programe pe hârtie roz, murmure ca fâlfâirea aripilor unei păsări. Acea primă atingere a mâinilor privindu-i dansând pe Fred și Ginger pe un fundal de zăpadă deasupra Manhattanului. Greta, Ginger, Fred. Privind cinematograful în ruine, José Luis simți că modelele pe care le admirăm și le urmăm ies din noi înșine. Nu ne sunt impuse. Noi le inventăm și ele, în mod fermecător și hazliu, ni se arată pe un ecran alb. Sunt doar propriile noastre umbre transformate în lumină. Sunt portretele noastre cele mai satisfăcătoare. Rămân tinere până la moarte.

„Bântui străzile ca o fantomă. Mi-am lăsat chipul într-un cinematograf în ruine. Vino să-l recunoști dacă ai curaj. Am pierdut totul în afară de amintirea ta. Nu mai am trup. Mi-a rămas doar dorința de a te mai vedea, de a-ți mai vorbi.“

Guy. Un profil drept, cu un ușor prognatism. Părul cârlionțat, nerărit de vârstă. Ochi interesați de tot ce văd. Era sigur că odată atinsese cerul cu mâna.

José Luis. Față rotundă. Chelie vizibilă. Ochi alungiți, lagune ale unei inteligențe ascuțite și ascunse. Îi exasperează pe intriganți. Nu simte nevoia să-și sfideze prietenul. Legea sa e să evite promiscuitatea. I-ar plăcea să se afle în inima unei constelații.

Corul unui fiu al mării

vârful peninsulei se deschide precum cel mai mare evantai din lume
oceanul pacific înghețat și îndepărtat se ciocnește cu furtunile calde din sinaloa
etalând două sute de grade de talazuri
Nicanor Tepa așteaptă în picioare pe tablă valul monstru înalt de nouă picioare
îl ia cu îndrăzneală eleganță rezervă simplitate forță din stânga mereu
niciodată nu ia un val mare din dreapta
din dreapta valul cade peste surfist îl strivește îl înecă
din stânga Nicanor Tepa învinge valul se transformă în val
un imens văl alb susține corpul lui Nicanor
spuma albă încoronează capul său negru
tensiunea mușchilor săi nu se simte dispare cu bucurie în triumful asupra
valului de cristal albastru
este august marea lună a promontoriilor scăldate de reflux
în septembrie Nicanor Tepa va pleca la plaja San Onofre din California și cei
patruzeci de kilometri de valuri invitându-l să le îmblânzească ca și când marea
ar fi fost
o imensă balenă și valul doar gheizerul monstrului aruncând stropii de spumă
de mare
la o înălțime de douăzeci și patru de metri
în octombrie Nicanor se află deja în cimitirul înghețat al mării din Irlanda în
golful
Donegal și cu valurile sale de un verde tulbure sparte și înnegrite de bariera de
recife
și în decembrie va ajunge în Hawaii ca să câștige campionatul Triplei Coroane
expus
loviturilor necontenite ale golfului Waimea și ale valurilor sale de treizeci și șase
de metri înălțime
Nicanor își începe anul nou în peninsula Guanacaste din Costa Rica și

în februarie coboară până în Australia la bariera cea mai lungă din lume unde se unesc
și se izbesc trei valuri gigantice care îi permit să alunece ca un pescăruș pe înălțimile mării
care îl aruncă în Tahiti când se termină musonul cu furtunile sale electrice
străfulgerând marea unde Nicanor învinge cel mai înfricoșător dintre toate valurile Teahupú
și acum valul se izbește de capul lui Nicanor care a greșit și l-a luat prin dreapta
și se trezește sub o rețea de sârme de înaltă tensiune pe un acoperiș de olane din cartierul Capulín
și încearcă să se agațe de stânca vulcanică pentru a nu se îneca în mlaștină
și se deșteaptă în căsuța lui cu o singură cameră fără ferestre
și o să iasă cât mai repede să vadă dacă pescuiește ceva din ce cade din camioanele ce
se duc la piață
și-și așază grămăjoara de arahide pe caldarâmul șoselei ce duce la aeroport
și se uită fără interes la vânzătorii de gumă de mestecat jucării de plastic bilete de loterie
clame de păr
și își spune în tăcere că dacă ar fi mai băgăcios ar șterge parbrize și ar înghiți chiar și
foc la intersecții
trebuie să înghiți foc ca să-i învii pe cei șase frățiori morți înainte de a fi împlinit
un an tifos poliomielită turbare
trebuie să aduci un val de mare care să măture cartierul fără apă potabilă să ducă până la
mare munții de gunoi
dar Nicanor Tepa are încredere în soartă
se întoarce să se uite la calendarul surfiștilor acum trebuie să se ducă la Jeffreys Bay în
Africa de Sud
Nicanor răsfoiește una după alta filele calendarului său de valuri
iulie în Fiji august înapoi în regiunea capurilor imediat din nou la San Onofre și apoi

Irlanda până la anul nou în Costa Rica doar că în decembrie se sfârșește anul
și Nicanor Tepa nu are calendar pentru anul care vine pe ăsta l-a găsit într-un
coș de gunoi al unui hotel de la aeroport
de unde pleacă zborurile spre Indonezia Tahiti Australia Hawaii
și Nicanor adoarme epuizat visând că va schimba ce poate și se va resemna
în fața a ceea ce nu poate schimba și va avea suficientă înțelepciune pentru
a cunoaște diferența
îl înconjoară pământul uscat acru crăpat
Nicanor se agață de stânca vulcanică
Nicanor cade pe câmpul cu mărăcini
atunci valul uriaș al visului se prăbușește peste capul său

Familia oficială

1. Domnul Președinte Justo Mayorga a fost trezit din somn de un zgomot brusc, enorm și pe care nu-l putea localiza. Deschise ochii mai mult cu neîncredere decât cu spaimă. Întotdeauna primul său impuls era să nu se alarmeze și să caute o greșeală salvatoare sau un act condamnabil. Prin mintea sa încă adormită, trecu cortegiul funcționarilor concediați, pedepsiți, neluați în seamă pentru că *greșiseră*. Greșelile altora influențau, până și în vise, deciziile sale prezidențiale și inițiau – căscă fără să vrea – listele în care lipsa de lealitate era doar un capitol, cel mai josnic și mai perfid, al registrului cu învinuiri pe care Domnul Președinte îl avea întotdeauna la îndemână. Întotdeauna exista câte o Iudă.

Își privi cu obiectivitate matinală mâna robustă, lată, dar cu degete lungi și fine. Știa într-adevăr s-o folosească în discursurile sale. E nevoie doar de o mână, dreapta, cu pumnul strâns – putere –, deschisă – generozitate –, întoarsă – calm, calm –, cu palma în față – avertizare, solicitudine? –, cu degetele ușor îndoite spre el – veniți, apropiați-vă, eu vă iubesc, nu vă fie teamă de mine. Justo Mayorga renunțase să folosească cele două mâini în discursurile sale. Pe ecranele cele mai mari și în piețele cele mai mici, folosirea ambelor mâini în același timp i se părea un procedeu nu numai banal, ci și prejudiciabil. Arăta că oratorul *se roagă* și că, rugându-se, înșela, făcea promisiuni pe care știa că nu le va putea îndeplini vreodată. Le cerea necredincioșilor să creadă și credincioșilor să se îndoiască.

Își crease, în lungul drum de la postul de deputat local de Culiacán la biroul prezidențial din Los Pinos – douăzeci de ani buni –, un stil de a vorbi viguros, dar calm, folosind doar mâna dreaptă ca recurs la arta retorică, ținându-și stânga în buzunarul hainei, deasupra cataramei argintate a curelei, și doar o singură dată, de pomină, și la televiziunea națională, într-o dezbatere electorală, și-a apucat testiculele și i-a zis adversarului său:

– Ceea ce-ți lipsește dumitale îmi prisosește mie.

Acum, treaz deja, simți că „i se zbârlea părul de pe coaie“ ascultând acel zgomot infernal care – se uită repede la ceas, își redobândea ascuțimea

facultăților sale – îl trezea la trei dimineața. Anteriorii președinți ai Mexicului ar fi putut să se gândească la lucruri ca „atac armat“, „insurecție militară“, „manifestație populară“. Justo Mayorga nu era paranoic. Zgomotul era infernal, dar în Los Pinos nu intra nici dracul în persoană, pentru asta grilajele erau bine păzite și Statul Major bine pregătit.

Și totuși… Nu încăpea nicio îndoială. Zgomotul care îl trezise venea din propriul lui spațiu, reședința prezidențială Los Pinos, și nu venea din interiorul casei, ci – președintele Mayorga deschise ferestrele de la balcon – de afară, de pe aleea din grădina străjuită de statui înghețate și nemișcate (pentru că există și statui calde și dinamice) ale predecesorilor săi la conducerea statului.

În curând a avut dovada. Ieși pe balcon. Două mașini goneau cu toată viteza pe aleea din Los Pinos. O viteză fără frâu, sinucigașă, concurând mai mult cu viața decât cu vitejia celor doi șoferi sălbatici ce își accelerau până la un nivel mortal automobilele joase, negru unul, roșu celălalt, în stare să trezească la viață toate statuile din grădină, de la piticul Madero până la uriașul Fox.

O zicală tipic mexicană – Mayorga și-o aminti – zice, ca să definească stoicismul nativ și forța impasibilă, că ceva sau cineva „îmi face ceea ce i-a făcut vântul lui Juárez“.

Președintele Republicii nu-și pierdu calmul și nu-l invocă în mod explicit pe Binefăcătorul Americilor. Apăsă pe butoanele necesare, își puse halatul și-i așteptă liniștit pe aghiotanți ca să le ceară o explicație. Unul dintre ei zâmbea în mod stupid. Celălalt nu.

– E fiul dumneavoastră, domnule Președinte, a spus cel serios.

– Enriquito, a surâs idiotul.

– Se joacă de-a cursele de mașini cu un prieten.

– Richi, îl știți? Richi Riva.

– Am crezut că i-ați dat voie dumneavoastră.

– „Nu vă faceți griji. Tata știe.“ Așa a spus. Quique și Richi, a zâmbit prostește aghiotantul cu un scurt viitor în casa prezidențială.

2. Enrique Mayorga s-a simțit ofensat, deranjat, lovit pe neașteptate de faptul că taică-su, domnul Președinte, l-a chemat la micul-dejun la nouă dimineața, fără să țină seama de puținele ore de somn ale fiului, ca să nu mai vorbim de mahmureală, ochii injectați, limba împleticită…

Și culmea, Președintele Mayorga o chemase la masă pe mama lui Quique, Prima Doamnă, doña Luz Pardo de Mayorga, „Lucecita“. Tata și mama stăteau la capetele mesei. Enrique s-a așezat la mijloc, ca un acuzat, între două focuri, gol sub halatul Calvin Klein în dungi galbene și verzi. Desculț. Mai lipseau doar, gândi băiatul, călăul cu cagulă și ghilotina.

Și-a scărpinat țepii crescuți pe gât și s-a gândit orgolios că nu i se agita mărul lui Adam.

– Și-acum ce aia a mea vreți?

Președintele s-a ridicat în picioare și i-a cârpit o palmă sonoră fiului său. Enrique înghiți cu greu în sec și se ținu tare.

– Știi cine ești, nătărăule? a spus Justo Mayorga, în picioare, privindu-și de sus împuținatul vlăstar.

– Sigur. Enrique Mayorga, fiul tău.

– Asta știi, dobitocule? Doar asta?

– „Fiul domnului Președinte“, izbuti să spună Quique, cu tot cu ghilimele.

– Și știi cine sunt eu?

– Don Corleone, râse băiatul înainte de a primi a doua palmă.

– Eu sunt un om din popor. Președintele, cu o mână puternică, ridică bărbia fiului său care simți tremurul stăpânit al degetelor lungi și senzuale ale tatălui. Eu vin de foarte de jos. Pe maică-ta și pe mine ne-a costat mult să ajungem până sus. Când eram copil, în Sinaloa, am crescut într-un bordei unde trebuia să intri în genunchi, așa de jos era acoperișul. Da, domnule, când eram copil dormeam cu acoperișul de paie în nas…

– Și acum vrei să trăiesc și eu ca tine, tăticule?

A treia palmă de la micul-dejun.

– Nu, domnule. Vreau să-ți dai seama de poziția mea, să nu mă pui în situații ridicole, să nu le dai apă la moară dușmanilor mei, să nu mă faci să fiu considerat un om debil sau neserios care-i permite fiului său, un copilandru fără căpătâi…

Enrique se obișnuise cu ideea că nici vorbele, nici palmele nu aveau să-l tulbure. Dar acum rămase tăcut.

– De jos, băiete. Cu eforturi, dăruire, studiu, cursuri serale, slujbe umile, dar o ambiție mare: să ajung sus, să-mi slujesc țara…

– Fără prieteni? l-a întrerupt Quique. Singur, de unul singur?

– Cu maică-ta, a răspuns cu glas ferm Președintele.

– Sclava ta, a zâmbit Quique, dar doña Luz încuviință și-i făcu un semn cu degetul soțului ei.

– Tovarășa mea. Credincioasă și discretă. Întotdeauna gata să mă servească, nu să îmi pună bețe în roate…

– Justo…, șopti doña Luz cu o necunoscută intenție.

– Nu pot avea prieteni, a spus cu duritate Justo Mayorga. Și nici tu.

– Fără prieteni, a repetat fiul îndreptându-se în scaun. Solitarul de la Los Pinos, așa ți se spune. Auzi, tu nu iubești pe nimeni? De ce nu ai prieteni?

Justo Mayorga se întoarse la scaunul lui.

– Un Președinte al Mexicului nu are prieteni.

Doña Luz a dat din cap implorând sau în semn de înțelegere. Gesturile ei erau întotdeauna ambigue.

– Am reușit totul pentru că n-am avut prieteni.

Făcu o pauză și se jucă cu fărâmiturile brioșei.

– Am avut complici.

– Justo…, doña Luz s-a ridicat în picioare și s-a oprit lângă soțul ei.

– Un Președinte al Mexicului nu poate guverna decât dacă nu are prieteni. Nu trebuie să-i datoreze nimănui nimic.

L-a privit cu severitate pe fiul său.

– Și nimeni nu-mi va spune că nu pot să țin în frâu țara fiindcă nu-mi pot ține în frâu propriul copil.

S-a ridicat în picioare.

– Nu vreau ca prietenii tăi să mai calce pe aici.

3. Nu te descuraja, i-a spus Richi Riva lui Enrique Mayorga, îmbrățișându-l în legănarea iahtului ancorat în golful Acapulco, de acord, nu mai organizăm curse la Los Pinos, dar cât timp taică-tu nu-ți taie lovelele, putem să ne distrăm în stil mare, uite acum suntem singuri amândoi pe iahtul meu și, cum se spune, se lasă neagra noapte, iar tu și cu mine avem toată viața înaintea noastră, nu te lăsa învins de babaci, trage-i pe sfoară gagiule, uite Acapulco acolo în depărtare, ce minunăție, cum strălucesc luminițele acelea și fiecare dintre ele e ca o invitație să te lași pradă, Quique, să te lași pradă emoțiilor, asta nu ne-o poate lua nimeni, asta îi înnebunește pe bătrâni, că ei nu știu să se distreze, în schimb tu și cu mine, dragă Quique, uite, Acapulco ne așteaptă, închipuie-ți ce noapte de pomină ne așteaptă, putem merge unde ni se scoală,

te protejează armata federală, prietene Quique, cine mai poate spune în țara asta „armata e doica mea“, suntem intangibili, frate, nu te lăsa doborât, totul este sub control câtă vreme ești cu Richi Riva, iubitul tău, mergem la ce discotecă vrei, bodyguarzii tăi ne deschid drumul, suntem înfumurați și controlăm totul, alege ce gagică îți place mai mult, ordonă-i locotenentului să ți-o aducă la masă, la ce-ți servește puterea, tontule, uite ce sortiment e chiar aici în discotecă, ce preferi, fetițe cu pielea rozalie, gagici bine, top modele sau pur și simplu curve europene, ah ce plictiseală, haide dă-le ordin blondelor ăstora oxigenate să se oprească în fața noastră pe pistă ca să le vedem cururile, să-și dea jos chiloții și să ne arate bucile, haide Quique, nu fi rușinos și urcă pe ring cu mine, hai să ne lăsăm în brațele e-mo-ți-ei, americanca nu vrea să vină la masa noastră, spune-i locotenentului s-o amenințe cu un Uzi, mă las dus, nu te lăsa doborât de putere, folosește-o, Quique, dragule, lasă acvila din tine să-și ia zborul și șarpele să se trezească, nu te lăsa doborât, nu-ți fie frică, am ordonat soldaților să ocupe terasa acestei haznale și dacă te-ai plictisit de bordelul ăsta ne ducem la altul mai mișto, haide locotenente, ad-o-ncoa pe tipa aia și dacă nu vrea amenință-o cu pușca și dacă apare iubitul (al tipei, nu al dumitale locotenente, nu e o aluzie) dă-l afară cu forța și dacă-ți face probleme împușcă-l pe plajă, ah ce căcat, nu treziți tigrul adormit din mine, pentru că trebuie să știi Quique că eu vreau să mă trag de șireturi cu tot universul, că vreau să cad bine și să mă bat pe burtă cu lumea, singurul lucru pe care-l vreau este să mă înțeleg de minune cu autentice persoane importante, pe cuvânt, mă încântă să am relații bune cu prieteni răi, e specialitatea mea, mă las dus, nu te îngrijora prea mult Quique dragă, găsește-ți echilibrul, ești fiul Distinsului, poți face tot ce ți se scoală, tu înconjoară-te de soldați, că pentru asta există armata națională, ca tu și cu mine să petrecem pe cinste într-o lume *cool*, acum hai să plecăm, căcătoarea asta s-a împuțit, ne așteaptă Mancuernas, îl știi, ăla cu pieptănătură retro, care mă lingușește mângâindu-mă pe față și spunându-mi Richi ai un chip blând și amenințător, dar ochii tăi sunt de sticlă…

4. Doña Luz – „Lucecita“ – se lasă pieptănată cu grijă, dar evită să se privească în oglindă pentru că nu vreau să știu ce față am după trei ani în Los Pinos și aștept doar momentul să mă întorc cu Justo la o viață mai liniștită pentru mine, pentru el și pentru fiul nostru, l-am însoțit pe Justo de la Sinaloa până la Los Pinos, am fost o tovarășă fidelă, niciodată n-am cerut nimic pentru mine,

am căutat doar ca Justo să aibă un drum fără obstacole, să nu se poticnească din vina mea, eu n-am arătat niciodată că aș avea vreo ambiție personală, am căutat doar succesul soțului meu, niciodată nu l-am eclipsat, niciodată n-am spus ceva care să-i facă rău, nimic care să stârnească furtuni în presă sau să dea naștere la bârfe, nu mă plâng niciodată, viața s-a purtat frumos cu mine, am putut fi mereu o neînsemnată provincială, niciodată n-am avut altă ambiție decât aceea de a-mi sprijini soțul și de a înțelege pasiunea lui de a servi Mexicul, așa singur cum e, singur, așa cum îmi spune mereu, singur și fără prieteni adevărați, doar complici, cum spune el, Președintele nu are prieteni, Președintele nu iubește pe nimeni, dar se folosește de toți, dar fiul meu?, nu am dreptul după atâta sacrificiu să-mi iubesc propriul fiu, să-i îngădui atâtea, să-l protejez de severitatea tatălui?, nu merită fiul meu, tocmai pentru că-i place să petreacă, un pic de tandrețe pe care nu i-o dau nici tatăl său nici prietenii nici femeile? Eu vreau să fiu rezerva aceasta de tandrețe pentru fiul meu, m-au însărcinat cu operele de binefacere ca fiind ceva firesc pentru o Primă Doamnă demnă și care nu-și depășește atribuțiile, dar eu simt nevoia să-mi ajut soțul să învețe cel puțin să-i iubească pe cei din casă și pe fiul meu ca să nu se lase dus pe calea resentimentelor împotriva părinților săi, pentru ce îmi protejez fiul, mă întreb, oare el merită protecția mea, poate că o fac dintr-un motiv egoist, nu deschid ochii ca să nu-mi văd chipul de acum în oglindă când îmi aranjează părul, pentru că în felul acesta pot să fiu alta, mă feresc de politica ce murdărește și de puterea ce ne smulge sufletul și apăr cel mai autentic lucru care mi-a mai rămas acum, amintirea tinereții, nostalgia după orașul de provincie, după frumusețe și după tinerețe, după țărmul din Sinaloa, după numele evocatoare Navolato și La Noria, El Dorado și El Quelite, Mocorito și Mesa de San Miguel, amurgurile pe Mar de Cortés, cele cinci râuri ce se varsă în mare, văile cu trestie de zahăr și orez, muzica de la Tambora în piața Santiago Ixcuintla, tot ceea ce știi de copil și nu uiți niciodată pentru că fără copilărie nu există nostalgie, fără tinerețe nu ai amintiri, și dragostea mea pentru bărbatul ce m-a smuls tihnei și m-a dus în brațele sale puternice sus în munți, susurându-mi, Justo Mayorga susurându-mi mie, iubita lui *mazatleca*[44] Luz Pardo, fii fericită, dragostea mea, așteaptă totul și nu încerca să înțelegi nimic și nu mă plâng deoarece cu el am simțit căldura vieții sperând totul cu toate că nu înțelegeam nimic dar spunându-mi mereu, Luz tu ai dreptul să fii fericită în orice împrejurare încearcă să fii fericită azi nu lăsa ca puterea să te

facă să crezi că partea frumoasă și interesantă a vieții, toată plăcerea vieții, a rămas în trecut, nu-ți pierde sentimentele Lucecita pentru că dacă le lași să-ți scape nicicând nu vor mai reveni oricâtă putere ai avea, nu te lăsa pradă dorinței tale secrete acea dorință de a fi absentă, nu deveni brusc invizibilă, fă în așa fel încât lumea să creadă că împărtășești visul soțului tău acela de a da speranță din nou Mexicului după atâtea nenorociri ce ni s-au întâmplat, să le redau credința mexicanilor, în felul ăsta vreau să-l ajut pe Domnul Președinte soțul meu cu toate că știu foarte bine că amândoi el și cu mine suntem actorii unei farse, el surâzător și optimist deși realitatea infirmă acest lucru, eu surâzătoare și discretă pentru ca poporul să uite atâtea eșecuri și să aibă în continuare iluzia că Mexicul poate fi fericit, pentru asta ne străduim, pentru asta surâdem când ne televizează, pentru a-i face să creadă minciuna dintotdeauna, iluzia reînnoită la fiecare șase ani, acum da am făcut-o deja de astă dată ne va ieși totul bine, ah, mă vait, da, cât de repede trece totul și de ce pot să mă agăț dacă nu de dragostea soțului meu reprezentând eterna comedie a unei țări fericite ordonate și stabile și fiul meu sărăcuțul fără să-și dea seama de nimic, încercând să rupă ordinea stabilită de tatăl său, fără să-și dea seama că asta durează doar șase ani și dorind să nu-și dea seama că dacă nu profită acum mai târziu se va întoarce la acea casă mică ceea ce înseamnă să nu fii nimeni după ce ai fost totul într-o casă mare, trebuie să păstrez aceste două iluzii puterea soțului meu și plăcerea fiului meu și nu știu cum să le spun mângâindu-i ajutându-i că nici una nici alta nu vor dura, că puterea și plăcerea durează cât un suspin și că eu am fost cu adevărat fericită când așteptam totul și nu înțelegeam nimic, când totul era o senzație de căldură ca o plajă din ținutul meu și eu nu cunoșteam încă adevărul crud că fericirea nu se redobândește oricât de multă putere ai avea…

5. Așezat la masa lui de lucru cu steagul tricolor plantat în spatele său ca un nopal însetat, Președintele Justo Mayorga citi comunicatul urgent. Liderul agrar Joaquín Villagrán ocupase sediul Congresului Uniunii cu o armată de muncitori înarmați cu macete și cerând – nimic altceva – o politică radicală în toate domeniile cu scopul de a scoate țara din sărăcia sa endemică. Lozincile lor nu erau jignitoare. Doar propagandă. Învățământ. Siguranță. Judecători cinstiți. Începând de jos. Totul începând de jos. Angajări. Muncă. Începând de jos. Să nu aștepte investiții de sus. Să nu ceară împrumuturi și să se anuleze

datoriile. Școală și muncă, începând de jos. Arendași, zilieri, breslași, meșteșugari, mici crescători de vite, indieni, muncitori, micii antreprenori și țăranii săraci, negustorii din sate și învățătorii de țară.

Și steagul mișcării. Un indian așezat pe un munte de aur. „Mexicul este o țară a nedreptății", a spus Humboldt în 1801, își aminti Președintele. Indianul, țăranul, muncitorul se uniseră. Puseseră stăpânire pe sediul Congresului. Cine o să-i scoată de-acolo? Și cum? Cu împușcături? Congresul este înconjurat de armată, domnule Președinte. Pentru că în Mexic nimeni nu guvernează fără armată, dar armata este instituțională și se supune doar Președintelui.

– Atâta timp cât Președintele reprezintă Statul, îl avertiză pe Justo Mayorga secretarul Apărării, Jenaro Alvírez. Pentru că noi, soldații, știm să facem deosebirea între guvernele pasagere și statul durabil.

Îl privi fix pe Mayorga.

– Dacă în schimb Președintele încetează să mai reprezinte Statul și apără doar propriul său Guvern…

Zâmbi afabil.

– Noi, mexicanii, suntem ca o mare familie întinsă…

Generalul Alvírez lansa punctele de suspensie ca pe niște gloanțe. Și Justo Mayorga închise dosarul cu problemele din ziua aceea și lăsă gândurile să-i zboare în voie, eu nu negociez cu conștiința mea, voi face ceea ce trebuie să fac, acum nu știu ce trebuie să fac, problema este gravă și n-am s-o rezolv ca în alte dăți destituind secretari de stat, concediind funcționari, dând vina pe alții, lăsând să se înțeleagă că sunt înșelat în continuare de colaboratori neloiali, Iudele dintotdeauna, adevărul-adevărat e că am rămas fără colaboratori pe care să-i învinuiesc, bila ruletei a căzut pe numărul meu, nu este momentul pentru distracție, este momentul să fiu ferm, trebuie să fiu puternic în sufletul meu ca să pot fi puternic la trup, afară, pe stradă, trebuie să-mi repet mie însumi că a fi Președinte înseamnă să nu datorezi nimănui nimic și cu atât mai puțin să fiu recunoscător că apar în public ca și cum aș fi visul omului de rând, acela de-a ajunge Președintele Mexicului, ceea ce fiecare mexican crede că merită să fie, Șeful, asta este o țară de șefi, fără șefi suntem mai dezorientați decât un papagal la Polul Nord, chiar așa, trebuie să rămân rece în forul meu interior ca să fiu călduros în manifestările mele exterioare și mă irită faptul că frivolitatea fiului meu mi se pare acum ca o muscă într-o furtună, mă chinuie o idee care nu-mi dă pace, fiul meu este cel mai mare dușman al meu, nu liderul Joaquín

Villagrán care-a pus stăpânire pe Congres, nu armata sub conducerea generalului Jenaro Alvírez înconjurând palatul în așteptarea ordinului meu, – Evacuați-i pe răzvrătiți –, destrăbălatul de fiu-meu și prietenul său, Richi Riva, mi s-au strecurat în creier și vreau să-i scot de acolo ca să pot gândi clar. Nu pot fi prizonierul mintal a doi băiețandri frivoli, nu vreau să spună cineva cum o să țină în frâu o țară dacă nu-și poate ține în frâu fiul, ah, al dracului copil, îmi dai un sentiment de eșec care mă paralizează, n-am știut să-ți sădesc învățăturile mele, să nu ai niciun prieten, nu se poate guverna cu frivolitate și sentimentalism, să fii Președinte înseamnă să nu datorezi nimănui nimic.

– Domnule Președinte. Armata înconjoară Congresul. Așteptăm ordinul dumneavoastră ca să-i evacuăm.

6. Cât a fost ziua de lungă, Luz Pardo de Mayorga a rătăcit ca o fantomă prin saloanele goale din Los Pinos. Legătura sa intimă și durabilă cu Justo Mayorga o făcea sensibilă ca un fluture prins sub un clopot de sticlă. Ceva se întâmpla. Altceva decât dezagreabilul mic-dejun de ieri. Cine știe de ce, în după-amiaza asta ea ar fi vrut să nu fie prezentă. Se aranjase pentru masă, dar soțul său i-a transmis că nu va ajunge la timp. Nu era nimeni la reședință în afară de servitorii invizibili cu tăcerea lor felină. Doña Luz putea să-și umple orele după-amiezii cum avea chef, uitându-se la telenovele, ascultând bolerourile care-i plăceau cel mai mult.

Noi care ne iubim atât de mult,

încât am făcut din dragoste un soare minunat…,

fredona încet pentru că în casa asta – i-a spus Președintele – până și pereții au urechi, ai grijă, Lucecita, nu-ți exterioriza sentimentele, păstrează în tine ranchiuna pe care-o simți, pentru că nu poți fi cea adevărată, pentru că ești prizonieră în Los Pinos, pentru că ai vrea ca soțul tău să nu fie așa de puternic, că dacă se îmbolnăvește să-i poți arăta adevărata dragoste pe care-o simți pentru el, că dacă ai avea mai mult curaj i-ai cere să-l înțeleagă pe Enrique, să nu se supere dacă băiatul se distrează și tu nu o mai poți face, Justo, tu nu mai știi să te distrezi și nu tolerezi ca altcineva să aibă plăcerea asta, încearcă să-ți imaginezi sufletul meu împărțit în două, între dragostea ce-o simt pentru tine și cea pe care-o simt pentru fiul nostru, nu spui că îți iubești doar familia, pe nimeni altcineva, că un Președinte nu are dreptul să iubească pe nimeni, doar familia, dă-mi voie să mă îndoiesc, Justo, dă-mi voie să cred că răceala ta

politică a intrat în casa noastră, că ne tratezi pe fiul meu și pe mine ca pe niște supuși, nu, nici măcar, deoarece cu gloata ești seducător, amabil, cu poporul te deghizezi, și cu noi cine ești, Justo, a sosit momentul să ne spui, cu soția și fiul tău, cine ești?…

– Nu te aranja prea mult. Fii mai precaută.

– Vreau doar să arăt bine.

– Nu te mai răsfăța atâta.

Justo Mayorga se aplecă s-o sărute pe frunte. Și-n clipa aceea văzu ceva ce nu mai văzuse până atunci. O lacrimă nemișcată într-un colț al ochiului soției sale. Se simți extaziat, nelalocul lui, dus spre altă dimensiune… Privi această unică lacrimă, tremurătoare, nemișcată acolo fără să cadă vreodată, fără să se rostogolească pe obraz, o văzu oprită acolo încă din tinerețe, de când se căsătoriseră, când Luz Pardo își promisese ei înseși că niciodată nu va plânge de față cu soțul ei.

– Nu concep să te pierd și să continui să trăiesc. N-ar avea niciun sens.

7. Atacați, domnule Președinte. În jumătate de oră evacuăm Congresul. Nu faceți nimic, domnule Președinte. Înconjurați-i doar, până se predau de foame. Nu faceți din ei niște martiri, domnule Președinte. Dacă fac greva foamei va veni mai multă gloată să-i încurajeze decât soldați care să-i asedieze. Plecați de aici, domnule Președinte. Fiți nobil. Lăsați-i aici până vor obosi și vor pleca singuri.

Atacați. Înconjurați-i. Nu faceți nimic.

Vântul plin de praf al unei după-amiezi de februarie agita copacii din parc și perdelele reședinței prezidențiale. Tata, mama și fiul se așezară la masă. Mai întâi se lăsă o lungă tăcere. Apoi Prima Doamnă spuse că la noapte va fi furtună. Își mușcă limba. Nu voise să se refere la nimic mai grav decât la vreme.

Neliniștit, impulsiv și iritat, Quique zise că ce rost are să ajungi aici sus și să nu te bucuri de viață…

– Nu-ți face probleme, băiete. Încă trei ani și ne întoarcem la fermă.

– Tu, nu eu, spuse rebelul și îndată se stăpâni. Eu nu merg la nicio fermă. Nici legat. Eu rămân aici, în capitală. Aici sunt prietenii mei, viața mea, nu am nevoie de voi…

– Aici înăuntru nu știm ce se întâmplă acolo afară, spuse liniștit, dar enigmatic Președintele. Nu te amăgi.

– N-o să mă împiedicați să fiu prieten cu Richi, ridică tonul Quique provocator. Cu Richi nu mai sunt nenorocitul de fiu al Președintelui, sunt eu însumi…

Se ridică în mod violent.

– Fără tătici, fără tătici…

– Ai grijă cum vorbești de față cu maică-ta, spuse Președintele, fără să se enerveze. Cere-i iertare.

– Iartă-mă, șefa. Quique se apropie de doña Luz și o sărută pe frunte. Dar înțelegeți-mă.

Își înălță capul rugător și trufaș.

– Sunt alt om, cu Richi sunt alt om…

Atunci doamna Luz se înarmă cu curaj și, privind când la unul când la celălalt, ridică vocea pentru prima dată în viața ei, știind că niciodată n-o va mai face, pentru că acum, acel impresionant calm al soțului ei îi dădea dreptul să vorbească tare, să spargă zidul de sticlă ce înconjura viețile lor.

– Ne merităm cu adevărat unii pe alții? Ne iubim toți trei? Răspundeți-mi.

Își șterse colțul buzelor cu șervețelul. O spumă nedorită ajunsese până acolo, ca valurile din Mazatlán, prin forța lucrurilor, datorită legii fluxului și refluxului…

– Dați-mi ceva, strigă Luz Pardo. De ce mie nu mi se dă niciodată nimic? Nu merit nimic?

Nu plânse. Nu plângea niciodată. Doar în după-amiaza aceea îi scăpă o lacrimă pe care i-o datora lui Justo Mayorga. Acum plânsetul disperat i se înecă în bărbia tremurândă. Se ridică de la masă și plecă, spunând cu o voce neauzită,

– Răspundeți-mi…

Apucă să audă cuvintele soțului ei. „Nu vreau dezordine în casa mea“ și apoi, când Justo Mayorga intră în dormitor și o găsi culcată o întrebă, nu te-ai uitat la televizor?, și ea nu am chef, Justo, înțelege-mă…

Președintele aprinse televizorul. Se așeză lângă doña Luz și o luă de mână. Pe ecran apăru Justo Mayorga apropiindu-se de Palatul Congresului, ordonându-i generalului Alvírez, lăsați-mă singur, am să intru singur, și intrând în palatul ocupat de muncitorii rebeli, Justo Mayorga singur, fără niciun

aghiotant, fără nicio persoană înarmată, singur cu capul sus și plin de curaj, așa l-a văzut intrând o națiune întreagă la televizor și așa l-au văzut ieșind mai târziu de mână cu liderul agrar Joaquín Villagrán, surâzător, salutând cu mâna liberă – dreapta, întotdeauna –, înălțând-o pe cea stângă împreună cu dreapta liderului, anunțând:

– Am ajuns la un acord.

Dar nu acordul era important pentru mulțimea adunată în fața Congresului, important era curajul Președintelui, faptul că avea boașe să intre singur în gura lupului și să ajungă la un acord cu conducătorul sindical, important era că poporul îl iubea, că poporul avea dreptate, Președintele era un bărbat adevărat, răul se datora faptului că Președintele nu știa, dacă Președintele ar fi știut, dacă funcționarii nu l-ar fi mințit, cum vedeți, intră singur și iese de mână cu liderul și mâine chiar mergem cu toții în piața Zócalo să-l ovaționăm pe Președintele nostru pentru că are multă vlagă, Justo Mayorga în balconul Palatului, doar cu un braț – dreptul – ridicat, recunoscând fără să roșească și în tăcere, da, sunt alesul maselor, sunt dovada că un om de jos poate să ajungă pe cea mai înaltă culme, priviți-mă, admirați-mă, Președintele este amuleta poporului mexican…

– Să n-o spui niciodată cu voce tare, spuneți-o ca acum, în secret, ca o confesiune intimă… Sunt iubitul poporului meu…

Și cu o voce mai tainică încă, puterea amână moartea, doar amână moartea…

8. Richi Riva a fost urcat într-un avion al companiei Qantas cu destinația Australia. Quique Mayorga Pardo încercă în van să rupă bariera de bodyguarzi ce împiedicau accesul la rampă.

– Sunt fiul domnului Președinte!

Dar gorilele se transformaseră într-o lume ostilă și de nepătruns.

Quique se întoarse la Los Pinos la volanul Porsche-ului său. Îl băgă în garajul reședinței. Coborî. Trânti portiera. Strânse din dinți, își înghiți lacrimile și începu să dea cu piciorul în mașina sa sport roșie, șuturi puternice, îndoind tabla caroseriei.

9. – Ce i-am dat liderului Villagrán? Nimic, Lucecita. L-am îmbrobodit. Promisiunile dintotdeauna. Important e că lumea m-a văzut intrând singur.

Știe că Președintelui nu-i tremură mâna. Fără să trag un glonț. Când am intrat, strigau să moară Mayorga. La ieșire, numai trăiască Mayorga. Boașe, adevărate boașe, Lucecita, boașe adevărate. Vor sta liniștiți până la sfârșitul celor șase ani. Apoi ne întoarcem la fermă.

Corul familiei din cartier

Am plecat de-acasă pentru că mă băteau mă lăsau în pielea goală mă obligau
Tatăl meu și mama mea
Pentru că au murit amândoi și nu mai era nimeni în afară de mine
în casă
Pentru că nu am rude
Pentru că gagiii mi-au spus nu fi prost vino pe stradă stai singur în casa ta te bat își satisfac poftele cu tine
îți spun șobolan
În casa ta ești un mizerabil nu ești nici măcar un gândac
Ce singur mă simt gagiule ca o insectă nenorocită
Umilit
Ce deprimat gagiule
Ce victimă gagiule
Dă-mi un adăpost fără un acoperiș în stradă
Dacă vrei să fii în siguranță trăiește în stradă
Nici măcar nu te uita la cei ce nu sunt de pe stradă
Aici ești mai în siguranță decât în casa ta gagiule
Aici nimeni nu-ți cere nimic
Aici nu ai nicio obligație
Aici nu există decât teritoriul
Aici suntem familia teritoriului între El Tanque și El Cerro
Nu lăsa pe nimeni să treacă dacă nu este din familia cartierului gagiule
Bagă-l în mă-sa pe ăla care se întrece cu gluma
Suntem o armată de o sută de mii de copii și adolescenți liberi
Singuri fără familie în stradă
Țintuiți în stradă
Vreți s-o întindeți de pe stradă?
N-aveți unde

Unii au ajuns pe stradă
Alții s-au născut pe stradă
Familia este strada
Am fost fătați pe stradă
Măicuța ta a avortat în plină stradă
Au călcat-o în picioare în plină stradă până ce-a slobozit fătul
În plină stradă
Pentru că strada este pântecele nostru
Șanțurile de scurgere laptele nostru
Containerele de gunoi ovarul nostru
Nu te lăsa tentat gagiule
Indiferent dacă ești ajutor la supermarket
Ori spălător de parbrize
Ori vânzător ambulant
Ori spălător nenorocit de parbrize
Ori un schilod șontâcăind
Ori un mizerabil cerșetor
Refuză gagiule
Trăiește dinaer dinalcool dinciment
Mai bine pleacă să mori ca un gândac împuțit
Pe străzi tuneluri gropi de gunoi
Decât să te lași învins

Sluga popii

1. În satul ăsta nu se poate respira. Ai zice că la o altitudine mai mare de trei mii de metri aerul e mai pur. Nu este așa și e de înțeles. Vulcanul este un sacerdot cu părul alb și tunică neagră. Vomită exact ceea ce mănâncă: singurătate cenușie. Apropierea cerului devine apăsătoare aici, pe pământ.

Legenda se încăpățânează să repete că Popocatépetl este un războinic cu ochii în patru ce păzește trupul femeii care doarme alături, Iztaccíhuatl. Povestea asta pe care noi o știm din copilărie nu i-au povestit-o Mayaldei. Părintele a adus-o pe Mayalde să trăiască aici sus, pe coastele muntelui Popocatépetl, chiar în ziua în care fetița a avut prima menstruație și el i-a spus:

– Uite. Este pata blestemată. Trebuie să plecăm departe de-aici.

– De ce, părinte?

– Ca să nu păcătuiești.

– De ce să păcătuiesc?

– Pentru că ai devenit femeie. Haide să mergem.

Au lăsat sacristia din Acatzingo cu frumoasa mănăstire franciscană și au venit să trăiască aici, unde privești zăpadă și respiri cenușă. Este locul cel mai pustiu din apropiere de Puebla și, cum nimeni nu voia să vină, l-au trimis cu plăcere pe el.

– Mergeți cu nepoata, părinte?

– Cum credeți că am s-o las. Eu am grijă de ea. Fără mine ar fi o orfană. Îmi datorează totul.

– Ah!

– Cu toate că vreau să precizez, domnule episcop. Nu este nepoata mea. Nu-mi veniți cu vechea poveste.

– Ah! Fiica dumneavoastră? întrebă ridicând din sprâncene episcopul.

Preotul îi întoarse spatele și ieși din episcopat.

– Omul ăsta o să rămână singur, comentă prelatul. Nu știe să se poarte frumos cu lumea. E mai bine să se ducă la munte.

Nu, părintele Benito Mazón nu căutase o parohie retrasă, la poalele unui vulcan, ca să se înstrăineze de lume. Fapt e că lumea se îndepărtase de el și lui i-

a căzut asta foarte bine. Până la urmă, el câștiga. Oricât de antipatic ar fi don Benito, Dumnezeu nu este numai simpatic, ci și necesar. Doar părintele Mazón, cu ochii săi de lup fără astâmpăr, cu profilul său de iguană și sutana sa subțire ca o aripă de muscă, avea împuternicirea să împărtășească, să boteze, să cânte un recviem și să elibereze un certificat de deces. Oamenii din partea locului depindeau de el dacă voiau să trăiască cu conștiința împăcată. Și el depindea de ei. Chiar dacă n-ar fi venit nimeni la prăpădita bisericuță de chirpici de la poalele vulcanului, Benito tot și-ar fi primit salariul și, de bună seamă, chiar și satul care nu avea încredere în el pentru că era antipatic nu l-ar fi lăsat să moară de foame. Nimeni.

Mă rog, adevărul e că enoriașii – toți – avem un ghimpe împotriva părintelui Benito Mazón. El pare că trăiește fără să-i pese de noi. Noi îi reproșam ipocrizia de a o prezenta pe fetița Mayalde, de șaisprezece ani, ca fiind fina lui. Noi știm că finele sunt de obicei fiicele preotului. Trebuie să punem în balanță dragostea creștinească de care a dat el dovadă când i-a oferit un acoperiș fetiței? Sau trebuie să ne arătăm indignați în fața ipocriziei?

Nu e ușor de răspuns. Până la urmă, obiceiurile își urmează cursul, cu sau fără explicații exacte. Se bănuiește. Se presupune. Există temeri. Și la sfârșit, ridicăm din umeri. Toți.

– E mai rău să ai obiceiuri proaste decât să nu ai obiceiuri, îi susură, cu nerușinare, părintele Mazón celei mai credincioase femei de aici, doña Altagracia Gracida, în timpul spovedaniei.

– Și unde doarme fetița, părinte?

– Ai grijă, femeie.

Parohia din munți era doar o casă din chirpici cu sobă cu lemne, o săliță unde se și mânca, o odaie și un closet sub cerul liber. Biserica era la fel de modestă. În schimb, capela alăturată era o mică bijuterie barocă cu bogate ornamente, aproape la fel de frumoasă (aproape) ca regretata Acatzingo. Așa trebuia să fie. Părintele Benito îl adoră pe Dumnezeu deoarece crede că lui Dumnezeu Îi este groază de lume.

Frumusețea Mayaldei făcea să se nască o mică furtună de nesiguranță în sat. Era o fată tânără, frumoasă, cu o înfățișare la fel de pură ca a zăpezii aceleia ce încununa muntele înainte de a se pierde în cenușă. Brunetă cu pielea albă, cu ochi negri foarte alungiți, ca și cum ar vrea să vadă dincolo de conturul oval al feței sale și, imediat, conștientă de faptul că a profita de frumusețe ca să fii

fericit este o vanitate, îi coboară ca să se ocupe de treburile casei umile ce atinge cerul. S-a obișnuit. Nu așteaptă nimic altceva de la viață. Am putea crede că părintele s-a purtat mereu rău cu ea tocmai ca să-i dea o bună educație. Așa cum îi spunea întotdeauna:

– Dacă Domnul nostru Iisus Hristos a suferit, tu de ce să nu suferi?

Apoi o așeza pe genunchi.

– Tu crezi, Mayalde, că eu nu sufăr, văzându-te cum suferi?

Toate treburile casei îi reveneau ei. Când părintele Mazón trecea și o vedea spălând rufe, făcând patul sau ștergând praful de pe iconițele din biserică, îi spunea câte ceva cum ar fi:

– Ți-ar plăcea să fii o doamnă, nu-i așa?

– Te-am răsfățat prea mult de mică. Acuma gata cu răsfățul.

– Mai bine fă curat în biserică. Am să controlez fiecare potir să fie curat de să poți bea lapte din el.

Apoi o așeza din nou pe genunchi. Ea se temea de aceste momente de dragoste fiindcă pe părintele Benito îl tulbura mult faptul că e așa de bun și apoi se purta urât cu ea ca să compenseze slăbiciunea tandreței.

– Ești o catârcă. Un monstru sterp. Dar muncești mult și înduri frigul de la munte.

Ea nu zâmbea în fața lui de teamă să nu-l jignească. Dar în sinea ei, blestematul de popă o făcea să râdă și își bătea joc de el îngrijind păsările în coliviile lor reci, punând într-o vază cu apă puținele flori culese de pe munte, ducându-se și întorcându-se de la piață, fredonând, cu coșurile pline de legume, picioare de porc, turtițe calde și ardei iuți verzi.

– Fata asta e o naivă, comentam noi în sat.

Ea știa că, în felul ăsta, atât de îndatoritor, îl provoca pe părintele Benito. Nu era o neajutorată. Dar nici nu era un animal de corvoadă. Noi, când cobora la piață, îi admiram mersul cadențat, finețea rochiei înflorate, formele feminine ce se ghiceau, tari, rotunjite. Mayalde era, pentru noi, magia intangibilă a cătunului. Ne zâmbea la toți.

– E o naivă.

Unii gândeau că, mai degrabă, cochetăria ei era o dovadă a devotamentului față de părintele Benito Mazón. Asta spuneau.

Într-o zi, părintele Benito a spart vasele cu flori și a dat drumul canarilor. Ea a rămas nemișcată privindu-l fix pe părinte și imaginându-și că însăși ea,

dacă și-ar propune, s-ar putea transforma într-o floare sau ar zbura ca o pasăre…

Părintele Benito nu voia să accepte că pe Mayalde n-o putea doborî nimic. Avea chef să-i spună, „Hai, fetițo. Întoarce-te la maică-ta. Spune-i că m-am purtat bine cu tine și că-mi amintesc de ea. Dar cum bine știi, ca tată, nu sunt bun. Să vedem dacă ea o să catadicsească să te primească. Deși mă îndoiesc. Să fi văzut cu câtă bucurie s-a lepădat de tine".

Ea, pe de altă parte, gândea „Îl înfurii pentru că eu iubesc lucrurile, iubesc florile, păsările, piața, și el nu. Eu îl slujesc, dar el nu se bucură. Este un bătrân acrit, cu oțet în sânge".

Mayalde știa că părintele Benito voia s-o aibă. Ea se îmbăia afară, într-un mic patio cu o stropitoare improvizată și știa că părintele o spiona. Se distra schimbându-și orele. Uneori se îmbăia în zori. Alteori, se îmbăia seara. Părintele o spiona mereu și ea își săpunea sexul și sânii înainte de a se preface speriată că a fost surprinsă, acoperindu-se repede cu mâinile și râzând fără să se oprească imaginându-și tulburarea părintelui cu ochi de lup fără astâmpăr și profil de iguană.

– Alungă-ți gândurile rele, îi spunea părintele când o spovedea.

Și adăuga tot mai exaltat:

– Repetă după mine, fata mea. Sunt un sac plin de excremente împuțite. Păcatele mele sunt abominabile. Sunt făcătoare de rele, slobodă la gură și incorigibilă. Merit să fiu închisă într-o temniță numai cu pâine și apă până mor.

Și, privind spre cer cu ochii dați peste cap:

– *Mea culpa*, *mea culpa*, *mea maxima culpa*.

Mayalde îl observa zâmbind, convinsă că înnebunise. Fata ridica uimită din umeri, spunând rugăciuni.

Părintele Mazón psalmodia acele litanii blestemate ce se repetau în bisericile mexicane de cinci sute de ani încoace și care ajungeau, fără nicio legătură, la Mayalde, obiectul recriminărilor sale, ca să încheie lăudându-se pe el însuși, amintindu-și ce i-au spus cei de acasă când și-a descoperit vocația ecleziastică:

– Benito, tu n-ai nimic teologic în tine.

– Benito, tu ai mai degrabă o față de șmecher.

– Benito, să nu ne spui că nu ți se scoală.

El acceptă ultimele două afirmații, dar hotărî să se pună la încercare supunându-se disciplinei celei dintâi: să devină preot.

Relația sa cu frumoasa Mayalde reunea cele trei tentații: cea divină, cea lumească și cea erotică. Cât de departe ajunsese? Noi, în sat, nu știam cu exactitate. Aceeași situație – preot cu așa-zisă fină sau nepoțică ce până la urmă reieșea că e fiica lui secretă – se mai întâmplase de atâtea ori, că nu mai era loc pentru o altă versiune. Tradiția te obligă să gândești anumite lucruri. Dar permite, de asemenea, câte unuia dintre noi, să se gândească la o excepție.

– Asta se întâmpla doar în filmele de pe timpuri, doña Altagracia.

Ce importanță are dacă este cu adevărat nepoata lui sau a fost găsită sau ce vreți și ce vă place și popa pur și simplu o exploatează ca pe o slujnică fără să profite de ea ca ibovnică…

Unii spuneau că da, alții că nu. Noi, care încercam să fim nepărtinitori, nu ne luam după bârfe fără niciun temei, nici după suspiciuni fără dovezi. Dar când Mayalde cobora de la munte la piață, o înconjura o tăcere tristă. Satul mirosea a câine ud, a jar, a mâncare gătită, a balegă de măgar, a fumul torțelor de pin, a zăpadă neatinsă, a soare neiertător. Ea trecea ca și cum n-ar fi atins pământul. O urmăreau gândurile ascunse ale unora, tăcerea suspectă a altora, singurătatea echivocă a tuturor… Benito Mazón era un om cu credința lui Dumnezeu sau un păcătos blestemat? În orice caz, numai el dădea sfânta împărtășanie în acest sat pierdut. Și dacă nouă ne dădea anafura și ne miruia cu ulei sfințit, ce nu i-ar da frumoasei fete ce trăia cu el?

Câte unul dintre noi era mai învățat și nu credea în balivernele Bisericii. Dar niciunul – nici măcar eu, care sunt ateu, și pentru mine acest lucru e mai presus de adevăr – nu îndrăznea să pună la îndoială adânca tradiție religioasă a satelor. Ar fi căzut cerul pe noi. Secole și secole în care ne proclamaserăm catolici atârnau greu. A fi ateu era aproape o lipsă de decență. Dar gândeam că ceea ce trebuie să împărtășească un om credincios și unul indiferent e dragostea creștinească și mila. Și nu dreptatea e cea care ne unește. Eu cunosc o grămadă de creștini care vor cu tot dinadinsul să fie nedrepți. Cu cei inferiori lor. Cu copiii. Cu femeile. Cu animalele. Și care, bătându-se cu pumnul în piept, se declară creștini și merg duminica la slujbă.

Eu nu sunt ca aceștia. Caut să fiu sincer cu oamenii și cu mine însumi. Vreau să fiu corect, deși nu sunt credincios. Gândesc că, deși nu este catolică,

dreptatea este cea mai creștină din tot ce există. În numele dreptății îi ajut pe ceilalți și mizericordia este doar un medalion ce ni se pune la gât mai târziu.

Atunci, din pură milă creștinească mă fac că nu-l văd și-l las să treacă în noapte, observându-l în întuneric de la fereastră pe tânărul ce șchioapătă și privește suferind în toate părțile fără să știe încotro să se îndrepte, până când cobor în timp ce clopotele se aud înfundat și-l îndrum:

– Urcă ceva mai sus spre munte. Ia-te după bătăile clopotelor.

– Care clopote?

– Ascultă cu atenție. Acolo te vor primi cu dragoste creștinească.

L-am îndepărtat de sat pentru că știu bine cum sunt vecinii mei. Băiatul rănit la un picior, cu un bandaj murdar în dreptul genunchiului, cu haine rupte și cizme murdare de noroi ar putea fi suspect, oricine-ar fi și de oriunde-ar veni. Nu sunt obișnuiți cu apariția neașteptată a unei persoane necunoscute. Sunt porniți împotriva străinilor. Cu atât mai mult într-un sat cu nici măcar o sută de suflete, pierdut între înălțimile vulcanice ale Mexicului, sat de cenușă și zăpadă, respirație înghețată și mâini înțepenite de frig. Un sat învăluit într-o gigantică mantie gri ca într-un giulgiu prematur, dar permanent.

În schimb, dacă străinul caută refugiu în casa preotului, înseamnă că nu are nimic de ascuns. Biserica îi binecuvântează pe cei pe care îi primește. Astfel, băiatul ăsta putea să coboare de la biserică în sat fără să trezească bănuieli nimănui. Ceea ce nu putea face era să apară așa, rănit, dezorientat și etalând frumusețea sa tinerească sumbră și orbitoare ca aceea a unui soare negru.

– Urcă dealul. Primește mila creștină. Întreabă de popă. Caută un motiv.

– Făceam alpinism și am căzut, spuse cu simplitate Félix Camberos – așa a spus băiatul că îl cheamă când părintele Benito Mazón i-a deschis ușa în zorii zilei.

– E foarte devreme, zise acru popa.

– Muntele se cucerește în zori, zâmbi, de bine de rău, Félix Camberos. La fel ca și mila…

– Să vedem, Mayalde, ocupă-te de străin, spuse preotul, stăpânit în mod ciudat de idei contradictorii pe care nu le înțelegea.

Benito Mazón văzu figura băiatului și în sufletul lui avea motive să fie milos, dar și neîncrezător. Ambele se confundau cu imaginea Mayaldei. Cine o să aibă grijă de băiatul rănit? Preotul, de ce nu? Pentru că ar fi trebuit să îngenuncheze în fața rănitului într-o atitudine pe care aroganța lui nu o

accepta. Ar fi trebuit să se arate umil în fața unui bărbat mai tânăr decât el. Și mai ales, mai frumos. Preotul surprinse privirea Mayaldei când apăru Félix. Era chipul unei luni tăcute exprimând totul prin mișcări crescânde și descrescânde, de parcă o maree din cer l-ar fi adus pe străin până în acel loc dezolant.

Mayalde nu-și controlase expresia feței când îl văzuse pe Félix. Părintele Benito și-a dat seama și a hotărât să-l lase pe tânăr în grija fetei. De ce? Motivul îi păru popii tot atât de evident cum mi se pare mie acum. Profilul de iguană și ochii de lup ai lui Benito Mazón erau reversul profilului de statuie și al ochilor de cățelandru ai lui Félix.

Părintele Mazón simți un nestăpânit impuls de a o lăsa pe copila Mayalde pe mâinile lui Félix pentru a o expune ispitei. Savură hotărârea. Exultă. Se simți un misionar al Domnului care mai întâi ne oferă plăcerea păcatului cu scopul de a ne impune, imediat, greutatea virtuții, și de a-și aroga, prin spovedanie, dreptul de a ierta. Între un lucru și celălalt, între păcat și virtute (Mazón se desfăta), se târa un șarpe plămădit din ispite. Părintele nu trebuia să-l învingă. Tânăra femeie, da. Îi era de ajuns această posibilitate ca să-i asigure sufletului multe ceasuri de cazne, de hărțuieli, de exigențe, când el și Mayalde vor fi din nou singuri și el va putea s-o încolțească cu bucuria de a o umili, de a o acuza și, până la urmă, dacă avea noroc, fata învinsă n-o să i se mai împotrivească…

Părintele Mazón plecă la treburile lui bisericești și Mayalde rămase singură cu Félix. Fata era foarte rezervată.

– Scoate-ți pantalonii. Dacă nu, nu pot să-ți îngrijesc genunchiul.

Félix se supuse serios, cu toate că zâmbi îmbujorându-se un pic când se așeză în fața Mayaldei arătându-și chiloții scurți și mulați pe corp. Ea îl privi fără curiozitate și începu să-i curețe rana de la picior.

– Ce faci aici?

– Alpinism.

– Ce e asta?

– Să urci pe munte.

– Până unde?

– Mă rog, până unde este zăpadă, dacă poți…

– Și ai căzut?

Atenției concentrate a fetei rezervate nu-i scăpă vocea șovăitoare a lui Félix.

– Păi, am alunecat, râse până la urmă băiatul.

– Ah, ea îl privi cu maliţiozitate. Ai alunecat.

Îl bătu uşor pe picior, cu drag.

– Gata, domnule Alunecos.

În acea după-amiază vulcanul scoase câteva fuioare de foc, dar ploaia serii de vară stinse repede cenuşa.

– Ce ciudat că ai venit în august, îi spuse Mayalde lui Félix. Acum, zăpada se duce. În ianuarie ajunge până la poarta noastră.

– De aceea, zâmbi Félix, cu o sclipire stinsă în privire. Îmi place să încerc ce e mai dificil.

– Ah, pe dracu', spuse fata încet şi atinse mâna lui Félix. Asta e voia Domnului.

Şi ea avea o dorinţă, la fel ca părintele Benito.

– Pe dracu'? zâmbi Félix. Care e voia Domnului?

– Gândurile păcătoase, îşi înălţă privirea Mayalde.

Pe când părintele Benito cobora în sat ca să-i dea ultima împărtăşanie brutarului, Mayalde îi dăruia lui Félix fecioria sa. Brutarul n-a murit imediat şi tânăra pereche a putut să se iubească în voie, ascunşi amândoi în spatele altarului Maicii Domnului aducătoare de pace. Veşmintele preoţeşti le serveau drept culcuş moale şi mirosul persistent de tămâie îi excita pe amândoi – pe el pentru că i se părea exotic, pe ea pentru că era un miros obişnuit, pe amândoi pentru pângărire.

– Nu te simţi izolată aici?

– Nici vorbă. De ce?

– Aici parcă e acoperişul lumii.

– Tu ai ajuns să-l urci, nu-i aşa?

– Nu ştiu. Există şi alte lumi în afară de asta.

– Care?

– Marea, de pildă. Ai fost vreodată la mare?

Ea dădu din cap că nu.

– Ştii ce culoare are marea? Aş vrea să te iau cu mine.

– Părintele spune că apa nu are culoare.

– El nu ştie nimic. Sau te păcăleşte. Marea este albastră. Ştii de ce?

Ea dădu din nou din cap, negând.

– Pentru că oglindeşte cerul.

– Vorbești foarte frumos. Nu știu dacă e adevărat. Eu n-am văzut marea niciodată.

El o sărută susținându-i capul cu mâinile. Apoi ea spuse:

– Înainte, voiam să părăsesc lumea asta. Și ai sosit tu.

2. Cel ce sosi la căderea nopții a fost părintele Benito Mazón. Urcă dealul cu greutate, gâfâind în ploaie, cu ochii de lup mai neastâmpărați ca niciodată. Se întorcea mai târziu. Voia să ofere tinerei perechi toate posibilitățile. Suportase toleranța cu care-l tratau ceilalți răspunzându-le cu propria sa intoleranță. Se întorcea înarmat cu o indiferență ce căzuse în capcana grosolanelor sale amărăciuni. Enoriașii au nevoie de sfânta împărtășanie, le repugnă că le-o dă el și el știe că nu au altă soluție.

S-a întors târziu pentru că în sat conversase cu amabilitate cu autoritățile civile și militare. Noi ne-am mirat de atâta politețe la cineva atât de sec și orgolios ca părintele Mazón.

Părintele Mazón privește încă o dată, pe drumul de întoarcere, dezolarea vulcanului cenușiu, îl compară din nou cu lepădarea de Dumnezeu și ar vrea să vadă lucrurile cu claritate, nu cu acești ochi ascunși…

Slujitorul lui Dumnezeu ajunse și își scoase pălăria de paie lăsând să i se vadă părul ca de câlți. Apa i se scurgea de pe borurile din pănuși de porumb.

Se uită la cei doi cu răceală, dar fără suspiciune.

– Ce-ți mai face piciorul?

– Mai bine, părinte.

– Când ne părăsești?

– Când spuneți dumneavoastră. N-o să stau niciun minut mai mult decât o să spuneți dumneavoastră. Vă mulțumesc pentru ospitalitate.

– Da, dar mai întâi o pui la încercare.

Félix nu putu să-și ascundă un zâmbet.

– Ospitalitatea dumneavoastră îmi întrece așteptările.

Popa așteptă să i se scurgă apa de pe manta și-i spuse Mayaldei fără s-o privească:

– Ce aștepți?

Ea se apropie să-i scoată impermeabilul improvizat.

– Este o fată ascultătoare, spuse cu severitate preotul.

Ea nu spuse nimic.

– Haide, pregătește cina.

Mâncară fără să vorbească și după terminarea mesei părintele Benito Mazón îl întrebă pe Félix Camberos dacă era student sau alpinist.

– Mă rog, râse Félix. Poți fi și una și alta.

Dar popa insistă:

– Student?

– Nu foarte bun, zâmbetul lui Félix se accentuă.

– Fiecare își alege viața. Uită-te la Mayalde. Este înnebunită să devină călugăriță. Îți jur pe Dumnezeu.

Aceste vorbe provocară hohotele de râs ale popii, indiferența tânărului și stupoarea fetei.

– Părinte, nu spuneți lucruri false. Este un păcat…

– Ah, se miră popa. Începi să te răzvrătești, fetițo? Nu vrei să te duci la mănăstire ca să fugi de mine?

Ea nu spuse nimic, dar părintele Mazón o luase deja pe panta bine știută.

– Jur că răzvrătirea ta n-o să dureze mult. Și știi de ce? Pentru că ești supusă. Sufletul îți este supus. Te supui bărbaților. Și pentru că supunerea ta este mai puternică decât răzvrătirea.

Félix interveni.

– Dar dragostea este mai puternică decât supunerea sau decât răzvrătirea, nu credeți?

– Cum să nu, tinere. Aici îți poți da seama. În casa asta există doar iubire…

Se întrerupse și își făcu de lucru cu ceașca de Talavera de culoare albastru cu alb pe care o avea mereu cu el, se zice că pentru a nu-și uita originea țărănească, înainte de a-și ridica privirea de lup.

– Încă nu ți-ai dat seama, băiete?

– Cred că da, Félix hotărî să fie ironic ca să contracareze capcanele popii.

– Și nu ți-a ajuns?

– Dragostea este un lucru bun, spuse Félix. Dar e nevoie și de cunoaștere.

Popa zâmbi strâmb.

– Ești student, nu-i așa?

– Student și alpinist, v-am spus.

– Crezi că știi multe?

– Încerc să învăț. Știu că știu foarte puțin.

– Eu Îl cunosc pe Dumnezeu.

Popa se ridică dintr-odată.

– Mă tutuiesc cu Dumnezeu.

– Și ce vă spune Dumnezeu, părinte? continuă pe un ton simpatic Félix.

– Că Diavolul intră în case pe ușa din dos.

– Dumneavoastră m-ați invitat să intru pe ușa principală – răspunse pe un ton dur și exigent Félix.

– Pentru că nu știam că îmi vei fura anafura din biserică.

– Părinte, Félix se ridică în picioare cu toate că nu avea un răspuns care să nu fie o minciună. Trebuie să vă controlați ca să vă faceți respectat.

– Eu nu mă controlez și nici nu mă respect…

– Părinte – se apropie Mayalde. Culcați-vă. Sunteți obosit.

– Culcă-mă tu, fată. Dezbracă-mă și dezmiardă-mă. Arată că mă iubești.

O spuse ca și cum ar fi vrut să-și schimbe privirea de lup într-o privire de miel. Félix se învârti în jurul scaunului din bucătărie, ca și când acea mobilă i-ar fi dat echilibru sau ca și cum ar fi înfrânat, ca o barieră, pofta de a sparge scaunul în capul popii.

– Părinte, controlați-vă, vă rog.

– Să mă controlez? a răspuns grohăind pe nas părintele Mazón. Aici sus? În pustietatea asta? Aici unde nu crește nimic? Aici îmi ceri tu să mă controlez? M-a controlat pe mine cineva? Pricepi? Ce crezi că sunt cunoștințele cu care te mândrești, studentule?

– Sunt ceea ce dumneavoastră, popii, ați negat toată viața, a exclamat Félix.

– O să-ți explic singurul lucru pe care merită să-l știi, a răspuns preotul lăsându-și brațele în jos. Eu provin dintr-o familie în care fiecare membru făcea rău, într-un fel, celorlalți. Pe urmă, căindu-se, fiecare își făcea rău lui însuși.

Se uită la student cu o forță sălbatică.

– Fiecare își construia propria închisoare. Fiecare, taică-meu, maică-mea, și mai ales surorile mele, ne flagelam până la sânge în camerele noastre. Apoi, împreună, îi cântam imnuri de slavă Mariei, singura femeie născută fără de păcat. Auzi, domnule savant universitar? Îți vorbesc de un mister. Îți vorbesc de credință. Credința, îți spun, este adevărată, chiar dacă este absurdă.

Popa își luă capul în mâini vrând parcă să potolească un corp ce dorea s-o ia razna.

– Fecioara Maria, unica femeie blândă, protectoare și neprihănită în mijlocul haremului putred al Mamei Eva. Unica!

Mayalde se retrăsese într-un ungher, precum cineva ce se adăpostește de o furtună care nu apuca să se sfârșească pentru că o prevestea pe următoarea. Mazón se întoarse ca să se uite la ea.

– Nu numai femeie, ci și indiancă. Rasă stricată timp de veacuri. De-asta o țin ca slujnică.

Îl privi pe Félix cu dispreț jignitor.

– Iar tu, hoț al onoarei, învață. Viața nu e o scurteică.

– Dar nici o sutană.

– Crezi că sunt un castrat? murmură, sfidător și îndurerat, Benito Mazón. Întreab-o pe fată.

– Nu fiți vulgar. Ceea ce cred este că nu există o limită fizică pentru dorință, a răspuns Félix Camberos. Există doar o limită morală.

– Aha, acum îmi dai lecții de morală! a strigat preotul. Și cu poftele mele ce se întâmplă?

– Controlați-vă, părinte. Félix a fost cât pe ce să-l strângă în brațe pe Mazón.

– Crezi că nu trăiesc luptând cu propria mea răutate, cu josnicia mea sordidă? a strigat popa scos din minți.

– Eu nu vă învinovățesc de nimic. Félix s-a dat doi pași înapoi. Respectați-vă pe dumneavoastră înșivă.

– Sunt un martir, a exclamat popa, cu o privire de nebun.

3. Rămași singuri ei doi, în aceeași după-amiază, preotul a luat-o pe genunchii săi pe Mayalde cea docilă și ironică și i-a spus că Dumnezeu îi blestemă pe cei ce ne conduc cu bună știință pe căi greșite. A mângâiat-o pe genunchi.

– Gândește-te, fata mea. Te-am scăpat de ispită și de nerecunoștință. Nu spui nimic?

– Nu, părinte. Nu spun nimic.

– Scoate-ți prostiile pe care ți le-a băgat băiatul ăsta în cap.

– Nu erau prostii, părinte. Altceva mi-a băgat Félix, ca să știți.

Popa o împinse pe fată din brațele lui. El nu se ridică.

– Uită-l, fetiță. A plecat. Nu te iubea. Nu te-a scăpat de mine.

– Greșiți, părinte. Acum mă simt liberă.

– Potolește-te.

– Dumneavoastră sunteți un om foarte trist, părinte. Pun pariu că tristețea vă urmărește și în vis.

– Ce vorbăreață te-ai făcut. Ți-a dat lecții fugarul?

Mayalde tăcu. Se uită cu ură la popă și se simți murdară. Popa nu mai avea pe cine să umilească. Ce-o să-i ceară acum? O s-o umilească mai mult decât înainte de vizita lui Félix Camberos?

Poate că în sufletul părintelui Benito Mazón exista o anumită finețe. Nu a bruscat-o pe Mayalde. Dimpotrivă. Dar eu știu că i-a spus că ar trebui să se gândească bine dacă îi convine sau nu viața cu el.

– Vrei să cobori cu mine în sat? Când e soare, ai chef să ieși din pușcăria asta. Lasă-mă să te îmbrac, lasă-mă să te aranjez. Îți cumpăr o rochie.

– Ca să nu vorbesc, părinte?

– Ești cea mai mare idioată, șuieră popa printre dinți. Nu-ți cunoști interesul. Eu sunt un slujitor al Domnului. Tu nu ești nici măcar o slujnică.

A început s-o lovească strigând iluzii, iluzii!

Veșmântul negru părea un steag al diavolului în timp ce popa striga, slujitor al Domnului, slujitor al Domnului și Mayalde, pe jos, nu scotea o vorbă, se apăra de lovituri, știa că în scurt timp furia popii se va stinge ca suflul unor foale vechi și sparte, iluzii, iluzii, ce ți-a băgat în cap băiatul ăla…?

Și în cele din urmă, fără suflare deja, cu capul în jos, i-a spus (eu știu):

– Ești cea mai mare idioată. Nimeni nu vrea să te vadă. Doar eu. Mulțumește-mi. Dezbracă-te. Cui i-ai mai spus „tăticule“?

Când doi ani după aceea Mayalde coborî de la munte ca să-i anunțe că părintele Benito a murit căzând din întâmplare într-o prăpastie, nimeni n-a rămas surprins că trăsăturile și atitudinea fetei de optsprezece ani se schimbaseră într-atât. Se știa că preotul, după întâmplarea cu studentul Félix Camberos, o ținea prizonieră. Tânăra femeie care se apropia acum de noi părea mai puternică, dintr-o bucată, trecută prin încercări, capabilă de orice. Dar nicidecum o prizonieră.

– Ce i s-a întâmplat părintelui?

– Nimic. A alunecat. A făcut un pas greșit.

– Unde vrei să-l îngropi?

– Acolo sus. În cenușă. Unde a fost îngropat Félix Camberos.

Acolo stau amândoi, împreună, unul lângă altul, pe o costișă abruptă a muntelui, ce pare aruncată spre cer. Din locul acela se poate vedea la mare

depărtare orașul în general ascuns de masivul vulcanic. Orașul este întins, dar de aici abia se zărește. Ți-l poți imagina ca pe o conflagrație. Cu toate că, în mijlocul vâlvătăii, există o oază de pace. Înfruntarea orașului se concentrează în ea însăși și te dă uitării dacă te adăpostești într-un ungher retras, o insulă într-un noian de oameni.

Într-o zi, ea și cu mine am coborât de la poalele vulcanului spre marele oraș ce ne aștepta fără bârfe, blesteme, suspiciuni. Dar amintiri, da.

Ea nu putea uita și amintirile mele s-au molipsit de la ea.

De când m-am căsătorit cu ea, după moartea popii, am hotărât s-o duc departe de cătunul din munți. N-am mai vorbit în acel stil „impersonal“ care mă ținea departe de dorința de a fi a mea. M-am transformat într-un „eu“ hotărât să-i demonstrez că datinile vieții nu sunt păcate de care trebuie să fugi refugiindu-te în munți, că falșii sfinți se bucură umilindu-ne, ca apoi să ne pedepsească cu mândria lor, că umilința ascunde uneori un mare orgoliu, iar credința, speranța și mila nu aparțin lumii celeilalte. Trebuie să fie realități ale acestei lumi.

Pentru aceste lucruri, i-am spus, lupta Félix Camberos.

Nu știu foarte bine dacă frumoasa Mayalde s-a resemnat să părăsească mormintele apropiate, al părintelui Benito și al studentului Félix. În privirea ei se citea un sentiment de vinovăție fugară, pe care eu am încercat să-l sting cu iubirea mea.

În cele din urmă n-au mai rămas decât aceste cuvinte ale soției mele, rostite după mulți ani:

– Toate acestea s-au petrecut în funestul an 1968.

Corul familiilor răzbunătoare

și nu numai El Mozote
pe 22 mai ’79 protestam pe treptele Catedralei și a venit armata și a tras în noi
și am murit trei sute
sângele curgea pe scări ca apa unei cascade roșii
pe 22 ianuarie 1980 muncitori din industria bumbacului
electricieni funcționari învățători
mitraliați la grămadă între două bulevarde
El
în râul Sampul prinși de ape în timp ce fugim
pe un mal soldații salvadorieni trag în noi
pe celălalt mal trupele honduriene nu ne lasă să trecem
salvadorienii smulg copiii îi aruncă în aer și le taie capul cu
macetele
o numesc operație de curățire
a doua zi râul Sampul nu se mai vede
e acoperit de o masă de vulturi pleșuvi ce devorează cadavrele
mai bine morți decât vii puștiule
am văzut asta în sate
se povestește prin cârciumi
haide du-te să vezi cele două corpuri ale
tatălui tău
jumătate de corp într-un colț
cealaltă jumătate în alt colț
vino să vezi puștiule capul maică-tii
legat de un grilaj
uită-te la cer puștiule
uită-te la dragon-fly jet fighters 37
îți aduc cadouri
îți aduc șase mii de livre de bombe incendiare și distrugătoare

îți aduc bombe cu fosfor alb
te împușcă cu mitraliere M60
sunt spotter planes
îi văd pe oameni
sunt elicopterele hei
când nu văd oameni trag în vite
boii hei
e mai bine să fugi
familii întregi pe drumuri
mai bine să se prăbușească asupra ta cerul de foc
mai bine să murim pe drumuri la lumina zilei disperați
decât să cădem în mâinile lor
pe taică-meu l-au torturat punându-i o pungă de plastic plină
de făină în cap
vorbește
pe taică-meu l-au mutilat tăindu-i testiculele
lui taică-meu i-au agățat greutăți de boașe până l-au nenorocit
pentru totdeauna
dar continuăm să trăim acolo în satele mizerabile
femeile spală gătesc macină
copiii suntem mesageri
transmitem veștile
l-au omorât pe Gerinaldo
Jazmín nu se mai întoarce în sat
noi copiii ne jucam de-a ambuscada
Rutilio și Camilo și Selvín
apoi am crescut cum am putut
ne-am strâns în bande de orfani răzbunători:
există răzbunarea
nu se poate ascunde
există cele paisprezece familii palate în San Benito case
la plajă cocteiluri la country club musicaluri de la hollywood
la cinematograful Vi
există cetele de chiori vânzători de loto
lustragii

shooshine numărul cu noroc lumina chioară
pe străzi
și cei paisprezece citesc doar romane condensate din reader's
și cei paisprezece ascultă muzică de mantovani chiar și când se cacă
și sunt protejați de soldați negri pungași fără
frunte fără barbă cu cizme care-i chinuie și centiroane
care-i strâng
ce ascultă de ordinele albilor înfumurați
ce nu se murdăresc pe mâini
și acolo s-a format banda
fii și nepoți de partizani de soldați de văduve
de alți copii mesageri
ai celor care seară de seară se adunau ca să aștepte vești
despre cei dispăruți
spune-ne atunci
cui îi pasă de moartea mea?
ce e mai mizerabil?
să fii mort?
sau să fii sărac?
asta dorim
toți săraci
și pentru asta acum să le fie lor frică de noi
cum nouă ne-a fost frică de batalioanele morții
de elicoptere hei
de mici gândim gândește că ai murit și
s-au terminat grijile tale
poate că doar mort o să-i vezi din nou pe tatăl tău pe mama ta pe
frățiorul tău
haide fă-ți inițierea în bandă
dă proba vomitatului
îți bagi două degete în gură
îți atingi omușorul
dacă nu borăști îți băgăm o ureche de măgar până în
gâtlej și un știulete de porumb în curul delicios
fă-ți inițierea în bandă

cu o ciomăgeală cruntă
să vedem cât suporți
lovituri de picioare în coaie
lui taică-tu i le-au tăiat pui de cățea lovituri de picioare în burtă
pe mă-ta au călcat-o în picioare borțoasă împuțit nenorocit până ce
ai ieșit tu
lovituri de picioare în genunchi
lui bunicu-tu i-au tăiat picioarele ca să vorbească
lovituri în fluierele picioarelor
bunicu-tu i le-a tăiat bunicului meu
acum dă-ți jos pantalonii și cacă-te de față cu toți
cu o expresie de fericire pe față
închipuie-ți că nu te caci omori
obișnuiește-te cu gândul că a omorî e la fel ca euforia
de a te căca, gagiule
o să fii sergentul căcăcios
o să fii căpitanul căcat
dar gândește-te mereu la ei toți
cetele
asasinii și torționarii din batalioanele morții
la fel ca tine
luptătorii din gherilă care omorau ca să se apere la fel ca tine
americanii înarmând dând lecții de moarte arme de moarte
acum amintește-ți de un singur soldat din batalion: uită-l
acum amintește-ți de un singur luptător al frontului: uită-l
viața începe cu tine
cu banda
obișnuiește-te cu ideea asta
nimănui nu-i pasă de moartea ta
încearcă să-ți amintești de un singur ácatl
încearcă să-ți amintești de un singur farabundo[45]
uită-i
șterge cuvintele patriotism revoluție din mintea ta
n-a existat istoria
istoria începe cu banda salvadorienilor

nu ai altă identitate decât pielea ta
tatuată
svastici totemuri lacrimi câte un mort
cuțite pietre puști cu țeava tăiată pumnale
totul e bun
dați foc pământului
să nu rămână nimic în picioare
nu avem nevoie de aliați
avem nevoie de selvă ca să ne ascundem să ne odihnim
să inventăm
învățăm să mergem ca niște umbre
fiecare membru al bandei este un copac umblător
o umbră ce înaintează spre tine
spre tine jigodie lipsită de griji
crezi că ai scăpat de noi?
crezi că ai scăpat de noi?
miroase acreala pielii noastre tatuate
savurează putoarea buricelor noastre
bagă-ți degetul în noroiul din cururile noastre
suge laptele covăsit din sulele noastre
scufundă-te în untul roșu al gurilor noastre
tăvălește-te în pădurea neagră a subsuorilor noastre
suntem banda
salvăm salvadorieni tot ceea ce voi
curățeți spălați în straie de sărbătoare ați ascuns
ați ras ați curățat ați dezodorizat
și pe pielea tatuată
și pe înscrisurile de pe piele
lacrimi și desene pe față
cu lacrimi pentru moarte
în timp ce voi citiți anunțurile din presă televiziune cei din mahalale
noi informăm cu pielea noastră amară puturoasă răzbunătoare
tatuată
citiți știrile de pe pielea noastră

Căsătoria secretă

Întotdeauna când vreau să-ți spun adevărul, ne întrerupe ceva.

Nu-ți face griji, Lavinia. Suntem singuri, dragostea mea. Am dat ordin să nu ne deranjeze nimeni. Ce vrei să-mi spui?

Sunt foarte nefericită. Nu, nu mă întrerupe. Vreau dragostea, nu simpatia ta.

Le ai pe amândouă. Și știi asta. Spune-mi.

Pot să încep de la început?

Sunt întru totul al tău. Cum se zice.

Leo, tu mă cunoști și știi că nu te mint niciodată. Vreau să-ți vorbesc despre el. Așa cum spui tu în discuțiile tale, vreau să „recapitulez". Bine-ar fi să pot fi concisă. În definitiv, sunt nouă ani de când suntem împreună. Vreau să înțelegi legătura mea cu Cristóbal. Nu-ți ascund nimic. Tu știi aproape tot, dar numai pe bucăți. Vreau să te pui în locul meu și să înțelegi de ce a durat atâta legătura mea cu el. Trebuie să-ți imaginezi ceea ce a însemnat pentru mine la cei douăzeci și nouă de ani ai mei, când te apucă groaza că faci treizeci, să-mi refac viața datorită unei pasiuni proaspete, noi, și mai ales periculoase…

Eu îți jur, Lavinia…

Nu mă întrerupe, *please.* Eu aveam o vârstă, acum nouă ani, la care încă mai crezi că poți să-ți reîncepi viața, să te debarasezi de trecut și să te reînnoiești din cap până-n picioare. Așa gândeam, recunosc. Neastâmpărul, viermișorul, cum vrei să-i spui. Profesia mi-a adus numai succese, compensații. E ceva să fii o ziaristă de *top*. Multora dintre femei le este de ajuns. Se căsătoresc cu profesia.

Se spune că o femeie cu succes profesional are întotdeauna un amant în pat: cariera.

De acord. Cariera este ceva foarte erotic. Și cu toate astea, eram nemulțumită. Profesia era adevărata mea mâncare. Dar sosul nu era destul de picant. Desigur, eram un teren fertilizat, cum s-ar spune… Adevărul e că în după-amiaza în care el a intrat în birou, privirile ni s-au întâlnit și amândoi ne-am spus în tăcere ceea ce ne-am repetat apoi amândoi în șoaptă, înțelegi, în

semiobscuritate. Dragoste la prima vedere. Îndrăgostire subită. Ți-o spun fără nicio rușine. Cristóbal a intrat în birou și eu l-am dezbrăcat cu privirea. Mi l-am imaginat gol și el pe mine la fel. Am verificat chiar în noaptea aceea. Te deranjează că-ți povestesc așa cum a fost?

Nu. Îmi place. Dacă ți-ai ascunde secretele față de mine, ai fi o egoistă.

Ești un sălbatic. În dormitor, mi-a scos doar chiloții, m-a luat în brațe îmbrăcată, m-a ridicat cu o forță nemaipomenită și m-a posedat în timp ce eu îi înconjuram mijlocul cu picioarele… Niciodată n-am simțit o asemenea satisfacție. Numai cu tine.

Thanks.

Dar nu de prima dată. Cu tine a trebuit să mă obișnuiesc. Cu el, m-am temut că atâta plăcere dintr-odată ar putea să aibă doar un, cum să spun, un gust sălciu de senzații mărunte pe măsură ce ar fi trecut timpul și ne-am fi obișnuit să fim împreună…

The law of diminishing returns.[46]

Dar nu. Întâmplarea a făcut ca excitația de la început să se prelungească mult timp. Pericolul ajută, bineînțeles. Întâlnirile, locurile plăcute, dar ascunse în mod obligatoriu, teama de a fi descoperiți.

Partenerul văzut întotdeauna ca o tentație, nu ca un obicei.

Asta voiam să spun. Raiul pe pământ, nu-i așa? Totul este atât de neprevăzut, de riscant, atât de dăunător pentru toți dacă se descoperă, încât… De acord, recunosc că toate astea alimentează vanitatea unei femei care se simte dorită, admirată, fără umilitoarea senzație că se află acolo doar ca o mobilă.

Asta-i partea bună de a fi amantă, și nu soție.

De ce?

Soția face patul după ce a făcut amor. Amanta are o servitoare care i-l face.

Nu râde, Leo. Vorbesc serios.

Ca o mobilă, spuneai…

Așteptând ca bărbatul să se așeze pe tine, să mănânce pe tine, să urineze în tine fără ca măcar să te privească… Cristóbal mă făcea să mă simt unică. Regina unui regat cu numai doi supuși, el și eu, stăpâniți amândoi de dorințele – toate dorințele celuilalt – care, fiind ceea ce dorea celălalt, erau ale amândurora și ale fiecăruia în parte, ale mele, ale lui…

Plăcerea este un drept universal imprescriptibil.

La început, eram plină de entuziasm. Mă fermeca. Îmi spunea vorbe ca „ești de o frumusețe fragilă și de o tristețe profundă“. Cum să nu-l iubesc? E o frază alambicată, poate sofisticată, dar nu ți se spune asta în fiecare zi, Leo, ți se spune la ce oră ne vedem, mă întorc la șapte, comandă-mi niște *tacos*[47], unde ți-ai lăsat cheile, nu ți se spune că frumusețea ta e fragilă și tristețea ta, profundă, asta nu… Doar un bărbat plin de pasiune îți spune că nu știe dacă ești frumoasă pentru că ești arogantă sau arogantă pentru că ești frumoasă, lucruri din astea. Mă uitam la el când se pieptăna și mă excitam teribil. Se pieptăna cu degetele, știi? Îl spionam când se aranja singur în fața oglinzii, dându-și părul pe spate singur înainte de a reveni singur în dormitor singur cu forța unui animal și cu propria mea animalitate secretă păstrând în priviri dragostea foarte umană cu care îl priveam pe bărbat fără ca el să știe că-l privesc. Făceam dragoste și mă trata ca pe o curvă în călduri, o cățea nerușinată cu un clitoris ca o puță de cățel și un pubis frumos ca un teren de golf, îmi spunea toate astea fără rușine și la sfârșit:

– Dacă mă înșeli vreau să-mi fii fidelă. Dacă-mi ești fidelă vreau să mă înșeli.

Ești foarte sinceră aproape în toate. Și ai memorie bună.

Cum? Crezi că așa ceva se uită?

Nu toți știu să combine memoria cu dorința. Când una se sfârșește, cealaltă dispare.

Leo, cea mai atractivă vanitate poate deveni respingătoare. Surpriza devenită obicei poate să nu te mai surprindă într-o bună zi. Nu, el mi-a oferit întotdeauna tot ce-i mai bun. Cele mai bune hoteluri, cele mai bune restaurante, cele mai frumoase călătorii, întotdeauna tot ce era super. N-am de ce să mă plâng. Dar știi ceva, Leo? Până și lucrul cel mai neașteptat se transformă în rutină. Nu pot să-i reproșez dorința de a se ocupa de mine, de a mă duce întotdeauna în locurile cele mai elegante. Dar a sosit un moment când voiam orice în afară de ceea ce era excepțional. Pentru că începusem să anticipez lucrurile extraordinare, îți dai seama? Atunci ne-a amenințat revenirea obișnuinței. Cu o forță de nestăpânit, forța a ceea ce este excepțional. Normalitatea era prezentă în fiecare *business class* la Air France, în fiecare apartament al fiecărui Ritz, la fiecare masă de la El Bodegón, trufele începeau să mă gâdile, prepelițele să se uite cruciș la mine, langustele să mă ia de mână ca să mă ducă înapoi pe fundul mării… Dragostea ne poate sufoca, Leo. E ca și

cum ai mânca bomboane tot timpul. Trebuie să-i dai drepturile sale plictisului. Trebuie să mulțumim clipelor de plictiseală dintr-o legătură. Trebuie să… Nu trebuie să anticipăm ceea ce este extraordinar. Trebuie să învățăm să prevedem previzibilul.

Este partea cea mai bună a dragostei.

Asta spui tu! Problema e că nimeni nu prevede acel moment în care nu mai vrei să fii atât de fericit cum ai fost și dorești un strop din acea nefericire care se numește viață cotidiană. În fine, ceea ce-mi oferi tu, Leo.

După atâta cozonac ai mai mânca și-o fasole și după atâta fasole ai mai mânca și un cozonac.

Tu îmi acorzi atenție…

După cum se vede.

Tu nu vorbești niciodată despre tine. Mă asculți pe mine.

Sunt atent doar la ceea ce spui tu, Lavinia.

Nu te simți niciodată jignit?

Noi doi n-a trebuit să ne prefacem niciodată. Nici înainte, nici acum.

Eu recunosc că sunt confidențe pe care nu îmi place să le aud.

Pe mine dimpotrivă, Lavinia, mă încântă ale tale. Continuă, te rog.

Știi de ce am început să-l detest?

Nu.

Din cauza râsului său. A felului său de a râde. La început am crezut că face parte din farmecul lui. Tu ești destul de rezervat, ăsta-i adevărul…

Serios, doar. Serios.

El râdea cu eleganță. Cu spontaneitate. Cu bucurie. Totul, bine studiat.

Ai auzit râsete triste?

Ceva mai rău. Există râsete care au importanță.

Nu te înțeleg.

Cum să nu, știi tu. Tipi dintr-ăștia care niciodată nu râd la bancurile altora dar mor de râs la cele pe care le spun ei, cu toate că nimănui nu-i vine să râdă. Cu alte cuvinte, Cristóbal începu să râdă ca să-i fie iertate defectele. Mi-am dat seama că nu râdea doar de o glumă sau ca să iasă dintr-o situație neplăcută. Nici măcar ca să învioreze o conversație sau chiar viața. Râdea ca să se dezvinovățească. Când făcea câte o greșeală. Când spunea ceva nepotrivit. Când uita de o aniversare. Când dădea afară vreun servitor fără să mă consulte în prealabil. Când nu-i plăcea machiajul meu, rochia mea, cartea sau revista pe

care-o citeam, râdea. Râdea de mine. Se scuza că-mi arunca rujul la gunoi sau că făcea cadou Crucii Roșii jumătate dintre hainele mele ori că-mi smulgea violent cartea lui Dan Brown sau revista *Hola!*, râzând în timp ce spunea prost-gust, gunoi, trebuie să-ți fac educația.

Și ce i-ai răspuns?

Nu mă *pigmalioniza*, tontule. Asta mi-a venit să-i spun. A fost prima noastră neînțelegere. Începând de atunci, se distra criticându-mă cu picătura, întotdeauna zâmbind.

Și nu i-ai spus nimic?

Eu nu pot fi torturată. Asta i-am spus. A fost o greșeală. A început să mă deranjeze tot mai mult. Nu m-am lăsat. Mă plictisesc succesele tale, i-am spus. Nu mi le mai povesti. Nu mai face cu mine pe bărbatul care ia hotărâri importante la fiecare jumătate de oră. Mă plictisesc hotărârile tale. În fiecare seară vii în dormitorul meu strigând „Pământ!". Ți-a fost ușor să mă colonizezi, Cristobalito. Nu amâni niciodată o hotărâre? Nu te gândești niciodată, nu-ți iei un răgaz niciodată? Și nu numai asta, Leo. Puțin câte puțin, mi-am dat seama că, în spatele acelei parade de succese cu care Cristóbal voia să mă impresioneze, exista o dragoste mai puternică, mai mare decât iubirea pentru mine. Dragostea de a manipula. Tendința de a minți. Asta era în spatele grandomaniei sale.

Cum ți-ai dat seama?

Nici nu-ți vine să crezi, Leo. Priscila Barradas, prietena mea cea mai bună, știi tu, grasa aia, mi-a dat întâlnire la barul din holul hotelului Camino Real. Ne beam cocteilurile margarita bârfind foarte mulțumite, când, dintr-odată, grăsana Pris, fără să se tulbure, se ridică și se îndreptă spre hol. Cristóbal intră în hotel și ea îl luă de braț, îi șopti ceva la ureche – cu respirația ei mirosind a fasole acrită – și el se uită nervos spre bar, fără să-mi întâlnească privirea – nu ca prima dată, vezi – și se îndepărtă în grabă. Nerușinata de Priscila ieși după el, lăsându-mă singură în fața margaritei din ce în ce mai călduțe. Ah, da, lăsându-mă să dau pe gât margarite, scârba bătrână.

Data viitoare cere un coniac.

În noaptea aceea i-am reproșat lui Cristóbal că mi-a fost infidel. A râs de mine. A spus că erau false concluziile mele. Priscila era nevasta prietenului nostru José Miguel Barradas. Pur și simplu s-a apropiat să-i spună ceva din partea lui José Miguel. Și de ce nu s-a întors să-și ia rămas-bun de la mine,

nerușinata? Cristóbal a râs ca de obicei. Ca să te enerveze, a spus, să te facă geloasă… Da, i-am răspuns, trebuie să ai prietene foarte măritate care să nu vrea să-și schimbe bărbatul cu al tău. Asta l-a distrat foarte tare pe Cristóbal. M-a iubit cu pasiune încă o dată și încă o dată m-a dezarmat.

Și prietena ta, Priscila? Desigur, v-ați mai întâlnit pe undeva…

Este o grăsană cinică. Când i-am atras atenția, la un cocteil, mi-a spus: „Să fii singura care să-l iubească pe bărbatul tău mi se pare un act de egoism suprem."

Și ce i-ai răspuns?

Pentru tine n-are importanță dacă e un bărbat sau altul. Mulțumește-te cu ăla pe care-l ai, *fatso*[48].

Și pe urmă?

Ne-am luat de păr. Se întâmplă și la case mai mari.

Și Cristóbal?

Ți-am spus că m-a iubit cu pasiune și m-a dezarmat. Sunt o biată toantă.

Ca în cântecul care îți place ție așa de mult, *let's fall in love, why shouldn't we fall in love*?[49]

Așa a fost, la prima vedere, Leo. Trebuie să aștepți o a doua vedere înainte de a face primul pas?

„*Let our hearts discover*…"[50]

Puțin câte puțin. Condamnați să descoperim adevărul puțin câte puțin. Ceea ce-ar trebui să știm de la început, înainte de a ne îmbarca. Cel puțin să vedem dacă sunt bărci de salvare. Iubirea este în mod fatal Titanicul vieții?

Ai văzut filmul? Singura surpriză e că vaporul se scufundă. Adică, dac-ai fi știut atunci ceea ce știi astăzi, ai fi renunțat la dragoste?

Las-o baltă. OK, noutatea nu numai că excită, ci și orbește. Ha, mie îmi spui, care sunt șefă într-o agenție de publicitate.

„*We were not made for each other*."[51] Altă variantă a cântecului. Cristóbal era excepțional. Ți-a devenit familiar.

Îți spun că mă plictisesc succesele lui. Mi-ar plăcea să văd ce față ar face dacă ar da greș. Bineînțeles, niciodată n-ar recunoaște o înfrângere. Greșesc ceilalți. El, niciodată. Nici vorbă. Mă uit la el și-mi spun că eu prefer să fac ceva și să greșesc decât să nu fac nimic și să am succese gratuite, ca o stridie pe fundul mării atâta timp cât nu e scoasă de acolo ca să fie mâncată. Poate că asta e ceea ce i se întâmpla lui și, clar, niciodată n-ar recunoaște. Conta pe mine, pe

complicitatea sau pe pasivitatea sau pe nevoia mea erotică, cine știe. Problema e că el procedează așa știind că poate conta pe mine. Dă-ți seama ce rușine. Vorbește și procedează în așa fel încât să-mi dea de înțeles că eu sunt forța care-l susține.

Zeița Pământului, să spunem.

Biata Coatlicue casnică, zeița-mamă cu fusta ei de șerpi în așteptarea aventurierului mascul mexican. Ah, mă obosește tot jocul ăsta de statui, Leo, ne transformăm tot timpul în idoli de piatră, idoli casnici, fără o aventură, fără o iluzie, fără nicio primejdie măcar, fără… Ce știu eu. Mă simt prizoniera lealității greșite de a continua o legătură ratată. M-am plictisit deja.

Nu, Lavinia. Te rog, continuă. Imaginează-ți că, indiferent de bărbat, iubirea e ca inspirația. Muncă pură.

Vorbești ca în telenovelele tale.

Din asta trăiesc, Lavinia.

Și din moștenirea de la mătușa ta, Lucila Casares.

Așa este. Mătușa mea din cer se apleacă să mă vadă cum mă bucur.

Cum era mătușa ta, doamna Lucila?

Uită-te la telenovela mea, *Tinerii îndrăgostiți*. Ea este protagonista.

Acea bătrână ridicolă care suspină după iubirea ei din adolescență?

Chiar așa. N-am făcut decât să transcriu ceea ce scria în jurnalul ei personal.

Și iubițelul din Acapulco, cine era?

Nu știu. Ea îi spune doar „Manuel“.

Un indolent. Un om fără voință.

Te uiți la telenovelele mele?

Eu, nu. Mi le povestesc servitoarele. Acest „Manolo“ este un *cursi*.

Mă rog, *cursi* vine de la „*courtesy*“, curtoazie, și de la „*curtsy*“, a face demersuri. A fi bine educat.

Atunci eu prefer să fiu o sălbatică, Leo.

Ieși pe stradă. Dar nu uita nicicând că iubirea este muncă pură.

Cu oricare bărbat?

Da. Cu el. Cristóbal.

Sau cu tine?

La fel.

Chiar dacă zilele trec, una după alta, mereu la fel, o defilare interminabilă până când într-o zi viața ta e doar un strop de nisip pe fundul unei sticle aruncate în mare?

Da.

Nu e nicio soluție?

Este. Fii mereu alta cu el. Este singurul mod de a reține un bărbat.

De aceea te am pe tine?

Da. Fă la fel cu Cristóbal. Fii alta în fiecare moment. Te-ai lăsat să cazi în aceeași rutină pe care i-o reproșezi lui. Ești prea fidelă, pasivă, tânjești după primul moment al iubirii. Dă-ți seama, acel moment n-o să se mai întoarcă. Inventează noi prime momente.

Ah, o spui pentru tine?

Pe mine mă ai pentru totdeauna. Cu mine nu trebuie să recurgi la trucurile dragostei și ale norocului. De mine nu te vei putea despărți niciodată.

Dincolo de orice, ești cel mai bun prieten al meu?

Cred că da, Lavinia. Doar că amintește-ți un lucru: nimic nu e mai ademenitor decât un prieten. Îi știi toate secretele. Ce-i place și ce nu-i place. De aceea nu trebuie să povestești totul prietenilor.

Ce legătură are prietenia cu fericirea? În orice caz, ce legătură are dragostea cu fericirea?

Nu căuta un răspuns definitiv la toate. Nu te mai întreba atâta încotro ne îndreptăm. Lasă-te dusă, Lavinia. Așa am trăit amândoi cinci ani.

Niciodată n-ar fi trebuit să se întâmple.

Dragostea noastră?

Niciodată.

Căsătoria ta?

Da. Era inevitabilă.

Crede-mă, Lavinia. Stai în continuare cu Cristóbal. Îți jur că de asta depinde ca noi doi să fim amanți așa cum suntem. Fii fidelă soțului tău.

Fidelă?

În sensul cel mai profund. Continuă cu el în mod fidel pentru ca tu și cu mine să ne putem iubi mereu în secret cu excitația primului moment.

Bietul Cristóbal… Nu știu… Nu știu dacă…

Nu-ți termina fraza, Lavinia. Noi doi nu avem nevoie să ne terminăm frazele…

A fost o greșeală că ne-am cunoscut.
Puncte de suspensie…
Las-o baltă…

Corul fiicei sinucigașe

Fetița s-a dus la cimitir cu pistolul tatălui ei care
abuza de ea pistolul era mai negru și mai tare decât membrul
tatălui său să dea Dumnezeu să înțeleagă asta după ce
fetița o să-și tragă un glonte în cap și apoi
(la fel ca în filme)
se va ridica iarăși vie
(la fel ca rățoiul lucas cucul haimana pasărea
nebună și motanul tom ce cade de pe un zgârie-nori se izbește de un munte se face acordeon se face praf se face caca și mereu
învie își ia forma dintotdeauna și-l urmărește
îl urmărește îl urmărește pe șoricelul jerry)
la fel ca în filme
ca să-i spună ce mai faci bătrân împuțit credeai că nu sunt în stare să mă
sinucid să mă sinucid
privește-mă moartă și învață-te minte tăticule și n-o pedepsi pe
fetița ta pentru că a spart vaza de flori și s-a agățat de suportul de prosoape
și nu vă mai certați tată și mamă pentru că atunci tata intră
scoțând fum pe nări și bale pe gură ca să se răzbune
pe mine pentru că s-a certat cu mama
și nu vă mai certați pentru că jur că mă arunc de pe acoperiș
și nu mă mai duceți la disperare tatămamă, credeți că sunt de piatră?
îmi ating pielea mă ciupesc simt nu știți că simt?
suntem patru sute de copii sinucigași în fiecare an în
Rep Mex
așa-i că nu știai?

Fiul starului

1. Tu stai în picioare în fața oglinzii din baia ta. Tu te privești în oglindă. Tu îl cauți pe D'Artagnan sărind de la balcon pe calul ce-l așteaptă pe ulicioară. Tu aștepți să-l vezi pe Corsarul Negru legănându-se de catargul corabiei Folgore la asediul orașului Maracaibo. Tu ți-l imaginezi, în oglinda ta, pe Contele de Monte Cristo – tu însuți, tânăr, cu părul ăsta alb dat cu fixativ, neclintit pe tâmple ca o mare de piatră – și tu îl vezi în oglinda ta pe Alejandro Sevilla, care ești tu însuți, filmând *Cei șapte băieți din Écija*, și tu ești toți cei șapte, tu singur îți ești de ajuns ca să dai viață celor șapte mărinimoși bandiți spanioli din secolul al XVIII-lea. Tu ești cocoșatul Henri de Lagardère, cavalerul travestit ca să-i înșele pe cei de la curtea lui Louis al XIII-lea și să salveze onoarea lui Blanche de Nevers… doar că acum, Alejandro, nu poți să scapi de cocoașa imaginară, cocoașa ți s-a lipit de corp, diformitatea nu mai e de cauciuc, este din os, și atunci scuturi din cap pentru ca oglinda să-ți redea mândrul tău chip de Zorro mascat, gata să apere dreptatea călcată în picioare în Vechea Californie.

Tu nu mai ești tu.

Oricât ai scutura din cap.

Nici Zorro, nici Contele, nici Lagardère nu se întorc. Nu mai poți fi nici al treilea, nici al patrulea muschetar și ultima dată când ai vrut să-l interpretezi pe D'Artagnan ai sărit de la balconul frumoasei tale Constance și în loc să cazi elegant în șa (ca pe vremuri) ai căzut ca un sac pe salteaua pe care grația divină (studioul de filme Mexigrama) a pus-o acolo ca să prevină accidentele.

– Alejandro, renunță să mai faci filme de capă și spadă.

Te-ai abținut să le spui că tu ești starul, că filmele erau imaginea colosală a vieții tale și că studioul nu ți-a oferit niciodată o producție pe măsura ta. Tu nu ești servitorul producătorului și nici sluga directorului. Tu ești Alejandro Sevilla, cel mai mare june-prim al filmului mexican. Ai fost timp de treizeci de ani. Tu ai dublat vocea lui Charles Boyer. Tu ai jucat în filme la Hollywood. Pe tine te-a făcut celebru faptul că ai fi fost amantul lui Marlene Dietrich și dacă a fost sau nu adevărat asta nu mai are importanță: Marlene a fost dată uitării,

Boyer a murit, și tu refuzi să crezi că ai iubit un spectru sau că ai dublat un mort.

Imaginea ta te face să crezi, Alejandro, că o să fii tânăr și o să trăiești veșnic… Doar că înainte, nicio actriță începătoare nu te refuza când îi cereai „curișorul ei de sirenă“ și acum până și figurantele te resping, sau râd de tine, sau îți dau o palmă zdravănă când le spui „Dă-mi diadema ta piloasă“. Și nu Peggy Silvester, actrița de la Hollywood, a spus că nu joacă cu tine, că ești un *has been*, o relicvă din trecut și că pe deasupra îți mai și pute gura?

– Putem să-ți oferim roluri de june-prim matur. Știi tu, un tată de familie înțelegător din noua generație. Sau un nevrotic neînțeles din vechea generație.

Ai râs. Studioul depindea de tine, nu tu de el.

Ai fost primul care a cerut – și a obținut – o cabină portabilă ca să te desfeți cu sirenele și diademele lor, să te odihnești, să înveți rolurile, să bei puțin… Acum, trebuie să ți se scrie dialogurile pe panouri mari și uneori mișcările tale, cele ale panourilor și ale camerelor nu coincid și tu te uiți nedumerit în oglindă și îți spui sunt D'Artagnan, sunt Zorro și *Cei șapte băieți din Écija* toți la un loc și știi că ești marea dublură, o umbră fără contur propriu, ești Alejandro Sevilla doar pentru că ești Corsarul Negru și când, în cele din urmă, cazi de pe catarg și bănuiești că lumea râde de tine în culise, îți pui un fular și ochelari de soare și te duci la cinema ca să te vezi pe ecran și acolo într-adevăr publicul râde în hohote, strigă retrage-te vechitură la azilul mumiilor, să vegetezi vegetarianule, și producătorul tuturor filmelor tale, de la debutul tău în *Suferă din dragoste*, prietenul tău de o viață, n-are reticențe să-ți spună, Alejandro, actorul trebuie întâi să existe ca să apară, dar până la urmă trebuie să dispară ca să continue să existe.

Tu îi răspunzi că cel puțin vocea ta, vocea ta atât de caracteristică, atât de melodioasă, cu o pronunție atât de bună (l-ai dublat pe Charles Boyer), ar putea fi bună, cine știe, pentru telejurnale, pentru a comenta călătorii ca aceea a lui Fitzpatrick, nu, Alejandro, și vocea are riduri.

Ți s-au închis pe rând toate porțile. Nici măcar roluri de *maître d'hôtel* nu ți-au oferit. Cel puțin știu să port un frac, ai argumentat. Să te angajeze un restaurant de lux, ți-au răspuns. Nici măcar restaurante precum cele dinainte nu mai sunt, ai oftat în sinea ta pentru că nimeni nu te mai înțelegea. Nu mai există Ambassadeurs, toți vechii săi clienți au murit… Nu mai exista 1-2-3,

barmanul s-a înecat la Acapulco… Nu mai există Rívoli, a fost distrus de cutremurul din ’85…

– Sau îți schimbi generația, sau generația te schimbă pe tine cu alt juneprim mai tânăr…

Ai sărit de la balconul lui Constance Bonacieux, calul a fugit, așa ai argumentat, calul nu trebuia să se miște dar s-a mișcat, tu ai avut parte de o căzătură cumplită, te-au scos din distribuție și n-ai mai avut altă posibilitate decât să te gândești dacă rămâi închis în cabina ta portabilă, travestit în muschetar, mumificat pentru totdeauna… ori te întorci, după atâția ani, la tine acasă.

După atâția ani.

Atunci chipul tău dispare din oglindă și alte figuri reapar în ea, ca ieșite din argintul-viu, ca născute din negură…

2. Ai avut toate femeile, Alejandro. Pe toate. Dar ai iubit-o doar pe una. Cielo de la Mora. Era foarte tânără când a venit la studio. Venea din Nicaragua. Se filma *Întoarcerea lui Zorro* și ea se potrivea la perfecție pe scenele Californiei coloniale, cu piepteni și cârlionți, îmbrăcată cu o crinolină. Și cu o aluniță la gură. Tu ai profitat de scenele romantice „ca să-i întinzi o nadă“ (după spusele tale) și să cântărești răspunsul. Și cele mai indignate cădeau pradă întotdeauna. Cine știe de ce, pe Cielo de la Mora ai respectat-o din prima clipă. Ai îndrăznit doar să-i cânți la ureche, „alunița de la gura ta, *cielito lindo*[52], să n-o dai la nimenea…“.

– Fiindcă este doar a mea – completă ea strofa.

Cu alte cuvinte din momentul acela te-ai simțit stăpân pe situație.

Avea în ea un mister voalat de o frumusețe tristă, dar frapantă, cu ochii întredeschiși, dar atenți. O privire pe care tu nu îndrăzneai s-o descifrezi. Celelalte, desigur, erau descifrabile. Actrițele acceptau avansurile tale cu scopul de a avansa și ele. Te foloseau și tu o știai. Dădeai o importanță unică fiecărui „număr“. Sincer sau nu, unic sau de nerepetat, ce mai conta. Altele te iubeau pentru că erai tu, pentru că erai chipeș, pentru că erai frumos (te privești în oglindă și plin de satisfacție îți dai o palmă ușoară peste obraz amintindu-ți de Alejandro Sevilla la treizeci de ani, cea mai frumoasă vârstă a unui bărbat, irezistibilul Alejandro Sevilla, magnetic, atletic, malefic, poetic, sarcastic, stăpânul lumii, steaua Mexicului).

Știai să intuiești femeile, să le citești, să le ghicești punctele slabe, să nu le iei în serios, să te descotorosești de ele fără milă. Erau „iubitele“ tale, „drăguțele“ tale, „fetițele“ tale, „păpușile“ tale, până la urmă, anonime, pe care le uitai pentru că erau descifrabile. Doar Cielo de la Mora ți s-a dăruit ca un mister, ea însăși o enigmă. Nu-ți făceai iluzii. În spatele acelei misterioase priviri a splendidei femei cu părul negru și pielea albă, mai exista și un alt mister în afară de cel al propriei priviri?

Ca astru al ecranului, aveai un avantaj pe care nu-l au actorii de teatru. Marele *close-up*, prim-planul feței și mai ales al ochilor. Tu te credeai – îți spuneai – specialist în „privirea femeilor“. Obișnuiai să fredonezi, schimbând un pic cuvintele, frumosul bolero în timp ce te bărbiereai dimineața prima dată și la opt seara încă o dată, ca să eviți „umbra de la cinci după-amiaza“ așa cum se spunea într-un anunț pentru Gillette.

Priviri de femeie
pe care le-am privit
de-aproape…

Erau impudic de cochete, priviri de „apropie-te odată, ce aștepți?“ și mai erau, la fel de impudice, rezervate ca ale unor călugărițe. Priviri ce promiteau experiența pe care n-o avea posesoarea lor și priviri ce simulau inocența pe care de asemenea n-o avea. Puține, de foarte puține ori, priviri de indiferență. Alejandro Sevilla nu a fost niciodată indiferent sexului opus. Și, uneori, și sexul masculin te omagia, Alejandro, imitându-ți gesturile, felul de a vorbi, hainele pe care le purtai pe stradă, când nu mai erai muschetar.

– Atitudinea ta echivocă aprinde flacăra geloziei mele.

–Îți spun sincer, iubito, nu-mi influențezi nicicum personalitatea.

– Sufăr de o iubire crepusculară.

– N-are nicio importanță.

– Chelner, păstrează restul.

Cielo de la Mora era altfel. Nu pentru că n-ar fi ascuns un „mister“ (pentru tine, toate femeile ascund unul și dacă nu, îl inventezi tu), ci pentru că era de un calm imperturbabil în fața avansurilor și trucurilor tale în ale artei iubirii. Nu pentru că nu te lua în serios. Și nici n-ai fi spus că își bătea joc de tine. Ea era „normalitatea“ ta. Senină, demnă de luminosul ei nume[53], ea era întru totul albastră pe dinăuntru și pe din afară. Nici urmă de curișor de sirenă sau de

diademă piloasă. Atrăgea prin seninătatea ei contemplativă, seriozitate și măsură în purtări.

Nu semăna cu niciuna.

De-asta te-ai îndrăgostit de ea.

Nici Cielo nu ți-a cerut să te căsătorești, nici tu n-ai cerut-o în căsătorie. Căsătoriile între actorii de cinema erau numai pentru publicitate și tu nu aveai nevoie de asta și n-aveai de ce să-i faci publicitate lui Cielo. În fond, voiai ca ea, cu chipul ei de lună în descreștere, să depindă doar de tine, astrul ei solar. Tu urmai să-i dai roluri în filmele tale. Cu piepteni înalți pentru Zorro, cu crinolină pentru D'Artagnan, cu napoleonici sâni ridicați pentru Monte Cristo, cu basmale roșii pentru Corsarul Negru; Cielo de la Mora era perechea ta cromatică. Te asculta întru totul, lăsând să se înțeleagă că între tine și ea exista un acord dinainte stabilit.

Doar de două ori nu te-a ascultat.

A hotărât să aibă un copil cu tine. Surprins, ai cântărit argumentele pro și contra ale paternității. Aspectul cel mai favorabil era creșterea numărului fanilor tăi atât feminini, cât și masculini. Imagini irezistibile pentru ambele sexe. Tatăl iubitor în brațe cu un bebe, arătându-l mândru, ridicându-l în sus în mijlocul flash-urilor „băieților de la presă".

În plus, Cielo rămânea în afara ringului cinci luni. Eliminată din distribuție și oferindu-ți magnifica scuză de a-ți relua cuceririle pe care, în mod implicit, ți le interzicea celebra ta legătură cu Cielo. Ai fi avut multă grijă ca aventurile tale să fie discrete. Le-ai fi amenințat pe starletele limbute cu o fulminantă întrerupere a carierei.

– Știi ceva, fetițo, întotdeauna cuvântul meu va avea mai multă greutate decât al tău. Sex și tăcere sau sex și concediere. Tu hotărăști, drăguță…

Nu pentru că pe Cielo de la Mora ar fi deranjat-o să afle de o nouă infidelitate a lui Alejandro Sevilla. În definitiv, nu erau căsătoriți. Și, în fond, cine dacă nu ea hotărâse să aibă copilul? Cine dacă nu ea renunțase la anticoncepționale? Cine dacă nu ea luase calmante?

– Pentru că eram foarte nervoasă, deși nu arătam.

De aceea, când s-a născut copilul a dat vina doar pe ea însăși. A încercat să-și asimileze groaza văzând de mai multe ori filmul lui Roman Polanski *Rosemary's Baby* și încercând să imite emoțiile materne ale Miei Farrow. Fiecare gest de dragoste maternă îi repugna în forul ei intim lui Cielo de la Mora, o

obliga să-și falsifice dorința de senină distanțare în fața lumii, să se declare în mod fățiș în favoarea iubirii materne ce se aștepta de la ea sau să respingă ideea că sexul este cauza originară a procreării. A iubi sau a urî. Cielo se simțea încolțită, obligată să ia hotărâri drastice, părăsindu-și rolul preferat de senină (și chiar supusă) observatoare a lumii.

– Iartă-mă, Alejandro. Nu mă atinge.

– Controlați-vă, doamnă. N-o să se repete.

– Îți spun, nu mă atinge.

– Să lăsăm să mai treacă un timp.

Cinematografia națională a adus-o până la tine. Cinematografia Națională a despărțit-o de tine. Odată recuperată după sarcină, dar nu și vindecată de melancolie, ai inclus-o pe Cielo în distribuția primului tău film contemporan. Ai cedat rugăminților producătorului, publicul vrea să te vadă îmbrăcat ca în fiecare zi, oamenii cred că la tine acasă umbli îmbrăcat în muschetar, nu te prosti, Alejandro, ești dator publicului tău…

O scenă din film se desfășura la operă. Cielo de la Mora era așezată într-o lojă. Tu te-ai uitat la ea cu binoclul și ea ți-a ocolit privirea. Avea o rochie din lamé *strapless*, fără bretele, foarte decoltată. La ieșirea de la spectacol te-ai apropiat de ea pe stradă. Aveai un palton gros și nelipsita pălărie de fetru gri. Dar ea a apărut fără palton cu umerii descoperiți și cu decolteul ei de înotătoare olimpică. Regizorul, prin urmare, a început să țipe. Unde este *mink*-ul, blana de vizon pe care trebuia s-o poarte actrița?

– E foarte cald, a spus Cielo.

– Nu contează. În scenariu se specifică „Apare foarte înfofolită în viscolul nopții de iarnă“.

– Dar e ridicol. E cald. Doar în Nicaragua femeile se duc la operă cu blănuri de vulpe în ciuda căldurii.

– Iubito, ai intervenit tu, îmbrăcat gros, asta e tocmai ca să dăm impresia că Mexicul nu e o țară tropicală, o republică bananieră, ci că aici e frig ca în Europa…

Ea a râs de tine, s-a întors și s-a urcat într-un taxi în timp ce tu îngânai:

– E ca să arătăm că suntem civilizați…

– E ca să ascundem ceea ce suntem cu adevărat, a răspuns ea din taxi.

3. În scrisoarea ei de despărțire, Cielo de la Mora a spus lucruri ca acestea. Că ea se îndrăgostise de o fotografie. Încă dinainte de a te cunoaște, înainte încă de a te fi văzut pe ecrane. Că pe un actor trebuie să-l admiri de la distanță. Că faima tulbură dragostea cotidiană, ăsta e adevărul-adevărat. Cel puțin să-l ferim pe copil de neînțelegerile noastre. De ostilitate. De umilințe.

Tu ți-ai amintit alte lucruri pe care le uitaseși.

– Întotdeauna când vreau să-ți spun ceva important, Alejandro, zici că ești grăbit, pleci, nu mă asculți.

Și acum îți scria ca să-ți spună că te părăsește pentru totdeauna.

„Cum să-ți explic dorința mea de a fugi, de a nu mai fi cine am fost alături de tine, de-a începe o viață nouă?“

N-a luat copilul cu ea. Toate celelalte erau o scuză. Adevărul e că a abandonat copilul. Înainte de a se naște Sandokán (botezat așa ca omagiu adus romanelor de aventuri de Emilio Salgari) tu îți spuseseși în taină că nu te vei căsători cu Cielo.

– Ce se întâmplă dacă mă însor cu ea și ea divorțează și pleacă din Mexic cu copilul.

Acum ea plecase, dar fără copil. Liberă. Ca o pasăre care cunoaște doar calendarul anotimpurilor, chemarea aerului cald, respingerea locurilor reci. Lăsându-ți-l ție pe Sandokán în vârstă de trei luni. Te-ai înșelat. Ai crezut că o să te ocupi de copil cu dragoste ca un tată bun. A fost încă una din interminabilele tale prostii, Alejandro. Nu-ți dai seama câte tâmpenii faci. Sunt ca mătăniile idioate ale existenței tale. Eu știu că asta n-ai să accepți niciodată. Te autoflagelezi. Cum să recunoști că viața ta e o farsă, că există doar așa cum există pentru Cielo de la Mora, ca un portret inert al celebrității? Acum ai marea șansă de a te mântui ca bărbat, ca tată, ca ființă omenească; lasă totul, Alejandro, renunță la carieră și ocupă-te de fiul tău, Sandokán.

Dacă vreodată ți-a trecut prin cap această idee (și cred că ți-a trecut, tu știi că da), a durat mai puțin decât proverbiala cioară în par. Bunele tale intenții n-au ținut patruzeci și opt de ore. Un copil invalid, monstruos, diform nu avea loc pe marele ecran al vieții tale. Și puteai s-o acuzi pe Cielo de la Mora pentru că luase pastile de Talidomidă, inocentele sale „pastile pentru nervi“. Nu exista nicio justificare valabilă. Nu există pentru ceea ce-i lipsește unui fiu. Mama îi abandonase pe tată și pe fiu. Fugise, nu pentru altceva în schimb, pentru că nu o aștepta nici faima și nici banii și nici (poate) un nou june-prim (cel puțin asta

voiai să crezi). Mama n-ar fi suportat (*malgré*[54] Mia Farrow) să fie însoțită într-un leagăn ascuns de copilul cu brațele înfipte în subsuori, copilul condamnat să depindă de ceilalți, cu mânuțele care-i ajungeau doar la față, nu și la sex, nici la fund, nici la ceașcă, nici la cuțit, nici la scenariul filmului. Foile scenariului celui mai nou – *Sandokán*, *Tigrul din Malaysia*, omonimul fiului tău – se succedau în mâinile tale. Ai simțit o cumplită tulburare (neobișnuită la tine). Piratul sare de pe o corabie pe cealaltă, se bate cu sabia, taie parâmele propriei nave, o salvează pe Honorata de van Gould, o posedă, se culcă cu ea, Alejandro, îi spui Honorata dă-mi curișorul tău de sirenă Honorata lasă-mă să-ți sărut diadema ta piloasă, tu poți, desigur, dar fiul tău nu, niciodată, nicicând. Viața îi era *refuzată.* În clipa aceea ai înțeles de ce a fugit Cielo de la Mora. I-a fost teamă de moartea lui Sandokán. I-a fost teamă pentru că ea însăși i-o dorea: mori, copilule, ca să nu suferi în viață, te înec, bebelușule, ca să te întorci în cer, te abandonez, puiul meu, ca să nu-ți învinuiești mama și nici s-o cunoști și să nu-i știi nici numele.

4. – Niciodată să nu-i vorbești de maică-sa.

Așa i-ai spus lui Sagrario Algarra, bătrâna actriță a filmului mexican, care avea grijă de Sandokán Sevilla de la Mora în timp ce tu te ocupai cu filmoregulografia, consideră că e moartă…

Sagrario Algarra făcuse, de tânără, roluri de mamă răbdătoare și de bunică iubitoare. A devenit celebră – indispensabilă – ca „bunicuță cu părul alb“ în melodramele de pe timpuri. În mod paradoxal, când a îmbătrânit n-a mai știut să interpreteze – pentru că se temea să nu fie la fel ca ele – roluri de bătrână. A devenit cochetă. S-a hotărât să reîntinerească. A vrut, poate, să se răzbune pe anticipata ei senectute din filme și să recupereze, în propria bătrânețe biografică, iluzia tinereții „pe care arta i-a refuzat-o“.

Așa spunea suspinând.

– Cariera ta s-a terminat, Sagrario, îi răspundeai cu compasiune.

– A ta la fel, Alejandro, doar că tu nu-ți dai seama.

Ești obstinat, e-adevărat. Ești încăpățânat. Ți-e greu să renunți la ce ai fost, la ce ți-a adus faimă, la bani și la talentul de a le risipi pe amândouă: celebritatea și banii. Dar nu-ți e greu deloc să-ți părăsești fiul, lăsându-l în grija lui Sagrario Algarra, fii sincer, Alejandro, te îndepărtezi de Sandokán pentru că nu tolerezi boala sub nicio formă, mai ales diformitățile ei. Și cum poate fi

altfel? Tu reprezinți sănătatea virilă, duelul spadasinului, urmărirea călare, saltul de pe un catarg pe altul, spada ce marchează zidurile din California cu eponimul tău, „Z“.

Și apoi, te chinuie dificultatea de-a te apropia de fiul tău și de a-i explica absența mamei, ce să-i spui copilului care credea că Sagrario era maică-sa și Sagrario protesta că ea nu era mamă pentru că nu avea bunică?

– Că mama ta ne-a abandonat, a plecat cu alt bărbat, de-asta am lăsat-o, și eu, Sandokán, eu nu puteam fi mai prejos ca ea, eu sunt Alejandro Sevilla cel mai mare june-prim, eu sunt cel care lasă femeile, niciuna nu m-a lăsat pe mine?

Și resemnat:

– Am lăsat-o. Nu puteam fi mai prejos decât ea. Eu nu sunt un terchea-berchea.

Sagrario Algarra râdea de el:

– Nu fi nerod, Alejandro. Să nu-i spui asta fiului tău.

– Atunci ce? Cu ce să încep?

– Spune-i adevărul. Nu mai ești marele star. Înțelegi? Ești în aceeași situație ca fiul tău. Abandonați amândoi.

– Ne-ai rămas tu, credincioasa mea Sagrario.

– Credincioasă pe dracu'. M-am săturat. Plec. Rămâi aici cu monstrișorul tău.

– Oricum, îți mulțumesc că l-ai îngrijit.

– Îmi mulțumești? Întreabă-l pe copil dacă-mi mulțumește că i-am vegheat somnul, mergând să-l văd în fiecare noapte cu o lămpiță în mână, curioasă, Alejandro, bolnavă să știu ce făcea noaptea cu mânuțele alea care nu-i ajungeau până la sex, să știu cum se masturba, dacă frecându-se de saltea sau poate sub duș, știi, așteptând ca apa să-i excite penisul și pedepsindu-mă, Alejandro, din cauza lipsei mele de curaj de a-i lua sexul în mână, masturbându-l sau luându-i-o în gură, Alejandro, și cum nu îndrăzneam îl pedepseam și mă pedepseam și pe mine, îl luam cu forța, îl duceam la miezul nopții la duș, ca apa rece să-i alunge gândurile ascunse, umilindu-l, Alejandro, întrebându-l în hohote de râs, cine o să-ți lege șireturile la pantofi, să vedem, încearcă singur…

Își șterse nasul cu o cârpă de bucătărie.

– Voiam să fiu mamă vitregă, nu mamă. Lupoaică, nu bunică. Să ies mulțumită fiului tău din închisoarea vechilor mele filme.

Sagrario Algarra adopta o expresie a feței iluminată de o puternică strălucire nocturnă. Era rolul ei cel mai bun (succesul ei). Bunicuța candidă transformată în Meduză de piatră.

– Și de mine, ce-i spuneai?

– Că o să vii să-l vezi într-o zi. Ce te așteptai să-i spun?

– Și așa a fost. Am venit, Sagrario.

– Dar mereu pretindeai că ești altul. Muschetarul, corsarul.

– O făceam ca să-l distrez. Fantezia unui copil este…

– L-ai derutat. Într-un an îl făceai să creadă că Crăciunul este pe 28 decembrie, într-altul că e pe 20 noiembrie, profitând de defilarea sportivă, totul în funcție de ce-ți convenea ție, rău om, rău tată…

– Sagrario, calmează-te, că ăsta nu e un film.

Era atât de perspicace fosta actriță, încât a știut să-și anunțe plecarea din apartamentul din cartierul Cuauhtémoc în aceeași zi în care studioul Mexigrama i-a spus lui Alejandro Sevilla că în cariera lui nu mai are niciun viitor?

A ieșit Sagrario. A intrat Alejandro.

Sandokán își privi tatăl fără curiozitate. Sagrario îl dusese să vadă toate filmele cu Alejandro Sevilla încă de când copilul avea cinci ani, până acum, când împlinea șaisprezece. Cu toate acestea, când tu ai intrat în vasta încăpere fără pereți despărțitori, reconstruită pentru ca băiatul să nu trebuiască să deschidă uși sau să urce și să coboare scări – un apartament deschis, deasupra unei grădinițe din glastre și dale neclintite, un fel de atic la ultimul etaj al clădirii, separat în mod ermetic de apartamentele inferioare datorită unui ascensor particular – ai văzut că fiul tău nici nu te cunoștea, nici nu te recunoștea. Privirea lui avea mai multă dreptate decât vocea producătorilor: „Retrage-te, Alejandro, nu o mai face pe bufonul.“

Niciodată n-ai să povestești nimănui, Alejandro, jenantele dificultăți ale acestei reîntâlniri, care n-a fost prima, cu un băiat pe care nu l-ai mai văzut de cinci ani, când Sandokán încă nu era la pubertate și tu nu știai ce trebuie să-i spui ca să-l pregătești așa cum se presupune că trebuie să facă un tată bun. Pentru că tu nu știai decât cuvintele rolurilor pe care le urai cel mai mult – tată de familie matur dând sfaturi fiilor rebeli, petrecăreți, rockeri – și o ciudată pudoare, ceva nou la tine, te împiedica să-i vorbești băiatului tău. Ți-l imaginaseși ca pe dublura diformă a lui James Dean.

Nu era cazul să-ți fie teamă. Băiatul începu să vorbească ca și cum ar fi așteptat de mult să sosească acest moment, pentru că asta era ora întâlnirii, o apariție, o fantomă, strigoiul care aduna într-o clipă toate orele moarte, reînvia doar pentru realitatea acestui moment toate calendarele vechi și dădea înainte toate ceasurile doar pentru a le face să se potrivească cu timpul pierdut.

Se priviră fără să-și spună nimic. Privirea băiatului tău se îndreptă spre perete.

– Mulțumesc pentru cadoul de Crăciun, tată.

Era un obiect cinetic în stilul lui Calder și ochii lui Sandokán spuneau în mod clar că nimic nu-i luase mai mult timp din timpul său ca observarea mișcărilor mereu diferite ale marii jucării multicolore care dădea un alt aer aceleiași atmosfere a încăperii uniforme. Un spațiu fără piedici între pat și scaune, masă și terasă, aparate electronice pe care Sandokán demonstră îndată că le folosește cu agilitatea pe care condiția lui o dădea picioarelor sale desculțe. Era îmbrăcat într-un tricou alb și lung care-i acoperea sexul și fesele, permițându-i să urineze și să defecheze fără ajutorul mâinilor.

Băiatul a râs și a pus în mișcare un fel de prosop mecanic înfășurat, dând să se înțeleagă că asta îi ajungea ca să se șteargă.

Stânjenit, te-ai dus să-ți ajuți fiul. Sandokán te-a refuzat. Amabilul surâs de la început se transformase într-o strâmbătură.

– M-ai pus să agăț jucăria asta de tavan doar ca să mă sperii, nu-i așa?

N-ai știut să murmuri un răspuns. Cuvintele ți-au rămas în gât și n-ai găsit imediat nicio coincidență cu dialogurile potrivite pentru o întâlnire între tată și fiu din filme.

Tăcut, ai căutat patul pe care Sagrario Algarra îl părăsise, ți-ai deschis valiza și ai început să-ți aranjezi lucrurile. Sandokán te privea în tăcere. Tu ai continuat ca și cum ai fi intrat într-o nouă viață și de aceea te aflai în clipa asta privindu-te în oglinda băii mici de lângă salon, căutându-i acolo pe D'Artagnan, pe Contele de Monte Cristo și găsind doar un bărbat de șaizeci și unu de ani care începe să piardă totul, părul, dinții, duritatea cărnii, intenția privirii…

Faima ta era un adevăr sau o minciună pentru propriul fiu? Nu știai. Trebuia să-ți descoperi fiul plecând de la o întrebare amăgitoare: fiul meu mă cunoaște doar datorită faimei mele? Cu alte cuvinte, fiul meu mă iubește sau mă urăște?

Lucrurile începură să atingă nivelul și proporțiile lor în timpul săptămânilor următoare. Sandokán își bătea joc de tine, te avertiza „ai grijă tată, ți-am pus un ac în supă“ sau „fii atent că ți-am pus sticlă în sucul de portocale“. Nu era adevărat. Sandokán nu putea să se ocupe de bucătărie, asta era de acum treaba ta. Brusc, ai coborât din lumea iluzorie a aventurilor fictive la jalnica lume a micilor nenorociri domestice. Nu aveai bani să plătești o servitoare permanentă, abia aveai pentru una care-ți făcea curățenie săptămânal, o tinerică negricioasă și șleampătă care nu te recunoștea, nici măcar nu te privea, oricât ai fi luat tu în fața ei, în mod ridicol, atitudini de muschetar cu mătura în mână…

Între timp, ți-ai dat seama că Sandokán adopta o figură de nevinovat, dar că o intenție răutăcioasă își făcea loc între ochii și gura sa. Dacă expresia lui Sandokán e de ură, tu rămâi surprins descoperind că, dacă ura este o manifestare a răului, e posibil să găsești o frumusețe neașteptată pe chipul celui ce nu-ți dorește niciun bine. Tu însuți te surprinzi, Alejandro, formulând o idee clară care este de fapt esența lungilor tale tirade cinematografice.

Cum n-ai asociat această idee cu băiatul din cauza diformității lui fizice, n-ai remarcat frumusețea „clasică“ a chipului său. Acum știi de ce. Sandokán este leit maică-sa, nevasta ta din Nicaragua, Cielo de la Mora. Părul negru ca pana corbului. Pielea de un alb transparent. Până și alunița de la gură.

Desigur, nu voiai s-o regăsești pe nevastă-ta în persoana fiului tău. Tânărul n-a văzut niciodată o poză a maică-sii. Singura femeie pe care a văzut-o de aproape a fost Sagrario. Nu poate să facă o comparație… Și dacă ar ști, și dacă ar ști că maică-sa este portretul viu al fiului, ar fi Sandokán mai amabil, mai înțelegător cu tatăl care s-a întors acasă fără un sfanț, fiule, pentru că am topit totul cu femeile și călătoriile, în marea petrecere care a fost viața mea, drace, până și cu salariul lui Sagrario, n-am știut să fac economii, n-am știut să investesc, pentru mine nu exista ziua de mâine?…

– Pentru că era vremea filmelor tale, tată, acolo timpul nu trece, acolo nu îmbătrânești niciodată.

Asta o pui în gura fiului tău. Gândești că, dacă e adevărat ce gândești că gândește el, fiul tău într-adevăr a văzut filmele cu tine, nu-i vorba de o minciună etică a lui Sagrario.

– Da, Sagrario mă ducea la cinema de fiecare dată când aveai o premieră.

Sandokán râse.

– Niciodată n-am crezut că o să te cunosc personal.

– Dar am venit de câteva ori, fiule.

– Întotdeauna deghizat. Acum nu. Acum te văd pentru prima dată. Și nu știu (nu mai zâmbea) dacă nu prefer minciuna în locul adevărului.

Tu hotărăști în acel moment să nu te dai bătut, Alejandro. Ceva nou în tine – să renunți la comicării, să uiți rolurile interpretate – s-a născut pe neașteptate, conducându-te într-un fel imperfect spre personalitatea fiului tău, aceasta era calea iubirii. Și asta a fost pentru tine o revelație plăcută și enormă.

– Știi, tată? Îmi făcusem iluzii să scap, să fug de acasă. Dar nu puteam să mă descurc singur. Atunci… uite… deschide…

Îi arătă un geamantan sub pat. Tu l-ai deschis. Era plin cu vederi.

– Am rugat-o pe Sagrario să-mi caute vederi din toate părțile. Ea cunoaște o grămadă de oameni ciudați. Uite. Istanbul, Paris, Rio de Janeiro…

Râse satisfăcut.

– Am fost în toate locurile, tată, și apoi…

Se așeză în fața unui pupitru. Pe el era o carte deschisă. Sandokán apăsă pe o pedală și paginile se mișcară.

– „Pe 24 februarie 1815, straja din portul Marsilia anunța sosirea vasului Faraón, ce venea de la Smirna, Trieste și Neapole…“

Se uită la tine.

– Vezi? Am fost în aceleași locuri ca și tine. Însă cartea este anterioară filmului. Am câștigat!

Uneori Sandokán nu este amabil. Caută să te jignească.

– Tu ce mi-ai dat, tată? Și eu ce vrei să-ți dau? Cum o să mă răsplătești că m-ai abandonat, spune-mi?

– Nu repeta dialogurile mele, îi spui iritat.

– Serios, tată, îți dai seama? Tu ai avut totul, eu n-am avut nimic…

Asta o spune copilul cu o figură inexpresivă.

Alteori, ești ocupat făcând ceea ce n-ai făcut niciodată. Bucătărești. Menții casa curată. Te obișnuiești cu ideea că ăsta este încă un rol, ca și cum ai fi fost – ai fi putut fi – *maître* într-un restaurant.

Sandokán te întrerupe. Îi spui să te lase să-ți vezi de treaba ta. Îi întorci spatele.

– Întotdeauna când vreau să-ți spun ceva important, zici că ești grăbit.

Unde ai mai auzit vorbele astea?

Fiul tău vrea să se ridice, în mod agresiv. Cade pe brânci. Te duci repede să-l ajuți. Se împotrivește. Se luptă cu tine. Până la urmă te îmbrățișează. Vă îmbrățișați amândoi.

– Trebuia să fi murit, îi spune fiul tatălui și tu te abții să repeți fraza, pentru că o compromite pe Cielo, nevasta ta, mama lui Sandokán, care de asemenea a vrut să-și omoare fiul în leagăn, înainte de-a fugi…

– Fie-ți milă, îi spui, în schimb, fiului tău, știind că acestea sunt cuvintele pe care la rândul lui băiatul vrea să le pronunțe și nu poate.

Sandokán te privește cu o duioșie neașteptată, contagioasă.

– Știi? Acum suntem amândoi niște amărâți.

Își încheie comentariul întinzând piciorul ca tu să te împiedici. Asta devine cea mai mare distracție a lui Sandokán. Să te facă să cazi. La început te resemnezi. Ți-e greu să-l certi. Nu îndrăznești să-i dai o palmă. Încetul cu încetul, preferi să-i permiți strengăria. Până la urmă, te bucuri. Râzi de fiecare dată când Sandokán, cu agilitatea unui pirat din Insula Tortuga, întinde piciorul și te face să cazi. Este surprinzătoare forța pe care băiatul și-a dezvoltat-o în picioare. Sub comodul tricou cu care-i îmbrăcat întotdeauna, vezi două extremități robuste, foarte dezvoltate, puțin păroase, ca de statuie, aproape ca de marmură, brăzdate de vene albastre… Astfel că jumătate din trupul lui trăiește intens, de la gât în sus și de la buric în jos. Așa că, poate, tu ai avut dreptate s-o împiedici pe Cielo de la Mora să-l înece pe fiul vostru în cadă sau să-l arunce la gunoi sau…

Așadar, o să lași ca Sandokán râzând în hohote să te facă să cazi deoarece în felul acesta aduci un omagiu vieții băiatului, prezenței lui pe lume. Nimic altceva decât asta, prezența lui pe lume. Și, puțin câte puțin, Alejandro, o să-ți dai seama că această individualitate a fiului tău este oglinda cea mai fidelă a vieții ce încă îți aparține, că a te retrage din lumea filmului nu înseamnă un certificat de deces, cum ai crezut până atunci, ci fereastra ce se deschide ca să intre aerul, soarele, păsările, ploaia, polenul, albinele, în acel mormânt închis al sălii de filmare cu miros de rumeguș, carton, lipici, peruci făcute din părul cadavrelor, costume de epocă ce n-au fost trimise niciodată la curățătorie, murdare la subsuori și între picioare, haine ale figuranților, ale celorlalți, ale celor de prisos, ale celor ce pot fi înlocuiți, ale celor de care ne putem lipsi.

Acum, tu ești „figurant“ în ultimul tău film, Alejandro. Doar că resemnarea ta secretă – sau poate dorința ta – de a dispărea în vasta națiune anonimă a

eșecului a fost frustrată de întâlnirea cu fiul tău, de spiritul de *comedie* pe care Sandokán îl manifestă plecând de la o situație care în loc să inspire milă se transformă datorită lui în preludiul unei aventuri-limită deși așteptată: aceea de a se reîntâlni cu tine și de a începe o adevărată viață împreună.

Așteptată și disperată; fiecare piedică pe care ți-o pune Sandokán este o invitație la o următoare aventură. Este într-adevăr fiul tatăl omului? Unde ai citit asta? Cine ți-a spus-o? Confunzi replicile tale de pe ecran cu vorbele din viața ta. Te privești în oglindă și ești de acord că niciodată nu vei scăpa de această dilemă: de a vorbi ca și când ai interpreta, de a interpreta ca și când ai vorbi. Acum, când îți îndeplinești ritualul de a te bărbieri în fiecare dimineață, începi să crezi că vechiul tău chip se pierde, deși nu în mod banal, datorită trecerii timpului, ci într-un fel mai misterios, mai apropiat, în același timp, de viața reală și de reprezentația teatrală. Simți că ți-ai depășit toate chipurile din viața ta, cele de actor și cele de bărbat, cele de star și cele de amant, cele de pe ecran și cele în carne și oase.

Toate chipurile tale se suprapun în această biată și obosită oglindă cu ramă oxidată și reflexe false. Ești, în acest moment pe care-l trăiești cu temere, ca un anunț palpitant al unei morți apropiate, tot ceea ce ai fost. Te resemnezi în fața acestei fatalități. Și, de asemenea, îi mulțumești. Niciodată nu ți-ai imaginat că o să se prezinte în fața ta, în viață, filmul perfect, simultan și succesiv, instantaneu și discursiv, al tuturor momentelor tale. Asta îți face plăcere, cu toate că te resemnezi în fața fatalității de a aduna tot trecutul. Cu toate că bănuiești că asta înseamnă că n-o să mai ai viitor.

Este momentul în care fiul tău apare în spatele tău în oglindă și se uită la tine privindu-te. Și tu te uiți la el privindu-l. El se privește în tine. Își pune micuța sa mânuță îndrăzneață pe umărul tău. Simți presiunea degetelor reci ca parte din propria ta carne.

5. Piața Arcos de Bélen din apropiere de Salto del Agua atrage același mare public ce frecventează așa-numitele teatre frivole din centrul orașului, precum și barurile anonime, cârciumile unde încă se mai cântă bolerouri, saloanele de dans unde mai supraviețuiește *danzón*-ul și cha-cha-cha-ul, vechile chioșcuri cu copertine și băuturi răcoritoare, puținele cafenele ale chinezilor care au mai rămas.

Este o particularitate a acestui loc, precum arcadele și canalul ce îl străbătea înainte, să aducă un omagiu amintirii unei vechi capitale lacustre ale cărei izvoare au secat până când întreaga vale a devenit un platou de pulbere înconjurat de sete și copaci morți. Nu de mult s-a instalat aici unul dintre acele parcuri de distracții care în fiecare cartier al imensului oraș numit Ciudad de México sunt, uneori, unica distracție a oamenilor săraci, care sunt marea majoritate. Tata și cu mine vedem numeroasa realitate a poporului nostru în Zócalo în noaptea de 15 septembrie, în Villa de Guadalupe pe 12 decembrie, duminicile în Chapultepec, și la orice oră în mulțimea șerpuitoare de oameni din Tacuba în centru, din Andrés Molina în Santa Anita, din Calzada de la Piedad, din Calzada de Tlalpan și din Calzada Ignacio Zaragoza ieșind din Puebla ca să o ia spre nord.

Este lume.

Este public.

Parcul de distracții din Arcos de Belén a tot adunat diverse atracții, de la roata norocului până la caruselul-caracatiță, de la călușei la papagalul cu bilețele cu noroc, de la vânzătorii de leacuri – pentru sciatică, impotență, coșmaruri, bătături, sânge rău, viață bună – la magi și ghicitori așezați pe la colțuri cu globurile lor de sticlă și tichiile lor cu steluțe, până la diferitele grupuri de mariachi (tânăra stea a cântecului popular mexican, Maximiliano Batalla) și până la cântărețele de bolerouri (cântăreața pensionară Elvira Morales). Halterofili, tenori ratați, odalisce pântecoase, adevărați veterani ai Revoluției și improbabili cavaleri ai Imperiului, recitatori de versuri foarte populare (*el Brindis del Bohemio; el Nocturno a Rosario; Margarita, está linda la Mar*[55]). Recitatori ai Constituției, memorizatori ai cărții de telefon, voci ce ofereau într-o repetare monotonă bilete de loterie, în zumzetul bârfelilor de cartier, acreala clevetitoarelor de balcon, plânsul clovnilor de circ fără slujbă.

Aici vine lumea de cinci ori pe săptămână, cinci seri la rând (oficialitățile nu dau autorizație pentru șapte zile, ca să-și exercite în felul ăsta autoritatea). Vin să se distreze cu spectacolul tinerelului fără mâini, care cu picioarele lui lungi și robuste îl trântește la pământ pe bătrânul muschetar ce-l amenință cu o mică spadă de aluminiu și de câte ori bătrânul îl atacă pe băiat, acesta întinde piciorul astfel încât muschetarul să cadă în mod spectaculos, spre marea distracție a publicului. Aplauze, fluierături și țipete.

– Cât costă?

– Dați cât vreți.

6. În felul ăsta, taică-meu și cu mine am reușit să strângem bani și să cumpărăm un video și acum ne putem delecta amândoi cu vechile filme scoase iarăși la lumină, curățate, remasterizate și în dolby digital, putem să-i vedem împreună pe Edmond Dantes scăpând din castelul If ascuns în giulgiul abatelui Faria, pe D'Artagnan înmânându-i Reginei eghileții ducelui de Buckingham, pe Emilio de Rocabruna apropiindu-se de țărm la Maracaibo sub stindardele negre ale corsarilor…

– Tată, cine e fata care se îndrăgostește de Zorro?

– De ce mă întrebi?

– Mi se pare foarte frumoasă.

– E doar o străină, Sandokán, o actriță neînsemnată, o subretă, cum se spunea înainte. N-are nicio importanță.

Corul copiilor de familie bună

Fito plictisit sunday afternoon
este nelipsitul
nu trece neobservat
e băiat frumos
e o bomboană de băiat
se distrează pe cinste incredibil
ușor ca un vultur
cool cool cool
dar se plictisește
e dintr-o familie decentă nice bine
are manners
are servitori
părinții lor îi numesc sărăntocii grosolanii desculții gunoaiele mitocanii indienii
dar n-ar recunoaște niciodată
părinții lor sunt mai mult decât scârbiți
îngrețoșați: sărăntocii mexicani
de aceea el organizează grupul pișăcioșilor
ca să le stropească trandafirii și să le îngrașe verdețurile
celor nelipsiți cei nais crema ho ho
acum într-adevăr am trecut dincolo de gard fraților
nu trece dincolo, mai bine ochește cu grijă
ne luăm la întrecere să vedem cine țintește mai bine prostovane?
nu dragă Fito, rabdă un pic, bea alt magnum tu singur și când nu
te mai poți ține țintim gardul dar nu uita că întâi bei
până mori și înainte de-a muri țintești gardul ca să vedem cine urinează mai mult și mai bine
pentru că Fito s-a plictisit deja de aceste sunday afternoons cu fetițe rozalii la party-uri

cool unde el este băiat frumos și e o bomboană de băiat
unde toți se distrează de minune
în afară de el
care vrea senzații tari
să tragă pe sfoară toată lumea nais ca el
pe toate gagicile rozalii
și de asta vine să urineze pe gardul socrului său
cu prietenii săi de aur
țintind gardul
cine urinează mai departe câștigă o călătorie la las vegas cu fetele
iubitoare de sule
ho ho
și zgomotul ăsta tu?
și zgomotul ăsta vai?
și acest vai drace!
indienii cu cuțitele și macetele lor asaltându-i pe copiii de familie bună
de unde au apărut tu?
din închisoare și eroul de la nacozari[56] și zidari și canalul de nord
cum au venit tu?
cu metroul concetățenii mei
de când avem metrou ieșim ca furnicile scorpionii cârtițele din vizuinele negre
din oraș
cu cuțite și macete la asalt
vino să le tăiem
dintr-o lovitură pe cele foarte sculate
în bucăți pe cele mai adormite
să tăiem sulele jigodiilor
acum adunați-le
și la porci cu ele
lăsați să intre porcii și câinii
animalele să mănânce cârnații
lăsați-i să sângereze
priviți-i cum vomită
priviți-i cum își astupă rănile
priviți sângele prelingându-se pe coapse

priviți-i priviți-i priviți-i
sunday afternoon ce frumos sărbătorit în show-ul de lux
totul într-o ambianță foarte plăcută
au petrecut pe cinste
au petrecut incredibil
lângă gardul socrului
și cui strigă băgați-i propriul castravete în gură
la asta nu te-ai gândit niciodată nenorocitule
să ți-o sugi tu însuți nenorocit însângerat
să vedem acum ce spun logodnicele voastre adunătură de porci milionari
să vedem acum cum o să mai faceți împuțiți de copii milionari scopiți
feciori de curvă
e un vis adevărat?
e un coșmar nu-i așa?
închideți toate ieșirile metroului
să plecăm în weekend cu fetele rozalii
să fugim
să ne căsătorim să facem copii să mergem la club să zburăm la niuyork
să ne educăm copiii
să le răsfățăm pe mamele lor
și acum vor exista numai fiii noștri
pui de cățea
suntem milioane
nimeni nu ne oprește

Fratele incomod

1. Don Luis Albarrán avea casa ordonată. Când a murit soția lui, doña Matilde Cousiño, s-a temut că, văduv fiind, o să i se dea peste cap viața. La vârsta de șaizeci și cinci de ani, simțea că are destul entuziasm ca să conducă în continuare întreprinderea de construcții La Pirámide. Se temea însă că cealaltă parte, din spatele traiului său sigur, partea domestică de care se ocupa doña Matilde, se va prăbuși, afectând atât viața sa de acasă, cât și activitatea sa profesională.

Acum își dădea seama că nu trebuia să se teamă. A impus în treburile domestice aceeași disciplină cu care-și conducea afacerile. Doña Matilde lăsase niște servitori bine pregătiți și lui don Luis i-a fost de ajuns să repete aceleași ordine domestice ca și defuncta sa soție pentru ca mașinăria casnică să funcționeze în continuare ca un ceas. Mai mult decât atât; la început, înlocuirea Doamnei cu Domnul a produs o panică salutară printre servitori. Dar, repede, teama a cedat locul respectului. Și don Luis nu s-a făcut doar respectat. S-a făcut iubit. S-a interesat, de exemplu, când era ziua de naștere a fiecărui angajat și i-a dat fiecăruia câte un cadou și o zi liberă.

Adevărul e că acum don Luis Albarrán nu știa dacă să se simtă mai mândru de eficiența lui în afaceri sau de eficiența lui în casă. Îi mulțumea soției sale, doña Matilde, și memoriei ei deoarece casa boierească din cartierul Polanco, construită prin anii patruzeci, când reședințele neocoloniale au devenit la modă în Mexic, își păstra nu numai stilul pe jumătate baroc târziu spaniol, ci și rânduiala domestică precisă, cronometrică, datorită căreia toate se aflau la locul lor și totul se făcea la timpul potrivit. Don Luis, când se întorcea de la birou, găsea tot, de la grădină până la bucătărie, de la garaj până la baie, din sufragerie până în dormitor, exact așa cum le lăsa când pleca la serviciu.

Bucătăreasa María Bonifacia, servitoarea Pepita, majordomul Truchuela, șoferul Jehová, grădinarul Cándido… Serviciul domestic era nu numai perfect, ci și liniștit. Nu era nevoie ca domnul Albarrán să spună ceva vreunui servitor pentru ca totul să fie cum trebuie, la locul și la ora cuvenită. Nu era nevoie nici măcar să le arunce vreo privire.

Când la nouă seara, în pijama, halat și papuci, se așeza pe fotoliul mare din dormitorul său să-și ia ciocolata spumoasă cu cozonac, don Luis Albarrán putea anticipa o noapte de somn reconfortant, cu conștiința împăcată că a onorat, încă o zi, dulcea amintire a credincioasei sale soții, Matilde Cousiño, chiliană și posesoare, până în ziua morții sale, a acelei frumuseți australe cu ochi verzi ce rivaliza cu frigul Pacificului de sud și care era tot ce-i mai rămăsese dintr-un trup învins încetul cu încetul de evoluția tenace a cancerului.

Matilde; boala nu făcea decât să-i reînnoiască spiritul hotărât, caracterul imun la orice înfrângere. Spunea că așa sunt chilienele, femei (ea pronunța „fiemiei") puternice și hotărâte. Înlocuiau – era teoria ei – o anume blândețe fragilă a bărbaților din țara ei și erau cordiale până în ziua când vocile lor cristaline deveneau voci poruncitoare și crunte. Atunci cuvântul femeii apărea cu tot harul ei de a stabili un echilibru între duioșie și forță.

Au trăit o veselă iubire de alcov, contrapunct „oscilant", spunea don Luis, a două vieți cotidiene atât de serioase și ordonate până când boala și moartea soției sale l-au lăsat pe văduv, momentan, dezorientat, stăpân pe toate obligațiile – birou și casă – și orfan de toate plăcerile.

Personalul domestic l-a ajutat. Toți cunoșteau rutina. Doña Matilde Cousiño venea dintr-o veche familie chiliană obișnuită cu suveranitatea latifundiilor din sud și cu eleganța reședințelor din Providencia și a insuflat servitorilor săi mexicani virtuți care acestora, personalului domestic din cartierul Polanco, nu le erau necunoscute și pe care le-au acceptat în mod normal. Singura noutate pentru don Luis a fost aceea de a bea, la întoarcerea acasă, „la unsprezece", simpatica versiune chiliană a lui *afternoon tea* britanic: cești cu ceai de verbină cu prăjiturele, *dulce de leche*[57] și turtă dulce. Don Luis și-a spus că asta și o bună pivniță cu vinuri roșii chiliene erau singurele amănunte „exotice" pe care doña Matilde Cousiño le-a introdus în reședința din Polanco. Servitorimea a continuat obiceiurile chiliene. Don Luis, deși un pic mai târziu datorită orarelor mexicane (birou de la zece la două, masa de la două la patru, ultimele dispoziții privind afacerile de la patru la șase), își bea ceaiul „de la unsprezece" la șapte seara, cu toate că acest dulce obicei îi tăia pofta de mâncare, chiar și pentru gustarea frugală de la nouă seara.

Întâmplarea a făcut ca doña Matilde Cousiño să moară în noaptea de Crăciun, așa că pentru don Luis, 24 decembrie era zi de doliu, de tristețe și aducere-aminte. Domnul Albarrán dădea liber servitorilor din seara de 24 până

pe 25 dimineața și rămânea singur, amintindu-și detalii din viața cu Matilde, plimbându-se printre obiectele și prin saloanele casei, îngenuncheat în fața patului unde stătuse soția sa în ultimele sale zile, punându-și discuri cu vechi cântece chiliene, cu bolerouri mexicane care-l sufocau cu nostalgia lor romantică și sexuală, răsfoind albume cu fotografii și pregătindu-și mâncăruri simple pe bază de madlene, cereale americane și linguri cu cremă de lapte de capră marca Coronado. Îi plăceau dulciurile, într-adevăr, și nu vedea niciun rău în faptul că-și îndulcea amărăciunea și niciun păcat că se oprea în fața oglinzii sperând să găsească chipul dragostei pierdute și al durerii pe care o simțea. Atunci, descoperea doar o față foarte bine rasă, un nas acvilin, ochi cu pleoape din ce în ce mai căzute, fruntea mare și părul încărunțit bine pieptănat peste cap.

Soneria din casă se auzi la ora opt în seara de 24 decembrie. Don Luis rămase surprins. Toți servitorii plecaseră. Epoca în care „se cerea adăpost" trecuse, dispăruse datorită nesiguranței citadine și totuși vocea aflată de cealaltă parte a ușii din fier forjat și sticlă mată intona cântecul de Crăciun,

„îîîn numele cee-ruuu-lui

văăă cer aa-dăăă-post…"

Don Luis, care nu voia să accepte că începea să surzească, s-a apropiat de ușă încercând să distingă silueta ce se profila în spatele sticlei mate. Era evident că vocea imita un ton copilăresc; înălțimea siluetei era cea a unui adult.

– Cine e?

– Ghicește, bun ghicitor.

Neîngrijit, dezmățat, împrăștiind aceleași influențe distrugătoare oriunde s-ar fi aflat, cu oricine ar fi fost, în casă sau în afara ei. Auzea zvonuri: era același dintotdeauna. Treizeci și patru de ani uitați reveniră dintr-odată, făcând să tremure mâna întinsă a lui don Luis Albarrán, nesigur dacă să deschidă ușa casei sale sau să-i spună bănuitei fantome:

– Pleacă. Nu vreau să te mai văd niciodată. Ce vrei de la mine? Cară-te. Cară-te.

2. Reyes Albarrán a fost botezat așa pentru că se născuse pe 5 ianuarie, sărbătoarea care în lumea latină omagiază sosirea celor trei crai, a regilor de la răsărit[58], Melchior, Gaspar și Baltazar, ce aduc în dar aur, tămâie și smirnă la ieslea din Betleem. Cu secole înainte de apariția lui Moș Crăciun, copiii din

Mexic și Chile, Spania și Argentina petreceau Boboteaza ca pe o sărbătoare a darurilor și a dulciurilor făcute în casă, ce sfârșea cu ceremonia colacului, prăjitura tradițională în care se punea o figurină de porțelan alb reprezentându-l pe pruncul Iisus.

Tradiția cerea ca acela care nimerea bucata de prăjitură în care era ascunsă figurina să facă o petrecere în ziua de 2 a lunii următoare, februarie, și tot așa în continuare. Puțini trec de luna martie. Nimeni nu suportă un an întreg de Crăciunuri. Ultima dată când și-a văzut fratele, don Luis a primit de la el un colac al Crailor cu douăsprezece figurine ale pruncului Iisus, una lângă alta. Era o perfidă invitație către Luis:

– Invită-mă în fiecare lună, frate.

Matilde a spus:

– Și pe deasupra, e un parazit. Nu vreau să-l mai văd. Nici de-ar fi ultimul servitor.

Când Luis Albarrán, împins de un amestec necontrolat de bârfeli vinovate, frăție ascunsă, orgoliu seniorial și curaj inconștient, dar mai ales de o nespusă curiozitate, a deschis ușa casei sale în acel 24 decembrie, primul lucru pe care l-a văzut a fost mâna întinsă cu figurina de porțelan ținută între degetul gros și cel arătător. Don Luis simți contrastul jignitor dintre albeața figurii și jegul de pe degetele crăpate, unghiile rupte, cu marginile negre, manșeta destrămată a cămășii.

– Ce vrei, Reyes? îl întrebă don Luis repezit; cu fratele său, politețea nu numai că nu-și avea rostul, era o periculoasă invitație.

– Adăpost, frate, ospitalitate, răspunse din penumbră o voce crăpată ca degetele, spartă datorită alcoolului ieftin; o duhoare de rom trăsni nările lui don Luis ca un bici etilic.

– Nu este… începu să spună, când celălalt, Reyes Albarrán, îl împinsese deja ca să intre în vestibulul casei.

Don Luis s-a dat la o parte, ca un portar, și a închis ușa repede, ca și cum s-ar fi temut că un trib de cerșetori, bețivi și zdrențăroși ar putea intra pe urma nedoritului frate. Repetă:

– Ce vrei?

Celălalt scoase un hohot de râs cu un miros de rom Potrero ce pluti înspre salon.

– Uită-te la mine și spune-mi tu singur.

Don Luis rămase lângă baie ascultându-și fratele care cânta „Amapola“ cu o voce falsă și asurzitoare, bălăcindu-se fericit și subliniindu-și cântecul cu vorbe glumețe paleopatriotice doar-Veracruz-este-frumos, ceminunatestechoacanulmeu, Ay! Chihuahua! Cât! Apaș!, ca și când musafirul ar fi vrut să sublinieze că în timpul ultimelor trei decade și jumătate străbătuse toată Republica. Doar din pudoare, poate, n-a cântat „Ay Jalisco, no te rajes“[59].

Și dacă nu toată Republica, Reyes străbătuse – își spuse cu îngrijorată discreție don Luis – cartierele sale cele mai sărace și nenorocite, gropile sale negre, cuiburile sale de păianjeni, hățișurile sale de ploșnițe, lindini și bube puroioase, gâtlejurile sale de cenușă, noroi și gunoi. I-a fost de ajuns să-și arunce o privire la grămada de haine murdare, destrămate, găurite și de culoare gri, fără forma și culoarea adevărată; Reyes Albarrán își lăsase toate astea – zdrențele mizeriei – la ușa băii. Cu scârbă, stăpânul casei mirosi subsuoara acră, crusta de la fund, jalnica intimitate a pubisului…

Închise ochii și încercă să și-l imagineze pe băiatul frumos și inteligent care la vârsta de douăzeci și patru de ani ținea cel mai exclusivist bar din Ciudad de México, Rendez-Vous, față în față cu Glorieta del Ángel de la Independencia, când capitala avea două, nu douăzeci și două de milioane de locuitori, când „lumea cunoscută“ se cunoștea cu adevărat și își dădea întâlnire la Rendez-Vous, unde, dacă aveai noroc, apărea noapte de noapte una dintre multele „celebrități“ care pe atunci frecventau exotica metropolă mexicană – John Steinbeck, Paulette Goddard, Aaron Copland, Virginia Hill. Așa-numita „regiune cea mai transparentă“ era înconjurată încă de nimbul gloriilor recente ale exilului european și al focurilor îndepărtate ale Revoluției mexicane.

Reyes Albarrán nu numai că făcea cocteiluri. Era el însuși un cocteil. Amesteca limbi, referințe, bârfe, glume, cânta la pian cântece de Agustín Lara și Cole Porter, se pieptăna cu briantină, îl imita pe Gardel, introducea amestecuri surprinzătoare de alcooluri cu nume irezistibile – Manhattan, Side Car, Tom Collins –, încerca să unească perechile necesare și deosebite, îi încuraja pe poponari și lesbiene să se etaleze fără complexe, îi îndemna pe băieții de familii bune ruinate la Revoluție să se îndrăgostească de fetele de origine umilă îmbogățite de același eveniment, o păcălea pe prințesa maghiară lăsată fără avere de comunism să se căsătorească cu falsul șmecheraș fără bani ce poza în milionar al petrolului din Tabasco. Pe toți și-i imagina, între un pahar și altul, descoperind în noaptea nunții că, punându-și banii împreună –

prințesa și șmecherul –, nu aveau cu ce să-și cumpere nici măcar două ouă ca să le pună în frigider.

– Specialitatea mea este să trimit sărăcia în căutarea bogăției, obișnuia să spună, cu cotul pe tejghea și cu un Gin Fizz în mână, sofisticatul Reyes Albarrán.

Dar clientela – *hélas*! – a început să-și dea seama că proprietarul barului Rendez-Vous este un zeflemist, un bârfitor, rău și gură-spartă, cu toate că servea la bar cu o ridicolă solemnitate religioasă, însoțind fiecare pahar cu un „ego baptiso te whiskey sour“[60] și închizând cârciuma la ora exactă prescrisă în lege cu un nu mai puțin ironic „Ite Bacus est“[61].

Îi plăcea, cu alte cuvinte, să-și umilească clienții cu pretextul că-i protejează. Mai mult chiar, cum clienții sfârșiră prin a-și da seama, ranchiunele și bănuielile s-au adunat în jurul lui Reyes Albarrán, știa prea multe secrete, își bătea joc până și de propria mamă, putea distruge multe reputații prin intermediul articolelor defăimătoare și al calomniei șuierătoare. Încetul cu încetul l-au părăsit.

Și orașul se întindea, locurile la modă se schimbau așa cum își schimbă șarpele pielea, barierele sociale cădeau, grupurile exclusiviste deveneau recluzive sau inclusive, numele vechilor familii nu mai spuneau nimic, cele ale noilor familii se schimbau cu fiecare perioadă prezidențială înainte de a se retrage să se bucure de averile lor strânse în cei șase ani, căsătoriile erau determinate de distanță, noua șosea de centură stabilea ieșirile, întâlnirile, supărările, iubirile trecătoare, prieteniile pierdute… Luxul, locurile frecventate se deplasau din cartierul Juárez în Zona Rosa pe Avenida Masaryk, chiar aici, în cartierul Polanco, unde naufragiatul de după război, cel care-și dădea părul cu briantină, seducătorul Reyes Albarrán, fusese obligat într-o noapte de Crăciun să bată la ușa scorțosului său frate îmbătrânit, corectul și harnicul don Luis Albarrán, văduv de puțină vreme, ce avea, fără îndoială, nevoie de compania fratelui ce simțea aceeași nevoie, barmanul ce ajunsese bețiv pentru că uitase regula de aur: ca să fii un bun cârciumar trebuie să fii și un bun abstinent.

Bețiv, pianist în baruri elegante ce sfârși cântând în bordelurile din cartierul Narvate precum Hipólito din Santa, seducător cu părul dat cu briantină al prințeselor europene ce sfârși ca un parazit care trăia pe seama dansatoarelor ratate, chelner prin bombele unde se dansa rock și dacă avea șansă în tavernele aflate aproape de Zócalo și Plaza Mayor, unde nu o dată fusese găsit dormind,

înfășurat în ziare, trezit cu lovituri de nemiloșii jandarmi în tehnicolor ai urbei din ce în ce mai periculoase. Curcani, sticleți, polițai, care-și luau partea fiecare, dar lui, ce puteau să-i ia, poate doar foamea? Târâș-grăpiș prin toată Republica, căutându-și norocul, negăsindu-l, șterpelind bilete de autobuz și de loterie, primele cu mai mult profit decât celelalte, pentru că îl duceau departe îngropându-l în mizerie până când doctorul din Ciudad Juárez i-a spus:

– Nu mai sunteți cine ați fost, domnule Albarrán. Ați trăit deja prea mult. Nu că sunteți bolnav. Sunteți doar obosit. Adică, epuizat. V-a ajuns. V-ați pierdut forța. Văd că ați împlinit deja șaptezeci de ani. Vă sfătuiesc să vă retrageți. Pentru binele dumneavoastră.

Dacă lui don Luis Albarrán îi mai rămăsese vreun pic de duioșie ascunsă pentru fratele său mai mare, Reyes Albarrán („don“ nu-i prea ieșea nici în glumă), implacabila chiliană, doña Matilde Cousiño, l-a împiedicat să și-o arate:

– Zdrențărosul ăsta împuțit nu pune piciorul în casa mea. Nu te lăsa dominat de sentimente, Lucho. Fratele tău a avut tot ce și-a dorit și a pierdut totul. Să stea în cocioaba lui. Aici nu intră. Nu atâta timp cât trăiesc eu. Nu, domnule.

Dar ea nu mai trăia. Cu toate că dorința ei, da. În acea noapte, don „Lucho“ Albarrán simți mai mult decât oricând absența încăpățânatei sale neveste. Ea l-ar fi trimis la plimbare pe fratele incomod cu o sonoră vorbă chiliană:

– Întinde-o de aici, zdrențăros de căcat.

3. Așa cum obișnuiește să li se întâmple marii majorități a ființelor umane, don Luis Albarrán se trezea dimineața prost dispus. Dacă a dormi este anticiparea morții, atunci este un aviz cald, comod, primitor. Dacă somnul este moarte, atunci este marea poartă deschisă a ospitalității. Totul este posibil în acel regat. Tot ce dorim este la îndemână. Sexul. Banii. Puterea. Mâncarea și vinul. Peisajele imaginare. Persoanele cele mai interesante. Contactele cu celebritatea, cu puterea, cu misterul. Desigur că există o contrapartidă onirică. Visăm accidente. Visele sunt dimensiuni ale circulației și cum spunea doña Matilde:

– Lucho, nu fi laș. Nu suntem decât accidente de circulație.

Doar că accidentele din vise sunt de obicei ridicole. Să mergi gol pe stradă, de exemplu. Sau pot fi mortale. Să cazi de la cel mai înalt etaj al unui zgârie-

nori, precum King Kong. Doar că în momentul acela îngerul trimis de Morfeu ne trezește, visul se întrerupe și atunci îi punem un nume urât, *pesadilla*[62], coșmar. Borges, spunea culta meridională doña Matilde, detesta acest cuvânt greoi și se întreba de ce nu avem, în spaniolă, o frumoasă vocabulă pentru un vis urât, ca de exemplu *nightmare* sau *cauchemar*[63].

Don Luis își amintea de aceste păreri ale visătoarei sale chiliene de vis și se ruga în timp ce cădea exact „în brațele lui Morfeu“:

– Pleacă, coșmarule. Bun-venit, *cauchemar*, mare ascunsă, invizibil ocean al viselor, bun-venit, *nightmare*, iapă nocturnă, armăsar al întunericului. Bine ați venit, alungați-mi urâta *pesadilla*, coșmarul spaniol…

Don Luis se trezi în dimineața aceea convins că proasta sa dispoziție era cea dintotdeauna când deschidea ochii și că era de ajuns un mic-dejun copios mexican cu o papară picantă de ouă și o cafea de Coatepec aburindă ca să-l readucă la realitate.

Ziarul de pe masă, deschis cu grijă de majordomul Truchuela, prezenta în mod scandalos știri mai rele decât cel mai rău vis al său. Lumea era din nou întoarsă pe dos și acele *pesadillas, cauchemars* sau *nightmares* ale nopții anterioare păreau simple povești pentru copii în fața realității cotidiene. Doar că în dimineața aceasta figura sobră a lui Truchuela, și acră ca a unui actor căruia i s-a dat un rol de majordom cu fața alungită și acră[64], se acrise și se alungise și mai mult decât de obicei. Și în eventualitatea că don Luis nu-și dădea seama, Truchuela umplu până sus ceașca de cafea și chiar îndrăzni s-o dea pe dinafară.

– Scuzați-mă, domnule.

– Ce? spuse cu gândul în altă parte don Luis, captiv în descifrarea limbajului încâlcit al înalților funcționari mexicani.

– Pardon. Am vărsat cafeaua.

Niciun gest al lui don Luis nu justifică ce urma să spună Truchuela:

– Iertați-mă, domnule, dar musafirul neașteptat din dormitorul albastru…

– Nu e neașteptat, spuse don Luis cu o anumită severitate. E fratele meu.

– Așa a spus și el, aprobă Truchuela. Ne-a fost greu să credem.

– Ne-a fost? Câți ești dumneata, Truchuela? replică don Luis, din ce în ce mai supărat, pe el însuși mai mult decât pe servitorul perfect importat din Spania și obișnuit să servească selecta clientelă de la restaurantul El Bodegón din Madrid.

– Noi suntem *toți*, domnule.

Ceea ce voia să spună era că Reyes, instalat în „dormitorul albastru“ chiar în dimineața în care servitorii se întorseseră, ceruse:

a) Să i se aducă micul-dejun la pat. Cerință îndeplinită de Pepita, fata în casă, căreia Reyes îi porunci să-l lase să-și facă somnul postprandial (expresia preferată a lui Truchuela) până la amiază, înainte de a reveni (Pepita) să-i dea drumul la apa de la cadă (vană) și să-i pună înăuntru săruri de lavandă.

b) Bucătăreasa María Bonifacia să urce sus la etaj (lucru pe care nu l-a făcut niciodată) ca să primească ordine cu privire la meniul ce urma să-l pregătească nu numai azi, ci în toate diminețile următoare (supă de vită cu măduvă, plăcinte umplute cu creier, pui cu migdale, friptură de porc cu sos de vin și, de asemenea, picioare de porc, totul se folosește, *mole* galben, brânză de Yucatán, slănină, pastramă și larve de furnici de sezon).

– Don Luis mănâncă mult mai frugal, n-o să-i placă meniul dumneavoastră, domnule…?

– „Reyes. Reyes Albarrán. Sunt fratele stăpânului tău.“

– Da, don Luis, a spus toate acestea „în ghilimele“, afirmă majordomul.

– Și ce-a mai spus? întrebă don Luis, convins fiind că niciun nou război pentru petrol al domnului Bush n-o să fie o știre mai proastă decât cea care urma să iasă din gura lui Truchuela.

– I-a transmis grădinarului Cándido că lipsesc trandafirii în dormitor. Că el este obișnuit să aibă trandafiri în dormitor…

– Trandafiri? râse don Luis, imaginându-și nopalii ce formau parte din peisajul obișnuit al nefericitului său frate vagabond.

– Și șoferului Jehová i-a cerut să aibă Mercedesul pregătit pentru ora trei după-amiază, ca să meargă la cumpărături la Palacio de Hierro.

– Modest…

– „Cumpăr doar de la Palacio“ a spus… fratele dumneavoastră?

Impasibilul Truchuela și-a ieșit din fire, nu s-a mai stăpânit.

– Fratele dumneavoastră, don Luis? Cum e posibil? Acest…

– Spune, Truchuela, nu-ți mușca limba. Acest golan, acest puturos, acest *tramp*, acest cerșetor, acest *clochard*, sunt peste tot și au un nume, nu te abține, Truchuela.

– Dumneavoastră ați spus-o, domnule, își lăsă capul în jos majordomul.

– Așa e, Truchuela, este fratele meu. Un cadou nedorit de Crăciun, recunosc. Se numește Reyes Albarrán și este musafirul meu până pe 5 ianuarie, în ajun de Bobotează. De acum și până atunci – zece zile –, te rog să dai ordin servitorilor să-l trateze exact ca pe un domn, chiar dacă le este greu. Suportați-i prostiile. Satisfaceți-i capriciile. Eu voi ști cum să vă mulțumesc…

– Domnul dă dovadă de bine-cunoscuta sa generozitate.

– Bine, Truchuela. Spune-i lui Jehová să aibă mașina pregătită ca să merg la birou. Și să se întoarcă la ora trei pentru fratele meu.

– Cum porunciți, domnule.

– Domnul este un cavaler model, a spus Truchuela când s-a întors la bucătărie.

– Este un suflet creștinesc, adăugă María Bonifacia, bucătăreasa.

– E un aiurit, a spus grădinarul Cándido. Trandafiri în ianuarie i se duc doar Fecioarei din Guadalupe. Să se mulțumească cu margarete.

– Să și-o bage în ele, râse indignată Pepita. Coate-goale mort de foame.

– Să și-o bage? În ce, în margarete? zâmbi Cándido.

– Da, doar nu între bucile mele, așa cum a vrut să facă când mi-a spus să-l șterg după ce-a ieșit din cadă.

– Și ce-ai făcut? întrebară toți într-un glas, în afară de prudentul Truchuela.

– I-am spus să se șteargă singur, bătrân libidinos, prostănac, profitor.

– O să te spună stăpânului.

– Nici vorbă. A râs doar și și-a bălăbănit cu mâna o sulă zbârcită și uscățivă, ca a maimuțelor alea bătrâne din grădina zoologică. „Țineți-vă uscătura asta de ardei“, i-am spus bătrânului nerușinat. „Mic, dar delicios“[65] a fredonat mortăciunea dracului.

– Pepita, nu-ți risca slujba, a zis precaută María Bonifacia.

– Slujbe găsesc câte vreau, doña Boni, eu nu mă las călărită ca dumneata.

– Respectă-mi părul alb, mucoaso.

– Mai bine ți-l smulg, babă nenorocită.

Cei trei bărbați le-au despărțit pe femei. Truchuela a stabilit regulile.

– Nu permiteți ca acest musafir nedorit să-și facă de cap și să ne învrăjbească. Suntem niște servitori mulțumiți. Nu-i așa, Pepita?

Fata în casă încuviință dând din cap.

– Iartă-mă, María Bonifacia.

Bucătăreasa mângâie părul negru al Pepitei împletit în cozi.

– Fata mea. Tu știi că te iubesc mult.

– Atunci, conchise Truchuela, să-l servim pe *don* Reyes Albarrán. Fără reclamații, băieți. Numai informații. Îl ascultăm pe stăpân. Dar el trebuie să afle ce se întâmplă.

În mod neobișnuit pentru luna ianuarie, începu să plouă torențial în oraș și fiecare s-a dus la treburile lui, în afară de grădinar, care se așeză să citească ziarul poliției, *Alarma!*.

4. Don Luis Albarrán hotărî că cel mai ușor mod de a scăpa de incomodul său frate era să-l trateze ca pe un oaspete drag. Mai întâi să-l încânte și apoi să-l expedieze. Adică, pe 6 ianuarie, la revedere și-un praz verde. Ăsta era planul măreț al stăpânului casei. Se baza pe răbdarea și fidelitatea servitorimii ca să-și ducă planul până la capăt.

– În ceea ce mă privește n-o să rămână aici, îi spunea spiritului adoratei sale doña Matilde, care-l acuza din mormânt.

Într-adevăr, don Luis încercă să-l evite cât putu pe Reyes. Dar o întâlnire era inevitabilă și fratele incomod avu grijă să ceară să i se servească cina în dormitorul lui don Luis ca să-l țină lângă el măcar o dată pe zi, date fiind evadările cotidiene ale lui don Luis la birou (în timp ce Reyes dormea până la prânz) sau la prânzurile de afaceri (în timp ce lui Reyes i se serveau pantagruelicele sale prânzuri federale), din nou la birou (în timp ce Reyes mergea „la cumpărături“ la Palacio de Hierro, căci nu avea bani și se mulțumea doar să se uite).

Până când don Luis l-a văzut pe Jehová intrând cu un morman nemaivăzut de pachete și urcând cu ele până în dormitorul lui *don* Reyes…

– Ce sunt astea? întrebă iritat don Luis.

– Cumpărăturile de azi, răspunse foarte serios Jehová.

– Cumpărăturile de azi? Ale cui?

– Ale fratelui dumneavoastră. În fiecare zi merge la cumpărături la Palacio de Hierro.

Șoferul zâmbi șiret.

– Cred că va cumpăra tot magazinul.

Și adăugă cu neobișnuită dezinvoltură:

– Adevărul e că nu cumpără lucruri doar pentru el, ci pentru toți…

– Toți? crescu iritarea și perplexitatea lui don Luis.

– Sigur. O minijupă pentru Pepita, mănuși noi pentru grădinar, o rochie înflorată de duminică pentru doña Boni, operele lui Wagner pentru Truchuela care le ascultă pe ascuns…

– Și pentru tine? luă o figură și mai severă don Luis.

– Păi, o șapcă adevărată de șofer, bleumarin, cu cozoroc din plastic și ceaprazuri aurite. Ceea ce dumneavoastră nu mi-ați făcut cadou niciodată, ca s-o spunem pe-a dreaptă…

– Respect, Jehová!

– Cum poruncește domnul, replică șoferul cu un zâmbet strâmb, șmecher, revoltător, care în alte vremuri ar fi fost un preludiu al concedierii; doar că Jehová era un șofer prea bun, acum, când majoritatea lor se dusese să conducă camioane la frontieră în era TLC-ului[66].

Dar și așa, cum îndrăznea?

– Foarte bine, zâmbi afabil don Luis când Truchuela i-a adus obișnuita ciocolată și pișcoturi și lui Reyes, așezat acum în fața fratelui său, o tavă plină cu *enchilada* elvețiană, felii de fructe, turtițe și plăcinte cu carne, plus două beri Coronas.

– Sigur, excelent, a răspuns Reyes.

– Văd că ești bine servit.

– Era și timpul, începu să mestece Reyes îmbrăcat cu un halat de catifea roșie, papuci albaștri și un fular Liberty.

– Timpul pentru ce?

– Ca să-mi iau rămas-bun, Luisito.

– Insist, pentru ce? Nu te-am tratat ca pe un frate? Nu mi-am ținut promisiunea făcută de Crăciun? Vei fi invitatul meu până mâine, ziua de Bobotează și…

– Și apoi îmi dai un picior în fund și mă arunci în stradă? aproape că se înecă de râs fratele incomod.

– Nu. Fiecare cu viața lui, spuse cu un glas tărăgănat don Luis.

– Dar mă simt de minune. Acum viața mea este aici, lângă adoratul meu *fratellino*…

– Reyes, don Luis deveni mai sever. Am făcut un pact. Până pe 6 ianuarie.

– Nu mă face să râd, Güichito. Crezi că într-o săptămână te speli de toate păcatele din viața ta?

– Nu știu despre ce vorbești. Nu ne-am mai văzut de treizeci de ani.

– Aici greșești. Nu faci bine socoteala, înghiți o plăcințică și-și linse sosul de pe buze. Șaizeci de ani, îți spun… Erai foarte serios de mic. Fiul răsfățat. M-ai condamnat să fiu mereu al doilea. Clovnul casei.

– Erai mai mare decât mine. Puteai să te impui ca atare. Nu este vina mea dacă…

– De ce să mai lungesc povestea? Erai cel silitor. Punctualul. Trădătorul. Intrigantul. Crezi că nu te-am auzit când îi spuneai lui tata: Reyes nu face nimic bine, este un băiat fără noroc, o să ne ducă de râpă, tată, scoate-l din casă, trimite-l la internat?

Reyes înghițea plăcințelele întregi.

– Îți amintești când mergeam amândoi la slujbă în fiecare duminică, Luisito? Ah, eram credincioși. Asta mă doare cel mai mult. Că am pierdut credința. Din vina ta, frățioare.

Don Luis râse.

– Mă surprinzi, Reyes.

– Nu, râse fratele, cel surprins sunt eu. Tu ești doar uluit. Ai crezut că n-ai să mă mai vezi niciodată…

– Ai dreptate. Nu vreau să te mai văd. Pe data de 6, tu…

– Eu ce? O să-mi redobândesc inocența?

Luis îl privi cu seriozitate.

– Când ai fost tu inocent?

– Până în ziua în care tu mi-ai spus: prostule, noi venim la slujbă în fiecare duminică, dar nu credem în Dumnezeu, credem doar în noi înșine, în succesul nostru personal, să nu crezi că Divina Providență va veni să te salveze. Uită-te la tine, Reyes, ești coșcogeamite omul și atât de credincios, uită-te la fratele tău mai mic, îți spun că vin la slujbă doar ca să mă pun bine cu tata și cu mama, cu familia, pe când tu, Reyes, vii deoarece crezi în Dumnezeu și în religie, ce caraghios, fratele mai mic este mai isteț decât fratele mai mare, cel mic știe mai multe decât ăla mai mare. Și ce știe ăla mai mic? Că vii pe lume ca să ai succes, fără scrupule, să fii mai bun decât ceilalți, să o scoți la capăt trecând peste buna-credință, convingerile sau morala celorlalți.

Trase un gât de bere spumoasă din sticlă.

– Nimeni nu crede în povestea mea, frate. Cum adică, fratele mai mic să-l *corupă* pe cel mare? Pentru că tu m-ai corupt, Luis. Din cauza ta am avut o legătură *malignă* cu lumea. Te-am văzut urcând pe scara socială, căsătorindu-te

cu o femeie bogată, manipulând politicieni, făcând favoruri și, în trecere, smulgându-mi inocența…

– Petrecăreț. Vocație de puturos.

– Cum puteam să cred în bine cu un frate diabolic ca tine?

– Copac ce crește strâmb…

– Dumnezeu te-a făcut așa sau tu l-ai trădat chiar și pe Dumnezeu?

– Suflet de escroc…

– L-ai trădat pe Dumnezeu sau Dumnezeu te-a trădat pe tine?

Lui don Luis i-a rămas pișcotul în gât. Fratele se ridică să-l bată pe spate, continuând să vorbească.

– Eu îmi doream o viață ordonată, simplă. Exemplul tău m-a împiedicat. Urcai foarte repede. Ha, ca spuma berii ăsteia. Erai așa de pupincurist. Știai să te folosești de oameni și apoi să-i arunci la gunoi. Diabolica ta nevastă îți dădea exemple feudale. Aroganța proprietarilor de pământuri chilieni. Și tu îți condimentai mâncarea cu șiretenia mexicană, lingușitoare, cățărătoare, trădătoare, profitoare.

– Apă… tuși Luis.

– A, da, domnule, Reyes dădu la o parte paharul. Totul doar ca să ajungi la șaizeci și cinci de ani cu o casă regească în Polanco, cinci servitori, cinci, de opt ori președinte al consiliului, o nevastă moartă și un frate pe dric.

– Ești ceea ce ai vrut să fii, nenorocitule, tuși don Luis. Nu eu te-am obligat.

– Da, Reyes aruncă pe jos, dintr-o lovitură, tava cu ciocolată și pișcoturi. Da! M-ai provocat să te imit și eu nu știam cum.

Ochii lui Reyes se umplură de lacrimi.

– Mi-ai împrumutat lovele ca să deschid un bar.

– Și ai devenit un bețiv îmbătându-ți clientela, idiot nenorocit, replică don Luis ștergându-și cu șervețelul resturile de ciocolată și fărâmituri de pe cămașă și din poală.

– Am vrut să fiu consecvent cu viciile mele, spuse cu mândrie deplasată Reyes. La fel ca tine.

– Strânge ce-ai aruncat.

Reyes, zâmbitor, se supuse. Don Luis s-a ridicat în picioare, s-a dus la birou, s-a așezat, a luat un cec, l-a smuls din carnețelul de cecuri și i l-a întins lui Reyes.

– Ia aici. Sunt zece mii de dolari. Ia cecul și pleacă odată.

Fratele luă cecul, îl rupse în bucățele și i-l aruncă în față lui don Luis.

– Nu e nevoie. Știu să-ți imit semnătura. Întreabă la magazine. De acord, am cumpărat totul cu semnătura ta. Întreabă-ți servitorii. Am cumpărat totul cu cecurile tale semnate de mine.

Se apropie dintr-o parte, cu gura plină de omletă, de fața fratelui său.

– Mă privești speriat. De aceea îți repet. Semnate de tine.

Se îndepărtă satisfăcut.

– E un meșteșug pe care l-am învățat ca să supraviețuiesc.

Reyes, cu o mână, flutură ca o aripă de pasăre rănită carnețelul de cecuri al lui don Luis, și cu cealaltă îi arătă cartea de credit American Express.

– Privește, frate. Viața constă în a ne obișnui că totul o să ne meargă rău.

5. – Nu, nici vorbă, don Luis, fratele dumneavoastră este un sfânt. Închipuiți-vă că a comandat să se pună o lespede de marmură la mormântul mamei mele, la Tulancingo. Întotdeauna am vrut asta, stăpâne, când vedeam cum calcă toți în picioare un mormânt fără lespede, nimeni nu respectă un mormânt înconjurat de pietre și cu două garoafe pe el. Acum da, mulțumită lui don Reyes, mama mea se odihnește în pace și respect. Și eu îmi spun mie însămi, María Bonifacia, Dumnezeu să-l binecuvânteze pe fratele stăpânului.

– Știți, domnule, sunt, câți, doisprezece ani de când conduc Mercedesul dumneavoastră și la sfârșitul zilei, ce mă așteaptă? Păi, să iau autobuzul și să fac o oră până acasă. La asta nu v-ați gândit niciodată, așa-i? Păi, fratele dumneavoastră da, el, da. „Uite, Jehová, astea sunt cheile Renaultului tău 1934. Meriți să ai propria mașină. Fără nicio îndoială. În viața ta să nu te mai urci într-un autobuz. Te rog."

– Închipuiți-vă, domnule, că mă întorc duminica în sat și sunt primit cu ghirlande cu flori pe care scrie „Mulțumesc, Cándido". Căci știți că în Xochimilco este apă, dar nu avem pământ. Acum am pământ și apă și copiii mei pot să se ocupe de cultivarea florilor mulțumită terenului pe care ni l-a făcut cadou fratele dumneavoastră, acel suflet dumnezeiesc.

– Ah, domnule, vă rog să mă iertați pentru impresia urâtă pe care-am avut-o despre fratele dumneavoastră. Sunt ani de când tot cerem în satul meu din Zacatlán de las Manzanas o școală pentru fete, că abia împlinesc doisprezece ani și sunt deflorate, cum se spune, și fac o grămadă de puradei și trebuie să se

ducă să lucreze în case bogate, ca mine. Păi, acum satul are o școală și o donație pentru burse, așa se zice, ca fetele să meargă să învețe în continuare până la șaisprezece ani și apoi să iasă cu o diplomă și să fie secretare sau surori medicale și nu servitoare ca mine și să ajungă să se mărite neprihănite, ce bunătate de om, fratele dumneavoastră, don Luisito!

– Operele complete de Wagner. Vă dați seama dumneavoastră, domnule Luis? Visul vieții mele. Înainte strângeam bani, puțin câte puțin, pentru o operă, o antologie de *bel canto*… Nu, pe naiba, să mă ierte domnul, acum am integrala de don Richard, să vedem dacă o să mai trăiesc atâta ca să ascult toate CD-urile, cadou de la fratele dumneavoastră. Don Luis, la timp l-ați adus să stea în casa asta…

6. În fiecare dimineață, don Luis Albarrán se trezea cu mintea plină de bune intenții. În fiecare seară, Reyes Albarrán venea cu o intenție nouă, rea, și mai rea.

– O să-mi imaginez că ești un vis, îi spuse cu ochi răi don Luis.

– Nu te mai ascunde de lume, Güichito.

– Mă tem de oamenii fără noroc ca tine. Aduc ghinion.

– Suntem frați. Să îngropăm adevărul în groapa cea mai adâncă.

– Cară-te de aici.

– Tu m-ai invitat. Fii mai înțelept.

– Înțelept! Ai intrat ca un animal în casa mea. O bestie care stă la pândă. Ești un parazit. Și ai făcut din oamenii mei niște paraziți.

– Paraziții unui parazit.

– Lasă-mă singur. Măcar o singură zi. Te rog, strigă don Luis ridicându-se în picioare exasperat.

– De ce ți-e teamă? întrebă Reyes, foarte calm.

– De oamenii fără noroc. De ghinion. Oamenii fără noroc, ca tine, ne aduc ghinion. Ghinionul se molipsește.

Reyes râse.

– Vasăzică ai suflet de țigan și de trubadur… Vezi, cinismul tău în privința religiei, despre care ți-am amintit acum câteva zile, are un preț, Luisito. Cum n-am ispășit pedepsele bisericești, a trebuit să le ispășim pe cele ale vieții.

– Pedepse? Tu, vagabond jegos, eu nu…

– Să vedem, te uiți măcar la servitorii tăi? Ai simțit cum miroase de aproape bucătăreasa ta, impregnată toată de aromele scârboaselor tale omlete de la micul-dejun? Spune-mi adevărat, frate, câți oameni *cunoști*? De câți oameni te-ai apropiat *cu adevărat*? Trăiești singur în așteptarea următorului Consiliu de Administrație?

Reyes îl luă de umeri pe Luis și-l scutură violent. Ochelarii omului de afaceri căzură. Reyes îi ciufuli părul cu mâna.

– Răspunde-mi, junior.

Don Luis Albarrán se bâlbâi, buimăcit de sperietură, insultă, impotență, străfulgerarea din minte care-i spunea
„Tot ce pot să fac eu împotriva fratelui meu fratele meu poate face împotriva mea…“.

– Și cel mai rău, Luisito. Cine se uită la tine? Cu adevărat, cine *se uită* la tine?

Reyes îi dădu drumul lui Luis zâmbind într-un dinte, cu un amestec de fanfaronadă și melancolie.

– Trăiești în propria ta ruină, frate.

– Sunt un om decent, își reveni don Luis. Nu fac rău nimănui. Sunt milos.

– Mila nu dăunează nimănui? se prefăcu uimit fratele incomod. Așa crezi?

– Nu. Nimănui.

– Mila îl jignește pe cel ce o primește. Eu o știu foarte bine.

– Ești un cinic. Tu ai avut milă de toți servitorii mei…

– Nu. I-am dat fiecăruia ceea ce i se cuvenea. Cred că așa se definește dreptatea, sau nu?

Reyes se îndreptă spre ușa dormitorului și se întoarse ca să-i facă cu ochiul fratelui său.

– Sau nu?

7. – Dați-mi voie să-mi exprim uimirea, don Luis.

– Spune, Truchuela.

– Fratele dumneavoastră…

– Da…

– A plecat.

Don Luis oftă.

– A spus la ce oră se va întoarce?

– Nu. Mi-a spus „La revedere, Truchuela. Astăzi este Boboteaza. Vacanța s-a terminat. Spune-i fratelui meu. Plec pentru totdeauna, la revedere“.

– A luat ceva cu el? întrebă don Luis alarmat.

– Nu, domnule. Asta e cel mai ciudat. Și-a pus hainele lui de cerșetor. Fără geamantan, fără nimic.

Majordomul tuși.

– Mirosea urât.

– Ah, da. Mirosea urât. Asta-i tot, Truchuela.

Asta-i tot, repetă don Luis în timp ce urca încet scara ce ducea la dormitorul lui. Totul revine la ritmul obișnuit. Totul va fi din nou ca înainte.

Se opri brusc. Se întoarse și coborî la parter. Intră cu pas hotărât în bucătărie. Își dădu seama că o vedea pentru prima dată. Servitorii își mâncau gustarea de după-amiază. Se ridicară în picioare. Don Luis făcu un gest cu mâna să se așeze. Nimeni nu îndrăzni s-o facă. Totul continua să fie la fel ca întotdeauna.

Don Luis se uită pe rând în ochii fiecărui servitor, „Te uiți vreodată la servitorii tăi?“ și văzu că nimic nu era ca înainte. Privirile servitorilor, își spuse stăpânul, nu mai erau aceleași. Cum putea ști, dacă în realitate nu s-a uitat la ei niciodată înainte? Tocmai de aceea. Nu mai erau invizibili. Rutina dispăruse. Nu, nu era lipsă de respect. Plimbându-și privirea de la unul la altul, a știut în mod sigur.

Era o schimbare în suflet pe care el nu reușea s-o distingă, dar o simțea cu intensitatea fizică a unei lovituri în stomac. Într-un fel misterios, rutina casei, chiar dacă s-ar fi repetat exact de acum încolo, de acum încolo nu va mai fi aceeași.

– Mă vor crede? întrebă don Luis în șoaptă.

– Domnul a spus ceva…? întrebă majordomul Truchuela.

– Nu, nimic… don Luis negă dând din cap. Ce pregătești la cuptor, Bonifacia?

– Colacii de Bobotează, domnule. Ați uitat că azi e Boboteaza?

Ieși din bucătărie și se îndreptă spre dormitor, se îndreptă spre rutina sa, se îndreptă spre penitența sa cotidiană.

– De acum încolo, totul mă va pune la încercare, spuse în timp ce închidea ușa, privind cu coada ochiului fotografia frumoasei chiliene Matilde Cousiño.

Da, își spuse, da, am cunoscut iubirea.

Începu din nou să doarmă liniștit.

Corul familiei înregistrate

i-au dat certificatul de deces pe hârtie de culoarea cafelei
cu chenar tipărit ștampilă și stema națională cu acvila și șarpele vizibile în contre-jour
cine o să moară?
eu
în cincisprezece minute vă declarăm mort, vă costă o mie cinci sute de pesos
cine va atesta moartea?
avem aici teancul de certificate, doctorul semnează deși nu vede cadavrul, încă
o mie cinci sute
trei mii?
nu e mult ca să mori în pace, numele doctorului și parafa confirmă moartea
de ce-o să mor?
alegeți, poate pentru că v-a rămas un os de pește în gât
niciodată nu mănânc pește
foarte simplu, moartea preferată este infarctul, nu lasă urme
și familia mea, unde o să se roage pentru mine?
de preferat este urna cu cenușă
și familia mea?
poate fi cenușa unui câine, cine o să-și dea seama
cu asta văduva mea o să poată încasa asigurarea și pensia?
cum, nu ne-ați spus că vreți să muriți ca să nu vă mai vedeți
nevasta și copiii care vă deranjau?
da, dar nu vreau să-i las în stradă
nu vă faceți griji, o să aranjăm totul cu „cei dinăuntru“
în regulă, acum vreau să înviez
cum să nu, în cincisprezece minute aveți certificatul nou de naștere
cu totul și actele oficiale și dacă doriți, buletinul de alegător și certificatul de contribuabil
până și mort plătesc impozit?

spuneți-ne, cum vreți să vă cheme
dați-mi să aleg
aici aveți o listă de la A la Z
atunci un A și un Z
Amador Zuleta
gata
„Amador Zuleta“ a plecat de la Registrul Civil din Arcos de Belén refăcut,
respirând adânc, cu un teanc de bani în buzunar și un bilet pe linia Săgeata Roșie,
care o să-l ducă departe de viața dinainte, departe de capitală, spre nord, spre o viață nouă, o familie necunoscută, iubită doar pentru faptul că este alta și străină tuturor obiceiurilor și frazelor repetate până la extenuare de către familia ce părăsea Ciudad de México–Victoria–Monterrey–Nuevo Laredo
Amador Zuleta ajunse unde începea șoseaua cea mai lungă din Republică și începu să fugă să fugă să fugă.

Legăturile conjugale (2)

1. Leo Casares se delectează contemplând propriul spațiu. Apartamentul de la ultimul etaj al unei clădiri cu birouri de pe strada Schiller. Leo îl alesese deoarece în timpul zilei locul era ocupat de funcționari, iar noaptea stăpânea o singurătate absolută. Leo în aticul său. Unde se trăiește. Camera. Spațiul propriu al unui bărbat neînsurat, fără familie. Locul unde se unesc vremurile cu libertatea. Trecutul și viitorul în prezent. Prezentul în trecut. Viitorul prezentului. Leo și-a propus ca apartamentul să reflecte o continuă dorință, să adune toate clipele vieții într-un flux de senzații actuale. Au trecut ani până și-a ales mobile, lămpi, perdele, mese, oglinzi și mai ales *tablouri* care să dea senzația unui flux permanent.

El voia ca fiecare lucru să fie propriul prezent, cu condiția să amintească și să sugereze. Un spațiu ca un glob de cristal. Dintre toate obiectele din apartamentul său, Leo a ales un tablou ca proiecție al dorinței sale. Este opera unui pictor japonez, Katsushika Hokusai. Ocupă un perete întreg din dormitorul său. Reprezintă un peisaj schimbător. Un val se ridică ascunzând linia cețoasă a țărmului. Sau poate țărmul este cel care în realitate ascunde în ceață valul. Litoralul se pierde în talazuri. Marea se deghizează în litoral. Elementele se topesc și se contopesc. Cenușiul mării putea reflecta verdele țărmului. Aurora dunelor putea să anuleze grisaiul cerului.

Leo privește tabloul ore întregi. Are convingerea că în el vede ceea ce dorește să vadă, nu ceea ce tabloul vrea să reprezinte. Se întreabă dacă Hokusai are aceeași putere și asupra altor amatori de pictură. Cum l-ar vedea femeile? *Femeile mele,* spune Leo în șoaptă. *Cele două femei ale mele.* Cum?

2. Partea bună a telefonului mobil e că îți permite să minți, să zicem, cu mobilitate. Nu ești legată prin cordon ombilical de un loc precis. Dacă soțul tău bănuiește ceva, îi răspunde mobilul, soțul meu lasă un mesaj sau îi răspund eu, mincinoasa. Și cine o să afle, tu? Eram cu tine, dar lui îi spuneam că sunt în mașină în drum spre *beauty parlor*[67].

Niciodată adulterul n-a avut atâtea înlesniri, Lavinia.

Nu folosi vorba asta așa de urâtă.

Atunci?

„Flirt.“ Știi, se spune doar „flirt“.

„Flirtul“ meu, „flirtul“ nostru? Și ce-o să se întâmple în ziua în care nu numai numărul de la care vorbești, ci și chipul tău vor apărea pe ecranul telefonului soțului tău?

Taci din gură! Ar trebui să mă machiez până și între picioare. Dar nu asta este problema, Leo. Tu crezi că dacă află Cristóbal, îi va păsa?

Te rog, nu te juca cu mine. Pericolul este să-i pese și atunci să-și propună să te cucerească.

Să mă recucerească, vrei să spui…

Lavinia, nu te mai gândi la aritmetica coitului. O femeie modernă trebuie să-și înșele bărbatul de tot atâtea ori cât o înșală el pe ea. Te deranjează?

Nu știu. Mi-ar plăcea să i-o iau înainte.

Ce te împiedică?

Tu, iubitule. Numai cu tine îi sunt infidelă lui Cristóbal, cu nimeni altcineva. Dar ce-ți tot spun! Îți sunt infidelă ție, ăsta-i adevărul-adevărat.

Eu îți sunt de ajuns?

Știi ceva, Leo, o femeie este întotdeauna dispusă să se lase adorată. Importantă este intensitatea adorației, nu mulțimea adoratorilor. Ce bătaie de cap! Tu și soțul meu îmi prisosiți și-mi ajungeți, îți jur.

Și cu toate astea, fiecare dintre noi îți oferă ceva diferit.

Nu mă tenta, Leo. Sunt aici în brațele tale și singurul lucru care mă face să simt că am dreptate e tot ce detest la soțul meu. Categoric.

Nu este foarte excitant să te știi că ești ceva mai mult decât nimic pentru o nevastă nemulțumită.

Nu fi tont. Ascultă-mă. Tu știi să vorbești. Tu știi să seduci cu limba, ha, ha! Cristóbal este un maestru al conversației monotone. „Ce spui?“ „De ce nu mi-ai spus?“ „Ce voiai să-mi spui?“ Este exasperant. Să aștepți un dialog care nu are niciodată loc.

Soțul tău compensează într-un fel sau altul tăcerile sale cu altceva?

Nu e tăcere. E repetare.

Adică, este o tăcere zgomotoasă.

Uneori nu te pot urmări, Leo. Ceea ce știu eu e că Cristóbal este un obraznic, un încrezut, un pedant, și se crede tatăl filfizonilor. Ce să-ți mai spun.

Dacă vreau să-l duc la un *party* și el nu vrea, îi spun „Haide, Cristóbal, că vine toată lumea“ și el îmi aruncă doar o privire înghețată și răspunde: „Nu, eu nu.“ Îți dai seama cât e de îngâmfat? Și altceva: mă enervează frazele lui repetate de mai multe ori. „Nu-ți cer să mă crezi, Lavinia.“ „Mai bine așa, Lavinia.“ „Din partea mea, Lavinia.“ „Să nu crezi până nu vezi, Lavinia.“ „Pentru orice eventualitate, Lavinia.“ „Încă nu s-a născut omul, Lavinia.“ Este un balon de autostimă. Este tatăl lui Tarzan. Ce să-ți mai spun.

De ce nu-l dezumfli?

Cred că nu se poate dezumfla.

Fă-l să creadă că ar fi o cruzime din partea ta să i te împotrivești.

Să-ți spun cum mi-ar răspunde? M-ar disprețui în public. A făcut-o deja. Dacă simte că sunt bună cu el, se enervează în sinea lui și așteaptă ocazia să mă umilească de față cu alții. Atunci se simte victorios.

Clar, tu nu îndrăznești să-l ataci în public.

Tu știi că nu. Educația mea nu-mi permite s-o fac.

Și când sunteți singuri? Nu-ți încalci niciodată regula ta de perfecțiune conjugală ca să-l critici când sunteți singuri?

Nu pot, Cristóbal are o armă teribilă împotriva mea. Mă amenință că o să fiu martora a ceea ce nu pot vedea. Și cu asta îmi închide gura.

Bănuiești ceva?

Îmi imaginez. Îmi imaginez ceva de netolerat la care nu vreau să mă expun. Leo, nu mai știu ce trebuie să simt, măritată fiind. Cu tine știu ce simt.

Pentru că eu, în locul unui certificat de căsătorie, îți dăruiesc dragostea și admirația mea.

Dar nu poți să le faci publice.

În fond, ce-i reproșezi soțului tău, Lavinia?

Că n-a știut să mă păstreze. Asta e. Adevărul, nu ți se pare? N-a știut decât să mă oblige. Mă înțelegi? Sunt legată de o obligație. Pură obligație.

Nu poți să rupi relația cu soțul tău?

Nu fi cinic, Leo. Ți-am propus să-l las ca să trăiesc cu tine. Mi-ai spus de o mie de ori să n-o fac, că dac-am trăi împreună s-ar distruge tot ce avem.

Un „flirt“ perfect!

Așa spui tu. Cum poți să-mi ceri acum să-mi las soțul când știu că tu nu m-ai accepta ca soție?

Draga mea, cine ți-a spus să-ți lași soțul ca să te măriți cu mine?

Cine vorbește de căsătorie? Să trăim împreună, nimic mai mult, iubitule…

Nu mă înțelegi, Lavinia. Eu îți spun să-ți lași soțul, nu pentru mine, ci pentru alt soț.

Atunci, tu și cu mine?

La fel ca întotdeauna, iubito. Tu, măritată cu *monsieur quelconque*, un nimeni, iar tu și cu mine, amanți liberi pentru totdeauna, fără balastul domestic…

Adevărat, la fel ca acum.

Doar că având alt *partenaire.*

Ești un cinic, asta te excită, nu?

Am fi amanți fără să creăm probleme nimănui.

N-am câștiga nimic.

Dar nici n-am pierde nimic.

Spune-mi atunci ce câștigăm dacă nu pierdem.

Am sta separat ca să ne dorim mai mult. Depărtarea sporește dorința. Este aproape o dogmă bisericească. Abélard și Héloïse. Tristan și Isolda. Știi tu.

Eu îți spun că suntem așa. Explică-mi ce-am câștiga dacă îmi schimb soțul, dar continui să fiu amanta ta.

Îți spun după aceea.

Mă eviți, Leo?

De ce?

Eu doar îți atrag atenția. Nu mă ține prea mult la distanță, iubitule.

3. Leo privește concentrat tabloul lui Hokusai. Acea mare orientală care, cu cât se agită mai mult, cu atât degajă mai mult frig. Un văl alb se ridică dintre valuri, atât de puternice acestea, atât de fragil acela, încât n-ai crede că ar mai exista încă ceva: ținutul necunoscut de unde, a spus bardul, niciun călător nu se întoarce… Acel văl este aruncat din pietate asupra clocotului stihiilor? Ne împiedică să vedem pământul imaginar pe care ceața îl ascunde? Și cu atât mai mult să debarcăm pe el? Este ceața o invitație prietenească de a rămâne acolo unde ne aflăm, de a nu merge *mai încolo*, la acel *là-bas* al imaginației unde pâlpâie ca niște flăcărui tentația și pericolul, satisfacția și decepția, viața morții? Mai încolo. Să mai faci un pas. Să nu te mulțumești cu dezmierdarea mării și a sirenelor sale albe. Dezmierdare; desființare. Să desființezi cântecul sirenelor cu rezonanțe înăbușite și spume ostile. Să desființezi pâraiele de la munte ce caută

ieșirea spre mare. Să dezmierzi sirenele ca ele să nu ne ia mințile. A lua mințile și a avea nevoie de timp. Leo ar vrea să pună piciorul pe țărm. Va îndrăzni? Își trăise viața până atunci ca pe o încântătoare jonglerie, fără să îndrăznească să mai facă un pas, pasul de la joacă la viață, de la umbră la zid, de la imagine la pipăit, de la pipăit la adevărata absență? De la marea pânditoare la siguranța pământului, unde toate primejdiile închipuite se transformă în cea mai mare primejdie, aceea de a nu mai simți nicio primejdie?

4. Totul e adevărat, Leo. Álvaro mă insultă, abuzează de mine, nu mă apreciază, mă maltratează, dar în același timp se plânge violent că lumea îl insultă, că oamenii abuzează de el, că este victima nedreptății și că destinul îl maltratează. Asta este atitudinea lui. Mie îmi dă doar ceea ce i-au dat lui lumea, destinul și oamenii. Partea proastă e că, în forul său interior, el crede că asta ne identifică și că într-un fel ne face părtași la nenorocire, ca s-o spunem așa. Ne face să depindem unul de celălalt în nefericire. El și eu. Creează un efect de absolută vinovăție.

Doar că el te poate face nefericită, pe când tu nu știi cum să-i faci rău, Cordelia.

Insiști să-l las de tot?

Eu n-am spus așa ceva. Nu-ți cer să-l lași. Îți cer să-i faci rău.

Nu-i de ajuns ca el să afle de legătura noastră?

Nu. Și-am să-ți spun de ce. Iartă-mă, Cordelia. Ieri i-am făcut o vizită soțului tău.

L-ai văzut pe Álvaro? De ce? Ce s-a întâmplat?

În primul rând vreau să fie clar că el m-a sunat. El m-a căutat pe mine.

Nu înțeleg. Ce voia?

Să mă vadă.

Pentru ce?

Ca să clarifice legătura mea cu tine.

Și ce i-ai spus?

Că ceea ce face ca un soț să devină nedorit este să meditezi în absența, nu în prezența lui.

Și te-a înțeles? Pentru că nici măcar eu nu te înțeleg

Atunci, înțelegeți-mă amândoi. Marea regulă romantică e că distanța însuflețește dorința. Tristan și Isolda. Abélard și Héloïse.

Știu. Mereu îmi citezi perechile astea.

Este marea regulă romantică. Dar este inacceptabilă pentru promiscuitatea modernă. Vrem o satisfacție imediată. Și o obținem. Doar că ceea ce se obține imediat se consumă repede și apoi se aruncă la gunoi. Nu știu cum se poate numi „conservatoare“ o societate care nu conservă nimic. Trăim un duel imperfect cu lumea.

N-o lua razna.

Vreau să-ți spun că, dacă societatea de consum este așa cum este, Abélard și Héloïse devin imposibili. Regula face un salt ca să ne spună că absența ne separă și ne face nedoriți. Am vrea să ne devorăm unul pe celălalt. Și dacă nu putem, nu ne urâm. Pur și simplu, ne ignorăm. Cine nu este disponibil imediat se învechește și este permanent în pericol. Și dragostea are termen de expirare, la fel ca o sticlă cu lapte. Totul conspiră ca să ne dezamăgească.

Uiți că putem să iubim pe cineva fără ca acest cineva să știe.

Ah! Asta e situația cu tine și soțul tău.

S-ar putea, dacă insiști.

Cum să nu. Insist.

Tot ce mi-ai spus nu se referă la o situație ca a mea.

Spune-mi atunci care e.

A fi obiectul unei iubiri care ignoră asta.

Nu te înțeleg.

Álvaro nu știe că eu, chiar dacă îl las pentru tine, tot îl iubesc. Și eu nu știu dacă Álvaro, cu toate că mă urăște din cauza ta, continuă să mă iubească.

Iar tu știi asta, și el nu?

El nu știe că eu știu.

De ce?

Pentru că nu are imaginea binelui. Gândește și simte doar în întuneric.

De ce mă scoate acum la iveală, Cordelia?

Pentru că Álvaro nici nu iubește, nici nu urăște. Îi e teamă doar că n-o să mai fie protejat. Vrea să se simtă protejat.

Insist, pentru ce eu? Cred că sunt cel mai puțin indicat să-l „protejez“ pe soțul tău.

Gândești din punct de vedere sentimental. Amintește-ți cine i-a dat un post la Secretariatul Guvernului.

Secretarul.

Și cine l-a recomandat?

Eu, pentru că tu mi-ai cerut s-o fac.

Cine ești tu?

Adjunctul Secretarului.

Cine l-a concediat pe soțul meu?

Secretarul, pentru că Álvaro era recalcitrant.

Ai aprobat concedierea?

N-am avut altă soluție. A fost o decizie birocratică. Să nu crezi că s-a întâmplat din cauza ta… Și apoi, nu numai că era recalcitrant. Pur și simplu, nu făcea față. Îmi pare rău.

N-are importanță. Pentru soțul meu, tu ești un *factotum.* Tu angajezi. Tu concediezi. Tu seduci soțiile angajaților tăi. Și așa cum le seduci, poți să le și abandonezi. Și atunci, atunci, Leo, el ar fi acolo, dispus să mă primească cu o furie prefăcută, cu o blândețe mascată, el, Álvaro Meneses, care este cine este mulțumită favorurilor ce i s-au făcut, devine generos, pricepi, bunul samaritean, Midasul sentimental, ce știu eu! El primește. Mie îmi dă. Asta-i dă viață.

Ești obiectul unei iubiri despre care nu are habar.

Știi ceva? Mă obosește comedia asta a durerii, a dăruirii, a fidelității. Pasiunea mă extenuează. Problema cu soțul meu e că relația dintre noi n-a fost atât de satisfăcătoare cum speram eu, nici bazată pe indiferență cum spera el.

Și ce-ai fi vrut, Cordelia? Să fii perechea cuiva este o boală. Un rău. Nu este adevărat că perechea este egoismul perfect a două persoane. Perechea este infernul împărtășit.

Tu și cu mine?

Excepția ce confirmă regula.

Nu suntem deja trei, dacă îl socotim și pe Álvaro?

Spune-mi, Cordelia. În vreun anumit moment al căsniciei tale ai avut senzația că tu și soțul tău sunteți una și aceeași persoană?

Da. Ce groaznic. Am dat înapoi, de cum am simțit asta.

Datorită mie ai dat înapoi văzând că semeni cu soțul tău?

În parte. Nu de tot. Și nu întotdeauna. Nu contează. Cu cât ești mai mult tu însăți, cu atât te asemeni mai puțin cu perechea ta. Așa am gândit eu atunci. Cu tine nu simt nicio antipatie fizică. Foarte ciudat. Cu tine nu am îndoieli în ceea ce privește relația amoroasă.

Inevitabilele îndoieli?

Poate.

Ești sigură? N-ai terminat cu Álvaro. De tot, vreau să zic.

Pe fiecare îl iubesc în felul lui. Pe tine și pe el.

Ai face pasul acela mai departe?

Depinde. Nu știu. Despre ce-mi vorbești?

Despre egoismul deghizat în generozitate. Vorbesc de a da. De a te da. De a te dărui de tot. De a depăși ideea de pereche…

5. Leo putea să se concentreze asupra tabloul lui Hokusai. În schimb, îi era greu să se concentreze asupra celor două femei, Lavinia și Cordelia. În tablou, putea să vadă ceea ce voia. Era o pictură transparentă, sticlă pură lăsată în libertate la cheremul privirii și al puterii imaginației. De exemplu, în tablou, plouă. În privirea lui Leo, ploaia este fum. În pictură, universul trece plutind. În privirea lui Leo, universul tinde să se fixeze, imobil, în realitatea cea mai apropiată. Realitatea cotidiană a lui Leo? Sau realitatea proprie tabloului imaginar? Nu sunt, o realitate și cealaltă – cea de toate zilele, cea virtuală a artei –, curgere permanentă, „totul curge“? Leo așa înțelege, cu toate că nu o simte. Leo este victima unei parcelări a orelor în minute imobile care, deși se succed, sunt identice între ele sau, cel puțin, între ele însele. În schimb, marea lui Hokusai, cu toate că în tablou este nemișcată (sau înăuntrul tabloului), este ca un gigantic suflet al universului. Acele talazuri de pe coasta japoneză, închisă între cele patru laturi ale tabloului, se revarsă în afara lor, marea se ridică până la cer, invadează plaja, se afundă în hăul ei, se devorează în fiecare val singular și repetat.

Marea, la fel ca personajele lui Piero del la Francesca, privește în *altă parte*, *ailleurs*, *là-bas*. Leo știe că nu mai există un *là-bas* geografic unde să fugi, ca Gauguin sau Stevenson. Nepoții lui Gauguin primesc ziarele din Paris par avion în fiecare zi. Nepoții lui Stevenson văd la televizor serialul *Comoara din insulă.* Acel *là-bas*, acel *other place*, marele pământ necunoscut există doar în sufletul fiecăruia, dar există ființe fără suflet, adică, fără imaginație. Însă chiar și cei care o au din belșug, așa cum crede Leo despre el, o risipesc în grabă, se satură foarte repede de propria lor fantezie și atunci simt nevoia de a merge *mai încolo*, mai departe de unde au ajuns deja…

O cumplită sfârșeală invadează întreaga ființă a lui Leo Casares când gândește așa și atunci se întoarce în dormitorul său și continuă să privească tabloul. Universul trece plutind. Prinde-l!

6. Mai întâi a vorbit cu fiecare în parte și apoi cu amândouă, reunite în aticul de pe strada Schiller. Fiecăreia îi vorbi despre cealaltă fără să dea în vileag natura relației pe care o avea cu el. Erau „prietene", abia „cunoscute". Fiecăreia – asta a fost partea cea mai dificilă – îi explică deosebita frumusețe a celeilalte. O admira pe fiecare pentru frumusețea ei – erau atât de deosebite între ele – și când îi spunea asta celeilalte, nu adăuga că aceea care-l asculta – Lavinia, Cordelia – dorea să se știe, fiecare, mai frumoasă decât cealaltă. Și cum nu puteau s-o spună despre ele însele, așteptau ca el să spună: Ea este foarte frumoasă, dar tu ești mai frumoasă. Sau „nu așa ca tine". Sau cel puțin „nu se compară cu tine". Asta a trecut-o sub tăcere. În concluzie, fiecăreia i-a spus: O femeie este interesantă nu pentru că e frumoasă, ci pentru că e *altă* frumusețe.

Știa, privind-o pe fiecare în parte, că el căuta o femeie care să aibă ceva din Lavinia și ceva din Cordelia. Cum această femeie nu exista, Leo prefera să le aibă pe amândouă. Problema, care devenea acută, îngrijorătoare, excitantă și în expectativă, era să știe să le reunească, să le pună față în față și să observe ce-o să se întâmple când cele două femei care-i erau amante se vor întâlni fără să știe că fiecare în parte era partenera sexuală a lui Leo. O vor intui? O vor spune? Când două persoane sunt una singură, fiecare simte ceea ce Mallarmé numește „răul de a fi doi". Ce vrea să spună poetul? Că perechea de îndrăgostiți ar dori să fie unitatea perfectă, indisolubilă, și că, după ce reușește, simte Răul, răul absolut de a se ști amanți și de a se ști, în mod fatal, despărțită de ceea ce dorește cel mai mult, în ciuda faptului că are ceea ce-și dorește?

Leo se luptă cu această întrebare, amant al celor două femei ce nu se cunosc și pe care acum el le invită să bea ceva la aceeași oră – la șapte după-masă – în apartamentul pe care fiecare – Cordelia, Lavinia – îl cunoaște și îl consideră al ei deoarece fiecare a trecut din salon în dormitor și din dormitor în baie și fiecare a folosit același săpun, același duș, același prosop, același bideu și uneori aceeași periuță de dinți (Cordelia nu uită niciodată să și-o aducă pe a ei, Lavinia, da: „Ce-ar gândi soțul meu dacă ar descoperi o periuță de dinți în geanta mea Luis Vuitton?").

Până acum, Leo le-a ținut separate datorită unei norocoase, deși riscante, jonglerii. Două mingi în aer. O minge în fiecare mână. Leo se enervează. În viața sa de mare diletant, de mare *amator*, dacă nu faci la timp următorul pas înainte, fiecare pas înainte devine cu timpul un pas înapoi. E ceea ce simte acum. Oboseală. Acreală. Lipsă de interes. Admirație epuizată. Marea secătuiește. Este doar un țărm abrupt ce se scufundă în adâncul unui mare cimitir de nisip. O prăpastie a cărei coroană este marele deșert chel. Trebuie să umple din nou groapa marină. Unde sunt talazurile, unde sunt „dulcile scâncete" ale mării, unde e spuma nouă, inedită, vorace, pe care existența sa le revendică pentru a merge mai departe? Pentru a nu se sinucide în numele noutății necunoscute?

Leo așază din nou pe raft fotografia pe care a ascuns-o cât timp Cordelia și Lavinia au fost în vizită. Este portretul unui bărbat de patruzeci de ani, frumos, cu fața slabă și barba sprijinită în mâinile cu degete lungi, foarte fine. Dedicația spune așa: „Adoratului meu fiu, Leo, tatăl tău, Manuel."

7. Leo le-a spus că partea bună a absenței când o pereche se îndrăgostește, dar nu stă împreună, e că acest lucru menține vie dorința.

Lavinia n-a fost de acord. A spus că absența nu întețește dorința, ci o omoară. Și a adăugat în mod plastic: „Dragostea la depărtare e-o prostie foarte mare."

Cordelia interveni și spuse că absența este ca o rezervă dulce, dar insuportabilă, a următoarei întâlniri.

– Eu am vrut să stau departe fără să doresc asta, opină Leo, lăsând în aer concluzia la care niciuna dintre cele două femei nu voia sau nu putea să ajungă.

– Prefer să spun prostii decât să mă doară, a spus în mod excentric Lavinia.

– Adică de-asta le spui? zâmbi cu maliţiozitate Leo.

– Nu îndrăznesc în fața a două persoane mai în vârstă, îi zâmbi la fel Lavinia.

Leo scoase un hohot de râs furios.

– Îmi plac femeile care, în ciuda faptului că sunt femei, sunt deosebite.

Cordelia ridică din umeri și făcu o grimasă de dezaprobare. Ce credea Leo, că femeia este o uniformă? În orice caz, nu semănau bărbații între ei mai mult decât două femei oarecare? Lavinia râse:

– Ne împodobim cu pene precum sălbaticii, ne lungim și ne scurtăm fustele conform canoanelor modei, *whatever that means*[68], nu chelim, nu trebuie să ne radem (pe față) și lenjeria noastră fină nu poate fi ghicită, suntem divine!

Leo și Lavinia voiau să spargă gheața emanată de respirația întretăiată a Cordeliei. Dintr-odată, această simplă conversație (această complicată prezență a celor trei în casa amantului comun) o pusese pe Cordelia într-o poziție defavorabilă din cauza vârstei, lucru pe care ea nu obișnuia să-l accepte, mai ales pentru că asta era repetata insultă pe care i-o arunca soțul ei, Álvaro.

În mod vizibil, nevasta lui Álvaro avea încă o dată vârsta nevestei lui Cristóbal. Numai cu Leo Cordelia n-a simțit niciodată diferența pe care tinereasca prezență a Laviniei o scotea în evidență. Cele două femei și-au dat seama de distanța ce le separa. De asemenea, adevereau faptul că vârsta nu conta pentru Leo.

Ras în cap și cu craniul bătând în albastru, mandibule puternice, cu pânza de păianjen ce-i înconjura ochii când reci ca gheața, când zâmbitori (ironici?), cu impertinența sprâncenelor arcuite, cu senzualitatea buzelor ironice (zâmbitoare?), totul făcea ca acest bărbat să aibă vârsta pe care el dorea s-o aibă când cu Lavinia, când cu Cordelia.

De remarcat era faptul că, fiind amândouă de față, atitudinea sa era aceeași ca atunci când se afla cu fiecare în parte. Și-au dat seama ele. Și-a dat seama el. Leo înainta cu pionii săi pe o tablă de șah al cărei stăpân era el, dar unde piesele se mișcau cu o economie a hazardului foarte asemănătoare – gândi bărbatul – cu cea mai periculoasă dintre independențe. În acel moment și-a dat seama că trebuia să acționeze imediat, cu îndrăzneală, chiar cu grabă, prin surprindere, dar fără vulgaritate.

Adică, cât timp au stat la un pahar, Leo și-a amânat mișcările personale.

Cele două femei au plecat, în același timp, nepunându-se de acord decât cu privire la decenta obligație de a nu rămâne niciuna singură cu Leo.

Înainte de-a ieși (după ce și-au luat gențile, după ce și-au aranjat fusta una, pantalonii cealaltă, părul amândouă), Leo le-a întrebat:

Ce părere aveți despre tabloul lui Hokusai? Ce vă spune?

Lavinia și Cordelia s-au privit nedumerite.

8. Voia să facă totul la perfecţie. Împărţirea spaţiului permitea tot felul de combinaţii. Luând drept centru al jocului dormitorul mare, în el se intra pe o uşă din coridor sau prin două băi aflate de o parte şi de alta a dormitorului *master bedroom* (camera nupţială?), amândouă echipate cu tot ce era necesar: closet, cuier, dulap pentru încălţăminte, schimburi, halate de baie. Cele obişnuite. La stânga şi la dreapta dormitorului, se deschidea uşa fiecărei băi. Dormitorul în sine era un cuib moale, acoperit cu covoare, parfumat cu aromele persane ale acestora mai mult decât cu orice alt aranjament floral artificial, lăsând corpurile libere să transpire, să perceapă miresmele şi, dacă trebuia, să pută, ca să nu-şi piardă animalitatea legăturii, să n-o secătuiască până la dispariţia totală într-o simplă funcţie cerută de înlocuitori mintali datorită absenţei stimulentelor fizice.

Leo Casares şi-a pus un halat în dungi albastre şi albe şi se distra gândindu-se cum vor intra, din fiecare baie în dormitor, cele două femei cărora le dăduse întâlnire, fiecăreia în parte, fără ca cealaltă să ştie de cele două băi gemene, separate de un singur pat. Făcuse exerciţii toată după-amiaza în sala de gimnastică, fără să se spele după aceea. Voia să proclame în mod olfactiv masculinitatea sa animalică. Refuza să înlocuiască eventualele jigniri cu efluvii de lavandă. Voia să posede şi să fie posedat în spiritul filozofiei augustine a sexului, atât de inculcat în şcoala catolică, ca un obicei animalic. Simţea nevoia să verifice, cu două femei în acelaşi timp, că natura animalică poate coexista cu cea umană, dacă în sfârşit Cordelia accepta coitul anal sau dacă Lavinia s-ar mulţumi doar cu cel normal. Anal ca animalele. Normal ca eroii. Dar plăcerea în trei, ca zeii.

A intuit corect. Seara la ora zece fix, cum îi ceruse fiecăreia, au deschis uşa, cea din stânga Cordelia, cea din dreapta Lavinia.

Lavinia, cum îi era obiceiul, a apărut goală. Cordelia, cum obişnuia, intră înfăşurată într-un halat. În mijlocul dormitorului, le aştepta Leo cu halatul pe el. O privi pe una, apoi pe cealaltă. Privi spre fundul dormitorului. Acolo se afla tabloul japonez cu marea şi cerul, talazuri şi ţărmul abrupt. Nu se uită la femei. Se uită la pictură. Pentru ca ele să ia atitudine. Pentru ca ele să înţeleagă. Că acesta era următorul pas în relaţia lor. Că Leo nu le cerea să iubească alt bărbat, diferit de el şi de propriii lor bărbaţi, Álvaro şi Cristóbal. Că asta nu era de ajuns ca să se excite. Că noua regulă era asta: voi şi eu, toţi trei împreună, cele două femei şi bărbatul.

Asta ne lipsea. Acesta e pasul necesar spre neștiut, spre ceea ce-o să vină după aceea. Întâlnirea pământului și a mării și a cerului. Vor înțelege Lavinia și Cordelia că din momentul acela erau amândouă prizonierele dorinței bărbatului? Vor îndrăzni să-i satisfacă acea dorință sau i-o vor zădărnici și prin urmare vor distruge totul, vor șterge imaginea tabloului, vor reveni nu numai la faza anterioară a perechilor Leo–Lavinia, Leo–Cordelia, ci și la solitudinea conjugală, Lavinia–Cristóbal, Cordelia–Álvaro, deoarece el, Leo, ar dispărea pentru totdeauna din viețile ambelor femei dacă ele, acum, nu înaintau spre el?

Evită să le privească. Pentru asta era acolo tabloul lui Hokusai. Pentru ca Leo să-și concentreze atenția asupra operei de artă pe care sexul n-o putea atinge, degetele abia dac-o puteau mângâia, cu toate că mâinile o puteau distruge. Ca să-l îndepărteze pe Leo, în acel moment, de curiozitatea bolnăvicioasă de a le vedea pe cele două femei, de a observa atitudinea lor, de a le ghici intențiile, de a compara trupul tânăr al Laviniei cu trupul matur al Cordeliei, de a vedea cum se vedeau cele două femei sau de a ști dacă se privesc măcar, dacă evită să se privească, dacă au ochi doar pentru sobrul, îndepărtatul, poate neînțelesul, poate seducătorul sau cel care se lăsa sedus, domn și stăpân și sclav voluntar, Leo Casares.

Citeau cele două femei gândurile lui Leo? Își dădeau oare seama că această *mise-en-scène* elimina geloziile, înăbușea invidia, interzicea prejudecățile banale? Cine ar îndrăzni aici și acum, în dormitorul ridicat la rang de sanctuar personal al lui Leo, cine ar îndrăzni să-i jignească pe ceilalți doi? Cine jignește pierde. Și dacă unul pleacă, rămâne perechea. Și dacă nu rămâne perechea de ieri, mâine îți găsești o nouă pereche. Un joc nou, mereu inițiatic, al cărui punct culminant era acum sau niciodată.

– *It's a win-win situation*[69], a murmurat Leo, rezumând ceea ce știa că știu și ele, pentru că în fond și la urma urmei, pe bucăți, pe ici, pe colo, de-a lungul timpului, fiecare pereche (Leo-Lavinia, Leo-Cordelia) spusese sau intuise sau gândise asta. Numai că până și în cea mai perfectă geometrie a plăcerii amânate sau a cruzimii imaginate, apare demonul plăcerii și contra acestuia lupta acum Leo, ca să se poată uita țintă la tablou și să evite să privească sau să fie privit de ele. Bineînțeles că frumusețea există – a spus foarte încet. Dar numai o clipă.

Trebuia să sacrifice prezentul imperfect al frumuseții. El s-a gândit la asta. Dar ele știau? Leo se simți pe muchie de cuțit între o fericire aproape supranaturală și o suferință prea fizică. Șovăi. Ele nu se manifestau. Fusese ușor

să-și concentreze atenția asupra fiecăreia în parte. Va fi greu să le acorde atenție amândurora în același timp? În ce ordine se vor produce plăcerile fiecăruia, ale perechii inevitabile, ale trioului potențial? Era orgasmul „mica moarte“ sau sinuciderea temporară? Sinuciderea și moartea încercau în acel moment să-și facă loc în mintea înfierbântată și în același timp lucidă a lui Leo. Ce voia? Să scape de bărbații Cristóbal și Álvaro? Sau să scape de femeile Lavinia și Cordelia? Leo pregătise această scenă pentru a face încă un pas, pentru a pune la încercare nu fidelitatea conjugală pe care o știa depășită, ci intensitatea emoțiilor, pe care și-o imagina amânată. Nu avea nevoie să se uite la Lavinia (goală?) nici la Cordelia (halat?) ca să știe că situația nu-l scotea din joc pe ticălos, pe verdele demon al geloziei. Nu era nevoie să le vadă ca să știe asta, pentru că o simțea în pieptul său.

Asta a fost ce l-a alarmat. Că și-a închipuit pasul următor după un *ménage-à-trois*. Era pasul spre reconstituirea perechilor. Nu revenirea la legăturile conjugale. Nici măcar conservarea trioului, ci alianța celor două femei împotriva lui, împotriva lui Leo, ele două singure împotriva bărbatului solitar ce își propunea, în seara aceasta, să facă amor cu ambele doar ca să ajungă la punctul culminant și să avorteze extazul, să întrerupă plăcerea pentru a le exaspera pe amândouă și a le obliga să dorească din nou, încă o dată, și încă o dată, și încă …

N-a vrut să le privească în acea clipă. Ar fi vrut să le spună că distanța oarbă conservă misterul, că le dorea pe amândouă departe de el ca să continue să le intuiască. Și-a dat seama că mai spusese asta. Că în loc să avanseze în intenția lui, mergea ca un rac, îndărăt. Că imaginația îl obliga s-o ia înainte, ca să înfrângă orice obicei din trecut, prezent sau viitor, spre posibilități poate de neatins, fără să înțeleagă că dorința lor ar putea fi să înceapă totul din nou ca să se iubească mai mult.

Știind ceea ce știau?

Uitând totul?

Care era următorul pas?

Totul lua forma unui duel imperfect. Leo refuză să se uite la ele. Se rugă ca scena aceasta să nu le facă să se plictisească de el, de ele însele, de irecuperabila situație anterioară. Toate astea i-au trecut prin cap ca un fulger. Să accepte obișnuința era cea mai mare înfrângere, de neacceptat pentru el. Până la urmă, într-adevăr, totul era un duel imperfect între dorință și consumarea acesteia;

repetabil sau nerepetabil. Leo, cu o inocență aproape edenică (așa, ca o fragilă compasiune față de el însuși, gândi), voia doar ca satisfacția de azi să ne lase nesatisfăcuți pentru a dori și a ajunge la satisfacția din ziua următoare.

Așa înțelegeau și ele situația? De ce nu spuneau nimic? De ce nu se mișcau? Ar îndrăzni vreuna din ele – Cordelia sau Lavinia – să distrugă trioul propus în mod tacit crezând că astfel vor reveni la cuplul anterior? Sau el, Leo, distrusese pentru totdeauna orice legătură posibilă cu ele? Își dădeau seama (Lavinia, Cordelia) că Leo le făcuse favoarea de a le demonstra fiecăreia în parte că viețile lor erau false, că artificiul oferit de Leo era *adevărul*, în ciuda faptului că era un artificiu, la fel ca în pictura japoneză?

– Tot ce-am făcut este pentru binele familiilor fericite.

Cum să spună asta, dacă el însuși era incapabil s-o creadă? Să creadă *orice*? Chiar și că aceste femei puteau fi mai fericite cu soții lor decât cu el?

Această idee i-a provocat un hohot de râs de nestăpânit. A hotărât să le înfrunte, răzând, cântărindu-le pe cele două femei. Triumfător. Acesta ar fi momentul favorabil pentru ca lucrurile să se precipite. Un râset pentru a le ierta și a se ierta, spulberând totul ca pe o mare glumă, un *cadavru delicios* al sufletului suprarealist al lui Leo. Sau poate un hohot halucinant, aproape drăcesc, sfidând imaginația femeilor, o invitație fatală la o copulație împărtășită care să reînnoiască și chiar să depășească relațiile între cei trei. Marele pact, euforic, falnic călcând totul în picioare, între Leo, Lavinia și Cordelia.

Le-a lăsat să se uite la tabloul japonez. S-a răsucit ca să le privească în față pe cele două femei pe care tocmai și le închipuise în spatele lui nemișcate, ieșind fiecare din băile alăturate, îndreptându-se spre patul pe care urmau să-l împartă. Sau îndepărtându-se de pat, reintrând în băi, dispărând…

– Trebuie să ai multă lipsă de imaginație ca să rupi o legătură amoroasă, și-a spus Leo foarte încet.

9. Așezat pe canapea în fața tabloului cu marea agitată și faleza nemișcată, Leo fuma o țigară blondă, încălcându-și hotărârea de la începutul anului, să renunțe la orice viciu secundar. Lăsă ca volutele de fum să adauge un strat transparent și fugace picturii. De ce se agita marea dacă nu se mișca țărmul? De ce era atât de capricioasă lumea fizică? Potrivit dorinței lui Leo, în noaptea aceea totul trebuia să se transforme, să se travestească, să se multiplice. Marea s-ar calma. Țărmul s-ar înălța murmurător, fremătător, până ar deveni o întinsă

pășune stearpă, populată de corpuri necunoscute care ar înainta goale, dar înfășurate în văluri negre transparente, ca figurile lui Manuel Rodríguez Lozano în salonul principal al apartamentului din strada Schiler.

El nu a identificat acele două corpuri. Nu le-a recunoscut. Și-a dat seama că nu cunoștea culorile pe care i le oferea lumea picturii. Erau prea noi, poate fericite, în orice caz, înfricoșător de pure. Culorile erau pure și îndrăznețe. Figurile, în schimb, păreau impure și confuze.

Leo a scuturat din cap. S-a uitat țintă la tablou. Era sticlă pură. Era transparent. Era opera de artă perfectă. Fiecare punea în ea ceea ce dorea să vadă. Nimic mai mult. Și nimic mai puțin. Acesta era miracolul tabloului japonez. Era o operă virtuală. Era un vid pur lichid ca aerul, aerian ca oceanul. Era o oglindă invizibilă. Era o poveste ce se reînnoiește veșnic…

10. Când a intrat în baie, a găsit oglinda mânjită cu pastă de dinți și tubul stors aruncat neglijent în coșul de gunoi.

Leo a ridicat din umeri. N-a vrut să-și imagineze care dintre cele două folosise această baie.

Corul familiilor sălbatice

vin din nord
ocupă orașul nuestra señora de la porciúncula de
los angeles la frontiera cu mexicul
vin din sud
ocupă orașul tapatatapachula la sud de chiapas
la frontiera
cu guatemala
își împart orașul losangeles
mafia mexicană sunt south siders
banda salvadoriană e stăpâna străzii treisprezece
la central venice
metișii de la veneția treisprezece la south central los angeles
mexicanii pungași când se lasă noaptea
invadează orașul tapachula
trec râul coatán
jefuiesc în voie magazinele de argintărie de bijuterii
fură șei de călărie de culoare portocalie ce miros încă
a animal sacrificat
își scot pantalonii ca să simtă părul șeii
amestecat cu părul sexului
se înfruntă clanurile cu bandele din losangeles
bandele salvadoriene împotriva
mafiei mexicane
marea încăierare
fiecare bandă își trimite înainte mardeiașii
uriașii bătăuși rupecoaie
se ciocnesc la colțul dracului pe strada
666 cu optsprezece
nația rezistă

salvadorienii îți rup coaiele te calcă în picioare te regulează
dar gagicile te răsplătesc cu sărutări după încăierare
salvadorienii anunță că vor ataca tapachula
se închid școlile
dar nimeni nu poate fugi
bandele coboară fluierând dinspre plantațiile de banani
înaintează ca păianjenii cu păianjenii
își scot pușile cu țeava retezată și pumnalele care retează
sunt stăpânii liniei de tren de la chiapas la tabasco
își leagă victimele de șinele de tren
trenul le taie picioarele
salvadorienii dispar în selvă
reapar la los angeles
se specializează în drive-by shootings
trăgând la nimereală din mașinile lor
asupra rivalilor mexicani
vor să treacă drept mexicani accentul îi dă de gol
căpitanul bobby de la LAPD corpul de poliție din
los angeles îi prinde unul câte unul
vin din războaiele ronaldanger ronaldranger
ronaldanger din america centrală
fii ai
nepoți ai
exilaților care se recunosc după tatuajul de pe braț și
se dau de gol datorită accentului mexican fals
urăsc mexicul
căpitanul zâmbește știe asta
send them back to salvador captain bobby?
no way
fly them back home?
no way
they say they are mexicans? Send them back through
mexico
let mexico deal with them
din sud

din soconusco
din nord
din california
înaintează spre centru mexicocity
grantenochtitlán
apa de cristelniță a aztecilor de la sacramento până în nicaragua
un nesfârșit pelerinaj
de la sud la nord de la nord la sud
banda salvadoriană și banda optsprezece
dușmani uniți prin moarte
o sută de mii de membri la cele două frontiere
o sută de mii de escroci în ciudad de méxico
între grădinile din nord și indienii verzi
se anunță prin graffiti în toate punctele vitale ale orașului
spray de culoare neagră litere stilizate
se îmbracă asemeni metișilor rași în cap și tatuați
se aciuiesc în orașele pierdute
vizuine în iztapalapa
adăposturi în gustavo madero
atacă ucid estorchează violează asasinează
lasă trupuri mutilate pe străzi
liderii lor se numesc căpitanii clanului
șeful lor se numește „sinistrul“
așteaptă crăciunul pentru marea tăiere
douăzeci și opt de persoane asasinate în metroul din districtul federal
douăzeci și unu de răniți
șase copii
vor să ardă pământul de la o graniță la alta
„să le fie frică de noi“
asasinează pentru a speria
eliberează pentru a număra
au pielea uscată și gura băloasă
sunt armata tăcerii
niciodată nu vorbesc
comunică prin semne

STRADA 8
STRADA 18
ZBURAȚI,
PĂSĂRI

Tatăl etern

1. La fiecare aniversare tatăl le dădea întâlnire în acest loc vechi de lângă parcul scufundat. „Parcul scufundat“ nu se numea așa în mod oficial, ci Parcul Luis G. Urbina, în onoarea unui poet din secolul trecut. Numele popular a supraviețuit celebrității poetului și toată lumea spune ca adresă „Du-mă la parcul scufundat“, care este o depresiune urbană răcoroasă și umbroasă în mijlocul numeroaselor bulevarde și a zgârie-norilor muți. Nu este o oază sălbatică, ci un adăpost umbros. Acoperiș verde luxuriant pentru amanți și mai luxurioși. Chiar și când urci din parc ai senzația că mergi în jos. Parcul se scufundă și orașul se scufundă cu el.

Cele trei surori – Julia, Genara și Augusta – sosesc chemate de tatăl lor în ziua aniversării. Tot restul anului, nici nu se văd, nici nu își vorbesc. Genara se ocupă de olărit. Julia cântă la vioară. Doar Augusta e directoarea unei bănci, dar compensează această lipsă de modestie cu activități sociale în cartierele proletare. Deși nu se caută una pe alta, le unește faptul că sunt fiicele aceluiași tată și fac ceea ce fac pentru a-i demonstra tatălui lor că nu au nevoie de moștenire. Refuză să primească o moștenire fatală pentru faptul că sunt fiicele tatălui lor. Toate trei lucrează ca și cum n-ar avea nimic de primit. Sau, poate, ca și cum ar merita moștenirea doar dacă demonstrează de pe acum că, și cu moștenire, și fără, știu să-și câștige pâinea. În plus – cu excepția Augustei –, fac asta cu o umilință calculată pentru a-l insulta sau cel puțin a-l deconcerta pe tatăl lor. Cu excepția Augustei.

O moștenire se câștigă sau se pierde? Augusta zâmbește la acest gând. Știu surorile ce preferă tatăl lor? Să le lase moștenirea chiar dacă toate trei ar fi niște pierde-vară perfecte? Sau s-o păstreze până se va convinge că cele trei nu așteaptă bunăstarea de la o moștenire promisă, ci că își câștigă pâinea cea de toate zilele fără să le pese de voința tatălui lor? Sau, din contra, s-ar enerva tatăl dacă surorile, în loc să aștepte fără grijă să se împlinească termenul de execuție al testamentului, și-ar căuta o ocupație?

Tatăl este foarte sever. Obișnuia să le spună fiicelor sale că moștenitorii erau cu atât mai nerecunoscători, cu cât familia era mai bogată.

– Nu știu să aprecieze lucrurile. Nu vin de jos, ca mine. Se simt răsfățatele sorții. Eh! Să ghicească în continuare dacă le las o moștenire sau le dezmoștenesc. Și dacă le las o moștenire, să încerce să-și închipuie cât le las.

Spunea că, atunci când copiii află cât vor moșteni, devin nerecunoscători și nu mai dau telefon.

– Dar, tată, dumneata poți să schimbi testamentul oricând.

Figura tatălui era un pic înfricoșătoare.

– Cine v-a spus că n-am făcut-o deja? Voi lingușiți-mă în continuare dacă nu vreți să fiți muritoare de foame.

– Să rabde, murmura tatăl înainte de a intra în baie în fiecare dimineață. Ce-și închipuie? Niciodată nu trebuie să-ți dai banii înainte de-a muri. Să fie credincioase! Să spere! Să aibă răbdare. Să aștepte să mor.

Asta spunea cotcodăcind înainte de-a intra în sauna lui cotidiană. Augusta și-l imagina dizolvându-se în aburii cu miros de mucegai până se transforma pur și simplu în spirit.

– Era regularitatea vieților noastre, le-a spus Augusta Juliei și Genarei.

Julia întotdeauna a crezut că vocația ei era muzica. Cu sau fără aprobarea tatălui ei, cu voia lui Dumnezeu, ea o să-și consacre viața viorii, indiferent de faimoasa moștenire. Genara spune că preferă olăritul în loc de moștenire. O sumă de bani sau niște bunuri imobile în proprietate nu se compară cu bucuria de a crea un obiect util și frumos din lutul esențial, pământul. Iar Augusta, cea mai nesupusă, nu vrea să se lase învinsă nici de umilință, nici de orgoliu. Este președinta unei întreprinderi bancare prospere, dar plătește tributul pentru ceea ce ea consideră ambigua moștenire paternă cu decizia ei rebelă de a desfășura activități sociale în comunitățile proletare.

Fiecare soră știe ce au făcut celelalte două. Doar în seara aniversării cele trei se văd la față, calculează cât au îmbătrânit, își imaginează ce li s-a întâmplat în anul care a trecut, se gândesc la ce le va aduce anul care începe: schimbare, neschimbare, regres, progres, kilograme, riduri, culoarea părului, lentile de contact, mode trecătoare…

La aniversare, toate trei vin îmbrăcate în negru. Toate trei se adună an după an în jurul unui sicriu.

2. Casa din parcul scufundat de abia dacă se poate numi „casă“. Este un vechi garaj gol cu o poartă glisantă de metal și un closet improvizat alături. Bucătăria

face parte din garaj. O plită electrică și un frigider scos din priză. Pereții din chirpici arată obosiți și au o culoare rănită. Poarta scârțâie și sună a grilaj de pușcărie. Surorile, cunoscând ritualul, și-au adus fiecare câte un scaun. Julia un taburet de pian rotativ. Genara, un scaun de plajă complicat, cu benzi de pânză decolorată. Augusta, un scaun pliant ușor de transportat.

Știu că vor petrece aici multe ceasuri fără să se miște.

Aceasta a fost clauza testamentară a tatălui lor. Timp de zece ani după moartea mea, o să privegheați fiecare aniversare a nașterii mele chiar în locul sărăcăcios unde m-am născut, un garaj vechi lângă parcul scufundat.

Aceasta este ultima mea dorință testamentară. Vreau să vă amintiți de unde vine averea pe care o veți moșteni. De jos. Datorită efortului. În virtutea – iertată-mi fie ironia – viciilor care mi se atribuie. La sfârșitul celor zece ani, fiecare va primi partea care i se cuvine. Nu pun altă condiție decât aceasta: să mă privegheați cu respect în fiecare zi de naștere a mea. Nu-mi pasă ce faceți în restul anului. Câștigați-vă pâinea, nu ca să nu mă ascultați, ci pentru binele vostru. V-o spun eu: nu există mai mare satisfacție decât să-ți câștigi pâinea cu etcetera. Aș fi putut să vă las averea la moartea mea. V-aș fi condamnat la trândăveală, care este mama tuturor etcetera. Acum, o să simțiți că a moșteni e ceva mai mult decât un privilegiu. E o recompensă. Nu o pomană. Așa că, faceți ce vreți. Nu-mi faceți plăcerea de a face ceea ce eu aș fi vrut să faceți sau ceea ce nu aș fi vrut. Asta e. Știți condiția mea. Faceți ce vreți, dar nu vă căsătoriți. Nu vreau ca un trântor oarecare vânător de averi să se bucure de banii mei și să vă facă sclave în speranța profitului. Și nu faceți copii. Sunt un matematician frustrat și calculele mele privesc doar trei persoane. Pe voi. Augusta, Julia și Genara. Nu am nevoie de cochilii lipite de barca mea. Vreau să ajung ușor la ultimul port; eu și cele trei adorate fiice ale mele, stăpâne totale ale dragostei mele, ale iubirii pe care le-o dau, ale iubirii pe care mi-o dau, incomparabilă, incompatibilă.

3. În seara aceasta se împlinesc cei zece ani înscriși drept clauză testamentară a tatălui și cele trei fiice se pregătesc pentru deznodământ. Au sosit punctuale la întâlnire (pe înserat), deși Julia a venit mai înainte ca să aprindă patru lumânări mari la fiecare colț al sicriului. Sosesc și se sărută ușor pe obraji, repede și pur și simplu din obligație. Fiecare știe că nu le iubește pe celelalte două. Oricât se străduiește Julia să ascundă asta prin gesturi dulcege de dragoste. Genara își

disimulează atât neplăcerea – reală –, cât și dragostea – inexistentă. Doar Augusta apare cu o față acră și își încrucișează brațele.

Surorile nu își vorbesc o bună bucată de vreme. Julia are grijă ca lumânările să fie aprinse. Să nu se termine, deși sunt foarte lungi. Augusta își privește unghiile și nu scoate nicio vorbă. Genara se uită la tavanul garajului de parcă ar fi cerul înstelat al unei nopți înghețate și senine de iarnă. Augusta, care o cunoaște foarte bine, murmură în șoaptă „tropice, suntem la tropice, scârboaso…".

Augusta nu ascunde faptul că surorile ei o plictisesc. Deși o plictisea și mai mult taică-su. Severa fiică se corectează imediat. A spune „mă plictisea" e un mod ieftin de a-l înjosi pe tata. Adevărul e că o enerva, o incomoda… Tata, și-a spus întotdeauna Augusta, era ca mușteleș. Avea atâția ochi, că putea vedea tot și nu se lăsa zdrobit cu o lovitură de palmă. Ar fi vrut să creadă că de pe urma tatălui rămâne doar amintirea. El a avut grijă să nu fie doar o simplă amintire pioasă. Această ceremonie anuală îl ține viu. Mai ales datorită neliniștitoarei întrebări – mai bine zis o amenințare – dacă la împlinirea a zece ani se va întâmpla ceva. Și nu va fi nimic bun, de asta Augusta era sigură.

În schimb, gândește candida Genara, după zece ani se va vedea care e moștenirea. Asta n-o îngrijorează. Știe că acea clauză, care suspendă pentru un anumit timp executarea testamentului, nu le împiedică pe fiice să aibă dreptul de moștenire. Se uită la Augusta și își dă seama că sora mai mare știe să citească gândurile. O consideră o naivă. Să crezi că astăzi, în noaptea aceasta, tatăl va dezlega enigma testamentului înseamnă să nu-l cunoști pe acest om.

Augusta ar vrea să le spună surorilor ei cu glas tare:

„Tata ne înșală. Întotdeauna ne-a înșelat. Înșelătoria e meseria lui. E ca un trișor zâmbăreț." (Nu degeaba Genara își făcea cruce întotdeauna când îl vedea pe tatăl lor.) (Genara evită privirea care rănește, a surorii ei mai mari.) (Genara este superstițioasă.)

(Genara crede în aștri, în zile faste, în pisici negre.) Augusta știe asta și-și bate joc de ea în secret. Tatăl cunoaște și el puterea superstiției. Contează pe asta ca să le mențină pe fiicele sale an de an într-o stare de perturbare.

– Nu fi superstițioasă, Augusta îi spune pe neașteptate Genarei.

– Ce? Ce zici?

– Nimic.

– E păcat, intervine cu blândețe Julia.

– Ce? repetă Genara.

– Spun că e păcat. Ar trebui să stăm de vorbă. Cel puțin o dată pe an.

– Știi de ce nu ne vorbim? o întrerupe fără menajamente Augusta.

Julia neagă cu capul ei blond.

– Ca să nu ne surprindă tata…

Julia și Genara nu o înțeleg pe Augusta și Augusta nu catadicsește să-și lămurească spusele. Are motive foarte adânc ascunse. Surorile o obosesc. Ele cred că tatăl lor va sfârși prin a obosi și că azi, după zece ani, le va elibera de doliu pentru ca el însuși să se poată odihni în pace.

Acesta este un gând pe care îl împărtășesc în mod foarte diferit Julia și Genara. Julia, pur și simplu din milă. Să se sfârșească totul și toți să-și găsească liniștea. Să se poată îmbrăca din nou cu imprimeuri cu flori de primăvară. O frumoasă rochie dintr-un imprimeu crem cu sparangheli. Un taior cu orhidee pe rever. Să termine cu doliul impus de tatăl lor.

Julia crede mai mult, mult mai mult, în binefacerile memoriei, pe care surorile ei, din diferite motive, le resping sau le blestemă. Julia alege cele mai frumoase momente ale amintirii și le strânge în buchețele de fericire. Jocuri, mângâieri, trandafiri. Brațele tatălui ridicând-o în sus. Genunchii tatălui pe care se ghemuiește fetița. Mâinile tatălui…

– Eu am fost porumbița tatei, zâmbi tânăra femeie. Am fost mereu alături de el. În liniște. Niciodată nu l-am contrazis. Întotdeauna l-am respectat. Niciodată nu m-am răstit la el.

Julia își frânează amintirile, ca și cum surorile ar fi putut auzi ce gândește. Își închipuie că fiecare dintre ele face un lucru sau altul în aceste momente. Își amintește sau șterge amintiri. Genara luptă împotriva amintirii tatălui. Comite chiar greșeala de a fredona un cântecel din copilărie descoperind astfel ceea ce nu dorește să demonstreze.

Tatăl o acuza:

– Ești o bleagă bine făcută.

Nu, nu era o bleagă. Era indolentă, ceea ce nu e același lucru. Nu-i vorba că nu voia sau nu putea să facă ceva. Credea că în cele din urmă totul se va aranja, mai mult sau mai puțin, fără să fie nevoie să intervină ea. Poate că era o fată mulțumită care, cum nu știa să mintă, prefera să tacă… Cum să-i spună tatălui ei „tăticuțule frumos“, ca ipocrita de Julia, dacă nu credea asta? Nu, nu era molâie. Se ferea să-și contrazică tatăl, să răspundă așteptărilor lui cu privire

la iubirea pe care o merita. Poate că Genara doar se izolase în propria copilărie, temându-se să crească într-o lume determinată de voința tatălui ei. Ce era rău în asta?

Doar Augusta și-a sigilat memoria convertindu-și mintea într-o mnemotehnică ridicolă: numerele conturilor ei bancare. Dar este ea cea care, pe neașteptate, rupe cercul tăcerilor punând o mână pe sicriu.

– Și-a petrecut vremea punându-ne la încercare. Ce bine că în sfârșit se termină cu asta.

Surorile se privesc cu neîncredere, mirare și răutate.

– E-adevărat, scâncește Genara. E-adevărat. Este mort.

– A murit, insistă, fără să vrea, Julia. Ce păcat.

– În sfârșit a murit, conchise Augusta.

Augusta insistă.

– Vă amintiți? Vă amintiți de lista aceea de interdicții pe care a scris-o de mână și a bătut-o în cuie la intrarea în baie?

– Nu-ți aminti de asta, a spus cu prea multă îngăduință Julia.

– Eu îmi amintesc de ea și tu de asemenea, Julia, a continuat Augusta cu aerul unui grădinar care taie iarba crescută și nu-și poate întrerupe munca fără să-și schimbe ritmul sau să intre din greșeală într-un strat de trandafiri. Nu te pipăi, nu te privi. Nu te uita în oglindă. Îmbracă-te pe întuneric. Fă baie cu cămașa pe tine. Nu te pipăi. Nu te privi. Nu te uita la bărbați. Nu te lăsa pipăită de nimeni. Nu ieși singură pe stradă. Așază-te în primul rând la cinema chiar dacă rămâi sașie. Nu te lăsa privită. Acoperă cu o frunză de viță reproducerile de artă de la școală. Ba, mai bine, nu vă mai duceți la școală. Eu o să fiu școala voastră. Vino, Augusta, așază-te pe genunchii mei ca să te învăț. Haide, Genara, lasă-mă să te îmbrac și să te dezbrac în timp ce tu închizi ochii și-ți închipui că sunt logodnicul pe care îți interzic să-l ai. Culcă-te, Julia, că eu o să te legăn. Voi nu aveți mamă. Eu voi fi tatăl și mama voastră în același timp, eu …

– Eu aș zice că un tată poate fi o mamă perversă, s-a strâmbat Augusta.

Julia a atins mâna Augustei.

– A avut doar intenții bune.

– Atunci de ce mi le amintesc ca pe niște perversități?

– Pentru că tu ești perversă, a îndrăznit Genara și Augusta i-a dat o scatoalcă, o palmă grea de inele pătrate metalice, imperiale.

Julia o apucă pe Augusta de mână și privi incredulă semnele autorității ce împodobeau degetele lungi și încovoiate ale surorii ei.

– Ce, n-ai purtat niciodată inele? a spus cu trufie sora cea mare.

Julia și-a înclinat capul cu șiretenie.

– Cel pe care l-am vrut eu, nu mi l-a dat tata. Nu ni l-a dat niciuneia dintre noi. Dar asta știți și voi.

Genara își mușcă un deget și se gândi la tot ceea ce ea și Augusta și poate și Julia cu siguranță că nu făcuseră în viață de frica tatălui lor pe vremea când tatăl lor trăia. Și acum, acum când era mort de zece ani…

– …de ce nu îndrăznim să facem tot ce nu ne-a lăsat cât a trăit…?

– Din respect, a spus cu blândețe Julia, deși avea o privire pierdută, dezorientată, ca și cum ar fi rămas agățată de ultimul cuvânt pe care-l spusese înainte de acesta.

– Din avariție, a afirmat brusc Augusta. Pentru că nu vrem să pierdem moștenirea. Fiți cinstite, e un diavol. Pentru că ne e frică să nu-l ascultăm deși e mort.

– Pentru că ți-e frică de el, a spus aproape imperceptibil Julia, ca atunci când trăia?

– Tata și blestematele lui termene. Așteptați. O să vin. O să aflați. Fiți credincioase, fiți credincioase, fiți credincioase!

Glasul Augustei se pierdu în propriul său ecou. Julia și Genara cunoșteau acest ecou. Era sunetul pe care-l scotea Augusta ca să nu plângă și să nu strige. Cele două surori s-au apropiat ca s-o îmbrățișeze și s-o mângâie pe capul cu păr scurt, aspru, masculin. Genara, fără să vrea, i-a smuls un cercel Augustei.

– Ah! Tu, stângace ca întotdeauna.

Julia și Genara și-au luat mâinile de pe capul Augustei de parcă ar fi profanat o autoritate ce putea rivaliza doar cu cea a tatălui lor. Era sora cea mare, deși autoritatea ei era întotdeauna inferioară celei a tatălui lor, alimentând în Augusta un sentiment de inferioritate ce nu făcea decât să-i sporească continua trufie.

– Nu vă înșelați, le-a spus Augusta surorilor ei. Nu uitați mutra lui disprețuitoare, miloasă, triumfătoare.

– „Nu te neliniști, fetița mea. Nu te înșela. Nu-ți apleca privirea când intru.“

– „Fără noi, tu nu…“

– Ce zice? spuse Julia.

– Ce spui? întrebă Genara.

– Nimic. Augusta și-a suflat nasul în batistuța din pânză de Cambray pe care o ținea întotdeauna în mâneca lungă a rochiei sale.

Acest „nimic" era reflectarea cea mai clară a credinței pe care Augusta o cultiva de când dispăruse tatăl lor și, dintr-odată, și-a dat seama că acum ea reprezenta autoritatea. Se simțea copleșită de bănuiala că moartea, ca fapt, făcea să cadă asupra ei autoritatea ce aparținuse tatălui și aceasta era moștenirea pe care Augusta o refuza și în același timp o dorea, într-un conflict fără soluție, pe care doar surorile ei ar fi îndrăznit să-l rezolve, dacă l-ar fi înțeles. Dar Augusta nu voia să le explice Juliei și Genarei ceea ce nici ea însăși nu reușea să înțeleagă, ci și să admită că și pe ea, Augusta, o incomoda moștenirea morală a tatălui.

– Ți-o amintești pe mami? Julia a întrerupt, melancolică, gândurile tulburi ale Augustei.

– Da și nu.

– Ce vrei să spui?

– Că pe ea nu era nevoie s-o inventăm. Ea era *acolo*. Am ieșit din ea și în realitate n-am trăit decât în pântecul ei.

– Ce groaznic. Nici când a murit?

Genara ascultă cu răbdare apatică acest schimb de cuvinte dintre Augusta și Julia. Legănându-se pe călcâie, se vedea că este sora răbdătoare, cea care ținea socotelile cele mai vechi. Știa că surorile ei nu-i recunoșteau această calitate și multe altele. De fapt, nu îi recunoșteau *nicio* calitate. Nu o jigneau, Julia cu bunătatea ei, Augusta cu mândria ei. Doar o ignorau. Julia, pentru că era bună, într-atât încât nu putea admite că altă soră era de o bunătate comparabilă cu a ei. Genarei îi era de ajuns să știe asta ca să știe și că Julia, în ciuda blândeții ei, era condamnată să ardă în focurile unui iad unde nu se acceptă prefăcătoria. Julia era bună din convenință, pentru că voia să ajungă în rai, când în realitate oamenii buni sunt cea mai numeroasă populație a iadului. A fi bună îl poate înșela pe Dumnezeu, dar nu pe Diavol.

Făcea Genara acest raționament mintal cu scopul de a o absolvi pe Augusta de un destin nefericit? Se uita la sora mai mare și în spatele expresiei dure ghicea o debilitate camuflată prin felul direct pe care-l avea Augusta de a se detașa de emoții. De aceea o surprinse și o impresionă pe Genara că sora ei

scosese ecoul unui suspin. Ce așteptăm de la ceva neașteptat? E vorba de gesturi sincere sau, dimpotrivă, calculate? Genara se gândi: Augusta nu s-a lăsat cuprinsă de emoție, de iubire filială, ci de lipsa credinței. Fiți credincioase, fiți credincioase. Era corul unei singure voci. Dacă modestia Juliei era pură ipocrizie, atunci amarnica voință a Augustei era o proastă comedie jucată pentru a-l sfida pe tată și, într-un mod paradoxal, pentru a refuza să-și asume autoritatea ce i se cuvenea ca primă născută. O scuză. O evadare. Dorința de a-i spune tatălui că cel puțin una dintre fiicele lui e rebelă, încăpățânată și „haină". De parcă tatăl lor n-ar fi știut să privească dincolo de farsele filiale și s-o umilească pe Augusta cu pedeapsa compasiunii.

De aceea Genara este apatică și răbdătoare. De aceea se încăpățânează să se aranjeze după o modă veche, cu părul tapat și înălțat ca un turn înnegrit, și un machiaj în stil Joan Crawford din anii '40. Gură foarte mare și foarte roșie. Ochi mari deschiși. Sprâncene oarecum sceptice. Și o figură foarte etcetera, cum ar fi spus tatăl lor. Ea ar fi spus *impusă*, pentru că ăsta era adevărul. Genara se simțea o caricatură din altă epocă și știa prea bine că era așa pentru că ficțiunea sa devenise realitatea sa. Joan Crawford în anii '40. *Supliciul unei mame. Mildred Pierce.* Rochia neagră de mătase era, în ciuda modestiei stăpânei ei, provocatoare, ieșită din comun. Și cu toate acestea, Genara voia să provoace doar un lucru, durere și consolare.

E adevărat; în aceste întâlniri anuale exista o latentă voință de consolare. Pentru ca toate trei, atât de diferite între ele, să-și aducă aminte că, în fond, sunt surori. Poate le unea, sub măști deosebite, orgoliul nemărturisit de a fi fiicele unui bărbat atât de original și originar, puternicul și eternul tată. Erau orgolioase. Dovada o constituia reticența de a-și oferi consolare una alteia. De aceea era răbdătoare Genara. În adâncul sufletului ei, credea că la un moment dat va ieși la iveală compasiunea, că toate trei se vor îmbrățișa, ca în acea clipă fugară când Augusta, atât de diferită de ea însăși, se făcuse ecoul durerii.

– Eliberează-ne odată de toată răspunderea, murmură Genara.

– Ce zici? se arici Augusta.

– Nimic, soră. Mă gândeam doar că, nefiind el cu noi, putem să facem, de fapt, ceea ce ne place.

– Știi foarte bine pentru ce nu putem face ceea ce ne place.

– Pentru ce?

– Știi foarte bine. Există o dispoziție testamentară. Este datoria noastră.

– Este avariția.

– Sau riscul, interveni atunci Julia. Vă dați seama că viețile noastre ar fi în pericol dacă n-am respecta-o? Vreau să spun că nu știm care e prețul nerespectării clauzei.

– Asta nu mai are nicio importanță, o întrerupse Genara. Nouă ani am respectat-o.

– De aceea ar fi o prostie să ne eschivăm acum, fără să știm ce s-ar întâmpla dacă…

Augusta o întrerupse pe același ton ca al Juliei:

– Nu fi toantă. Ne-am făcut datoria. Să nu facem speculații în legătură cu ceea ce s-ar fi întâmplat dacă nu l-am fi ascultat pe tata.

– Mai avem timp încă să nu facem ca el, spuse strengărește Genara.

– Taci, continuă Augusta. Nu are niciun sens, deoarece l-am ascultat. Am ajuns acolo unde ne-a cerut el.

– Și dacă nu-l mai ascultăm? insistă cu malițiozitate infantilă Genara. O singură dată?

Julia nu-și ascunse spaima. N-a fost nevoie să spună nimic pentru a arăta teama pe care i-o provoca ideea că nouă ani respectase clauza doar pentru a se opri în prag, a încălca promisiunea și a nu afla niciodată adevărul. Îi venea s-o zgârie pe Genara, să-i strice cocul de divă de *film noir*. Cum asta nu se potrivea cu personalitatea ei – o personalitate cizelată cu multă grijă –, Julia preferă să plângă cu capul sprijinit de sicriu. Compasiunea era mai sigură decât pasivitatea modestei Genara sau decât duritatea autoritară a trufașei Augusta, amândouă palide imitații ale tatălui lor. Julia se simțea altfel. Devotată tatălui. Poate așa cum a fost maică-sa când trăia. Nu știa. Nu-și cunoscuse mama.

Totuși, când se gândea la aceste lucruri Julia se simțea până la urmă mai bună decât surorile ei. Superioară lor. Și, odată cu mândria, se zbătea în Julia un fel de pierdere sau de durere personală pentru că fusese condamnată, la moartea tatălui, să poarte doliu tot timpul, ce nu era necesar în fața unor oameni – membrii orchestrei, dirijorul, mașiniștii – care nu știau cine a fost tatăl violonistei și ce obligații i se impuneau. Julia se prezentase, pentru a cere un post în orchestră, cu un nume fals. Doar ea cunoștea regula impusă de tatăl ei și de aceea ar fi putut să-și pună hainele tinerești, imprimeurile primăvăratice, decolteuri, îndrăznețele costume de baie din două piese, când o invitau să înoate la Agua Azul.

Și n-o făcea. De ce? Voia să provoace misterul? Colegii ei din orchestră nu îndrăzniseră s-o întrebe, „de ce ești întotdeauna în negru?“ și cum culoarea neagră ajunse să fie la modă la femei în acești nouă ani și nu mai era doar un semn de doliu, nimeni nu-i mai spuse nimic și chiar Julia lăsă să se înțeleagă că, pentru ea, până și repetițiile de dimineață erau ocazii ca să se îmbrace de seară. Dar curând își dădu seama că ei, colegii de orchestră, nu aveau habar de existența tatălui Juliei, că putea să-și spună „Julia“ fără să atragă atenția nimănui…

Julia le-a zâmbit blând surorilor ei.

– Eu nu m-am îndoit niciodată. Voi da?

Genara și Augusta au privit-o cu indiferență. Julia n-a cedat.

– Știți? Eu sunt credincioasă. Nu mă refer la împrejurările care ne-au reunit azi. Știți ce este credința? Să crezi orbește, indiferent de împrejurări. Credința înseamnă să înțelegi că faptele nu schimbă lumea. Credința mișcă totul. Credința este adevărată, chiar dacă este absurdă.

– Trebuie să crezi ca să trăiești? a întrebat Genara.

Se simțea fermecată brusc de frumusețea primitivă, părul blond și moale, ochii albaștri, clamele din cap, mâinile curate ale surorii mai mici. Ce frumos știa să-și taie unghiile. Ce bine știa să repete catehismul. Părea o sfântă.

– Nu putem fi bune dacă nu credem, a răspuns Julia. Fără credință, am fi niște cinice.

– Credința se poate transforma în orbire, a spus batjocoritoare și serioasă Augusta. Mai bine să fii cinic.

– Nu, nu, a implorat Julia. Mai bine să fim credule decât cinice.

Și punându-și o mână pe umărul Augustei:

– Nu-ți fie teamă.

Augusta s-a uitat la sora ei cu dispreț.

Genara le-a privit cu o complicitate involuntară:

– Nu credeți că în fond tata era un om simplu și că noi suntem cele complicate? Pentru că dacă ne gândim bine, tata era la fel de simplu ca mirosul lui de apă de colonie.

– Mirosea a tămâie, a zis insolentă Augusta.

– A tutun, a zâmbit Julia.

– A sudoare, a insistat Augusta. A sudoare acră.

– Era un om corect, politicos, a clipit Julia.

– Rigid, pretențios, s-a strâmbat Augusta.

– Foarte muncitor? a întrebat Julia.

– Îi punea pe alții să muncească și profita de ei, a zis pe un ton antipatic Augusta.

– La fel ca tine.

Genara a simulat un zâmbet strâmb.

– Genara, n-o acuza pe sora ta. Nu este frumos, interveni Julia.

– Nu-ți face griji.

Genara puse o mână pe umărul Juliei, camaraderește. Julia se îndepărtă de Genara.

– Ce ai?

– Nu-mi place…

– Ce nu-ți place?…

– Nimic. Lasă. Ce voiai să spui?

– N-are importanță.

– Nu, spune, totul are importanță.

– Nu-ți face probleme. Eu îmi accept limitele. Asta este regula mea.

Augusta rămase tăcută cât dură acest schimb de cuvinte. Privind-o pe Julia, gândi că inocenta nu face decât să complice viața celorlalți. Răul, invidia, vicleșugul, marile defecte, un mănunchi de racile, când se manifestă, au virtutea să taie din rădăcină ipocrizia morală, aparența falsă, fericirea înșelătoare. Oricum, pe Augusta o plictiseau surorile ei. Se plictisea *cu* surorile ei. Râse în sinea ei. Ce putea să facă ca să însuflețească priveghiul? Nu voia să stârnească indignarea nimănui. Și nici nu voia să cedeze provocării programate cu anticipație de tatăl absent. De câte ori nu și-a dat seama că el nu voia să vorbească despre fiicele lui, voia ca fiicele lui să vorbească despre el. De aceea obișnuia Augusta să tacă în timp ce surorile ei își disputau întâietatea vorbelor: spune tu, nu, mai întâi tu… Augusta se temea ca tăcerea secretă pe care ea știa s-o păstreze să nu se transforme, prin faptele și voia nepriceputelor ei surori, într-o simplă bârfă. Nu știa Augusta, fiind cea mai mare și cea care l-a cunoscut prima pe tatăl lor, că, de fiecare dată când ea voia să păstreze ceva în intimitate, dorința ei era violată de tatăl justițiar, răzbunător, crud?

– Ce secret ascunzi, Augusta?

– Niciunul, tată. Îți imaginezi.

– Sigur că da. Îmi imaginez adevărul, nimic mai mult. De ce îmi ascunzi secretele tale? Ți-e rușine? Sau îți place să mă superi?

– Nu, tată. Te înșeli.

– Una din două, fata mea. Ori o faci din rușine și asta îți face plăcere, ori din plăcere și asta te face să te rușinezi. Alte posibilități nu sunt. Pe mine nu mă păcălești etcetera.

Atunci tânăra Augusta (împlinise deja patruzeci și trei de ani) se înroșea și tatăl se uita la ea cu aerul că o înțelege și o iartă.

– Mizerabilul fanfaron, Augusta se chinui să deschidă sicriul; surorile țipară, o opriră. Augusta voia doar să dezmorțească priveghiul. Surorile mai tinere reveniră la disputa lor.

– Ce nu ți-am…?

– Nimic. Ce voiai să…?

– N-are impor…

– Nu, spune.

– Că motivele lui erau îndoielnice, murmură Augusta. Îndoielnice, ca să nu spun dezagreabile.

Și-a dat seama că nici Julia, nici Genara nu erau atente la ce spunea. Ăsta fusese triumful tatălui lor, să ceară să i se dea atenție când ele n-o făceau? Pentru o clipă, sora cea mare s-a văzut pe ea însăși în sicriul mortului, închisă fără ca surorile ei să vină s-o salveze de la o asfixie în tăcere. Și și-a dat seama că în acest moment a fi în coșciug însemna să ocupe locul tatălui.

Această idee a rușinat-o și a tulburat-o pe Augusta. Și-a reproșat tentația de a-l înlocui pe tată, chiar dacă numai în ceea ce privește moartea. S-a cufundat într-un soi de rugăciune foarte personală. Autoritatea este autoritară. Ai grijă, Augusta, fă în așa fel încât să le dai surorilor tale mântuirea pe care tata le-a refuzat-o, fă să fie mulțumite cu ritmul vieții lor, acum, când această lungă perioadă de doliu se sfârșește, fă-le să privească în afara lor, fă-le să simtă lucruri ca temperatura, anotimpurile, păsările abandonate, lătrăturile câinilor, tăcerea fluturilor, cum crește iarba, tot ceea ce tata nu ne-a dat pentru că până și o libelulă putea să se bucure de aceeași atenție pe care o merita el.

Augusta își dă seama că nu spune ce îi trece prin cap pentru că e sigură că, dacă ar vorbi, n-ar avea glas. Era oare acesta furtul originar al tatălui, s-o facă mută? Știa tatăl lor că Augusta nu îndrăznea să le ceară Juliei și Genarei acel lucru de care ele se temeau și pe care îl doreau când se va împlini termenul

impus de tatăl lor? Acum o să trăim împreună în sfârșit, haideți, fetelor, a trecut timpul de-a umbla prin lume căutând alte plăceri și alți prieteni, mă tem că după noaptea aceasta o să devenim toate nebune, nebune în singurătate, legate de calendare de foc, călăuzite chiar spre pragul bătrâneții… Împreună. Aici, în parcul scufundat. Împreună și în sfârșit libere.

S-a săturat să le asculte.

– Niciodată nu ne-a spus „nu plecați, veniți să stați cu mine…".

– Eram deja destul de mari, Julia, n-aveam de ce să rămânem lângă el…

– Nenorocite, nenorocite, așa ne-a spus…

– Și vezi acum, ne-a distrus, ne-a lăsat libere…

– Ca să ce? Ca să murim?

– Nu, ca să trăim…

– Nenorocite…

– Ce libertate? Îți spun acum. Aceea de-a veni aici în fiecare an ca să-l ascultăm ca și cum ar fi în viață…

– Păi dacă nu…

– Spune, Julia, păi dacă nu…

– Rămânem fără moștenire.

– Ce nedreptate! Așa-i?

– Eu gândeam că după ce el s-a dus…

– O să facem tot ce vrem?

– De ce nu se arată?

– A murit.

– Tu crezi? Poate că nu se arată, doar atât.

– Nu. A murit. Asta este doar o ceremonie. Un ritual golit de sens. Trezește-te. Dă-ți seama.

– Ce dură poți să fii, cu chipul ăsta angelic.

Augusta le asculta fără să scoată o vorbă. Își zise că ea accepta temerile pentru că făceau parte din obiceiurile ei. Acum, cu ce va trebui să se obișnuiască atunci când va dispărea obișnuința ceremoniei anuale în jurul sicriului tatălui lor? Ce se va întâmpla cu viețile lor? Se vor schimba? Sau obișnuința era deja prea puternică?

Își imagină, cu un amestec de repulsie și umor, că Genara și Julia și, de ce nu, și ea însăși, Augusta, vor continua să vină an după an, toate trei, la garajul din parcul scufundat, ca să celebreze acest ritual pe care niciuna dintre cele trei

n-ar ști cum să-l califice, angajament, ceremonie, obligație, obișnuință, capriciu, deoarece, datorită repetării, făcea parte din viețile lor. Vor îndrăzni să distrugă obișnuința? Sau obligația obișnuită se va transforma într-o formulă goală, un ritual vid? Cum să păstreze senzația de amenințare legată de datoria pe care le-o lăsase tatăl lor? Era această senzație adevărata lor moștenire: conservați-mă în viață, fetelor, trăiți cu ochii în patru, neîncrezătoare, nemulțumite? Din ce motiv cred ele că le-a impus acest termen? Din dragoste, frumoasele mele fete, din dragoste curată! Ca să evit să cădeți în răsfățul unor fete cu o moștenire bună, urmărite de o legiune de ariviști vânători de averi morți de foame coate-goale care nu vă iubesc, nu vă pot iubi cum vă ador eu.

4. – Ți-aduci aminte că ne punea cămăși de noapte și ne lega la ochi când ne făcea baie?

– Ca să nu cadă în păcat.

– Așa zicea.

– Îți dai seama, Julia, că noi nu l-am văzut niciodată gol, în baie, când se rădea…?

– Nu ne-a lăsat să-l vedem?

– Sau nu ne-a lăsat să ne vedem?

Pe măsură ce treceau orele, Augusta își aminti că tatăl lor le spusese că nu voia ca fetele lui să-l vadă îmbătrânind. Că voia să fie întotdeauna tânăr pentru ele. Un tată atrăgător, deci.

– Știți câți ani avea tata când a murit? le-a întrebat Augusta.

Genara și Julia s-au uitat una la alta.

– Nu știu… șaptezeci, optzeci? O sută de ani.

– Îl ții minte bătrân?

– Cum?

– Da, bătrân.

– Nu, tânăr, întotdeauna tânăr. Mânca anii pe pâine.

Genara a râs mult.

– Nu e singurul lucru pe care-l mânca.

– Ni-l amintim tânăr.

– Dar nu l-am văzut niciodată tânăr.

– Pentru că avem doar poze cu tata tânăr.

– Nu există nicio poză cu tata bătrân?

– Ce diferență e între ce era și ce a fost?

– Diferența dintre conștiință și memorie, a conchis Augusta și surorile ei au râs pentru că n-au înțeles-o.

Și s-au întrebat: de ce nu s-a publicat niciun ferpar în ziare? Nu era obligația ta, Augusta? Nu, a rămas să te ocupi tu de asta, Genara. Nu vă uitați la mine, a zis Julia.

5. Mai târziu, Augusta s-a întrebat dacă e vreo diferență între conștiință și memorie. Și-a zis că da. Memoria există azi. Ne amintim azi. Conștiința este întotdeauna un regret îngropat în trecut. Preferăm să uităm.

N-a spus asta ca să nu se simtă apoi vinovată că a spus ce nu trebuie deoarece cuvintele ei se dictează pe ele însele și cer să fie pronunțate, chiar dacă Augusta nu știe și nu poate măsura puterea vorbirii. Uneori simțea că altcineva vorbea prin gura ei, cineva care înțelegea diferența dintre conștiință și memorie, nu ea, simplu vehicul al unei voci misterioase care cerea să fie ascultată.

A cui era această voce?

Era chiar a ei, în altă etapă de viață, într-un timp trecut sau viitor în care Augusta putea înțelege de ce amintirile ei din trecut se trezeau toate azi și, în schimb, actualitatea conștientă se petrecea într-un alt timp, niciodată în actualitate?

– Pretențiile lui erau exagerate, a murmurat Genara. Ne confrunta pe toate trei cu toate tentațiile și ne cerea să ne rugăm lui ca să nu cădem în ispită…

– Vorbește clar, spuse Julia. Cine să nu cadă în ispită, el sau noi?

– Cine știe. Era foarte capricios, scutură din cap Genara.

– Era un tiran, zise pe neașteptate Julia și Genara o privi uimită, Augusta, cu resemnare anticipată.

Julia fusese fetița alintată și apoi apărătoarea imaginii tatălui. Această schimbare subită era inexplicabilă doar dacă, gândi Augusta, Julia nu voia să ne spună că devotamentul ei față de tata nu era un fleac, ci un act de voință conștientă care totuși în cele din urmă se contopea cu credința. Augusta profită de moment.

– L-ai văzut vreodată pe tata în pielea goală?

Julia se tulbură. Apoi consimți.

– Și tu? o întrebă pe Augusta.

– Nu știu dacă l-am văzut, zâmbi cu maliție sora cea mare. Am impresia că l-am mirosit. Mirosea a murdărie, a căcat uscat, a subțiori asudate, a sex, a…

– Nu-i adevărat, Julia îi puse surorii ei mâna pe gură. Corpul lui mirosea a apă de colonie Yardley, părul, a Tricófero de Barry…

– Mirosea a pișat, zâmbi Augusta, mulțumită de reacția Juliei, de căderea ei instantanee în cultul pentru tatăl ei, slăbiciunea ei. Era un bătrân scârbos, zgârcit, despotic.

– Generos, dulce, foarte iubitor, scânci Julia cu un simulat aer de căință.

– Zgârcit, continuă cu cruzime îmblânzită Augusta. S-a îngropat cu aurul său. Ne-a interzis bunăstarea, care era un drept al nostru. Era ca un rege blestemat. I-ar fi plăcut să se îngroape cu servitorii și animalele sale. Și uite că a reușit. Ne-a învrăjbit. Ne-a îngropat pe toate trei în piramida sa, ca pe niște simple concubine. Ai dreptate, Julia, era un tiran.

– Un tiran bun, un tiran uman, își coborî Julia privirea.

– Un tată autoritar, adăugă Genara. Nu asta voiam? Un bărbat puternic, care să ne spună asta da, asta nu… Fără el, ne-am fi rătăcit în viață.

– Și el o știa, răspunse Augusta scrâșnind din dinți. De asta a abuzat de autoritatea lui. Ce-și închipuia? Că dacă eram independente îi furam puterea? De ce n-a înțeles că, fiind libere, el ar fi devenit mai puternic?

O privi pe Julia cu dispreț.

– Știa că tu, Julia, aveai vocație de sclavă.

– Și tu nu? gemu Julia. Și tu. De-asta ești aici, de-asta suntem toate trei aici… Fiindcă suntem *sclave*.

– Nu fi proastă. Încă nu-ți dai seama că a fi tiran este o politețe care ne scapă de libertate.

Nu și-a spus gândul care urma: a fi tiran este și o pedanterie. Și arta de a educa; pedant este în primul rând cel care îi educă pe copii. Și pe fete. Este pedagogul.

Acesta era un pedant preludiu pedagogic la ceea ce o obseda pe Augusta. Teama că ele erau cele care îl creau pe tiran, ca și cum el n-ar fi dorit asta. El se plimba gol. Ele erau cele care îl îmbrăcau. Pentru că ele însele aveau nevoie de putere, dar le era frică s-o exercite. Preferau să i-o dea unui biet trecător care rămânea cu gura căscată atunci când se trezea cu coroana și mantia de hermină. Ele suspinau ușurate. Scăpau de povară.

Puterea este o lașitate, e lașitatea noastră, voia să spună Augusta cu glas tare, dar nu îndrăznea pentru că era convinsă că surorile ei nu vor înțelege ce spune. Și nici nu *meritau.* Puterea este o lașitate, pentru că nu îndrăznim să fim puternici. Puterea este castana fierbinte pe care cerem s-o scoată din foc un sărman individ lipsit de apărare, gol, mediocru, fără imaginație, dezolant din punct de vedere spiritual, o ființă stupidă căreia îi punem coroana și mantia de hermină pe care noi însene nu îndrăznim să le purtăm. Împăratul este reflectarea deformată a neputinței noastre. Partea proastă este că, după ce îi înmânăm sceptrul, cel ales se crede cu adevărat puternic. Nu știe că forța lui e de împrumut. O acceptă fără responsabilitate fiindcă responsabilele suntem noi. Acum nu-l mai putem înlocui pe șef. Decât omorându-l. Spânzurându-l de picioare într-o piață publică. Încolțindu-l ca pe un șobolan într-o curte întunecoasă. Condamnându-l la uitare în cel mai ascuns ungher al unei închisori pline de scurgeri de apă și unde n-ai voie să vorbești.

Un hohot imens răsună în craniul vid al Augustei. Greșești, ești naivă. O să-mi sfârșesc zilele pe Riviera. O să închiriez un etaj întreg într-un hotel din New York. O să mă plimb cu iahtul meu pe Marea Caraibilor. O să mă protejeze o legiune romană de bodyguarzi. N-o să am nevoie de mai mult de douăzeci de dolari în buzunar. O să am un credit nelimitat. Ca și hohotul meu. Etcetera.

N-avea sens să le explice asta surorilor ei. De ce să le dezamăgească? De ce să le priveze de iluzia unui tată autonom, plin de putere, în stare să săvârșească miracole, mai ales pe acela de a-și iubi cu nesfârșită duioșie și compasiune fiicele? De ce să le gonească de la vizita anuală la sicriul patern? De ce să le aducă fericirea?

Augusta ridică din umeri în mod discret. Să credem în continuare că, dacă-i acordăm tatălui toată puterea noastră, nu numai că nu vom mai avea nicio responsabilitate; nu vom mai avea nici măcar o vină.

Cum să le explice asta surorilor sale, când Genara bate câmpii?

– L-am rugat să vă spună că eu eram pură în sufletul meu. Și el m-a văzut neagră.

– Ți-a spus el asta?

– Privirea lui mi-a spus totul. Ai sufletul negru, Genara. Fă ceva ca să te mântuiești. Mărturisește-ți păcatele.

– Care, tu? interveni iritată Augusta.

– Ale lui, continuă Genara. Când am îngenuncheat să mă spovedesc, ceea ce mi-a ieșit pe gură a fost un inventar cu păcatele lui tata, conservator bătrân, aristocrat, cicălitor, nu ești un nobil decăzut cum îți închipui, ești un lefter arogant, ești cel mai rău dintre toți tiranii, ești un plebeu arivist care nu știe să se bucure de tot binele din lume pentru că se întoarce la originea sa de jos și nu este obișnuit să domine de sus. Se clatină. Se împiedică. Și reacționează pedepsind. Abuzează de impunitatea sa. Nu-și recunoaște greșelile. Îi pedepsește pe ceilalți pentru că nu se poate pedepsi pe el însuși.

Genara se dizolvă în ceva asemănător unei ploi suave de primăvară, cu toate că plânsul ei era strident, repetând greșelile, greșelile, până ce cuvântul a încetat să mai aibă sens.

– Ce greșeli, Genara? Julia se uită la sora ei, dar Augusta a fost cea care a vorbit, temându-se de un răspuns prea blând din partea Genarei, olărița care nu era obișnuită să dea frâu sentimentelor sale dincolo de o anumită limită, ca și cum lumea ar fi fost o mare oală de lut ce se putea deforma învârtind roata încă o dată. Adevărul era că se simțea provocată, dată la o parte de nesperata vigoare verbală a Genarei.

– Ranchiuna, i-o luă înainte Augusta. Cel mai mare păcat. Să suferi pentru că alții sunt fericiți. Să invidiezi binele altora. Să pândești greșelile altora în timp ce ți le ascunzi pe ale tale.

Se opri pentru că din nou gândul era mai rapid decât cuvintele și îndoiala că va fi înțeleasă era și mai mare. Augusta voia să-și asume pe cât era posibil greșelile tatălui lor. Să promită fericirea în viitor, niciodată pentru ziua de azi. Să amâne. Să amâne. Să amâne totul. Să înlocuiască nevoia cu speranța și speranța cu politețea. Să vorbească despre ce nu știm și nici el nu știe. Să ne facă să ne simțim ignorante. Să încurajeze ideile greșite din mintea fiecăreia dintre fiicele sale. Să dea ceva prea devreme sau prea târziu. Nimic la timp, tată, îți dai seama? Nimic la momentul potrivit, totul amânat pentru mâine sau consolați-vă pentru că aveți ce-ați cerut și nu știți. Să ne lase mereu în nesiguranță. Îl amenințăm sau ne amenință? Putem să-l facem să dispară într-un nor de fum? Sau el ne poate face pe noi să dispărem? Acceptă fiecare rugăminte ca pe un omagiu pe care el îl merită, obolul ce i se cere, sau iluzia că se împlinește de la sine dacă i-o cerem lui? Când îndrăznim să-i punem la îndoială înțelepciunea, el scapă transformându-și ignoranța în perspicacitate.

Își dădeau seama surorile ei cât de multe lucruri n-au făcut de teama tatălui lor? Își dădeau seama că, din cauza acestei povești a zilei de naștere, ele continuau să-și lase viețile ca pe niște mașini vechi într-o parcare fără aparat de taxare?

– Calculați numai tot ce ne-a cerut să facem de când eram mici. Nu simțeam o plăcere strengărească să facem pe dos tot ce ne cerea el? Nu asta era ce aștepta el de la noi, plăcerea nesupunerii urmată de pocăința izbăvitoare? Ne-a condamnat. L-am condamnat. Ne-a tratat ca pe niște simple păstăi în sera lui, ca pe niște semințe supuse la temperatura privirii sale, a gheții dezaprobării sale. Ne-a ținut ca pe niște larve.

– Ne ține, o întrerupse Genara. Vreau să spun, ca pe niște larve.

Augusta tăcu. Se închise din nou în ea însăși. Nu-și dădea seama dacă tăcerea ei era doar a ei sau aduna clocotul surd a tot ce nu au spus surorile întrunite în această noapte, pentru ultima dată, în garajul din parcul scufundat unde s-a născut tatăl lor.

6. Augusta o privi cu o cruzime calculată pe Julia. Se gândi că inocența surorii sale mai mici era – sau putea ajunge să fie – doar masca unei răutăți profunde. Nu era sigură. Reușise Julia să facă ceea ce dorea? Profitase de condițiile din testament ca să facă exact singurul lucru ce o interesa, să cânte la vioară? Augusta nu credea în aspectul virginal al Juliei. Era înconjurată tot timpul de bărbați, în toate orchestrele. Poate că nu le dădea nume bărbaților ei. Poate nu-și dădea nici propriul ei nume, Julia. Poate se culca cu clarinetistul, se lăsa pipăită de violoncelist, se întindea cu chitaristul, și-o trăgea cu saxofonistul, se tăvălea cu flautistul, totul într-o imensă concupiscență armonică și anonimă. Julia se descurcase în așa fel încât viața ei adevărată să fie impenetrabilă.

Genara, în schimb, era transparentă. Dacă ar fi ajuns să insinueze că are vreo legătură amoroasă – lucru pe care niciodată nu-l făcuse –, minciuna ei ar fi cântărit mai greu decât orice adevăr. Probabil tentațiile existau. Ocaziile lipseau. Toată ziua în fața roții, cu mâinile pline de lut și cu un șorț maro pătat. O femeie cu mânecile suflecate și părul strâns. O șuviță căzută pe frunte. Picioarele deschise ca și cum ar fi fătat noroi.

Odată a zis despre tatăl lor: „Ne supraveghea ca pe păpușile lui.“ Această pasivitate de jucărie era acum natura surorii sale olărițe, nu cea de-a doua, ci prima și cine știe dacă nu cea originară. Așteptarea aniversării făcea parte din

obișnuința ei. Ce s-ar fi făcut fără această așteptare? Genara nu era o femeie capabilă să trăiască fără rutina calendarului său. În adâncul sufletului, voia ca această situație să se prelungească până la sfârșitul timpurilor. Să nu facă altceva decât ceramică. Să fie olarul unei enorme lumi de lut recuperând lutul pentru a da formă creației omenești. Era fiecare lucrător un rival al lui Dumnezeu?

Genara n-ar accepta niciodată aceste argumente. Nu voia să facă nimic din ceea ce ar fi putut contraria voința tatălui lor, deși contradicția acestei voințe era că, orice ar face, ar fi în același timp bine și rău. Bine, dacă se supunea în loc să se răzvrătească, dar rău, pentru că nu-l asculta pe tata. Genara se întreba dacă aceasta era politica tatălui lor. Să le lase pe fetele sale într-o permanentă suspensie, să le condamne atât dacă făceau, cât și dacă nu făceau ceva. Genara se simți foarte tristă datorită acestui conflict. Julia, cel puțin, înșela. Genara se înșela. Continua să fie o păpușă stând în fund pe patul capitonat al tatălui lor, înconjurată de lumânări pâlpâind sub un crucifix fără cuie pe care figura Mântuitorului Nostru părea că zboară spre ceruri.

Atunci tata ieșea din baie, proaspăt ras, mirosind a lavandă Yardley, a Tricófero de Barry, a deodorant Mum, cu ochii lui fără culoare și părul lui de albinos plin de pofte, și spunea: „O să vă arăt ceva ce n-ați văzut niciodată."

Spune asta întotdeauna și dispare în aburii rămași de la saună.

Niciuna dintre ele nu îndrăznește să intre în saună. Nici măcar în baia tatei.

Nici toate cremele și lavandele nu reușesc să ungă pielea uscată a tatălui lor care dispare mergând cu spatele, cu pași de broască țestoasă, în vaporii abluțiunilor sale cotidiene.

Un bărbat ceremonios.

Un bărbat rigid.

Regularitatea vieților noastre.

Un bărbat care reprezintă în același timp fantezia și afacerile universului. Etcetera.

– Dă-ne înapoi liniștea, spune cu voce sfioasă Genara.

– Depinde de noi, nu de el, intervine Augusta. Nu trebuie să-i dăm nicio clipă de liniște. Trebuie să-l criticăm, să-l chestionăm, să-l demascăm, să-i scoatem iepurii din joben și să-i luăm din mână pachetul de cărți de joc. Uitați-vă, tatăl nostru este un prestidigitator de circ, un farmazon de teatru, un vraci de bâlci. E o iluzie. E o fantomă. E un cearșaf mișcat de vânt…

Julia izbucni din nou în plâns, îmbrățișând sicriul. Ca într-o Pietà a surorilor, grupul se forma când Genara și Augusta o îmbrățișau pe Julia, și se descompunea când se separau un pic confuze în privința propriilor atitudini și se îmbrățișau din nou de parcă un avertisment categoric – înserarea, termenul pe punctul de a se împlini, finalul tramei – le-ar fi obligat să se apere, unite, de voința teroristă a tatălui, oricare ar fi fost aceasta.

Augusta le-a privit cu o doză de dispreț. Cei zece ani se împlineau în noaptea asta. Ele se supuneau hotărârii postume a tatălui lor. Și după aceea? Nu se vor mai întâlni? Vor considera încheiat deceniul de probă, timpul în care fiecare a făcut ce a vrut știind că asta era dorința tatălui lor, să facă ceea ce el nu voia ca ele să facă doar pentru a le învinovăți și a le obliga astfel să continue de zece ani încoace această ceremonie hotărâtă de el, aproape, aproape ca un act de constrângere?

Asta voia tata? Să aibă fiice libere, dar sărace (Genara), libere, dar modeste (Julia), prospere, dar în fond supuse (Augusta)? Și ce urmăreau cele trei surori? Să-i demonstreze tatălui lor că pot trăi fără moștenire, deși trăiau în așteptarea moștenirii? Pentru că, altfel, de ce veneau la întâlnirea anuală din parcul scufundat? Niciuna dintre ele nu se gândise să se răzvrătească împotriva poruncii blestematului *pater familias*? Să nu participe la ceremonie? Să-l dea dracului?

– V-ați gândit vreodată să nu-l ascultați pe tata? Și-a spus vreuna dintre voi, vreodată, gata? Până aici. Gata. Nu știm dacă ăsta e un joc sau o tortură. În orice caz este o tiranie. V-ați gândit la asta?

Augusta vorbi pe un ton cumpătat. Se uită la surorile ei fără emoție.

– Să vedem cine e în stare să plece chiar acum de aici, a continuat Augusta.

– Și să nu aflăm secretul? a spus din nou Julia.

– Să nu știm niciodată cum se termină toată povestea? i-a ținut iarăși isonul Genara. Nimeni nu pleacă de la film fără să știe cum se termină. Nici măcar nu suportăm să ne povestească sfârșitul altcineva, mai târziu.

– Oricare ar fi consecințele? a întrebat Julia cu neașteptată timiditate.

Augusta nu răspunse. Era mai bine, crezu ea, să lase răspunsul în suspensie. Sau în inima fiecărei surori. Își făcu o socoteală. Putea să plece Genara. Ar rămâne Julia și Augusta. Ar putea să plece Julia și Genara. Ar rămâne Augusta singură.

Această simplă idee îi zdruncină impasibilitatea. Simți o adevărată groază. Groaza absenței. De a se ști absentă. Singură. Absentă, lipsită de inspirație sau de speculații. Nici măcar în stare să-și comemoreze propria moarte.

Cum să fugă de tatăl lor? Oare nu știa că, de îndată ce se va dezvălui secretul moștenirii, la zece ani de la moartea lui, tatăl lor va stabili un nou termen? Și ce altă surpriză le va aștepta când se va împlini acesta, și următorul, și următorul? N-a spus el odată, înainte de-a intra să-și facă sauna cotidiană, „dacă încep nu mai termin“?

S-au auzit cele douăsprezece bătăi de la miezul nopții la San José Insurgentes.

7. A bătut ora șase dimineața. Genara s-a întins. Adormise fără să vrea. Scaunul de plajă era comod.

Biata Julia, stând toată noaptea pe un taburet de pian. Nu mai era acolo. Genara o căută. Julia se machia uitându-se într-o oglindă mică. Pudrieră roz. Ruj mov. Dermatograf. Rimel. Toate puse pe sicriu. Julia și-a tapat părul. Și-a aranjat sânii.

– Ei bine, următoarea întâlnire e cu notarul. Ne vedem atunci. Ce porcărie chestia asta cu testamentul cu condiții! Bun, noi am îndeplinit condiția. Acum o să trecem la executarea testamentului. Deși nu ne-am pierdut niciodată drepturile… nu-i așa?

– Numai dacă nu ne-a dezmoștenit, a spus Augusta din umbra garajului.

– Nici vorbă! a râs Julia. Se vede că nu l-ați cunoscut pe tata. E un sfânt.

Julia a împins poarta metalică scârțâitoare. A intrat lumina din parcul scufundat. Au ciripit păsările. Julia a ieșit. Un Mustang decapotabil era oprit în fața garajului. Un tânăr cu o cămașă cu mânecă scurtă, deschisă la gât, a fluierat-o pe Julia și i-a deschis portiera. Nu a catadicsit să coboare din mașină. Asta se pare că n-a deranjat-o pe Julia. A urcat, s-a așezat alături de june și l-a pupat pe obraz cu vârful buzelor.

Julia arăta tânără și dezinvoltă, de parcă s-ar fi lepădat de o uriașă blană de urs.

Nu s-a întors să se uite la ele. Mașina a demarat. Își uitase scaunul rotativ.

Genara și-a netezit fusta și și-a aranjat bluza. S-a uitat la Augusta vrând să-i pună întrebări. Simțea o nevoie fizică de a înțelege. Julia nu i-ar explica nimic. Viața Juliei era rezolvată, fără probleme. Era sigură că moștenește. Plecase.

O să-i explice Augusta cum stau lucrurile?

Genara își luă geanta, o copie de Gucci, și se îndreptă spre poarta de metal. O privi insistent pe Augusta. Sora mai mare nu se uită la ea. Pe fața Genarei se citea descumpănirea. Înțelese că nu putea aștepta nimic de la Augusta. Se înarmă cu răbdare. Hotărî să-și trăiască viața în continuare cu decență. În singurătate. În fața roții. Și apoi în fața televizorului. Cu o cină rece pe o tavă.

– O să ne vedem toate trei cu notarul, așa-i?

A făcut un pas în afara garajului.

Piciorul i-a rămas suspendat în aer.

8. Augusta n-a văzut ce-au făcut surorile ei. Că au plecat. Că se simțeau libere. Că au fugit de tatăl lor. Ca și cum s-ar fi putut îndepărta de el. Ca și cum executorii testamentari n-ar fi fost loiali tatălui lor. Foarte bine.

Augusta va rămâne lângă sicriul tatălui. Va oficia ritualul funebru până ce va ocupa ea însăși coșciugul tatălui.

Este moștenitoarea.

violența, violența

Note

1 Cocteil din coca-cola și rom (în sp.).
2 Universitatea Națională Autonomă din Mexic.
3 Marcă americană de pantofi de sport foarte căutați în Mexic.
4 Indigeni din nordul Mexicului.
5 Un fel de bluză brodată, tipic mexicană (în sp.).
6 Specie de salcâm cu țepi, ce crește în tufe, din deșertul mexican (în sp.).
7 Copac din America tropicală, *Mammea americana*, și fructul acestuia de formă ovală, cu coaja groasă și roșiatică și pulpa zemoasă și gălbuie.
8 Mâncare tipică mexicană, foarte picantă (în sp.).
9 *Cristero* (în sp.), nume dat în Mexic celor care între 1926–1929 au participat la conflictul armat dintre Biserică și stat sub deviza *„Viva Cristo Rey!“*, conflict cunoscut și sub numele de *Cristiada*. Anul 1925, așa cum apare în text, este probabil o scăpare a autorului.
10 Lucas, Juan, Mateo, Marco, numele spaniole ale celor patru evangheliști, Luca, Ioan, Matei și Marcu.
11 Partidul Revoluționar Instituțional.
12 Arbore tropical din familia leguminoaselor.
13 *Manos muertas* (în sp.), bunuri aparținând Bisericii Catolice, ce nu pot fi înstrăinate de către cei care le administrează.
14 Reprezentare a ieslei unde s-a născut Iisus, de diferite dimensiuni, care împodobește casele și locurile publice de Crăciun, mai ales în țările hispanice.
15 Districtul Federal, diviziune administrativ-teritorială în care se află capitala Mexicului.
16 *Mazapán* (în sp.), pastă din migdale măcinate și zahăr, în diverse forme; *jamoncillo* (în sp.), dulce tipic mexican din semințe de dovleac măcinate sau zdrobite; *camote azucarado* (în sp.), cartof dulce, batat cu glazură de zahăr.
17 O bijuterie (în fr., în orig.).
18 Joc de cuvinte intraductibil: în sp. *alto* înseamnă „înalt“ și „stai, oprește; halt“.
19 Plecați, viața s-a sfârșit (în lat., în orig.), parafrază a formulei religioase *Ite misa est*.
20 Aluzie la Sancho Panza, scutierul lui Don Quijote.
21 În spaniolă, joc de cuvinte intraductibil, *esposa* înseamnă „soție“, *esposas* înseamnă „cătușe“.
22 Corect: *dona eis requiem sempitornam lux perpetua* (lat.): dă-le lor odihna veșnică, lumina eternă, frază din *Agnus Dei*, parte a recviemului romano-catolic.
23 Corect: *locked up in make sick seedy* (în engl., în orig.): închis în cușca mizerabilă ce te face să vomiți, joc de cuvinte intraductibil în română, bazat pe pronunțarea asemănătoare a sintagmelor *Mexico City* și *make sicko seedy*.
24 Sufocându-se în bălegarul de vacă de batjocură (în engl., în orig.), joc de cuvinte intraductibil în română, bazat pe pronunțarea asemănătoare a frazei în engleză și a numelui propriu Cuauhtémoc, ultimul împărat aztec (cca 1497–1525).
25 Dans pentru bălegarul de vacă bâzâitor (în engl., în orig.), joc de cuvinte intraductibil în română, bazat pe pronunțarea asemănătoare a frazei în engleză și a numelui propriu Moctezuma (1466–1520), împărat aztec.
26 Corect: *pulvis eris et in pulveram reverteris* (lat.): pământ ești și în pământ te vei întoarce, Facerea, 3:19.

27 *Amate* (sp.), specie de ficus din regiunile calde ale Mexicului, din a cărui scoarță se confecționează o hârtie poroasă, pe care se pictează. Prin extindere, pictură făcută pe această hârtie.
28 Interzisă intrarea câinilor și mexicanilor (în engl., în orig.).
29 Răscruce (în fr., în orig.).
30 *Mole* (în sp.), un fel de tocăniță cu carne de pasăre, curcan sau porc cu sos picant; *pozole* (în sp.), mâncare de porumb nou cu carne, ardei iute și multă zeamă; *enchilada* (în sp.), turtă de mălai umplută ca o ruladă cu carne, peste care se toarnă un sos de ardei iute; mâncăruri tipice mexicane.
31 Băutură alcoolică tipic mexicană, din suc de agavă și hidromel.
32 Sfânta Veronica, femeie din Iudeea, care, potrivit legendei, i-a șters de sudoare fața lui Hristos pe drumul spre Golgota cu o năframă albă pe care a rămas imprimat chipul acestuia.
33 Ácatl Topilzin (947–999), personaj istoric, legendar în istoria toltecilor. După unii cercetători, rege-sacerdot al zeului Quetzalcoátl.
34 Cămașă bărbătească purtată pe dinafara pantalonilor, tipic mexicană.
35 Aluzie la cunoscutul cântec „Adelita“ din timpul revoluției mexicane.
36 *Slumming*, escapadă prin mahalalele sau la periferia orașului (în engl., în orig.).
37 Dans asemănător habanerei (în sp.).
38 Lumea noastră, grupul nostru (în engl., în orig.).
39 Oraș și lac în apropiere de capitala Mexicului, unde se cultivă legume și flori pe insule plutitoare.
40 Vorbe de duh (în fr., în orig.).
41 Sufletul petrecerii (în engl., în orig.).
42 Moartea petrecerii (în engl., în orig.).
43 Parafrază umoristică a dictonului latin *Vox populi, vox dei*, „Glasul poporului, glasul lui Dumnezeu“.
44 Locuitor din localitatea Mazatlán, din Statul Sinaloa, în Mexic.
45 Farabundo Martí – lider comunist, politician salvadorian și luptător revoluționar în Mexic, Guatemala și Nicaragua. Organizația Frente Farabundo Martí para la liberación nacional a fost creată în El Salvador în martie 1980, cu scopul de a răsturna guvernul.
46 Legea randamentelor în descreștere (în engl., în orig.).
47 Un fel de turtițe de mălai, tipic mexicane, care se mănâncă cu diverse umpluturi.
48 Grăsano (în engl., în orig.).
49 Hai să ne lăsăm pradă iubirii, de ce nu ne-am lăsa pradă iubirii? (în engl., în orig.).
50 Să ne dezvăluim sufletele (în engl., în orig.).
51 Noi nu am fost făcuți unul pentru altul (în engl., în orig.).
52 Formulă de adresare drăgăstoasă echivalentă cu *iubirea mea*, *dragostea mea*, *sufletul meu* etc. și, în același timp, numele unui foarte cunoscut cântec popular mexican (în sp.).
53 *Cielo* (în sp.) „cer“.
54 În ciuda (în fr., în orig.).
55 *Închinarea boemului, Serenadă nocturnă pentru Rosario, Ce frumoasă e marea, Margarita* (în sp.).
56 Jesús García Corona (1871–1907), „eroul de la Nacozari“, a murit scoțând din mină un tren încărcat cu patru tone de dinamită și salvând astfel localitatea Nacozari.
57 Desert pe bază de lapte și zahăr, foarte popular în America Latină (în sp.).
58 Reyes (în sp.) „crai, regi“.
59 Ah, Jalisco, nu fugi (în sp.).
60 Te botez whisky poșircă (în lat. și, respectiv, în engl., în orig.).
61 Bachus s-a închis, duceți-vă acasă (în lat., în orig.), parodiere a formulei religioase cu care se încheie slujba catolică, *Ite missa est*: „Slujba s-a terminat; mergeți la casele voastre“.
62 *Pesadilla* (în sp.) este derivat din sp. *pesado* „greu, care cântărește mult, care atârnă greu“.
63 Coșmar (în engl. și, respectiv, în fr., în orig.).
64 Mexicanul Luis G. Barreiro sau britanicul Alan Mowbray (*N. a.*).

65 Aluzie la versul unui cântec popular mexican, *yo soy como el chile verde, llorona/picante pero sabroso*: „eu sunt ca ardeiul iute/mic, dar delicios“.
66 *Tratador de Libre Comercio* (sp.), Tratatul Comerțului Liber.
67 Salon de înfrumusețare (în engl., în orig.).
68 Orice-ar însemna asta (în engl., în orig.).
69 Este o situație în care toată lumea câștigă (în engl., în orig.).

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar.